

GRAHAM
GREENE

HAVANA'DAKİ
ADAMIMIZ

Türkçesi :
Nihal
Yeğinoğlu

YİRMİNCİ YÜZYİL KLASİKLERİ

Kapak resmi : Güner Ener

**Dizgi-Tertip: Yüksel Matbaası
Baskı: Doyuran Matbaası
İstanbul, 1974**

Gelecekte ve belirsiz bir tarihte ge-
çen böyle bir peri masalındaki kişiler-
le gerçek kişiler arasında hiç bir ilişki
bulunmadığını söylemeyi gereksiz bu-
luyorum. Gene de kitabımdaki kişilerin
hiç birinin gerçek bir insandan alınma-
dığını, bugünün Küba'sında yüzbaşı Se-
gura gibi bir polis âmiri ve benim çiz-
diğime benzer bir İngiliz Elçisi bulun-
madığını belirtmek isterim. Gizli Ser-
vis Şefinin de benim uydurduğum Şefe
zerrece benzemediğine inanıyorum.

Graham Greene

BİRİNCİ BÖLÜM

1

«Surdan aşağı doğru yürüyen şu zenci var ya,» dedi Dr. Hasselbacher, Wonder Barda içki içtikleri yerden. «Onu görünce aklıma siz geliyorsunuz, Bay Wormold.»

On beş yıllık arkadaşlıklarına rağmen karşısındaki hâlâ, «Bay,» diye çağırması tam Dr. Hasselbacher'e özgü bir nitelikti: Dostluk da tıpkı* dikkatli bir teşhisin yavaşlığı ve güveniyle ilerlemeliydi... Wormold'un ölüm döşeğinde, sönükleşen nabzını saymağa geldiği zaman, Dr. Hasselbacher belki ona, «Jim,» derdi.

Sokaktaki zencinin bir gözü kör, bir ayağı öbüründen kısaydı. Yırtık gömleğinin içinden görünen kaburga kemikleri, sökülmekte olan bir gemininkileri andırıyordu. Direkleri sarılı pemfeeli boyanmış bir kemerin berisindeki kaldırım kıyısından yürüyordu, Ocak ayının sıcak güneşinde; yürürken attığı her adımı da sayıyordu. Wonder Barın önünden geçip Virdudes'e saptığı sırada 1.369'a ulaşmıştı. Böyle uzun bir sayıya zaman ayırmak için adımını yavaş atmak zorundaydı. «Bin üç yüz yetmiş...»

Ulusal Alan yöresinde herkes tanırdı onu. Bağ zan adımlarını saymayı durdurup oyalanarak bir turiste bir deste açık saçık fotoğraf sattığı görölırdü. Sonra adımlarını bıraktığı yerden saymağa başlarđ öı gene. Günün sonunda, transatlantik güvertele-
rinde yürüyüş yapan enerjik yolcular gibi, kaç metre yol gittiğini, yarım metre aşağı yarım metre yukarı, ezbere bilse gerekti.

«Joe mu?» diye Wormold sordu. «Ben hiç bir benzerlik görmüyorum, topallamasını saymazsanız, elbette.»

Gene de, kendini tutamıyarak, üstünde Cerveza Tropical yazan aynaya çarçabuk bir göz attı: eski kentteki dükkânından buraya gelinceye dek, bu denli çöküp kararması, olacak şeymiş gibi... Ne var ki aynadan kendine bakan yüz, liman inşaatının tozuyla pek az bir renk değişimine uğramıştı; bunun dışında tıpkı eskisi gibiydi, kırış kırış, kaygulu, kırk yaşlarında...

Dr. Hasselbacher'inkinden çok daha genç bir yüz; gelgelelim bir yabancı baksa, bu yüzün doktorunkinden çok daha önce sönüp gideceğı kanısına saplanabilirdi. O gölge daha şimdiden düşmüştü bu yüzün üstüne: sinir yatıştırıcı hapların ulaşamadığı tasaların gölgesi... Kara adam bacağını sürüyerek köşeyi döndü, Paseo'ya saptı. Gün, kundura boyacılarıyla doluydu.

«Topallığını demek istemedim. Aradaki benzerliği görmüyor musunuz?»

«Yooo.»

«Kafasında iki düşünce var,» diye Dr. Hasselbacher açıklamada bulundu. «İşini yapmak, bir de sayısını şaşırmamak. İngiliz olması da elbet cabası.»

«Ben gene de aradaki...» Sonra Wormold birden susarak, her sabah bu saatte içtiği daiquiri ile ağzını şöyle bir serinletti. Wonder Bara gelmek yedi dakika sürüyordu; yedi dakika da dükkâna dönmek; arkadaşlık etmeğe arada tam altı dakika kalıyordu. Wormold saatine baktı. Saatinin tam bir dakika geri olduğunu gene aklına getirdi.

Dr. Hasselbacher biraz sabrı tükenmişcesine, «Saat gibidir,» dedi. «Dakikası dakikasına gider gelir. Onu demek istemiştin.» Sonra: «Milly nasıl?»

«Harika,» dedi Wormold. Onun şaşmaz yanıtıydı bu, ama içten.

«Öyle.» Wormold omzunun üstünden arkaya, şöyle yıldırım gibi bir bakış fırlattı. Peşinde biri vardı sanki. Sonra gene saatine baktı. «Gelip bizimle bir kadeh bir şey içeceksiniz, değil mi?»

«Bu görevimi şimdiye dek hiç aksatmadım, Bay Wormold. Başka kimler geliyor?»

«Valla ben, biz üçümüz başbaşa olalım istedim. Biliyorsunuz, Cooper memlekete döndü. Zavallı Marlowe da hâlâ hastanede. Milly dersiniz, Konsolosluktaki bu yeni ekipten kimseye ısınmadı, sanıyorum. Ben de, şöyle sessiz ─ sedasız bir şey olsun, diye düşündüm, aile arasında.»

«Beni aileden saymanız koltuklarımı kabartıyor, Bay Wormold.»

«Düşündüm ki Nacional'de bir masa ayırıtsam... Yoksa sizce bu... nasıl diyeyim... pek uygun kaçmaz mı?»

«Burası İngiltere değil, Bay Wormold, ne de Almanya. Tropiklerde kız çocukları daha erken gelişiyor.»

Karşı kaldırımdaki bir panjur, hafif deniz rüzgârıyla gıcırdayarak açıldı, sonra düzenli aralıklarla

gidip gelmeğe başladı: tiktak-tiktak, eski bir saat gibi. «Eh, benim gitmem gerek, artık,» dedi Wormold

«Pırıl Elektrik Süpürgeleri sızdır de olur gider, Bay Wormold.» Tedirgin edici gerçekleri insanın yüzüne vuran bir gündü bu. Sonra Hasselbacher yu muşayarak, «Benim hastalarım gibi,» diye iyi yürek-lilikle ekledi.

«İnsanlar ister istemez hastalanır. Ama ille de elektrik süpürgesi almak zorunda değildirler.»

«Sizin süpürgeleriniz de benim vizitemden daha pahalı.»

«Ne var ki benim elime kala kala yüzde yirmisi kalıyor. Yüzde yirminin nesini biriktirirsiniz?»

«Çağımız para biriktirme çağı değil zaten, Bay Wormold.»

«Ben biriktirmek zorundayım. Milly için. Bana bir şey olacak olursa...»

«Bugünlerde hiç birimiz uzun yaşamağa bel bağlayamayız. Öyleyse kuruntu neye yarar?»

«Bütün bu kargaşalıklar alış-verişi çok durgunlaştırıyor. Elektrikler habre kesilirse kim tutar da elektrikli süpürge alır, kuzum?»

«İsterseniz size biraz ödünç para verebilecek durumdayım, Bay Wormold.»

«Yok, yok; öylesi değil. Bu yıl için değil benim kaygularım, önümüzdeki yıl için bile değil, uzun vadeli bir kaygu.»

«Kaygu demeğe bile değmez, öyleyse. Atom çağında yaşıyoruz, Bay Wormold. Bir düğmeye bas-tınız mı... trikrak... eee, sonra? Bir bardak daha is-koç, lütfen.»¹

«Atom çağı dediniz de aklıma geldi. Bizim fir-

ma tutmuş ne yapmış, biliyor musunuz? Bana Atomik Temizleyici diye yeni bir model yollamışlar.»

«Ne diyorsunuz? Bilimin bu denli ilerlemiş olduğundan haberim yoktu.»

«Canım, gerçekte atomla ilişkisi yok, elbette. Yalnızca adını öyle koymuşlar. Geçen yıl Turbo Jet'ti, bu yıl atomik oldu. Oysa tıpkı ötekiler gibi, prize sokunca işliyor bu da.»

Dr. Hasselbacher viskisine doğru uzanarak, «Tatlı canınızı neden üzüyorsunuz, öyleyse?» diye gene sordu, bir şarkının nakaratı gibi.

«O biçim bir ad Amerika'da tutulabilir ama burda tutulmaz; papazların durmadan, 'Bilim kötüye kullanılıyor,' diye vaaz verdiği böyle bir ülkede... bunu akıl edemiyorlar, işte. Milly ile ben geçen Pazar Katedral'e gittik. Onun Pazar Ayinine verdiği önemi bilirsiniz. Beni Katolik yapmak niyetinde midir, nedir. Hiç de şaşmam. Her neyse, Peder Mendez tam yarım saat hidrojen bombasının zararlarını anlattı. 'Cennetin yeryüzünde olduğuna inananlar bir cehennem yaratıyorlar,' diyordu. Dedikleri insanın aklına yatkın da geliyordu, hani. Pek kıvrak bir konuşma dili var. Ertesi sabah, Atomik Model Elektrik Süpürgelerini sergileyen bir vitrin hazırlamak benim ne denli hoşuma gitti, varın siz düşünün. Yöredeki asi gençlerden biri çıkıp da vitrini taşlasaydı hiç şaşmazdım. Hani şu Katolik Eylemciliği, İsa'nın Egemeliği gibi şeyler söyleyip duranlar... Ne yapacağımı şaşırdım, doğrusu.»

Hasselbacher, «Yeni modellerden birini Peder Mendez'e satın; Piskoposluk Sarayında kullansın,» diye öğüt verdi.

«Ama o elindeki Turbo'dan pek hoşnut. İyi bir makinaydı, Turbo. Demek istediğim, bu da iyi elbet.

Hatta kitap raflarını daha iyi alabilsin diye emme gücünü arttırmışlar. Makine iyi olmasa zaten ben satmam; biliyorsunuz, bunu. »

«Biliyorum, Bay Vormold. Adını değiştirirseniz, olmuyor mu?»

«İzin vermiyorlar ki! Övünüyorlar bu adla. Hani, 'Süpürür, döver; bir yandan da temizler,' diye bir reklâmları vardı ya... ondan bu yana 'Atomik' adının en parlak buluş olduğuna inanıyorlar. Turbo modelinde, 'Havadan toz kapan torba,' diye bir şey vardı ya; iyi bir parçaydı, neme gerek, kimsenin de bir dediği yoktu. Ama dün bir kadın müşteri geldi. Atomik Modele bakınca, 'Bu boyda bir torbacık havadaki olanca radyoaktiviteyi emebilecek mi, gerçekten?' diye sordu. 'Ya Strontium 90 ne olacak?' diye titizleniyordu.»

«İsterseniz size tıbbî bir sertifika verebilirim.» dedi Dr. Hasselbacher.

«Siz hiç bir şeyi üzüntü etmez misiniz kendinize?»

«Bu konuda gizli bir savunma sistemim var, dostum. Yaşamla ilgilenirim ben.»

«İlgilenmesine ben de ilgilenirim ya...»

«Siz bir insana bel bağlamışsınız, dostum. Yaşamın kendisine değil. Oysa insanlar ölürler, ya da adamı bırakıp giderler... Özür dilerim. Karınızı de-meğe getirmemişim. Ama gerçekten ilgilenirseniz Yaşam sizi hiç bir zaman yaya bırakmaz. Bazı peynirlerin mavi renkte oluşuyla bile ilgilenirim ben. Siz hiç gazetelerdeki kutu bilmecelerini çözmezsiniz, değil mi? Ben çözerim. Onlar da insanlara benzer: sonları gelir ergeç. Bana herhangi bir kutu bilmecesi verin: bir saat içinde çözüp bitiririm. Beri yandan bazı peynirlerin neden mavi oldukları konu»

sunda bir şeyler ortaya çıkardım ki hiç bir zaman bir sonuca bağlanamıyacak. insan umudunu yitirmiyor, elbet. Belki birgün, diyorsun... Bir fırsatta size laboratuvarımı göstermek isterim, Bay Vormold.»

«Benim gitmem gerek artık, Hasselbacher.»

«Daha çok düşler kurmalısınız, Bay Vormold. Yaşadığımız yüzyılda Gerçek, insanın yüzyüze gelebileceği bir şey olmaktan çıktı.»

2

Vormold, Lamparilla sokağındaki dükkânına vardığında, Milly gittiği Amerikan Rahibe okulundan daha dönmemişti. Dışardan görebildiği iki karaltıya rağmen dükkân bomboş geldi Vormold'un gözüne... Tanrım, nasıl da bomboş... Ve Milly geri gelinceye değin bu böyle kalacaktı.

Dükkâna ne zaman girse, sattığı süpürgelerin işlerken yarattıkları hava boşluğuyla ilişkisi olmayan bir boşluğun farkına varırdı. Bu dükkânı doldurabilecek müşteri dünyada yoktu. Hele şu sırada içerde oturmuş, Atomik" Modelin İngilizce broşürünü okuyan müşteri gibileri hiç yaramazdı bu işe. Bu müşteri, Havana'ya göre aşırı düzgün giyimliydi; Vormold'un çırağına yüz vermek niyetinde olmadığına da her tutumuyla ortaya vuruyordu. Çırak Lopez ise Confidential Dergisinin İspanyolca baskısını okumak dururken başka işe zaman harcamaktan hiç hoşlanmayan sabırsız bir adamdı. Yabancıya yiyecek gibi bakıyor, onu yumuşatıp satış yapmak yolunda hiç bir çabada bulunmuyordu.

Vormold, «Buenos Dias,» dedi.

Dükkânına hangi yabancı gelse kuşkuyla karşılamak onda huy olup çıkmıştı. On yıl önce bir gün dükkâna müşteri pozunda bir yabancı girmiş, elektrikli süpürge alacağı yerde Vormold'a, arabasını parlatmak üzere koyun tüyünden bir keçe satın almıştı. Ama o, hiç değilse insana kendini 'müşteri' diye yutturabilecek tipte bir dolandırıcıydı. Oysa bir elektrikli süpürge müşterisine, şimdi dükkânda oturan bu yabancından daha az benzeyen bir tip düşünülemezdi. Gri beyaz tropik kumaşından yapılmış kostümüyle, pahalı boyun bağıyla, bu adam lüks plajların havasını, seçkin sosyete kulüplerinin yıllanmış deri kokusunu saçıyordu çevresine. İnsan onun nerdeyse, «Ekselans Büyük Elçi sizi birazdan kabul edecekler,» demesini bekliyordu. Hizmetinin başkalarınınca görülmesini her zaman doğal sayan kişilerdendi.

«Korkarım buranın dilinden çıkmıyorum,» diye Vormold'a cevap verdi.

Kullandığı argo deyiş, o şık kostümün üstünde sırtan bir lekeydi: Kahvaltı sırasında yakasına yumurta damlatmış gibi...

«İngilizsiniz, değil mi?» diye Vormold'a sordu.

«Evet.»

«Demek istediğim, gerçekten İngiliz. Pasaportunuzla filân?»

«Evet. Ne diye sordunuz?»

«İngiliz firmalarıyla iş yapmasını severim de. İnsan o zaman ne yaptığını bilir, hiç değilse... Bilmem anlatabiliyor muyum?»

«Size ne gibi bir yardımda bulunabilirim?»

«Önce şöyle, iki yanıma biraz bakmayım, demiştim.» Yabancı, kitap satan bir dükkândaymışca

sına konuşuyordu. «Ama **sizin** çırağa anlatamadım bunu.»

«Elektrikli süpürgeleri mi görmek istemiştiniz?»

«İlle de görmek istediğimi söylersem yalan olur.»

«Demek istediğim, elektrikli süpürge almayı mı düşünüyorsunuz?»

«Hah, şimdi oldu, dostum; tam üstüne bastınız.»

Vvormold'a öyle geldi ki adam bu konuşma tarzını dükkâna uymak için seçmiştir: Lamparilla sokağında göze batmamak için, savunma amacıyla rengini değiştirmektedir. Yoksa bu argoya kaçan hafiflik onun giyimine hiç uymuyordu. İnsan Ermiş Paull'un, «Herkes için her şey olmak,» ilkesini başarıyla uygulayabilmek istiyorsa, arada bir kılık değiştirmek zorundadır.

Vvormold da pratik iş adamı sesiyle, «Bizim Atomik Modelin üstüne elektrik süpürgesi bulamazsınız,» dedi.

«**Surda** Turbo denilen bir model gözüme çarptı.»

«O da çok iyi temizler. Daireniz büyük mü?»

«Pek büyük sayılmaz, doğrusu.»

«Bakın bunda iki fırça takımı var: bu cilalamak, bu da parlatmak için. Yok, ters söyledim, galiba. Her neyse, Turbo'nun hava gücü de vardır.»

«O ne demek?»

«Ne demek olacak? Şey... Ne diyorsa o, işte. Hava gücü de var, demek.»

«**Surdaki** şu ufak, komik şey? O ne işe yarıyor?»

«O mu? İki yönlü hortum başı, halı temizlemek için.»

«Demeyin! Amma da ilginç ha. Neden iki yönlü, peki?»

«Hem itip hem de emebiliyorsunuz da.»
«Neler akıl ediyorlar... Bunlardan bir sürü satıyor olsanız gerek.»
«Firmanın buradaki tek acentası benim.»
«Atomik Model elektrik süpürgesi olmayana burada adam demiyorlardır, varsanız baksanız.»
«Hiç değilse bir Turbo Jet'leri olmalıdır.»
«Resmî daireler de mi?»
«Elbette. Ama neden soruyorsunuz?»
«Resmî dairelerin kullandığı bir şeyi benim gibi bir adam hadi hadi alır.»
«Belki de Kolaylık Cücemiz daha hoşunuza gider.»
«Kolaylık nesi?»
«Adının tamamı şöyledir: Küçük Evler İçin Elektrikli, Emici Hava Güçlü Kolaylık Cücesi.»
«İşte, gene hava güçü diyor.»
«Bundan ben sorumlu değilim.»
«Hemen üstünüze alınmasanız, dostum.»
Vvormold, «Bana sorarsanız, Atomik Model adına ifrit oluyorum,» diye birden bir parladı. İyice pırıl relenmişti. Öyle ya, bu adam Londra ya da New York'daki merkezlerin birinden yollanmış bir Dene-tim Görevlisi olabilirdi. Eğer öyleyse gerçeği olduğu gibi öğrenmeliydi.
«Demek istediğinizi anlıyabiliyorum. Yerinde bir ad seçimi sayılmaz. Söyleyin bana, bunların bakımını da yapıyor musunuz?»
«Yılda dört kez. Garanti süresince ücretsiz olarak.»
«Bakımı siz kendiniz mi yapıyorsunuz, demek istemiştım.»
«Lopez'i yollarım.»
«Şu asık suratlı genç mi?»

«Ben makinadan pek anlamam da. Ne zaman bunlardan birine elimi sürsem hemen işlemez olur, nedense.»

«Otomobil de kullanmaz mısınız?»

«Kullanırım da bir şey olursa kızım bakar; yapılacak bir şeyse yapar.»

«Ha, evet, kızınız. Kızınız nerede?»

«Okulda. Şimdi size bu iki bölümün trık diye bir birine geçmesini göstereyim.» Ama neylersiniz ki Wormold eline aldığı zaman iki bölüm bir türlü birbirlerine geçmediler. Wormold var gücüyle çevirerek itiyordu. Sonunda çaresizlikle, «Defolu bir parça olsa gerek,» dedi.

Yabancı, «Bir de ben deneyim,» dedi ve iki bölüm şıp diye birleşiverdiler.

«Kızınız kaç yaşında?»

Wormold, «On altı,» dedi, sonra yabancının sorusunu yanıtladığı için kendi kendine kızdı.

«Eh,» dedi yabancı. «Yolcu yolunda gerek. Tanıştığınızla sevindim. Ne güzel çene çaldık.»

«Ama süpürgenin işleyişini görmek istemez misiniz? Lopez size her şeyi gösterebilir.»

«Şimdi değil. Gene görüşürüz elbet, surda burda, bir yerlerde,» diye adam küstah bir güvenle konuştu. Daha Wormold firmanın kartını uzatmayı akıl edmeden o kapıdan dışarı çıkmıştı bile.

Lamparilla sokağının üst başındaki meydanlıkta, muhabbet tellâllarıyla piyango satıcılarının yarattığı kalabalığın arasına karışarak görünmez oldu.

Lopez, «Almağa zaten niyeti yoktu,» dedi.

«Ne istiyordu, öyleyse?»

«Kim bilir? İlkin uzun zaman vitrinin dışından bana baktı. Ben sanıyordum ki siz gelmeyediniz benden bir kadın filân isteyecekti.»

«Kadın mı?»

Wormold on yıl önceki o günü, sonra gene Milly'yi düşündü. Bir kurt düşmüştü içine. Yabancı-
nın bütün sorularını yanıtladığına pişmandı. Bir de
trik diye birbirine giren o iki bölümün hiç değilse
bu kez kendi eline alınca trik diye birbirine girme-
yişlerine yanıyordu...

İKİNCİ BÖLÜM

Milly'nin gelişini Wormold, bir polis arabasının
gelişi gibi, tâ uzaktan ayırt edebilirdi. Canavar dü-
dükleri yerine erkek ısıkları ona haber verirdi kızı-
nın yaklaştığını. Her zaman Avenida de Belgica'daki
otobüs durağında inerdi Milly, ama bugün iki ayaklı
kurtların sesleri Compostella yönünden yükselmek-
teydi. Tehlikeli türden değildi bu kurtlar; Wormold
istemeyerek de olsa bunu itiraf etmek zorundaydı.
Kızı aşağı yukarı on üç yaşındayken başlayan ısı-
lıklar gerçekte bir saygı belirtisiydi, çünkü Hava
na'nın yüksek ve titiz ölçülerine göre bile, Milly çok
güzeldi. Soluk bal rengindeki saçlarının yanı sıra
koygun kaşları vardı; arkasından sarkıttığı «at kuy-
ruğunu» da kentin en iyi berberi keserdi. Milly hiç
oralı olmazdı, ısıklara. Yalnız ısıkları duydukça
adımlarını daha bir yüksekte atardı sanki. Onun yü-
rüyüşünü görünce, insanların havalanabileceğine ina-
nasınız gelirdi. Yoldan geçerken ısıklık sesi duyma-
mak Milly'nin artık onuruna dokunurdu, sanıyoruz!

Hiç bir inancı olmayan Wormold'un tersine
Milly Katolikti: Wormold bunu Milly'nin annesine

daha nikâhlarından önce söz vermişti. Vormold kızının annesinin de artık kendisi gibi inançsız yaşadığını sanıyordu. Ne var ki kadın Vormold'un omzuna bir Katoliğin yükünü yıkıp gitmişti. Bu yüzden de Milly Küba'ya, babasının yaklaşılabileceğinden daha yakındı. Vormold, Küba'nın zengin aileleri arasında genç kızlara göz kulak olacak bir «düenna» bulundurmak geleneğinin hâlâ sürdüğüne inanıyordu. Bazan ona öyle geliyordu ki Milly de yanında, kendinden başka hiç bir gözün göremediği bir «düenna» taşımaktadır. Kış gibi saydam yaprak örnekleriyle işlenmiş, tüy gibi hafif «mantillası» (baş örtüsü) içinde, her yerden daha güzel olduğu kilisede bu düenna genç kızın yanından hiç ayrılmaz, sanki onun sırtını hep dimdik tutmasına, elleriyle yüzünü gerektiği yerde sıvazlamasına, her gerektiği yerde hiç şaşırmadan haç çıkarmasına göz kulak olurdu.

Bırak, çevresinde küçük oğlan çocukları şeker yesinler ya da direklerin ardından kıkır kıkır gülsünler; Milly put gibi kıpırdamadan durur, âyini, saçlarının renginde marokenle kaplı, yıldız zıhlı, ufak bir dua kitabının sayfalarından izlerdi (Kendisi seçmişti bunu). Gene o gözle görünmez düenna onun Cuma günleri balık yemesini, oruç günlerinde oruç tutmasını, kiliseye yalnızca pazarları ve özel yortu günlerinde değil, adını almış olduğu kadın ermişin özel bayramında da gitmesini sağlardı. Milly gündelik adıydı onun. Yoksa Seraphina olarak vaftiz edilmişti.

Kızının bu görünmez düennayı her zaman yanında taşımadığını Vormold uzun süre anlayamamıştı. Milly sofraya etiketine kılı kırkına uyar, gece dualarını hiç bir zaman geçiştirmezdi. Vormold çok iyi bilirdi bunu, çünkü Milly daha çocukken bile baba

sını, katolik olmayışını suratına çarparcasına yatak odasının kapısı önünde bekleterek, gece dualarını uzun uzun okurdu. Meryem Anasının heykelciği önündeki mum da hiç bir zaman söndürülmezdi.

Gelgelelim bir gün, Milly on üç yaşındayken Vormold, paralı beyazların oturduğu Vedado banli yösündeki Amerikan Rahibe Okuluna çağırılmıştı. Ve orada, ilk olarak, okulun parmaklıklı kapısının yanındaki dinsel yaftanın altında görünmez düenna'nın Milly'yi bırakıp gittiğini öğrenmişti.

Rahibelerin suçlaması ciddi bir anlam taşımaktaydı: Milly meğer Thomas Earl Parkman, Junior adındaki küçük bir oğlan çocuğunu ateşe vermiş! Baş Rahibe ilkin Earl'ün Milly'nin saçını çektiğini gizlemiyordu. Ama ne olsa bu, Milly'nin misillemesini haklı kılacak nitelikte değildi. Başka bir kız Earl'ü havuza atmasa Milly'nin yaptığından çok ciddi sonuçlar doğabilirdi.

Milly kendini savunmak için yalnızca, Earl'ün Protestan olduğunu, Protestanlar Katolik düşmanlığını yürüteceklerse kendisinin bu işte her zaman onlardan daha uyanık olabileceğini ileri sürmüştü.

«Peki ama, nasıl ateşe vermiş oğlanı?»

«Gömleğinin eteğine benzin sürmüş.»

«Benzin ha!»

«Çakmak benzini. Sonra da kibrit çakmış. Milly'nin gizliden gizliye sigara içtiğinden de kuşkuluyoruz.»

«Hiç aklım almadı, doğrusu.»

«Öyleyse Milly'yi tanımıyorsunuz, demektir. Sizinle açık konuşacağım, Bay Vormold; sabrımız tükenmek üzere.»

Anlaşıldığına göre, Earl'ü ateşe vermezden altı

ay önce Milly, sınıf arkadaşlarına, dünyanın en ünlü tablolarının kartpostallarını göstermiş. Vormold, «Ben bunda bir sakınca göremiyorum,» demişti.

«Bay Vormold, on iki yaşındaki bir kız çocuğunun zevki, tablolar ne denli klâsik olursa olsun, çıplak kadın resimleriyle sınırlı olmamalı!»

«Hepsi de çıpak mıydı?»

«Goya'nın örtülü Maya'sının dışında, hepsi. Gel! gelelim kızınızda Maya'nın örtüsüz resmi de vardı.»

Vormold Baş Rahibenin merhametine sığınmak zorunda kalmıştı. Çocuğu Katolik olan bir zavallı, dinsiz babaydı o. Amerikan Manastırı da Havana'da İspanyol olmayan tek Katolik okuluydu. Vormold'un kızına mürebbiye tutacak parası yoktu. Sayın Baş Anayla Kız Kardeşler onun Milly'yi Hiram C. Truman Okuluna yollanmasını istemezlerdi ya? Zaten bu onun karısına verdiği sözden dönmesi demek olurdu. İçinden, acaba asıl yapması gereken şeyin yeni bir eş bulmak olup olmadığını geçirdi. Ne var ki rahibeler böyle bir düşüncüyü belki kaldıramazlardı. Hem zaten kendisi de hâlâ Milly'nin annesini seviyordu.

Okul dönüşü Milly'yi sorguya çekmişti elbet. Kızın açıklamasında hiç değilse sadeliğin erdemi vardı.

«Earl'ü ne diye ateşe verdin, Milly?»

«Şeytana uydum da ondan,» diye Milly cevap verdi.

«Milly, adam gibi konuş, kuzum.»

«Ermişlerin bile Şeytana uydukları olmuştur.»

«Sen ermiş değilsin ki.»

«İyi ya, ben de o yüzden günaha saptım, işte.» Sayfa kapanmıştı. Daha doğrusu saat altındaki

günah çıkartma zamanına kadar kapalı kalacaktı. Düñ enna, Milly'nin yanına dönmişti gene. «Su düñ enna'nın izinli olduğı günleri kesinlikle bilseydim,» diye Vormold düşündü. Milly'nin gizlice sigara içmesi sorununu da ele almıştı.

«Sigara içiyor musun sen?» diye sordu.

«Hayır.»

Kızın duruşundaki bir şeyden pirelenerek sorusunu bu kez başka biçimde sordu:

«Milly, hiç sigara içtin mi, şimdiye dek?»

«Yalnızca yaprak sigarası,» diye Milly cevap verdi...

*

Şimdi onun yaklaştığını haber veren ısıkları duyduğu zaman Vormold, Milly'nin neden her zamanki gibi Avenida de Belgica değil de liman yönünden geldiğini merak etti. Ne var ki onu görünce işin nedenini de görmüş oldu. Milly'nin arkasından gelen mağaza çırağının taşıdığı paket öylesine kocamandı ki çocuğun yüzünü gözden gizliyordu. Vormold kızının gene alış veriş etmiş olduğunu, içi kararak anladı...

Yukarı kata, dükkânın üstündeki evlerine çıktı. Biraz sonra kızın aldığı şeyleri başka bir odaya yerleştirdiğini duydu. Bir patırtı, bir şıkırtı, madensel bir ses. Milly,

«Şuraya koy onu,» diyordu... Sonra, «Yok, buraya.» Çekmeceler açılıp kapanıyordu. Derken Milly duvara çiviler çakmağa başladı. Vormold'un bulunduğu yerdeki bir duvardan bir parça sıva fırlayıp salatanın içine düştü. Gündelikçi kadın onlara soğuk yemeklerden bir sofraya kurup öyle gitmişti...

Milly dakikası dakikasına içeri girdi. Onun güñ

zelliği karşısında kapıldığı hayranlığı gizlemekte babası her zaman güçlük çekerdi. Ne var ki kızın görünmez düenna'sının buz gibi bakışları onu şöyle bir delip geçti. Wormold, Milly'nin babası değil de uygun görülmeyp geri çevrilen bir isteyeniydi sanki. Düenna izne çıkmayalı çok oluyordu. Onun işindeki bu titizliği Wormold'un sinirine dokunuyordu. Bazan, Earl'e yeniden kundak sokulduğunu duysa sevinecekmiş gibi geliyordu.

Milly yemeğe başlamazdan önce dua okuyup istavroz çıkardı. Babası da, başını saygıyla önüne eğerek, onun duayı bitirmesini bekledi. Uzun süren dualardan biri oldu bu. Demek ki Milly'nin karnı pek aç değildi. Ya da zaman kazanmak için oyalanmaktaydı.

Terbiyeli bir ses tonuyla, «İşler iyi ya, babacığım?» diye sordu. Uzun evlilik yıllarından sonra, insanın karısının sorabileceği türde bir soruydu bu.

«Eh, kötü sayılmaz. Ya sen neler yaptın?»

Wormold ona baktıkça ödlekleşiyordu. Öyle hiç sevmediği bir şeydi ki kızının her hangi bir isteğine karşı çıkmak. Bu yüzden onun yaptığı alış verişin konusunu açmayı da elinden geldiğince geciktirmeye çalışıyordu. Aylık harçlığını iki hafta önce, hoşuna giden bir çift küpe, bir de Ermiş Seraphina'nın küçük bir heykelini alarak tüketmiş olduğunu biliyordu çünkü.

«Dogma ve Ahlâk derslerinden on aldım bugün.»

«Güzeel; çok güzel. Ne sordular?»

«En iyi, küçük günahlar konusunu bildim.»

Wormold, konuşulanlarla hiç ilgisi yokmuşçasına, «Dr. Hasselbacher'i gördüm bu sabah,» diye ekledi.

Milly gene o terbiyeli **ses** tonuyla, «İyi ya, umarım?» diye sordu.

Wormold, içinden, «Bizim Düenna da aşırıya kaçıyor,» diye geçirdi. Herkes Katolik okullarını, çocuklara terbiye ve saygı öğretiyorlar, diye göklere çıkarırdı; ama terbiye ve saygının bu denlisi ancak yabancılara hoş görünmekte kullanılmalıydı; öyle değil mi? Sonra Wormold üzüntüyle, «Ama ben de kızımın yabancısıyım,» diye düşündü. Milly'nin mumlar, dantelli baş örtüleri, kutsal sular, dua mırıltılarıyla dolu olan yabancı dünyasına kendisi giremiyordu ki. Hatta bazan Wormold'a hiç çocuğu yokmuş gibi geliyordu.

«Yaş gününde bizimle kadeh kaldırmağa geliyor. Sonradan belki bir gece kulübüne gideriz, diye düşündüm.»

«Gece kulübü mü?» Düenna o dakikada başka bir yere bakıyor olsa gerek ki Milly sevinçle, «**O Gloria Patri,**» diye bağırdı.

«Her zaman **Alleluia**, derdin.»

«Dördüncü sınıftaykendi o. Hangi gece kulübü?»

«Belki Nacional'e gideriz, demiştim.»

«Şanghay Tiyatrosunu düşünmedin, demek?»

«Aklımdan bile geçmedi. Hatta senin bu yerin varlığından haberin olmasına şaştım, doğrusu.»

«İnsan okulda her şeyi duyuyor.»

«Yaş günü armağanını konuşmadık daha. On yedinci yaş, sıradan bir yaş değildir. Ben diyordum ki...»

«İnan bana çok doğru söylüyorum,» diye Milly onun sözünü kesti. «Dünyada hiç bir istediğim yok.»

Wormold, yüreği korkudan ağzına gelerek o koskocaman paketi düşündü. Eğer Milly çarşıya çıkıp dünyadaki bütün **istediklerini zaten** almışsa...

«Elbet istediğın bir şey vardır,» dedi adamcağız.
«Hiç bir şey. Yemin ederim hiç bir şey yok.»
Vvormold çaresizlik içinde, «Yeni bir mayo?»
diye sordu.

«Doğrusunu istersen bir şey var istediğim. Ama yalnızca yaş günü değil Noel armağanı yerine de geçer diye düşünüyordum. Hem gelecek yılın, hem de ondan sonrakinin...»

«Aman Yarabbi, nedir bu?»

«Armağan derdinden uzun zaman kurtulursun.»

«Yoksa bir Jaguar filan mı istiyorsun?»

«Yok, canım; ufak bir şey bu. Otomobil gibi değil. Hem de yıllar yılı dayanacak bir şey. Son derece ekonomik bir buluş. Bir bakıma benzinden kârımız bile olur.»

«Benzinden kârımız mı?»

«Bütün araç gereçleri de bugün aldım. Kendi paramla.»

«Paran yok ki senin. Seraphina heykelciğı için üç peso ödünç verdim sana.»

«Kredim sağlamdır, bilirsin.»

«Milly, kırk kez söyledim sana; veresiye alış veriş etmeni istemiyorum, diye. Hem zaten o var dediğın kredi senin değil ki, benim. Gitgide de düşünüyor.»

«Zavallı babacığım, iflâsın eşiğinde miyiz yoksa?»

«Yok canım, kargaşalıklar sona erince işler de düzelecektir, sanıyorum.»

«Ben de Küba'nın her zaman kargaşalık içinde olduğunu sanırdım. Her neyse, işler sarpa sararsa ben çalışma hayatına atılırım; öyle değil mi?»

«Nasıl bir çalışma?»

«Jane Eyre gibi gidip mürebbiyelik edebilirim, ben de.»

«Kim tutar kuzum seni?»

«Senyor Perez.»

«Milly, ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin? O herif dördüncü karısıyla oturuyor; oysa sen bir Katoliksın.»

«Belki de Tanrı bana günah işleyenlere doğru yolu göstermem için özel bir görev yüklemiştir,» dedi Milly.

«Aman, Milly, saçmalamasana. Hem zaten iflâs filân etmedik. Şimdilik... Benim bildiğime göre... Milly, neler aldın bugün?»

«Gel de gör.»

Wormold, Milly'nin peşi sıra Milly'nin yatak odasına girdi. Kızın duvara çaktığı çivilerde bir eyerle gem asılıydı. (Milly çivi çakarken gezmelik gece pabucunun bir topuğunu kırmıştı). Dizginler duvardaki elektrik lâmbalarının üstüne gerilmişti; tuvaletin köşesinde bir kırbaç dayalı duruyordu.

«At nerede?» diye Wormold umutsuzluk içinde sordu. At o anda banyodan çıkıp gelse hiç şaşmaya caktı.

«Spor Kulübünün orada, bir ahırda. Adı ne. bil bakalım?»

«Nerden bileyim, allasen?»

«Seraphina. Şu Tanrının işine bak... değil mi?»

«Ama Milly, bu işe paramız dünyada...»

«Hemen ödemek zorunda değilsin ki. Al bir at.»

«Renginin ne ilişkisi var **bu** işle?»

«Soy cetvelinde kayıtlı. Babası Kastilyalı Ferdinand, anası Santa Teresa. İki kat pahalı olması gerekirdi ya, bir dikenli telden atlarken ayağını incitir

miş. Bir şeyciği yok. Olup olacağı ufacık bir yumru. Ama artık gösterilere giremiyecekmiş.»

«Gerçek fiatının dörtte birine olsa vız gelir. İşler çok durgun, Milly.»

«Ama söyledim sana, ilk ağızda ödemek zorunda değilsin. Birkaç yıllık bir takside bile bağılyabilirsin.»

«Herifçioğlu ölüp gittikten sonra ben hâlâ taksidini öderim, gayri.»

«Herifçioğlu değil; dişi. Hem Seraphina herhangi bir otomobilden daha uzun dayanır. Senden bile daha dayanıklı çıkar belki.»

«Ama Milly, senin buradan ahıra gidip gelmen, sonra yalnızca ahırlama parası...»

«Yüzbaşı **Segura ile bütün** bunları konuştum. Bana bedavadan, yani ucuz fiyat veriyor. Ahırda parasız alakoymayı önerdi ama biliyorum, böyle bir şeyi kabul etmemi sen istemezsin.»

«Yüzbaşı Segura da kim oluyor, Milly?»

«Vedado Emniyet Amiri.»

«Onunla nerde tanıştın, Tanrı aşkına?»

«Aa, beni çok zaman Lamparilla'dan buraya otomobiliyle getirir.»

«Baş Rahibenin haberi var mı bundan?»

«Herkesin bir özel yaşamı olmalıdır,» dedi Milly, resmî ve donuk.

«Bana iyi kulak ver, Milly; ne benim at alacak param var, ne de senin bütün bu... bütün bunları alacak paran. Geri götüreceksin, çaresiz.» Sonra Wvormold büyük bir öfkeyle, «O Yüzbaşı Segura'nın arabasına binmeni de istemiyorum,» diye ekledi.

Milly, «Merak etme; bana hiç elini sürmüyor,» dedi. «Yalnız direksiyon başında acıklı Meksika türü

küleri okuyor. Çiçeklerle ölüm üstüne. Bir de boğalı bir türküsü var.»

«İstemem, dedim, Milly. Gider Baş Rahibeyle görüşürüm. Söz vereceksin bana...» O koygun kaşların altındaki yeşilli kehribarlı gözlerin yaşla dolmağa başladıklarını Wormold görebiliyordu. İçini panik bürüdüğünü hissetti. Karısı da ona tıpkı böyle bakmıştı işte; altı yıllık bir yaşamın birden sona erdiği, felâket dolu bir Ekim gününün öğleden sonrasında. Wormold, «Âşık değilsin ya ona?» diye sordu.

İki göz yaşı, **bir elmacık kemiğinin** yuvarından aşağı tuhaf bir uyumla birbirini izledi, duvardaki eyer gibi pırıl pırıl. Bunlar da Milly'nin araç gereçlerindendiler.

Genç kız, «Yüzbaşı Segura bana vız gelir,» dedi. «Ben Seraphina'yı istiyorum. On beş karış boyunda, ağzı da kadife gibi. Herkes söylüyor.»

«Milly, bir tanem, biliyorsun, elimde olsa...»

«Aman canım, ben senin böyle diyeceğini zaten biliyordum,» dedi Milly. «Tâ içimden biliyordum aslında. Dileğim olsun diye **iki novena** okudum ama işe yaramadı. Oysa nasıl da dikkat etmişim. Yüreğimi öylesine tertemiz tutmuştum ki. Bundan böyle novenalara hiç güvenmiyeceğim artık. Ama hiç. Ölünceye değin.» Sesi, Edgar Allan Poe'nun Kara Karga şiirini okur gibi sözcüklerin üstünde durarak çınılıyordu.

Wormold dinsiz bir adamdı. Gene de kendi yaptığı bir iş yüzünden başkalarının inanını sarsmayı hiç bir **zaman istemezdi. Milly her an** Tanrının varlığını yadsıyacak gibiydi. Çok eskiden vermiş olduğu sözler Geçmişten **çıkıp gelerek** Wormold'un iradesini zayıflattı.

«Milly, çok üzüldüm buna...»

«İki kez ekstradan âyine gittimdi.»

Milly güvenegeldiği büyülerin, onu uğrattığı düş kırıklığını, olanca ağırlığıyla babasının omzuna yıkmaktaydı. Çocukların kolayca ağlayabildikleri söylenir. Dile kolaydır bu; eğer insan bir babaysa, bir öğretmen ya da mürebbiye'nin göze aldıklarını alamaz. Kimbilir, belki bir saat çalar çocuklukta ve dünya bir daha yerine gelmemecesine, temelden değişir, o dakikada. Kim bilebilir, o dakikanın bu dakika olmadığını?

«Milly, söz veriyorum, bir yolunu bulabilirsem önümüzdeki yıl Milly, bana bak, eyer filân, hepsi sende kalsın, o zamana değin.»

«Atsız eyer ne işe yarar? Hem Yüzbaşı Segura'ya da söyledimdi...»

«Yere batsın şu Segura! Ne söyledindi ona?»

«Babamdan istedim mi oldu sayılır, dedimdi; Seraphina'yı bana hemen alır, benim babam dedimdi. Eşi yoktur, babamın, dedimdi. Novena'ların sözünü bile etmedim ona.»

«Kaç paraya, bu kısrak?»

«Üç yüz peso.»

«Ah, Milly, Milly!» Yenilgiyi sineye çekmekten başka ne gelirdi Vormold'un elinden? «Ahırlama giderinin bir parçasını da kendi harçlığından ödeyeceksin ama.»

«Elbette öderim.» Milly babasını kulağından öptü. «Önümüzdeki ay hemen başlarım.» Oysa hiç bir zaman başlamıyacağını ikisi de biliyorlardı. «Gördün mü, etkilerini gösterdiler bile... Novenalar, demek istiyorum. Yarın bir novenaya daha başlayaca-

ğım, senin işlerin düzelsin diye. Acaba hangi ermiş daha uygundur bunun için, dersin?»

«Kaybedilmiş davaların babası Ermiş Jude imiş; öyle duymuştum,» diye Vormold karşılık verdi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1

Vormold'un uyanırken gördüğü bir düş vardı: Bir sabah yataktan kalktığı zaman ne görsün, bankada bir sürü parası, adına yazılmış bonolar, hisse senetleri birikmiş; Vedado semtindeki zenginler gibi, sonsuz akarları olmuş... O zaman Vormold işi bırakıp Milly'yi de alarak İngiltere'ye çekilebilirdi, Yüzbaşı Segura'lardan ve köşe başı ısıklarından uzak... Ne var ki Obispo'daki o büyük Amerikan bankasına ne zaman **uğrasa, bu düş** söner giderdi. Girişteki, dört yapraklı goncalarla işlenmiş olan o kocaman direklerin **arasından geçerken** Vormold gene ufalarak, emeklilik geliri Milly'yi tehlikesiz bölgelere kaçırmağa hiç bir zaman yetmiyecek olan küçük tüccar çapına döndüğünü sezerdi.

Çek bozdurmak Amerikan bankalarında İngiliz bankalarındaki gibi basit bir iş değildir. Amerikan bankaları dostluk havası yaratmaktan hoşlanırlar: veznedeki adam yoldan geçerken şöyle bir uğramış da burada size rastladığına pek sevinmiş gibi **davranır**. Gülümseyişinin o güneş gibi parlak sıcaklığıyla,

«Aa, şu Tanrının işine bak... seninle burada, bir bankada karşılaşacağımız kimin aklına gelirdi?» der gibidir.

Karşılıklı hal hatır soruştuktan, hele havaların iyi gitmesiyle ikinizin de yakından ilgilendiğinizi anladıktan sonra siz, özür dilercesine bir utangaçlıkla elinizdeki çeki ona doğru kaydırırsınız (Ah, şu önemsiz, can sıkıcı işler!) Ama veznedar daha çeke bakmaya fırsat bulamadan dirseğinin dibindeki telefon çalar. Veznedar **telefonu açınca** şaşıp **kalarak**,

«Aa, Henry!» diye bağırır. Sanki bugün telefon etmesini en son beklediği insan Henry'dir. «Naaber, Henry?»

Haberlerin anlatılıp dinleşilmesi olduķa uzun sürer. Veznedar buruk bir gülüşle kaşlarını kaldırır sizden yana: Ne yaparsınız; iş sorunu...

şimdi de veznedar telefona, «Edith dün gece bir içim suydu, valla,» diyordu.

Wormold huzursuzlanarak kıpırdadı.

' «Çok güzel bir geceydi, çok eğlendik, doğrusu. Ben mi? Turp gibiyim, şeytanın kulağına kurşun. Ee, buyur bakalım, Henry. Ne yapabiliriz, senin için?»

«Aa, senin için yapmayacağımız yoktur, Henry, bilirsin bunu. Üç yıl vadeyle yüz elli bin dolar... Yok canım, senin arkada öyle bir şirket varken ne diye pürüz çıksın? New York'dan bir O.K. almamız gerek ama o işin formalitesi. Sen ne zaman istersen gel, menejerle görüş. Her ay taksit mi? Amerikan firmaları için gerekli değil. Benim sanımca yüzde beşe bağlayabiliriz. Dört yıl vadeyle iki bin mi? Hay hay, Henry; sen yalnız buyur.»

Wormold'un parmaklarının arasındaki çek her an eriyerek önemsizleşiyordu. «Üç yüz elli dolar...» Çekin üstündeki **yazı bile banka** defterindeki toplam kadar cılızdı sanki.

«Yarın Bayan Slater'lerde olacak mısın sen de? Oyuna otururuz, sanıyorum. Sakın fazlalıktan **bir** kâğıt getireyim deme ha, Henry! OJK.'in gelmesi kaç zaman mı sürer? Tel çekersek bir iki gün. Yarın on birde mi dedin? Ne zaman istersen, Henry. Burası senin evin. Ben menejere söylerim. O da pek seviyecektir seni gördüğüne.»

«Özür dilerim, Bay Wormold, beklettim.» İşte onu soyadıyla çağıran biri daha. Belki senli-benli olmağa lâykık görmüyorlar beni, diye Wormold içinden geçirdi... Belki de **ayrı uluslardan** gelişimiz bizi birbirimizden uzak tutuyor. «Üç yüz elli dolar, öyle mi?» Veznedar paraları çıkarıp saymazdan önce, hiç «çaktırmadan» bir dosyaya göz atmıştı. Paralarla birlikte Wormold'a küçük bir de kâğıt uzattı. «Kusurumuza bakmazsınız, Bay Wormold, haber verelim diye siz söylemişsiniz de.»

Kâğıtta Wormold'un, **hesabındaki** paradan elli dolar fazlasını çekmiş olduğu belirtiliyordu.

«Kusura bakmak ne demek; çok teşekkür ederim,» dedi Wormold «Ama ortada merak edilecek bir durum yok; bunu bilmenizi isterim.»

«Zaten bankanın hiç bir konuda merak ettiği de yok, Bay Wormold. Yalnız siz, bu konuda size bilgi verelim istemiştiniz de ondan.»

Wormold içinden, «Çektiğim karşılıksız para elli değil, 50.500 dolar olaydı veznedar bana Jim derdi,» diye düşündü.

Her sabahki gibi Dr. Hasselbacher'le buluşup daiquiri içmek o sabah içinden gelmiyordu, nedense. Dr. Hasselbacher'i çok tasasız, çok kaygusuz bulurdu bazı günlerde. Bu yüzden Wonder Bar yerine Pasaklı Joe'nun oraya girdi. Havana'nın yerlileri hiç bir zaman Pasaklı Joe'nun barına uğramazlardı, çünkü burası turistlerin uğrağı olan bir yerdi. Gelgelelim şu günlerde turistlerin sayısında acıklı bir eksilme vardı, çünkü Başkanın rejimi tehlikeli gacırtılar arasında sonuna yaklaşmaktaydı. Jefatura'nın » içerlek odaları gibi gözlerden ırak yerlerde' her zaman tatsız olaylar olağı gelirdi ama bunlar Seville-Biltmore ve Nacional gibi yerlerdeki turistleri hiç rahatsız etmezdi. Gelgelelim son günlerde bir turist, Başkanlık sarayının pitoresk balkonlarından birinin altındaki bir dilencinin resmini çekerken serseri bir kurşunla vurulup öldürölmüştü. Bu kurşun, «Varadero Plajlarında bir gün ve Havana'nın gece yaşantısına bir bakış» gibi grup turlarının da ölüm çanını çalmıştı.

Ölen turistin Leica'sı parçalanmıştı. Nedense onun arkadaşlarını, bir kurşunun parçalayıcı gücünün kanıtı olarak, her şeyden çok bu etkilemişti. Wormold sonradan onların, Nacional'in barında kendi aralarında konuşmalarını duymuştu.

«İçlerinden biri, «Fotoğraf makinasının bir ucundan girip öbür ucundan çıkmış,» diyordu. «Beş yüz dolar bu; boru değil. Bir kurşunda tuzla buz olmuş.»

«Adam hemen ölmüş mü?»

«O dakikada. Merceğı de öyle... Parçaları elli metre ötelere yayılmış. Bak. Ben de bir parça cam

aldım yerden. Gidince Bay Humpelnicker'e göstereceğim.»

*

Pasaklı Joe'nun uzun barı o sabah boş sayılırdı. Yalnızca bir uçta şık giyimli bir yabancı, öbür uçta da yaprak sigarası tüttüren şişman bir Turist Polisi. Şık İngiliz, barın arkasındaki sayısız şişeleri gözden geçirmeğe dalmıştı; Vormold'u neden sonra seçti.

«Bak hele,» dedi o zaman. «Bay Vormold, değil mi?»

Vormold, «Acaba adımı nerden biliyor?» diye merak etti, çünkü adama kartını vermeyi unutmuştu.

Yabancı, «Black Label'i de sayarsak on sekiz işkoç var,» dedi. «Bourbon'ları saymağa daha başlamadım bile. Nefis bir manzara, doğrusu, enfes,» diye sesini alçaltarak ekledi. «Hiç bunca viskiyi bir arada gördünüz mü?»

«Doğrusunu isterseniz gördüm. Ben minyatür viski şişeleri biriktiririm. Evde doksan dokuz şişem var.»

«İlginç. Peki, bugün ne içiyorsunuz? Dimpled Haig olsun mu?»

«Eksik olmayın. Şimdi bir daiquiri ısmarladım.»

«Hiç yüzüm yok onlara. Gevşetiveriyorlar beni.»

«Süpürge konusunda bir karar verdiniz mi bari?» diye Vormold lâf olsun diye sordu.

«Süpürge mi?»

«Canım elektrik süpürgesi. Şu benim sattığım şeyler.»

«Haa, elektrik süpürgesi; doğru ya! Hah ha! Kuzum, atın şu elinizdekini de işkoç viskisi alın.»

«Akşamdan önce viskiyi ağzıma koymam.»

«Ah, siz Güneyliler yok musunuz!»

«Aradaki bağlantıyı göremiyorum.»

«İnsanın kanını sulandırır. Çok güneş, demek istiyorum. Nis'de doğmuşsunuz, değil mi?»

«Bunu nerden biliyorsunuz?»

«İnsan ordan burdan bir çok şeyler duyuyor. Onunla bununla lâflarken. Doğruyu isterseniz ben de sizinle görüşmek istiyordum.»

«İşte, karşınızdayım; görüşün.»

«Şöyle başbaşa olsak, diyordum. Buraya girip çıkan belirsiz.»

Hiç bir söz gerçeğe bundan uzak olamazdı. Vormold geleli kapının önünden, dışardaki o sert, dümdüz güneş ışığının içinden geçen bile olmamıştı. Turist polisi yaprak sigarasını bir tablaya dayadıktan sonra hemen tatlı tatlı kestirmeye başlamıştı. Bu saatte koruyacak ya da göz altında bulunduracak bir turist yoktu ki görünürlerde.

«Elektrik süpürgesiyle ilgili bir şeyse dükkâna buyurun,» dedi Vormold.

«Yok, gelmeden daha iyi. Oralarda görünmek istemiyorum da. Barda konuşmak hiç de uygunsuz sayılmaz, aslında. Bir memleketline rastlıyorsun, onunla başbaşa bir tek atıyorsun. Bundan daha olağan ne olabilir?»

«Hiç bir şey anlamıyorum.»

«Canım, bilirsiniz bu durumları.»

«Bilmem.»

«Canım, böyle bir şeyi olağan saymaz mısınız, siz olsanız? »

Vormold konuşulanları anlamağa çalışmaktan vazgeçti. Tezgâhın üzerine seksen sent bırakarak,

«Eh, ben gitmeliyim artık,» dedi.

«Neden?»

«Dükkânı uzun zaman Lopez'e bırakmayı sevmem de.»

«Ha, Lopez. Zaten Lopez konusunda konuşmak istiyordum sizinle.»

Dükkândaki gibi gene Vormold'un aklına en yakın gelen sav, herifin Merkezden gelen garip huylu bir müfettiş olmasıydı. Gelgelelim adam,

«Baylar tuvaletine gir; peşinden geliyorum,» dediği zaman garip huyluluğun sınırını aşmış sayılmaz mıydı?

«Baylar tuvaleti mi? Ama ne diye?»

«Ben yolu bilmiyorum da ondan.»

Aklını şaşırmış bir dünyada en basit yol, her söyleneni yapmaktır. Vormold yabancıнын önüne düşerek arkadaki bir kapıdan, kısa bir koridordan geçti, sonra tuvaleti gösterdi.

«Orada.»

«Önce siz buyurun, efendim.»

«Ama benim gireceğim yok ki.»

«Olay çıkarmayalım,» dedi yabancı. Elini Vormold'un omzuna koyarak onu kapıdan içeri itti. İçerde iki musluk, arkası kırık bir sandalye ve birkaç bölme ile duvar helaları vardı.

«Şunlardan birine geç, ben de musluğu açayım,» dedi yabancı, ama musluğu açınca yıkanmağa kalkışmadı. Bunu açıklamak istercesine, «İçeri birisi dalarsa daha olağan görünür,» dedi. ('Olağan' sıfatı onun dilinden pek düşürmediği bir deyim gibiydi). «Sonra su sesi de mikrofونunun netliğini bozar.»

«Mikrofon mu?»

«Bu soruyu sormakta haklısınız. Çok haklı. Böyle bir yerde mikrofon bulundurmazlar sanırım, ama ne yaparsınız, talim göre göre kanımıza işlemiş. Zaten ne olursa olsun talim kurallarına uymakta yarar olduğunu siz de öğreneceksiniz.»

«Kuzum ne demek istediğinizi bana anlatır...»

«Şimdi düşünüyorum **da**, tuvalette bile boş bulunmağa gelmez. Danimarka'daki adamlarımızdan biri, 1940'da Alman filosunun Kattegat'tan beri geldiğini kendi penceresinden görüyor...»

«Ne GAT, dediniz?»

«Kattegat. İşin sonunun geldiğini o saat anlıyor. Hemen evrakı yakmağa başlıyor. Külleri tuvalette atıp zinciri çekiyor. İşin kötüsü, hava mevsimsiz don yapmış meğer. Borular donmuş. Sen, küllerin hepsi aşağıdaki banyoya dökül! Aşağıdaki kat, evlenmemiş bir ihtiyar kızınmış. Barones Bilmem kim... Hanımcağız tam banyo yapmak üzereymiş. Bizim çocuk çok biçimsiz bir duruma düşmüş, elbet.»

«Gizli Servise benziyor bu.»

«Gizli Servisin ta kendisi, dostum. Daha doğrusu romancıların deyimiyle öyle. Sizinle şu çırağınız Lopez için bu yüzden konuşmak istiyordum ya. Kendisine güvenilir mi, yoksa kovsanız daha mı iyi olur?»

«Siz Gizli Servisten misiniz yani?»

«Mademki öyle demek istiyorsunuz...»

«Lopez'i ne demeğe kovayım, kuzum? On yıldan beri yanımda çalışır.»

«Size elektrik süpürgelerinden anlıyan bir yarıdımci bulabiliriz gerekirse. Ama bu kararı size bırakıyoruz.»

«Yalnız, ben sizin Servisinizden değilim ki.»

«O konuya şimdi geliyoruz, dostum. Kısacası, Lopez'i inceledik. Temize benzer. Ama dostunuz Hasselbacher'e gelince işler değişiyor. Ben sizin yerinizde olsam ona dikkat ederdim.»

«Siz Hasselbacher'i nerden biliyorsunuz?»

«Birkaç gündür buradayım; kulağımı dört açtım, bilgi toplamağa çalışıyorum. Böylesi gereklidir, bu gibi durumlarda.»

«Ne gibi durumlarda?»

«Hasselbacher'in doğum yeri neresi?»

«Berlin; yanılmıyorsam.»

«Hangi yanı tutuyor? Doğu mu Batı mı?»

«Hiç politika konuşmayız, onunla.»

«Önemi de yok ya... Doğusu da Batısı da, Alman değil mi, al birini, vur birine. Ribbentrop Antlaşmasını bilirsiniz **ya**. Bir daha öylesine gafil avlanmağa niyetimiz yok.»

«Hasselbacher'in politikayla hiç bir ilişkisi yoktur. İhtiyar bir doktor. Otuz yıldan beri burada oturuyor.»

«Gene de... dünyada öyle şeyler oluyor ki şaşarsınız... Ama size hak veriyorum: onunla ilişkiyi keserseniz pek göze batar. Yalnız ayağınızı denk alın, yeter. İyi çekip çevirirseniz ondan yararlanabilirsiniz bile.»

«Hiç niyetli değilim, onu çekip çevirmeğe.»

, «İşinizde böyle şeylerin gerekli olduğunu göreceksiniz.»

«İşimmiş istediğim yok benim. Neden gelip beni buldunuz, kuzum?»

«Vatansever bir İngiliz. Yıllardır burada bulunuyor. Avrupalı Tüccarlar Birliğinin saygıdeğer bir üyesi. Havana'da bir adam bulundurmamız şart, anlıyorsunuz ya. Denizaltılara yakıt gerek. Diktatörler e

ninde sonunda birbirleriyle birleşirler. Büyükleri küçüklerini kendilerine doğru çekmeğe başlar.»

«Atomla işleyen denizaltılara yakıt gerekmez ki.»

«Pek doğru, dostum, pek doğru. Gelgelelim savaşlar her zaman çağlarının biraz gerisinden gelirler. Olağan silâhlara karşı da hazırlıklı olmak gerek. Sonra ekonomi alanında bilgi edinmek gerek. Şeker, kahve, tütün.»

«Bu bilgilerin hepsini Hükümetin yayımladığı Yıllık'ta bulabilirsiniz.»

«Bizim onlara güvenimiz yoktur, dostum. Sonra politik istihbarat durumları var. Elektrik süpürgeleriniz yüzünden tüm kapılar size açık sayılır.»

«Hortumlardaki toz yumaklarını mı inceleyeceğim, yani?»

«Bunlar size şaka gibi gelebilir, iki gözüm; ama Dreyfus davası sırasında Fransız Gizli Servisinin başlıca kaynağı bir temizlikçi kadınmış. Alman Elçiliğindeki kâğıt sepetlerinin içindekileri toplarmış.»

«Adınızı bile bilmiyorum, daha.»

«Havvthorne.»

«Peki ama kim oluyorsunuz?»

«Gizli Servisin Karaiplerdeki ağını ördüğümü söyleyebiliriz. Bir dakika. Birisi geliyor. Ellerimi yıkayayım bari. Siz de bölmelerden birine girin. Bir arada görünmemiz doğru olmaz.»

«Görüldük ya bir arada.»

«Geçici bir karşılaşma. Ne olsa ikimiz de İngiliziz, filân.» Yabancı Vormold'u tuvalete soktuğu gibi gene omzundan iterek bir bölmeye soktu. «Tallim durumları, anlıyorsunuz ya. Alışkanlık.» Sonra sessizlik oldu. Yalnızca akan suyun sesi duyuluyordu.

Wormold tuvalete oturdu. Yapabileceği başka bir şey yoktu ki. Ama ayaklarıyla bacaklarının kapı altından göründüğünü biliyordu. Kapı açıldı. Birisi duvar helalarına doğru yürüdü. Su hâlâ akmaktaydı. Wormold'un kafası şaşkınlıktan kazana dönmüştü. Bütün bu saçmalığa daha başlangıçta son vermediği için kendi kendine şaşıyordu.

Meğer Mary onu bırakıp gitmekte ne haklıymış! Wormold'un aklına karısıyla arasında geçen kavgalardan biri geldi:

«Neden bir şeyler yapmıyorsun? Yap da ne yaparsan yap, ama bir şeyler yap. Hep öylece duruyorsun, durduğun yerde.»

Hiç değilse, diye Wormold içinden geçirdi, bu kez durmuyorum, oturuyorum. Ama şaka bir yana, ne diyebilirdi? Hawthorne ona ağzını açacak fırsat vermemişti ki.

Dakikalar geçiyordu. Şu Kübalıların böbrekleri de amma kocamanmış meğer. Ya Havvthorne'nin elleri? Bunca zamandır yıkana yıkana kimbilir nasıl da tertemiz olmuşlardı! Derken su sesi dindi. Havvthorne ellerini kuruluyor olsa gerekti. Sonra tuvalette havlu bulunmadığı Wormold'un aklına geldi. İşte Havvthorne için yeni bir sorun. Ama korkma, o bunun da üstesinden gelir... Talim durumları, dostum.

En sonunda demin gelen ayaklar kapıya doğru yürüdü. Kapı kapandı.

«Dışarı çıkabilir miyim?» diye Wormold sordu. Bir teslim oluşu andırıyordu bu soru. Wormold şimdi başkasının buyruğu altındaydı, artık.

Havvthorne'nin, ayaklarının ucuna basa basa yaklaştığını duydu.

«Birkaç dakika oyalan ki, ben uzaklaşabileyim,

iki gözüm. Gelen kimdi, biliyor musun? Dışarki polis. Oldukça kuşku çekici, değil mi?»

«Kapının altından benim bacaklarımı tanımış olabilir. Pantolonlarımızı değiş-tokuş etsek mi dersin?»

«Olağan kaçmaz,» dedi Havvthorne. «Ama neyse; durumları çakmağa başladım. Odamın anahtarını lavabonun içine bırakıyorum. Seville-Biltmore. Beşinci kat. Beni çağırtmadan çık gel. Bu gece saat onda. Konuşmamız gerek. Para mara sorunları. Pis işler. Dediğim gibi, aşağıda beni sorma.»

«Anahtar size gerekli değil mi?»

«Yedeğim var. Bekliyorum.»

Wormold heladan çıktığı sırada kapının, bu argo konuşmağa meraklı şık yabancıнын ardından kapandığını gördü. Anahtar lavabonun içinde duruyordu. No. 501.

3

Saak dokuz buçukta Wormold, iyi geceler dilemek üzere Milly'nin odasına gitti. Buradan düenna'nın nöbette olduğu anlaşıliyordu, çünkü her şey düzenliydi: Ermiş Seraphina'nın heykelciğinin önündeki mum yakılmış, bal renkli dua kitabı yatağın üzerine konmuş, giyim kuşam eşyaları, hiç yokmuş larcasına toplanıp kaldırılmıştı ve odanın havasında, günlük kokusu gibi, hafif bir kolonya kokusu vardı.

'Milly, «Senin kafanı kurcalayan bir şey var,» dedi babasına. «Hâlâ Yüzbaşı Segura'yı kuruntu etmiyorsun ya, umarım?»

«Sen beni hiç bir zaman işletmezsin, değil mi, Milly?»

«Yoo. Neden sordun?»

«Başka herkes işletiyormuş gibi geliyor da.»

«Annem de işletir miydi seni?»

«İşletmiş olsa gerek. İlk zamanlarda.» \

«Ya Dr. Hasselbacher?»

Wormold sokaktan ağır aksak geçen kara adamı düşündü.

«Belki. Ara sıra.»

«Ama bu bir sevgi belirtisidir, değil mi, baba?»

«Her zaman değil. Okulu düşünüyorum da aklıma...» Wormold sustu.

«Aklına ne geliyor, baba?»

«Ne bileyim, bir dolu şeyler.»

Tüm güvensizliklerin tohumu çocuklukta idi. İnsana taş yürekli şakalar yaparlardı. İnsan da taş yüreklilikle şakalar yapmaya başlardı. Başkasına acı çektirmek yoluyla kendi çektiği acıyı unutturdu. Ama her nasılsa Wormold bu yolu seçmişti. Bunun bir erdem olmadığını biliyordu. Belki de kişiliğinin zayıflığından. Okulların sivri uçları yontarak insanda kişilik geliştirdiği söylenirdi. Wormold'un sivri uçları yontulmuştu yontulmasına da... bunun sonucunda kişilik geliştirdiği söylenirdi. Wormold'un sivri uçları belirsiz bir biçim. Modern Sanat Müzesindeki heykeller gibi.

«Mutlu musun, Milly?»

«Hem de nasıl.»

«Okulda da iyisin ya?»

«Evet. Niye soruyorsun?»

«Kimse saçını çekmiyor mu artık?»

«Ne münasebet.»

«Sen de artık kimseye kundak sokmaya kalkışmıyorsun ya?»

«On üç yaşımıdaykendi o,» diye Milly burun kıvrıldı. «Nedir seni üzen şey, baba?»

Milly sırtında beyaz naylon geceliğiyle yatağın içinde doğrulmuş oturuyordu. Babası düenna varken çok seviyordu onu; düenna yokken daha bile çok seviyordu: onu sevmeden, boşa geçirecek zamanı yoktu ki. Sanki onun yalnız başına bitireceği bir yolculuğa kendisi şöyle, bir süre için katılmıştı. Onları ayıracak olan saat ötelerdeki bir istasyon gibi hızla yaklaşmaktaydı ikisine de: bir durak ki birisine çok şey kazandıracak, öbürünün nesi varsa elinden alacaktı.

Şu akşam saati gerçektir, sahiciydi, ama o gülünç ve gizemli Havvthorne değil; polis karakollarının, hükümetlerin, yeni Hidrojen bombasını Noel Adasında deneyen bilim adamlarının zalimlikleri değil... Bunlar Vormold'da bir ortaokul yatakhanesindeki acemi işkencelerden daha gerçek dışı geliyordu. Elindeki ıslak havluyla yaklaşan, demin düşündüğü o çocuk... nerdeydi şimdi o? Zalimler de ulu kentler, tahtlar, iktidarlar gibi, yıkıntılarını arkalarında bırakarak gelir geçerler. Kalıcılıkları yoktur. Beri yandan geçen yıl Milly ile sirkte seyrettikleri o soytarı. O kalıcıydı işte; numarası hiç değişmezdi çünkü. İnsan yaşayacaksa böyle yaşamalıydı: devlet adamlarının esintileriyle büyük adamların keşifleri soytarının umurunda bile değildi.

Vormold aynanın karşısına geçip suratını kılıktan kılığa sokmaya başladı.

«Babacığım, neler yapıyorsun, kuzum?»

«Kendi kendimi güldürmeye çalışıyorum da.»

Milly kıkır kıkır güldü.

«Ben de seni ciddî ve üzgün sanıyordum.»

«İşte o yüzden gülmek istedim ya. Geçen yılki o soytarı aklında mı. Milly?»

«Duvar merdivenin üstünden bir badana kova-sının içine düşmüştü.»

«Her gece saat onda düşüyor o kovanın içine. Hepimiz soytarı olsaydık ne iyi olurdu, Milly. Sakın başına gelenlerden ders alıp akıllanmaya kalkışma.»

«Ana Rahibemiz diyor ki...»

«Kulak bile asma onun dediklerine. Tanrı bile başına gelenlerden ders almıyor, öyle değil mi? Yoksa İnsanoğlundan çoktan umudunu keserdi. Bilim adamlarıdır sayıları birbirine ekleyip bir toplama ya-parak başımıza çorap örenler. Nevvton'un yerçekimi-ni bulması gibi. Başına gelenden aldığı dersle...»

«Başına düşen elmadan oldu sanıyordum.»

«Hepsi bir kapiya çıkar. Ondan sonra Lord Rut-herford'un tutup atomu parçalaması zaman sorunu-ydu, yalnızca; gözle görülür bir şeydi bu. O da başına gelenlerden ders almıştı; Hiroşima'lılar gibi. Hepi-miz birer soytarı olarak dünyaya gelseydik başımıza da bunca belâ gelmezdi, birkaç çizik çürükle biraz boya badana dışında. Sakın başına gelenlerden ders alayım deme, Milly. Dirliğimizi de, hayatımızı da ba-şımıza dar eden budur.»

. «Şimdi ne yapmaya çalışıyorsun, baba?»

«Kulaklarımı oynatmaya çalışıyorum. Bir zaman-lar yapabilirdim. **Ama** şimdi **püf noktasını** becere-miyorum.»

«Annemi hâlâ arıyor musun? Üzülüyor musun onun yüzünden?»

«Bazan.»

«Hâlâ seviyor musun onu?»

«Belki. Ara sıra.»

«Gençliğinde kimbilir ne güzel kadınmıştır.»
«Şimdi de yaşlı sayılmaz ki. Otuz altı.»
«Eh, epey yaşlı sayılır.»
«Sen onu hiç hatırlıyor musun, Milly?»
«Pek az. Evde pek oturmazdı, değil mi?»
«Pek değil.»
«Gene de onun için dua ediyorum.»
«Neye dua ediyorsun? Geri dönsün diye mi?»
«Yok canım; Tanrı saklasın. Bizim ona ihtiyacı-mız yok. Gene Katolik Kilisesine dönsün de inan-cını kazansın, diye dua ediyorum ben.»
«Ama ben de Katolik değilim.»
«O başka. Sen yola gelmeyecek cahillerdensin.»
«Öyle olsam gerek.»
«Sana hakaret ettiğimi sanma, baba. Yalnızca teoloji, bu benim konuştuğum. Yoksa sen de cenne-te gideceksin... bütün iyi yürekli dinsizler gibi. Sokrates, örneğin. Sonra Setevvayo, filân.»
«Setevvayo kimmiş, kuzum?»
«Zulu'ların bir kralı.»
«Başka ne dualar okuyorsun?»
«Valla, ne yalan söyleyeyim, son zamanlarda daha çok kısrağın üstünde duruyorum.»
Wormold kızını öperek iyi geceler diledi.
Milly, «Nereye gidiyorsun, baba?» diye sordu.
«Atla ilgili yapacağım bazı işler var da.»
Genç kız üstünde durmadan, «Sana çok yük oluyorum,» dedi. Sonra mutlulukla göğüs geçirip yatak çarşafını çenesine doğru çekti. «İnsanın dua edince muradına kavuşması ne güzel şey, değil mi?»

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1

Yabancıymış gibi, her köşeden ona, «Taksi,» diye seslenen adamlar çıkıyordu. Paseo boyunca yürürken muhabbet tellâlları birkaç adımda bir, gerçek bir umutları olmamakla birlikte, kurgulu bebekler gibi yolunu kesip durdular.

«Yardımda bulunabilir miyim, bayım?» «Bütün güzel kızları benden sorun.» «Güzel bir kadın çekiyor mu canınız?» «Ayıp film görmek ister misiniz?»

Wormold Havana'ya ilk geldiği zaman bu adamlar çoluk çocuktan daha. Üç kuruş karşılığında arabasına bekçilik ederlerdi. Birlikte yaşlanmışlardı gerçi, ama ona hiç bir zaman alışmamışlardı. Wormold hiç bir zaman kentin yerlisi olmamıştı onların gözünde, hep bir turist olarak kalmıştı. Bu yüzden her kez peşine düşerlerdi. Ergeç bütün turistler gibi o da San Francisco Gene! Evine gidip Superman'ın hünelerini görmek isteyecekti elbet. Soyтары gibi bu adamlar da, görüp geçirdiklerinden ders aldıkları için rahattılar, hiç değilse.

Virdudes'in köşesine vardığı zaman Dr. Hasselbacher, Wonder Bardan Wormold'a seslendi:

«Bay Wormold, nereye böyle acele acele?»

«Bir sözüm var da.»

«Ama İskoç viskisi içmenin zamanı yoktur.»

Dr. Hasselbacher'in bu gece bu içkiye pek çok zaman ayırmış olduğu, «İskoç viskisi» sözlerini söyleyişinden anlaşılıyordu.

«Şimdi bile geç kaldım **sayılır.**»

«Bu kentte geç kalmak diye bir şey yoktur, Bay Wormold. Hem size bir armağan getirdim.»

VVormold, Paseo yönünden bara girdi. Aklından geçen bir düşünceyle acı acı gülümsedi.

«Hangi yanı tutuyorsunuz siz, Dr. Hasselbacher her? Doğuyu mu Batıyı mı?»

«Neyin Doğusu Batısı? Haa, şunu demek istiyorsunuz. İkisi de yerin dibine batsın.»

«Nedir bana getirdiğiniz armağan?»

«Hastalarımın biri Miami'ye giderken ısmarlamışım,» diyerek Hasselbacher cebinden iki tane minyatür viski şişesi çıkardı. Biri Lord Calvert, öbürü Old Taylor. Kayguyla, «Yoksa bunlardan sizde var mıydı?» diye sordu.

«Calvert vardı da Taylor yoktu. Sağolun. Dr Hasselbacher, kolleksiyonumu unutmamışsınız.»

Birlikte olmadıkları zamanlarda da başkalarının onu akıllarında tutabilmeleri VVormold'un her zaman garibine giderdi.

«Kaç şişeniz oldu şimdi?»

«Bourbon'larla İrlanda viskilerini de sayınca yüzü buldu. Yetmiş altı tane İskoç viskisi.»

«Ne zaman içeceksiniz bunları?»

«Belki de sayıları iki yüzü bulunduğu zaman.»

«Ben sizin yerinizde olsam ne yapardım bunlarla, biliyor musunuz?» diye Hasselbacher sordu. «Dama oynardım. Kırdığım taşı da içerdim.»

«Parlak bir düşünce, doğrusu.»

Hasselbacher, «Doğal bir handikap,» diye konuşmasını sürdürdü. «Daha üstün olan oyuncu daha çok içmek zorunda kalıyor. İnceliği düşünsenize. Hadi, bir İskoç daha yuvarlayın.»

«Eh, yuvarlayayım bari.»

«Yardıma ihtiyacım var. Bu sabah beni arı soku.»

«Doktor olan sizsiniz; ben değil.»

«Sorun o değil. Bir saat sonra, uçak alanının ötesindeki bir hastaya giderken de bir tavuğu ezdim.»

«Gene anlayamadım.»

«Ah, Bay Vormold, aklınız bir karış havada! Kafanızı işletsenize kuzum. Hemen bir piyango bileti bulmak zorundayız, çekilişten önce. Yirmi yedi sayısı arı anlamına gelir. Otuz yedi sayısıysa tavuk simgesidir.»

«Benim randevum var ama.»

«Randevular bekleyebilir. Bitirin şu viskinizi. Pazar yerine çıkıp bu sayıda bir piyango bileti aramız gerekiyor şimdi.»

Vormold, Hasselbacher'in peşi sıra onun otomobiline doğru yürüdü. Milly gibi ihtiyar doktorun da bir inancı vardı. Milly yaşantısını nasıl ermişlere göre ayarlıyorsa Dr. Hasselbacher de sayılara göre ayarlıyordu.

Pazar yerinin dört bir yanında önemli sayılar asılmış duruyordu, mavili kırmızılı. «Çirkin sayı» denilen numaralarsa tezgâhların içinde duruyordu. Sokak satıcılarıyla çoluk çocuğa verilirdi bunlar. Öñ nemsizdiler. Hiç bir anlamlı simgeleri yoktu; rahibe, kedi, arı ya da tavuk gibi.

Vormold, «Bakın, 27483,» dedi.

Dr. Hasselbacher, «Kedisiz arı bir işe yaramaz,» diye karşılık verdi.

Arabayı park edip yürümeye başladılar. Çarşıda muhabbet tellâlı yoktu. Piyango, turistlerin burunlarını sokup bozmamış oldukları ciddî bir ticaretti.

Haftada bir, numaraları bir Hükümet Dairesi dağıtırdı. Politikacılara, desteklerinin önemiyle orantılı sayıda bilet dağıtılırdı. Politikacı bir bileti Hükümetten on sekiz dolara alır, sonra zengin tüccarlara

yirmi bir dolardan satardı. Kendine düşen pay yalnızca yirmi dolar bile olsa, haftada altmış dolarlık bir kâra güvenebilirdi. Üstünde, halkın uğurlu saydığı simgelerin numaraları bulunan «güzel» bir bileti tüccarların bazan otuz dolara sattığı olurdu. Sokaktaki küçük adam için böyle vurgunların yolu yoktu, elbet. Bazan yirmi **üç** dolar gibi yüksek bir fiyatla alabildiği «çirkin» numaralarla, ekmeğini gerçekten taştan çıkarmak zorundaydı o. Bir bileti yüze bölüp tanesi çeyrek dolara fiyat biçer, elindeki bilet numaralarını tutan plâka numarası bulmak için otomobil park yerlerinde mekik dokurdu. (Böyle bir rastlantıya karşı gelebilecek bir araba sahibi bulamazdınız.) Hatta küçük biletçinin elindeki numaraları telefon rehberinde bile arayarak bir beş sent'liği gözden çıkartıp o numarayı çevirdiği olurdu:

«Senyora, satılık bir piyango biletim var; numarası sizin telefon numarasını tutuyor.»

Wvormold, «Bakın,» dedi. «Bir 37 bir de 72 bir arada.»

«Yeterli değil,» diye Dr. Hasselbacher kestirip attı.

Göz önüne serilmeye lâyık görülecek kadar «güzel» sayılmayan numaraların listesini gözden geçiriyordu. Öyle ya, kim bilir? Herkesin güzellik anlayışı başkadır; bir arıyı önemsemeyenler de olabilir bu dünyada.

Pazar yerini üç yönden saran karanlığın içinden bir canavar düdüğü acı acı haykırarak yaklaştı. Bir polis arabası sarsılarak geçti. Kaldırımda bir satıcı oturuyordu; gömleğine iğnelediği tek biletiyle, göğsüne numarası yazılmış bir mahpusu andıran.

«Kızıl Çaylak,» dedi.

«Kızıl Çaylak da kim oluyor?»

«Yüzbaşı Sagura, elbet,» diye Dr. Hasselbacher karşılık verdi. «Siz de, dünyadan habersiz yaşıyorsunuz, Bay Wormold.»

«Neden böyle diyorlar ona?»

«İşkence yapıp kafa kol kırmakta üstüne yoktur da ondan.»

«İşkence mi?»

Dr. Hasselbacher, «Burda bir şeycik yok,» dedi. «Obispo'yu deneyelim bir de.»

«Sabahı beklesek olmuyor mu?»

«Çekiliş yarın. Hem siz neden bu denli buz gibi soğukkanlısınız, Bay Wormold? Kader insana böyle bir ipucu verirse... bir arıyla bir tavuk... hiç gecikmeden sonuna değin izlemek gerekir. İnsan başına konan devlet kuşunu hakedebilmeli.»

Gene arabaya binerek Obispo'ya yollandılar.

«Şu yüzbaşı Segura...» diye Wormold lâfa girdi.

«Evet?»

«Hiç bir şey.»

Onlar Dr. Hasselbacher'in istemlerine uyan bir bilet buluncaya değin saat on bir olmuştu. Dükkânda kapalı olduğuna göre, bir tek daha atmaktan başka çıkar yol yoktu.

«Sizin şu randevu nerde?»

Wormold, «Seville Biltmore'de» dedi.

Hasselbacher, «Ha orası, ha başka yer; hiç bir şey değiştirmez,» diye omuz silkti.

«Acaba gene Wonder Bar'a gitsek daha iyi...»

«Yok, yok; biraz değişiklik olsun. İnsan içki içtiği barı değiştiremez olunca artık ihtiyarlamış demektir.»

Seville Biltmore Barının karanlığında el yordamıyla yollarını **buldular**. Atlama işaretini bekleyen

paraşutçüler **gibi sessizce** büzüşmüş oturan öbür müşterileri hayal **meyal seçebiliyorlardı**. Bu karanlığın silemediğı bir tek şey, Dr. Hasselbacher'in başına vuran neşesindeki ispirtonun yüksek derece siydi.

Wornold **onun neşesine gem vurmak için**, «Pi-yangoyu **daha kazanmadınız,» diye** fısıldadı. Ama bu fısıltı bile **karanlıkta bir başın**, kınarcasına onlardan yana dönmesine yetti.

Dr. Hasselbacher yüksek, tok bir sesle, «Bu gece kazandım,» dedi. «Yarın bir de bakarsın kazanmamışım, ama hiç bir şey bu geceki zaferimi elimden alamaz. Yüz kırk bin dolar, Bay Wornold. Ne yazık ki çapkınlık çağım geçti. Yoksa güzel bir kadını bir yakut gerdanlıkla nasıl da mutlu kılabilirdim. Şimdiyse, bocalıyorum: Paramı nereye harcıyayım, Bay Wornold? Bir hastane yaptırsam mı dersiniz?»

Gölegelerin içinden bir ses, «Özür dilerim,» diye fısıldayarak **sordu**. «**Bu bay yüz kırk bin dolar** kazandı mı gerçekten?»

Daha Wornold ağzını açmadan Dr. Hasselbacher kesinlikle, «Evet; kazandım, efendim,» diye karşılık verdi. «Zar zor görebildiğim dostum, sizin şu anda var olduğunuz ne denli **kesinse** benim bu parayı kazanmış olmam da o denli kesindir. Var olduğunuza ben inanmasam **siz var** olmazdınız, **ne de o** dolarlar var olurdu. Mademki inanıyorum, öyleyse varsınız...»

«Ne demek yani, nasıl olamazmışım?»

«Siz yalnız benim düşüncelerimde varsınız, dostum. Şimdi ben buradan çıkıp gitsem...»

«Deli saçması.»

«Öyleyse ispatlayın bakalım, var olduğunuzu.»

«Ne demek yani, ispatlayacakmışım. Elbette varım, yahu. Birinci sınıf bir emlak komisyoncusuyum. Miami'de karım var, iki tane çocuğum var. Bu sabah Delta Hava Yollarıyla buraya indim. Şimdi de burada oturmuş viski içiyorum. Yalan mı?» Adamın sesi ağlamaklı gibiydi.

«Zavalıcılık,» dedi Dr. Hasselbacher. «Hayal gücü benimkinden daha zengin olan bir yaratıcıyı hak etmişsin sen. Miami ile emlakçilikten daha iyi bir şey bulamaz mıydım senin için? Şöylece çarpıcı, renkli bir şey. Unutulacak bir ad.»

«Adımın nesi varmış yani?»

Barın iki ucundaki paraşütçüler kızgınlıktan gerilmişlerdi. Ama insan atlayışa geçmezden önce sinirlenmemen.

«Hiiç,» dedi Dr. Hasselbacher. «Biraz kafamı işletirsem düzeltebilirim.»

«Miami'de kime gidip de Harry Morgan diye sorarsanız...»

«Vah vah! Bundan daha iyisini yapabilmeliydim.» Sonra Dr. Hasselbacher, «Ama bak ne diyeceğim,» diye ekledi. «Şimdi bir dakikalığına şu bardan çıkıp seni ortadan kaldırıvereyim. Sonra geri gelip daha iyisini yapayım. Üstünden geçilip düzeltilmiş bir kopyanı.»

«Ne demek istiyorsun yani, düzeltilmiş kopya?»

«Bak şimdi seni, şu yanımdaki arkadaşım Bay Wormold yaratsaydı, daha mutlu bir insan olurdun. Çünkü sana Oxford'dan diploma sağlar, adına belki, ne bileyim, Pennyfeather der, sonra...»

«Pennyfeather de ne oluyor yani? Siz içkilisiniz.»

«Elbet içkiliyim ya. İçki hayal gücünü buğulan-
dırır. Bu yüzden seni böyle sıradan, dümdüz bir a

dam yaptım. Miami, yok emlâk komisyonculuğu, Delta Hava Yolları, filan. Oysa Pennyfeather olaydın Avrupa'dan K.LM.'le gelir, sonra burada oturur pembe cin yudumlardın.»

«Burda oturmuş İskoç viskisi içiyorum, bundan da hoşnudum.»

«Sana, İskoç viskisini içiyormuşsun gibi geliyor. Daha da doğruyu söylemek gerekirse, ben seni İskoç viskisi içer durumda yarattım kafamda. Ama bütün bunları kökünden değiştireceğiz,» diye Dr. Hasselbacher neşeyle ekledi. «Bir dakikalığına lobiye çıkıp çok daha parlak şeyler düşüneceğim senin için.»

Adam kayguyla, «Maymunluk istemem,» dedi.

Dr. Hasselbacher içkisini yuvarladı, barın üzerine bir dolarlık bıraktı, sonra sarsak bir ağırbaşlılıkla ayağa kalktı.

«Sonradan bana dua edeceksin. Nasıl bir şey olsun? Bana ve arkadaşım Bay Vvormold'a güvenebilirsin. Seni ressam mı yapayım, şair mi? Yoksa serüven dolu bir yaşantı daha mı hoşuna gider? Silâh kaçakçılığı, Gizli Servis Ajanlığı?»

Tedirginliğinden kımıldayıp duran gölgeyi, eşikten eğilerek selâmladı.

«Emlâk komisyonculuğundan ötürü özür dilerim.»

Gölge titreyen bir sesle, «Ya dut gibi sarhoş ya kaçık,» dedi, tutunacak dal arıyarak. Ne var ki parasütçülerden hiç çıt çıkmadı.

Vvormold, «Eh, ben size iyi geceler dileyim, Hasselbacher,» dedi. «Geciktim.»

«Bay Vwormold, sizinle birlikte gelip nasıl benim yüzümden geciktiğinizi anlatmakla yükümlüyüm, en azından. Dostunuza bu gece başınıza konan devlet

fcuşunu anlattığım zaman her şeyi başlılayacaktır, sanıyorum.»

«Gereği yok ki; hiç gereği yok, inanın bana,» dedi Wormold.

Havvthorne'nin bu durumdan nasıl sonuçlar çıkaracağını biliyordu. Akli başında bir Havvthorne ile (eğer böyle bir şey varsa) başa çıkmak bile kolay değildi: hele kuşku dolu bir Havvthorne... bunu düşündükçe Wormold'un kafası duracak gibi oluyordu.

Asansöre doğru yürüdü, Hasselbacher de peşinden... Yaşlı doktor kırmızı tehlike ışığıyla, «Basmağa Dikkat!» yazısını seçemediğinden sendeledi, nerdeyse düşüyordu.

«Uf, bileğim,» diye sızlandı.

Wormold çaresizlik içinde, «Evinize gidin, kuzum Hasselbacher,» dedi.

Asansöre girdi, ama doktor da hemen davranıp onun arkasından atladı. «Paranın iyi etmeyeceği acı yoktur,» dedi. «Böyle eğlenmeyen' yıllar oluyor, Bay Wormold.»

Wormold asansörcüye, «Altıncı kat,» dedi. Sonra: «Hasselbacher, yalnız olmak istiyorum.»

«Ne diye? Özür dilerim, hiçkırık tuttu.»

«Mahrem bir randevum var da.»

«Çok mu güzel bir kadın, Wormold? Kazancım-dan birazını size vereceğim, iyice çılgınlık yapabile-siniz diye.»

«Kadını da nerden çıkardınız, kuzum?» Yalnızca bir iş meselesi.»

«Mahrem bir iş?»

«Dedim ya.»

«Bir elektrik süpürgesinin neresi mahremdir, Bay Wormold?»

Wormold, «Yeni bir acentalık sorunu.» dedi.

Tam o sırada asansörcü, «Altıncı kat,» diye haber verdi.

Wormold, Dr. Hasselbacher'den birkaç adım ileride, kafası da onunkinden daha az bulutluydu. Odalar, uzun, dikdörtgen bir balkonun çevresinde, mahpusane hücreleri gibi sıralanmıştı. Alt katta duran iki adamın dazlak kafaları yukarı doğru, yol lâmbaları gibi ışıldamaktaydı. Wormold balkonun köşesindeki merdivene doğru topallayarak yürüdü. Dr. Hasselbacher de topallayarak onu izledi ama Wormold topallamakta ondan daha tecrübeliydi. Dr. Hasselbacher onun ardından,

«Bay Wormold,» diye seslendi. «Bay Wormold, dolarlarımın yüz binini seve seve bu işe...»

Dr. Hasselbacher daha ilk basamakla uğraşırken Wormold merdivenden aşağıya inmişti bile. No. 501 yakındaydı. Wormold kapıyı anahtarla açtı. Ufak bir masa lâmbasının aydınlattığı boş bir oturma odası. Wormold kapıyı usullacık kapadı. Doktor daha merdivenin dibine varmamıştı. Wormold dışarıya kulak verdi: onun seke seke, «Hık,» diye diye kapının önünden geçip uzaklaştığını duydu.

İçinden, «Kendimi casus sayıyorum, onun için de casuslar gibi davranıyorum,» diye geçirdi. «Güllünlük bu. Yarın sabah Hasselbacher'in yüzüne nasıl bakacağım?»

Yatak odasının kapısı kapalıydı, Wormold o yana yürüdü. Sonra durdu. Nene gerek. Kendi belânı kendin arama. Havvthorne onu çok istiyorsa gelip bulsundu. Ama gene de Havvthorne konusunda duyduğu merakı yenemeyerek odayı son bir kez gözden geçirdi.

Yazı masasının üzerinde iki kitap duruyordu: Lamb'in SHAKESPEARE'DEN ÖYKÜLER'inin eş iki

kopyası. Bir bloknot; üzerinde belki de Havvthorne'nin bu görüşme için aldığı notlar: 1. Maaş. 2. Giderler. 3. Ulaşım. 4. Charles Lamb. 5. Mürekkep.

Wormold tam Lamb'in kitabını açmak üzereyken bir ses, «Kaldır ellerini,» dedi. «ARRİBA LOS MANOS.»

«Las Manos,» diye Wormold onu düzeltti.

Gelenin Havvthorne olduğunu görünce rahat bir soluk almıştı.

Havvthorne da, «Haa, siz misiniz,» dedi.

«Geciktim; özür dilerim. Hasselbacher'le birlikteydim de.»

Havvthorne cebinin üstü H.R.H. diye arma işlemeli, leylâk renginde pijamalar giymişti. Bir saraylı havası veriyordu bu ona.

«Uyuyup kalmışım, derken sizin kıpırtınızı duydum,» dedi. Argosuz yakalanmıştı. Soyunuk yakalanmış gibi. «Lamb'i yerinden almışsınız,» dedi biraz kafa tutarcasına.

«Özür dilerim; şöyle bir bakıyordum, da.»

«Zarar yok. İçgüdülerinizin isabetli olduğunu gösterir bu.»

«Bu kitabı çok seviyor olsanız gerek.»

«Bir tanesi sizin için.»

«Ben bunu yıllar.önce okudum,» dedi Wormold. «Lamb'den de hiç hoşlanmam.»

«Okumak için değil ki zaten. Siz hiç şifre kitabı bilir misiniz?»

«Doğruyu söylemek gerekirse, hayır.»

«Bunun nasıl kullanılacağını size şimdi göstereceğim. Kitabın bir iç kopyası bende kalıyor. Benimle haberleşirken sizin yapacağınız tek şey şifreye hangi sayfanın kaçınıcı satırından başladığınızı belirtmek olacak. Çözülmesi makina şifreleri gibi

güç değildir, elbet. Gene de sizin Hasselbacher gibilerine epey ter döktürür.»

«Hasselbacher'i kafanızdan atın, kuzum.»

«Hele sizin buradaki yazıhanenizi gerekli güvenlik araçlarıyla donatalım: radyo, şifreli kasa, bu işte eğitilmiş yardımcılar, hepsi düzenlensin, ondan sonra bu ilkel şifreyi bırakabiliriz. Gene de, kitabın adıyla baskısını bilmedikten sonra bu şifreyi çözmek çok güçtür; meğer ki karşımızdaki, usta bir kriptolojist ola.»

«Lamb'i neye seçtiniz?»

«İki kopyasını birden bulabildiğim tek kitap bu oldu. Bir de Tom Amcanın Kulübesi... Acelem olduğundan Kingston'da hava alanındaki dükkândan bir şeyler bulmak zorundaydım. Hâ, bir de **(Lambanın Işığında: Akşam Duaları İçin El Kitabı)** diye bir şey vardı ama eğer dine bağlı bir adam değilseniz böyle bir kitabın kitaplığınızda bulunması gözü çekebilir diye düşündüm de.»

«Dindar değilimdir.»

«Biraz mürekkep de getirdim size. Elektrikli bir ibriğiniz var mı?»

«Var. Ne olmuş?»

«Mektup açmak için. Adamlarımızın beklenmedik durumlara karşı hazırlıklı olmalarını isteriz de.»

«Mürekkebin ne gereği vardı, kuzum? Evde bir dolu mürekkebin var benim.»

«Görünmeyen mürekkep, canım. Belki adi postayla bir şeyler yollamak zorunda kalırsanız diye. Kızınızın örgü şişleri vardır, sanırım.»

«Kızım örgü örmez.»

«Öyleyse satın alacaksınız bir çift. En iyileri plastiklerdir. Çelik olanlar bazan iz bırakıyor.»

«Nerede iz bırakıyor?»

«Açtığınız zarflarda.»

«Kuzum ne demeye şişle zarf açayım ben?»

«Dr. Hasselbacher'e gelen mektupları incelemeniz gerekebilir. Bu arada postahanedede de bir yardımcı ajan bulmak zorunda kalacaksınız, elbette.»

«Kesinlikle söylüyorum, bu olmayacak bir...»

«İşimizi güçleştirmeyin, ne olur. Londra'dan onun için bilgi istedim. Hele bu raporlar gelsin, onun mektuplarına ilişkin kararımızı o zaman veririz. Sizi ufak ama yararlı bir öğüt: görünmez mürekkebiniz tükendiği zaman kuş kakası kullanın. Yoksa çok mu hızlı gidiyorum?»

«Ben daha bu işe gönüllü olduğumu bile...»

«Londra size 150 dolar maaş vermeyi kabul ediyor. Giderleriniz için de bir yüz elli dolar daha. Bu giderler konusunda hesap vermekle yükümlü olacaksınız, elbet. Yardımcı ajanların ücretleri gibi şeyler. Bunlar dışında yapacağınız masraflar için özel izin çıkması gerekir.»

«Gerçekten de pek hızlı gidiyorsunuz.»

«Gelir vergisi ödemeyeceksiniz, bunu da bilin,» diye Havvthorne bilgiç bilgiç göz kırptı.

Bu göz kırpması sırtındaki sarı kılıfına hiç uymamıştı, nedense.

«Bana düşünmem için biraz zaman...»

«Şifre numaranız 59200 çizgi beş. 59200'ün ben olduğumu anlıyorsunuz, sanırım. Siz de kendi yardımcılarınıza 59200 çizgi beş, çizgi bir gibi numaralar takacaksınız. Anlıyorsunuz, değil mi?»

«Sizin ne işinize yarayabilirim? Hiç aklım almıyor.»

Havvthorne kesinlikle, «İngilizsiniz, değil mi? diye sordu.

«Elbette İngilizim.»

«Bununla birlikte ülkenize hizmet etmek istemiyorsunuz ha?»

«Öyle bir şey demedim. Ama elektrikli süpürgeler insanın çok vaktini alıyor?»

«Gerçeği maskelemek için birebirdirler,» dedi Havvthorne. «Çok iyi düşünüp taşındık. Mesleğiniz size çok olağan bir kişilik veriyor.»

«Ama zaten öyle.»

Havvthorne, kesin bir sesle, «Şimdi kusura bakmazsınız şu Lamb'imizi bir önümüze açalım da bakalım,» dedi.

2

«Milly, yumurta yemedin bu sabah.»

«Yumurta yemiyorum artık.»

«Kahvene de bir tek şeker koydun. Sakın rejim yapmıyorsun ya?»

«Yoo.»

«Yoksa bir kusur işledin de cezaya mı çarptırıyorsun kendini?»

«Yoo.»

«Karnın çok acıkacak ama, öğleye değin.»

«Onu da düşüdüüm. Bir yığın patates yiyeceğim.»

«Milly, ne oluyoruz, kuzum?»

«Ekonomi yapmaya karar verdim. Birden, gecenin uzun saatlerinin birinde, sana ne denli pahalıya çıktığımı anladım. Sanki bir ses konuştu kulağıma.

Nerdeyse, 'Kimsin?' diye soruyordum. Ama, 'Ben senin Tanrınım,' diye karşılık almaktan korktum. Tam da yaşıım, anlarsın ya.»

«Ne yaşı, canım?»

«Ses duyma yaşı. Ermiş Therese ses duyup manastıra kapandığı zaman benden daha küçükmüş.»

«Bana bak, Milly, sakın sen de böyle bir»

«Hayır, hiç öyle bir niyetim yok. Yüzbaşı Segura doğru söylüyor. Benim manastır için uygun bir ham madde olmadığımı ileri sürdü del!»

«Senin şu Yüzbaşı Segura'ya ne ad taktıklarını biliyor musun, Milly?»

«Evet; Kızıl Çaylak diyorlar. Tutukladıklarına işkence ediyor.»

«Açıkça söylüyor mu bunu?»

«Benim yanımdayken **çok** saygılı davranıyor, elbet. Ama **insan derisinden yapılma bir** sigara tablası var. **Kendisi güderi diyor ama ben** güderi nasıl olur bilmem mi yani?»

«Onunla dostluğunu kesmen gerek, Milly.»

«Keseceğim zaten... yavaş yavaş. Ne var ki önce şu ahır sorununu çözümlmem gerek. Dedim de aklıma duyduğum ses geldi.»

«Ne dedi bu ses sana?»

«Dedi ki, 'Kızcağızım; yutamayacağın lokmayı çiğnemeye kalkışmışsın,' dedi. Ne var ki gecenin o ıssız saatinde çok daha uhrevî, çok daha ürpertici ve anlamlı geliyordu, elbette. Spor Kulübü ne oldu?»

«Ne ilgisi var bununla Spor Kulübünün?»

«Doğru dürüst ata binebileceğim tek yer orası da, ondan. Hep ahırda duran bir kısrağı ne yapayım ben? Yüzbaşı Segura da Kulübe üye, ama biliyorum,

onun eline bakmamı istemezsin. Bu yüzden ben de düşündüm ki boğazımdan keserek mutfak parasından kısarsam...»

«Bunun ne yararı dokunacak ya...»

«Sen de ikimizi birden Kulübe yazdırabilirsin, diye düşündüm. Yalnız beni yazdırırken adımlı Seraphi na olarak belirtsen daha iyi olur; Milly'den daha uygun kaçır gibi geliyor, nedense.»

Wormold'a öyle geldi ki Milly'nin bütün dedikleri mantıklı ve akla yakındır. Çocukluğun zalim ve anlaşılmaz dünyasında yaşayan kişi Milly değil, asıl Havvthorne idi... .

BİR ARA LONDRA'DA

Maida Vale yakınlarındaki büyük, çelik ve beton yapının bodrum katında, bir kapının üstündeki ışık kırmızıdan yeşile döndü, Havvthorne içeriye girdi. Şıklığını Karaip'de bırakıp gelmiş gibiydi. Sirtında gün görmüş bir gri flanel kostüm vardı. Memlekete döndüğü zaman Havvthorne görünüşüne özenmek zorunda değildi: kurşuni renkli Ocak Londra'sının bir parçasıydı artık.

Şef, kocaman bir yeşil mermer kâğıt ağırlığının tek bir kâğıt parçasını **yerli** yerinde tuttuğu bir yazı masasının başında oturmaktaydı. Kara renkli telefonun yanında yarısı **içilmiş bir** süt bardağı, kurşuni bir hap şişesi **ve bir** kutu kâğıt mendil durmaktaydı. (Kırmızı telefon **ivedi**, çok **önemli** durumlar içindi.) Kara frak ceketi, kara boyun bağıyla sol gözünü örten kara camlı tek gözlük bir eczacı havasını veriyordu. Nasıl ki bu bodrum kati da bir mahzene, bir yer altı mezarına benzemekteydi.

«Beni istetmişsiniz, efendim?»

«Çene çalmak için, Havvthorne; başka bir şey değil. Az buçuk yarenlik edelim dedim.» Sanki sa

bahtan beri bir sürü cenaze törenlerine katılmıştı da şimdi ilk olarak konuşuyordu. «Ne zaman döndünüz, Havvthorne?»

«Bir hafta oluyor, efendim. Cumaya Jameyka'ya dönüyorum.»

«İşler yolunda ya?»

«Karaip Adalarını çantada keklik sayabiliriz kanısındayım, efendim.»

«Ya Martinik?»

«Orası süt liman, efendim. Aklınızdadır, sanıyorum; Fort de France'de Deuxieme Bureau ile çalışıyorduk.»

«Belirli bir noktaya kadar, değil mi?»

«Evet, elbette belirli bir noktaya kadar. Haiti daha çetin bir cevizdi. Neyse ki 59200 çizgi 2 çok becerikli, pek çalışkan çıktı. İlk 59200 çizgi 5 konusunda içim pek rahat değildi.»

«Çizgi beş?»

«Havana'daki adamımız, efendim. Orada dişe gelir insanların sayısı çok değildi. Bu ajan da hiç tekli görünmüyordu, önceden. Biraz inatlandı.»

«Sonradan en iyi açılanlar bazan böyleleri olur.»

«Evet, efendim. Gezip tozduğu kişilerden de pirlendim ilkin. Hasselbacher diye bir Alman var, ama şimdilik dosyalarımızda hiç bir izine raslayamadık. Her neyse, bizim ajan çalışmaya başladı sanıyorum. Tam Kingston'dan ayrılırken ek giderler için para istediğini bildirdi.»

«Her zaman iyi bir belirdir bu.»

«Çok doğru, efendim.»

«Hayal gücünün işlemeye başladığını gösterir.»

«Evet. Havana'daki adamımız da Spor Kulübüne üye olmak istiyormuş. Milyonerlerin uğrağı bir yer, burası. Politik ve ekonomik konularda bilgi toplamak

için bir numaralı kaynak. Üyelik aidatı iyice yüksek; White kulübününkinin aşağı yukarı on katı, gene de onayladım.»

«En doğrusunu yapmışsınız. Yolladığı raporlar nasıl?»

«Şey, doğrusunu isterseniz daha bir rapor almış değiliz ondan, ama ne olsa, gereken bağlantıları kurabilmesi zaman alacaktır. Gizlilik ve güvenlik konusunu acaba onun gözünde biraz çokcana mı büyüttüm, diye düşünüyorum.»

«Ne denli büyötsen yeridir. Elektrik prizi ne işimize yarar, kısa devre yaptıktan sonra?»

«İyi bir şans sonucu olarak adamın mevkii bu işe çok elverişli. Ticaret ve iş alanında çok sağlam ilişkileri var; bunlardan birçoğı da yüksek rütbeli devlet memurlarıyla en ileri gelen Bakanlar.»

«Güzeel,» dedi Şef.

Kara camlı tek gözlüğünü çıkararak bir parça kâğıt mendille parlatmaya koyuldu. Ortaya çıkan sol göz açık mavi camdan yapılma ve hiç inandırıcı değildi. Yatırıp kaldırıncı, «Mama,» diyen bir taş beekten alınmış olabilirdi.

«Nedir bu adamın işi?»

«İthalatçılık, anlıyorsunuz ya; makina parçaları filân.»

Yüksek mevkili ajanlar seçmek insanın kend' mesleğı açısından çok önemliydi. Lamparilla sokağındaki dükkân konusundaki kıytınc bilgi ayrıntılarını içinde saklayan dosya bu bodrum odasına hiç bir zaman ulaşmayacaktı, nasılsa. Olağanüstü bir durum olmadıkça.

«Spor Kulübüne neden daha önce üye olmamış, peki?»

«Valla, bana kalırsa şu son yıllarda sosyeteden elini eteğini çekmiş biraz. Özel yaşamıyla ilgili bazı durumlar yüzünden.»

«Zamparalığı filân yoktur ya, umarım?»

«Yok canım, hiç ilişkisi yok. Tersine. Karısı onu bırakmış, efendim. Bir Amerikalıyla kaçmış.»

«Amerikan düşmanı filân değil ya? Havana'da böyle bir adam hiç işimize yaramaz. Amerika düşmanlarıyla da çalışacağız, elbet; ama yalnızca bir yere dek.»

«Yook, hiç öyle bir yönü yok, efendim. Çok akli başında, sağlam, dengeli bir insan. Karısından uyğarcasına boşanmış, hiç hır çıkarmadan. Çocuğunu da karısının isteği üzerine bir Katolik okulunda yetiştiriyor. Duyduğuma göre karısına Noellerde hâlâ kutlama telgrafları çekiyormuş. Yollamaya başladığı zaman raporlarının yüzde yüz güvenilir olduğuna inanabiliriz, kanısındayım.»

«Eni konu dokunaklı bir şey, Havvthorne, onun çocuğu üstüne anlattıklarınız. Her neyse, siz gene onu şöyle bir dürtükleyin de ne denli işe yarayacağını bir görelim. Sizin söylediğiniz çapta bir adamı sa, maiyetini genişletmeyi bile düşünebiliriz. Havana bir kilit noktası olabilir, bizim için. Dünyanın neresinde bir kaynaşma varsa Komünistler oraya üşüşürler. Nasıl haberleşeceksiniz?»

«Raporlarını her hafta Kingston'dan gelen diplomatik postayla yollamasını kararlaştırdım; iki kopya olarak. Biri bende kalacak, öbürünü Londra'ya göndereceğim. Telgraflar için kitap şifresini öğrettim. Konsolosluk yoluyla iletecek telleri.»

«Konsolosluğun hoşuna gitmeyecek bu!»

«Geçici bir süre için olduğunu kendilerine söyledim.»

«Bu adam iyi çıkarsa orada bir radyo ünitesi kurmak benim daha işime gelir. Yazıhanesinde çalışanların sayısını artıracak durumdadır, sanıyorum, değil mi?»

«Elbette, elbette. Daha doğrusu, anlarsınız ya, büyük bir yer değil burası, efendim. Eski tarzda bir yer. Bu eski, serüvenci tüccarların nasıl azla yetinmeye çalıştıklarını bilirsiniz.»

«Çok iyi bilirim o tipleri. Küçük, eski püskü bir çalışma masası. İki kişilik dış ofise sıkıştırılmış beş altı adam, çağını çoktan doldurmuş hesap makinaları. Firmadaki kırkinci çalışma yılını doldurmakta olan bir kadın sekreter.»

Havvthorne rahatladı. Dizginleri Şef eline almıştı artık. Günlerden birgün gerçek dosya eline geçip de okusa bile, dosyadaki yazılanlar hiç bir şey söylemeyecekti ona. Lamparilla Sokağındaki o küçük dükkân, bir daha hiç su yüzüne çıkmamak üzere, Şefin romantik düşlerinin seline kapılıp gitmişti. Ajan 59200/5 gerçekleşmişti artık.

Şef, «Bunların hepsi adamın kişiliğine bağlı şeyler,» diye anlatmaya başladı. Sanki Lamparilla sokağındaki dükkâna giden Havvthorne değil, kendisiydi. «Kuruşlarını sayan, ama altınlarını rizikoya ataktan çekinmeyen bir adam. Kulübe üye olmayışının nedeni de bu. Yuvasının yıkılmasıyla filân bir ilişkisi yok. Siz romantiğin birisiniz, Havvthorne. Bu adamın yaşamından nice kadınlar gelip geçmiş. Hiç biri onun gözünde işi kadar önemli olmamış, bana kalırsa... Bir ajandan başarıyla yararlanmanın püf noktası da onu anlamaktır. Bizim bu Havana'daki

adamımız... nasıl deyeyim, Kipling çağından kalmışa benziyor. Hani, kralların yanı sıra yürümek... nasıldır o bölüm? Kralların yanı sıra yürümek ve namuslu kalabilmek... kalabalıklarla, sokaktaki adamla bağlantı kurabilmek... Onun o mürekkep lekeli, eski püskü yazı masasının bir çekmecesinde, tuttuğu ilk hesap defterini hâlâ sakladığına kalıbımı basarım, Havthorne. Kara kaplı, küçücük, ucuz bir defterin sayfalarında yazılıdır, ilk giderleri: bir çeyreklik silgi, altı kutu çelik kalem ucu.»

«Pek de öyle, çelik kalem ucu kullanmış kadar yaşlı sayılmaz, efendim.»

Şef bir göğüs geçirdi, sonra kara camlı gözlüğü yeniden taktı. Bir muhalefet kokusu seçilir seçilmez o masum mavi göz hemen gizlenmişti.

«Ayrıntıların önemi yoktur, Havthorne,» diye sinirli sinirli söylendi. «Ama bu adamı işe yaratmak istiyorsanız küçük, kara kaplı hesap defterini bulmak zorundasınız. Söz gelişi konuşuyorum; anlıyorsunuz.»

«Evet, efendim.»

«Onun karısını yitirdiği için toplum yaşantısından kaçınması sorunu. Yanlış bir değerlendirme bu, Havthorne. Öyle bir adamın tepkisi bambaşka olur. Acısını göstermez o; kapalı kutudur. Sizin değerlendirmeniz yerinde olsaydı bu adamın karısı ölmezden önce o kulüpte üye olması gerekirdi. Neden değilmiş, peki?»

«Karısı onu bırakıp kaçmış, efendim.»

«Kaçmış mı? İyi biliyor musunuz bunu?»

«Yüzdeyüz, efendim.»

«Ah, işte gördün mü? O kadın o küçük hesap defterini hiç bir zaman bulamamış da ondan. Havt»

horne, siz bu defteri bulun, adam ölünceye dek size kul köle olur. Nelerden konuşuyorduk?»

«Onun iş yerinden, efendim. Yanında çalışanların kadrosunu genişletmek onun için epey kolay olmayacak, efendim.»

«Eskiden kalmaları yavaş yavaş ayıklarız. O yaşlı sekreter hanımı emekliye ayırıp...»

«Doğrusunu isterseniz...»

«Ezbere konuşuyorum, Havvthorne; anlıyorsunuz. Bir de bakarsınız hiç bize göre bir adam değilmiş. Bu eski borsa kralları pırlanta gibidirler ama dar görüşlü olurlar bazan. Kendi işlerinden ötesini görmediklerinden bizim gibilerin değerimizi de bilmezler. Ondan ilk gelecek raporlara göre kararımızı veririz ama her zaman bir adım ilerisini tasarlamakta yarar vardır. Siz Miss Jenkinson'la konuşun da sorun bakalım, sekreterlerin arasında İspanyolca bilen birisi var mı?»

Havvthorne asansöre bindi, bodrumdan yukarıya kat kat yükseldi: yeryüzünün bir roketten görünüşü. Batı Avrupa'nın aşağılara doğru çöktüğünü gördü, sonra Yayın Doğu, Latin Amerika.

Miss Jenkinson'u kuşatan yüksek, çelik dosya dolapları orta yaşlı bir eski zaman bilici'sinin(*) ta-pınağındaki mermer direkleri andırıyordu. Burada yalnızca o, soyadıyla çağrılırdı. Gizemine erişilemeyen bir güvencelik nedeniyle, burada çalışan başka herkes ilk adıyla anılırdı.

Havvthorne içeriye girdiği zaman Miss Jenkinson bir sekretere bir şeyler dikte ettirmekteydi:

«Not, A.O.'ya: Angelica, ücretine haftada se-

(*) Kâhin, ileriye gören, yok'tan haber alıp veren kişi.

kiz sterling'lik bir zamla C.5'e atanıldı. Bu zammın hemen tahakkukunu sağlamanızı dilerim. Bu önerime karşı çıkmamanızı şimdiden engellemek için Angelica'nın bu zamlar bir otobüs şoförünün kazanç düzeyine yaklaşmakta olduğuna dikkatinizi çekmek isterim.»

«Evet!» dedi Miss Jenkinson sertçe. «Ne var.»

«Şef sizinle görüşmemi söyledi de.»

Boşta kimsem yok.»

«Bizim de şimdi birini istediğimiz yok, zaten. İlerisini düşünüyoruz.»

«Ethel, şekerim, D.2.'ye telefon aç da bildir, ulusal ivedilik durumlarının dışında, sekreterlerimin akşam yediden sonra alkonmalarına dünyada göz yumamam. Eğer bu arada bir savaş patlamış ya da patlamak üzereyse ona söyle, benim bölümüme haber verilmeliydi.»

«Karaip Şubemiz için İspanyolca bilen biri gerekli olabilir.»

Miss Jenkinson makina gibi, «Boşta kimsem yok,» dedi gene. ,

«Havana için. Küçük bir şube. İklimi de iyidir.»

«Ekibiniz kaç kişilik?»

«Şimdilik bir tek adamımız var.»

«Ben evlendirme bürosu işletmiyorum burda.»

«On altı yaşında kızı olan orta yaşlı bir adam.»

«Evli mi?»

Havthorne, «Çocuğu olduğuna göre,» diye bir vanıt geveledi.

«Dengeli mi?»

«Nasıl denge?»

«Güvenilir, sağlam, ruhsal yönden yerli yerine oturmuş biri mi?»

«Elbette, elbette, buna güvenebilirsiniz.» Sonra Havvthorne ipin ucunu Şefin bıraktığı yerden yakalayarak, «Şu eski tarz, kalantor tüccar tipleri vardır ya, onlardan,» diye ekledi, «işe sıfırdan başlamış. Kadınlarla ilgilenmeyen... Onun seks denen şeyi aştığını bile söyleyebiliriz.»

«Seks denen şeyi kimse aşamaz,» dedi Miss Jenkinson. «Dışarı ülkelere yolladığım kızlardan ben sorumluyum.»

«Hani boşta kimseniz yoktu?»

«Bazı koşullar altında size Beatrice'yi belki verebilirim.»

Dosya dolaplarının ardından, «Beatrice mi dediniz, Miss Jenkinson?» diye bir ses yükseldi.

«Beatrice dedim ya. Beatrice dedimse Beatrice demek istemişimdir, elbet, Ethel.»

«Ama Miss Jenkinson...»

«Beatrice'nin biraz pratiği eksik, başkaca hiç bir kusuru yok. Bu iş onun için biçilmiş kaftan sayılır. Yaşı çok genç olmadığı gibi çocukları da sever.»

Havvthorne, «Bu şubeye İspanyolca bilen birisi gerekli,» dedi. «Çocuk sevgisi şart değildir.»

«Beatrice yarı Fransızdır. Gerçekte Fransızca'yı İngilizceden daha iyi konuşur.»

«İspanyolca dedim ben.»

«İkisi bir kapıya çıkar; ikisi de Latin kökünden gelmiyor mu?»

«Onu bir görsem, biraz konuşsam kendisiyle. Tam talimli mi?»

«İyi bir şifrecidir. Asfiley Park'da mikrofotografı üstüne bir kurs bitirdi. Stenosu zayıftır ama daktilosuna lâf edilemez. Elektrodinamik konusundaki bilgisi de çok sağlam,»

«O da nedir?»

«Bilmiyorum. Tek bildiğim, sigorta atınca Beatrice paniğe kapılmaz. Beatrice için çocuk oyuncağıdır, böyle işler.»

«Ama biz sekreter istiyoruz, ev işlerinde yardımcı olacak birini değil.»

Bir dosya çekmecesini çat diye kapandı.

Miss Jenkinson, «Beğenmezseniz almayın,» dedi.

Havthorne'ye öyle geldi ki Beatrice, Miss Jenkinson'un gözünde bu çekmecelerdeki dosyalardan biridir; hepsi bu.

«Elinizde başka birisi yok mu?»

«Yok.»

İkinci bir çekmece çattadanak kapandı.

«Ethel,» dedi Miss Jenkinson. «Öfkeni daha sessiz bir biçimde ortaya vurmasını öğrenmezsen seni D.3.'e geri gönderirim.»

Havthorne dalgın dalgın düşünerek oradan ayrıldı. Miss Jenkinson'un büyük lâf cambazlığıyla ona, kendinin bile pek inanmadığı bir şey satmış olduğunu düşünüyordu: bir külçe altın ya da küçük bir köpek, bir kancık daha doğrusu...

II

BİRİNCİ BÖLÜM

1

Wormold Konsolosluktan çıktığı zaman göğüs cebinde bir telgraf taşıyordu. Kabaca tutuşturulmuştu bu onun eline. Wormold konuşmak istediğı zaman da hemen ağzını tıkamışlardı.

«Hiç bir şey bilmek istemiyoruz bu konuda. Geçici bir yardım, bu bizimkisi. Ne denli kısa sürerse o denli seviniriz.»

«Bay Havvthorne demişti ki...»

«Bay Havvthorne diye bir kimse tanımıyoruz biz. Ne olur bunu aklınızda tutun. Bizde o adda kimse çalışmıyor. İyi günler.»

Wormold yürüye yürüye evine döndü. Kent uzunluğuna, açık Atlantik Okyanusu'nun kıyısına serilmiş yatıyordu. Dalgalar Avenida de Maceo'nun kıyısından aşılıyor, arabaların ön camlarına sudan paralar serpiştiriyordu. Bir zamanlar aristokratların yaşadığı bu semtin pembe, gri ve sarı direkleri kayalar gibi aşınmıştı; döküntü bir otelin kapısının üstünde, aşınmış, lekeli bir arma asılmış duruyordu, bir gece kulübünün panjurları, denizin nemiyle tuzun

dan korunsunlar diye parlak, çiğ renklere boyanmıştı.

Batıda, yeni kentin duru Şubat göğüne doğru yükselen çelik gökdelenleri deniz fenerlerinden daha yüksek durmuyorlardı. Gezmeye gelinecek bir kentti bu, yaşamak için değildi. Ne var ki Vormold ilk olarak burada sevdalanmıştı ve şimdi buraya bağlıydı; bir felâketin geçtiği yere bağlanmışcasına. Zaman, savaş alanlarına bile bir şiirsellik katar. Milly de, uzun yıllar önce bir düşman hücumunun, ağır can kaybı pahasına geri püskürtüldüğü bir eski kalenin duvarlarında açan bir çiçeği andırıyordu belki...

Sokakta yanından, yeraltından gün ışığına yeni çıkmışlar gibi alınlarına kül sürülmüş kadınlar geçiyordu; bugünün Kül Çarşambası denen yortu olduğu, Vormold'un neden sonra aklına geldi.

Okulların tatil olması gerekirdi, bununla birlikte Vormold, Milly'yi evde bulamadı. Genç kız belki âyinden dönmemişti daha; belki de Spor Kulübünde ata binmeye gitmişti.

Lopez, Atomik Modele burun kıvrımış olan bir papazın kâhyasına Turbojet modelinin nasıl işlediğini göstermekteydi. Yeni model konusunda Vormold'un duyduğu bütün korkular gerçekleşmişti. Çünkü bu modelden bir tane bile satmayı başaramamışlardı.

Vormold yukarı çıkıp telgrafı açtı. Adres Konsolosluktaki Bölümlerden birine yazılmıştı; adresi izleyen sayıların da sevimsiz bir görünüşü vardı, piyangoğunun son gününde satılmayıp evde kalan biletlerin numaraları gibi. Önden 2674 geliyordu, sonra da bir dizi beşli sayı: 42811, 79145, 72312, 59200, 80947, 62533, 10605 ve böylece sürüp gidiyordu.

Wormold'un aldığı ilk telgraftı bu; Londra'dan atılmış olduğunu gördü. Bunu çözüp çözemeyeceğini bile kesinlikle bilemiyordu (aldığı dersin üzerinden öyle çok zaman geçmiş gibi geliyordu ki). Derken sayılardan biri, 59200 birden tanıdık geldi gözüne: yol gösterir, ders verircesine kesin bir görünüşü vardı; sanki tam o sırada Havvthorne, onu kınayarak paylamak için merdivenlerden çıkıp gelmişti.

Wormold içi kararak Lamb'in Shakespeare'den Öyküler'ini raftan indirdi. İlk sayının, şifrenin başladığı sayfa, satır ve sözcüğü belirttiğini şimdi anıyordu. «Dionysia, Cleon'un kötü karısı,» diye okudu. «Sonunda ettiklerinin cezasını buldu...»

Wormold, «buldu»dan başlayarak şifreyi çözmeye girişti. Şaşılacak şey: gerçekten de bir şeyler çıktı ortaya. İnsana başkasından miras kalmış, yabancı bir papağan birden konuşmaya başlamıştı sanki.

«24 Ocak, No. 1, 59200'ü izleyerek pragraf A'ya başla.»

Wormold üç çeyrek saat kafa patlatıp toplamalar ve çıkartmalar yaptıktan sonra mesajın tümünü çözdü. Yalnız en son bölümü çıkaramamıştı. Burada ya kendisi ya 59200 ya da belki Charles Lamb bir yanlışlık yapmışlar olsa gerekti.

«59200'ü izleyerek pragraf A'ya başla. A: Spor Kulübü üyeliği onaylanalı nerdeyse bir ay oluyor bu arada aklınızdan geçirdiğiniz yabancı ajanlar konusunda hiç gene söylüyoruz hiç bilgi vermediniz nokta iyice incelenmeden bir yardımcı ajan tutmadığınızı gene söylüyoruz tutmadığınızı umarız nokta Pragraf B'ye başla size bırakılan sorular listesi çizelgesinde bir ekonomik ve politik raporun ivedilikle 59200'e yollanması gereklidir nokta paragraf C'ye

başla körolası kurdele veremli mesajın bitiminden önce Kingston'a iletilmelidir mesajın sonu.»

Son bölümde bu ipe sapa gelmeyen öfke havası Wvormold'u kaygılandırmıştı. Onların gözünde (kimin nesiye ONLAR) para alıp da karşılığında hiç bir şey vermeyen bir insan olduğu şimdi kafasına dank ediyordu. Ve bu bir tedirginlik veriyordu ona. O zamana dek, bir tanıdığın aklına esmiş de gönlünden koparak ona biraz para göndermiş gibi gelmişti ona. Böylece Milly, Kulüpte ata binme, kendisi de İngiltere'den çoktandır istediği birkaç kitabı getirtebilme olanağına kavuşmuşlardı. Paranın geri kalanı bankaya yatırılmıştı ve günün birinde bunu Havvthorne'ys geri verebileceğine Wvormold kendini yarı yarıya il nandırılmış gibiydi.

«Bir şeyler yapmalıyım,» diye düşündü. «Araryıp sorsunlar diye birkaç ad vermeliyim onlara, bir yabancı ajan filan "tutmalıyım ki içleri rahat etsin.»

. Milly'nin küçükken nasıl onunla «dükkâncılık» oynadığını, kafadan attığı alışverişler yapsın diye cep harçlığını nasıl babasına verdiğini düşündü. Wvormold onun bu oyununa katılırdı, ama eninde sonunda Milly parasını ille geri isterdi.

Yardımcı ajan tutma işi nasıl yapılırdı, acaba? Havvthorne onu nasıl tutup kadroya almıştı? Wvormold bunu ansımakta bile güçlük çekiyordu. Açıkça bildiği tek nokta, her şeyin bir helada başlamış olmasıydı ama bu, ajan tutmak işinin kaçınılmaz bir koşulu olamazdı ya! Wvormold işe kolayından başlamayı tasarladı.

«Beni mi çağırıdınız, Bay Vormell?»

Wvormold adını doğru söyleyebilmek her nedense Lopez'in yeteneği dışında bir şeydi. Beri yandan,

Wormold'un yerini tutacak, şöyle içine sinen bir başka adda da karar kılınamadığından, patronun aynı adla üstüste iki kez çağırdığı çok az görülürdü.

«Seninle görüşmek istiyorum, Lopez.»

«Si, Senyor Vomell.»

«Uzun yıllardan beri yanımda çalışıyorsun, Lopez,» dedi. Wormold. «Birbirimize güvenimiz vardır.»

Lopez elini yüreğinin üstüne bastırarak güveninin sonsuzluğunu belirtti.

«Her ay biraz daha fazla para kazanmaya ne dersin, Lopez?»

«Aa, elbet isterim... zaten ben de sizinle bunu görüşecektim, Senyor Ommel. Yakında bir çocuğum olacak. Yirmi peso desek?»

«Bunun firmayla hiç bir ilişkisi yok. İşler çok durgun, zam verecek durumda değiliz Lopez. Bu gizli bir iş, benim için özel olarak, ikimiz arasında, anlıyorsun, değil mi?»

«Anlamaz olur muyum, Senyor? Özel işleri "çok iyi anlarım. Güvenebilirsiniz bana. Ağzım sıkıdır. Senyoritaya hiç bir şeycikler söylemem.»

«Beni yanlış anladığınızı sanıyorum.»

Lopez, «İnsan belirli bir yaşa gelince kadın peşinde koşmak istemez,» dedi. «Zahmetten kaçır, rahatına bakar. 'Bu gece, evet; yarın gece, hayır,' diye buyruklar vermek daha işine gelir. Güvendiği birine bırakmak bu sorunu...»

«Benim demek istediğimin bununla hiç bir ilişkisi yok. Benim demek istediğim şey... işte, öbürüyle hiç bir...»

«Benimle konuşurken utanmanız çok yersiz, Senyor Vormole. Yıllardır yanınızdayım.»

«Beni yanlış anladın,» dedi Wormold. «Benim hiç de böyle bir niyetim..»

«Sizin durumunuzda bir İngiliz centilmeni için San Francisco Kulübü gibi yerlerin uygunsuz olduğunu bilmez değilim. Mamba Kulübü bile hoş kaçmaz.»

Lopez artık Havana'nın başlıca konusuna dalmıştı ya, Wormold kendi söyleyeceği hiç bir şeyin onu dünyada susturamayacağını biliyordu. Cinsel ilişkiler yalnızca Havana'nın en önemli ticaret konusu olmakla kalmıyordu; erkek yaşantısının da başlıca nedenini, temel direğini yaratıyordu. İnsan seksi ya alır ya da satardı bu kentte, hangisi olursa olsun, bir şey değiştirmez... ama seksin parasız alınıp verildiği görülmedik bir şeydi.

«Gençler değişiklikten hoşlanır,» diye Lopez ekledi. «Ama belirli bir yaşa gelmiş olanlar için de bu böyledir. Gençlik için değişiklik, bilgisizliğin verdiği meraktır; yaşını başını alanlar içinse değişiklik, tazelenmesi gereken bir iştah sorunudur. Size bu konuda benden daha iyi hizmet edecek birini bulamazsınız, çünkü ben sizi incelemiştir, Senyor Venell. Kübalı değilsiniz siz. Bu yüzden bir kadının arka yanının biçimi sizce onun kibarlığının yanında önemsiz kalır...»

Wormold, «Beni toptan yanlış anladın,» dedi.

«Seniorita bu akşam bir konsere gidiyor.»

«Sen nerden biliyorsun?»

Lopez soruyu duymamazlıktan geldi.

«O dışardayken size genç bir bayan getiririm, bakarsınız. Beğenmezseniz bir yenisini getiririm.»

«Sakin ha, Lopez. Benim demek istediğim hizmetin böyle şeylerle hiç bir ilişkisi yok. Benim istediğim... şey... işte, gözlerini kulaklarını dört açıp gö-

rüp duydukların konusunda bana bilgi vermeni istiyorum.»

«Senyorita üstüne mi?»

«Yok canım, daha neler.»

«Öyleyse ne konuda bilgi vereceğim, Senyor Wvommold?»

Wvommold, «İşte, ne bileyim, bazı...» diye söze başladı. Gelgelelim Lopez'in hangi konularda bilgi verebileceğinden kendisinin de haberi yoktu. Kendine verilen uzun sorular listesinden ancak birkaç nokta aklında kalmıştı; bunların hiç biri de Lopez'e uygun şeyler değildi:

«Silâhlı Kuvvetlere Komünistlerin sızma oranı. Geçen yıl üretilen kahveyle tütün konusundaki gerçek rakamlar...»

Bu arada Lopez'in elektrik süpürgelerinin bakımı için gittiği evlerdeki çöp ve kâğıt sepetlerinin içindekileri karıştırması gibi bir sorun da vardı. Ama Dreyfus davasından konuşurken Hawthorne bile şaka yapmış olsa gerekti, öyle değil mi? Bu adamlar şaka yapmasını bilirlerse, elbet...

«Ne gibi bilgi, Senyor?»

«Sonra anlatırım,» dedi Wvommold. «Sen şimdi dükkâna dön.»

2

Sabahın daiquiri saatiydi. Wonder Bar'da Dr. Hasselbacher de ikinci bardak İskoç viskisiyle çok mutluydu.

«Hâlâ. kayguda mısınız, Bay Wvommold?» diye sordu.

«Kaygudayım ya.»

«Hâlâ süpürge yüzünden mi? Şu Atomik süpürge hani?»

«Yok; süpürge değil.»

Wormold daiquiri'sini bir dikişte bitirdi, bir ikincisini ısmarladı.

«Çok hızlı içiyorsunuz bu sabah.»

«Hasselbacher, hiç parasızlıktan kıvrandınız mı siz? Ama olamaz; çocuğunuz yok ki sizin.»

«Yakında siz de çocuksuz kalacaksınız, Bay Wormold.»

«Öyle olsa gerek.» Wormold'un içtiği daiquiri gibi bir avuntuydu bu. «Hasselbacher, kızım çocukluktan çıktığı zaman buralardan çok uzakta bir yerde olsun istiyorum. Milly'yi uyandıran bir Yüzbaşı Selgura olması hiç işime gelmiyor.»

«Bunu anlayabiliyorum.»

«Geçen gün elime para saydılar.»

«Yaa?»

«Bilgi toplamak için.»

«Nasıl bilgi?»

«Gizli bilgi.»

Dr. Hasselbacher içini çekti.

«Şanslı adammışsınız, Bay Wormold. Dünyada bilgi vermekten kolay ne var?»

«Kolay mı?»

«Gerçekten gizliyse sizden başka bilen yok demektir. Biraz hayalgücünüzü kullanın, yeter, Bay Wormold.»

«Yardımcı ajan tutmamı istiyorlar. Yardımcı ajan nasıl tutulur, kuzum?»

«Onları da siz yaratabilirsiniz, dostum.»

«Bu işte görüp geçirmişliğiniz var gibi konuşuyorsunuz, Hasselbacher.»

«Benim görüp geçirdiklerim hep tıp dalındadır. Bay Wvormold. Gizli şifa ilanlarını hiç okumaz mısınız siz? Bir Kızılderili Kabile Reisinin ölürken gizini fısıldadığı birkaç ilâcı ele alalım. Şifa gizli olursa formülünü açıklamak zorunda kalmıyorsunuz. Sonra gizlilikte öyle bir şey vardır ki insanları inandırır... büyücülük çağlarının bir kalıntısı belki de... Sir James Frazer'i okudunuz mu hiç?»

«Ya sizin kitap şifresi diye bir şeyi duymuşlunuz var mı?»

«Bay Wvormold, ne olursa olsun, bana gereğinden çok açılmayın. Gizlilik bana göre iş değil. Çocuğum filân yok, çünkü. Ne olur kendinize yardımcı ajan olarak da beni yaratmayın.»

«Yok, bu işi zaten istesem de yapamam, Hasselbacher. Bu insanlar sizinle benim dostluğumdan hoşlanmıyorlar. Sizden uzak durmamı istiyorlar. Sizi inceleme teler, şimdi. Bir insanı nasıl inceliyorlar, dersiniz?»

«Bilmem ki, Bay Wvormold. Yalnız ayağınızı denk alın. Onlar size para versinler, ama siz onlara karşılığında hiç bir şey vermeyin. Yoksa Segura'lara yem olabilirsiniz. Yalan söyleyin ve böylece özgürlüğünüzü koruyun. Gerçeği bilmeye lâıyk değildir, öyleleri...»

«Ne demek, öyleleri?»

«Kıallıklar, cumhuriyetler, iktidarlar.» Hasselbacher bardağında kalan içkiyi bitirdi. «Gidip laboratuvarımdaki kùltür'e bakmanın zamanıdır, Bay Wvormold.»

«Bir şeyler oluyor mu bari?»

«Tanrıya şükür ki, hayır. Hiç bir şey olmadığı sürece her şey olabilir demektir, değil mi? Piyango

ların çekilmesi bile yazık. Her hafta 140.000 dolar yitiriyorum ve bu yüzden yoksul bir adamım.»

«Milly'nin yaş gününü unutmazsınız, değil mi?»

«Belki inceleyenlerin buluntuları kötü çıkar da benim gelmemi istemezsiniz. Her neyse, sakın unutmayın: yalan söylediğiniz sürece hiç bir zarar yapamazsınız.»

«Para alıyorum onlardan.»

«Onların paraları yoktur **ki**, sizin ve benim gibi adamlardan **aldıklarının dışında.**»

Yaşlı doktor, barın, üstüyle altı açık olan kapısını itti, dışarı çıktı. Dr. Hasselbacher hiç bir zaman ahlâk açısından konuşmazdı. Ahlâk onca hekimlik alanının dışında kalan bir şeydi.

3

Wormold Milly'nin odasında Spor Kulübü üyelerinin bir listesini buldu. Nerde bulacağını biliyordu bunu: Kadın Biniciler Yılığının son sayısıyla, Miss 'Kısrak' Triggers'in Beyaz Küheylan adındaki romanının arasında.

Wormold, Kulübe, şöyle dişe gelir ajanlar bulmak amacıyla üye olmuştu ve işte bütün ajanlar ikişer sıra olmuş, karşısındaydılar, tam yirmi sayfa. Wormold'un gözüne bir Anglo-Sakson adı takıldı: Vincent C. Parkman. Ateşe verilen Earl'ün babası olabilirdi bu. Wormold, Parkman'ları da aileye almanın boynuna borç olduğunu düşündü.

Şifre yazmaya oturduğu zaman kendine iki tane daha yardımcı ajan seçmiş bulunuyordu. Mühendis Cifuentes diye biriyle Profesör Luis Sanchez a

dında biri. Kimliğini hiç bilmediği bu profesör, gizli ekonomik bilgiler sızdırmaya elverişli bir aday sayılırdı. Mühendis teknik yönden, Bay Parkman da politik yönden bilgi sağlayabilirlerdi.

Shakespeare'den Öyküler'i önüne açarak (şifrenin anahtarı olarak, «Tanrıdan dileriz ki bunu izleyenler mutluluk getire,» diye bir pasaj seçmişti) Vormold şifre ile şunları yazdı:

«Tarih 25 Ocak Mesaj No. 1 pragraf a başlıyor yardımcı ajanımı atayarak kendisine 59200/5/1 numarasını taktım nokta aylık on beş peso ücret öneriyorum nokta pragraf B başlıyor aşağıdaki kimse-lerin incelenmesinin yapılmasını dilemekteyim...»

Bütün bu paragraflar açıp aynı lâfları üstüste yazmalar Vormold'a boşuna zaman ve para harcaması gibi geliyordu ama, Havthorne bunun bir talim sorunu olduğunu söylemişti. Nasıl ki bir zamanlar Milly de dükkâncılık oynarken sattığı her şeyi, en ufak bir boncuk bile olsa, kâğıda sarıp vermekte direnirdi.

«Paragraf C başlıyor istenilen ekonomik rapor yakında diplomatik postayla gönderilecektir.»

Şimdi yanıtları bekleyip bu arada ekonomik rapor hazırlamaktan başka yapacak bir şey yoktu artık. Rapor işi Vormold'un rahatını kaçırıyordu. Lopez'i, şeker ve tütün endüstrileriyle ilgili birkaç resmî gazete varsa hepsini toplayıp alsın diye çarşıya yollamıştı. Lopez'in ilk göreviydi bu. Şimdi de Vormold her gün saatlerce bu gazeteleri gözden geçirerek, Profesör Sanchez ya da Mühendis Cifuentes'den alınmış olabilecek bölümlerin altını çiziyordu. Londra ya da Kingston'daki her hangi bir kimse- nin Havana'da çıkan gündelik gazeteleri okumaları çok uzak bir olasılık sayılırdı, aslında.

Bu kötü baskılı gazetelerin sayfalarında Vormold'un kendisi bile yeni bir dünya buldu. Geçmişte, dünyayla ilgili bir fikir edinebilmek için New York Times ve Herald Tribuna gazetelerine gereğinden çok güvenmiş olmalıydı. Oysa Wonder Bar'ın öbür köşesinde bir genç kız bıçaklanarak öldürülmüş: «Sevda kurbanı,» diyordu gazete. Havana çeşit çeşit kurbanlarla doluydu, zaten. Adamın biri bir gece Tropicana'da bir servet batırıyor, sahneye çıkıp zenci bir şarkıcıyı kucaklıyor, sonra arabasını rıhtımdan aşağıya sürüp boğuluyor... Bir ikincisi hiç üşenmeden kendini pantolon askısıyla tavana asıyor.

Mucizeler de oluyordu Havana'da: bir Meryem Ana heykelenin gözlerinden tuzlu yaşlar akıyor; Gualupe Madorinasının önüne dikilen bir tek mum, bütün bir hafta yanıyordu. Cumadan Cumaya. Yalnızca Yüzbaşı Segura'nın kurbanları bu şiddet, şehvet ve sevda kurbanları tablosunun dışında bırakılıyor. Onlar, basına hiç yansımaksızın acı çekip ölüyorlardı.

Ekonomik raporu hazırlamak sıkıcı bir angarya oldu, çünkü Vormold daktiloda ancak iki parmakla yazmasını biliyordu; hesap makinasını kullanmayı ise hiç öğrenememişti. Merkezden birisi bir karşılaştırma yapmaya kalkışırsa diye, resmî istatistikleri biraz değiştirmek gerekliydi; Vormold da sayılardan birini değiştirmiş olduğunu bazı kez unutuyordu. Hesabı zaten hiç bir zaman kuvvetli değildi. Bir kesir noktasını tutup yanlış yere koyuyor, sonra artık on on iki sütun boyunca beş aşağı, beş yukarı peşinden kovalamak zorunda kalıyordu.

Aradan bir hafta geçince karşı taraftan hiç ses çıkmayışı onu pirelendirmeye başladı. Havvthorne bir bit yeniği mi sezmeye başlamıştı acaba? Neyse

ki bu arada Konsolosluktan gelen bir çağrı onu biraz olsun avuttu. Konsolosluktaki ekşi suratlı memur, üstüne, bilinmez neden 'Bay Luke Perry'ye' diye yazılmış olan bir zarf uzattı. Zarfın içinden çıkan ikinci zarfın üzerine, «Hanry Leadbetter. Sivil Araştırma Servisi,» yazılmıştı. Üçüncü zarfın üstünde, 59200/5 diye yazıyordu; içinde de üç aylık maaşla ek giderleri karşılamaya yetecek ölçüde Küba parası vardı.

Wormold paraları Obispo'daki bankaya götürdü.

«Yazıhane hesabına mı, Bay Wormold?»

Wormold, «Yok; özel,» dedi.

Gene de, veznedarın paralan sayışını bir suçluluk duygusuyla seyretti. Şirketin parasını zimmetine geçirmiş gibi geliyordu.

İKİNCİ BÖLÜM

1

Aradan on gün geçti. Merkezden ses seda çıkmıyordu. Yarattığı ajan incelenip temize çıkıncaya dek Wormold hazırladığı ekonomi raporunu bile yollayamıyordu.

Her yıl yaptığı gibi, Havana dışındaki perakendecilerle gidip görüşme zamanı gelmişti. Matanza, Cienfuegos, Santa Clara ve Santiago kentlerine, eski Hillman'ı ile, kara yolundan giderdi hep. Yola çıkmazdan önce Havvthorne'ye bir tel çekti:

«Firma acentalarını gidip görme bahanesiyle Matanzas limanını, endüstri merkezi Santa Clara'yı,

muhalefet merkezi Santiago ve Deniz Kuvvetleri Üssü Cienfuegos'u, yardımcılar bulabilmek amacıyla gözden geçirmeye niyetliyim. Yol gideri olarak günde elli dolar düşünüyorum.»

Wormold, Milly'yi öptü, kendi yokluğunda Segura'nın otomobiline binmeyeceği konusunda ondan söz aldı, sonra Wonder Bar da yol şerefine Dr. Haselbacher'le bir kadeh içki içmeye gitti.

2

Yılda bir kez ve hep de bu yoiculuk sırasında Wormold, Northampton'da oturan kız kardeşine mektup yazardı. (Kimbilir, Mary'ye mektup yazmak, Milly'den uzak kalmanın yalnızlığını bir süre için gideriyordu, belki de.) Mektubun içine, yeğenine verilmek üzere Küba'da en son çıkartılan posta pullarını koymak da Wormold'un değişmez geleneğiydi. Çocuk pul biriktirmeye altı yaşındayken başlamıştı. Zamanın koşar adımları arasında Wormold, yeğenin şimdiki yirmi yaşlarında bir delikanlı olduğunu, pul biriktirmekten belki de çoktan vazgeçtiğini her nasılsa aklına bile getirmezdi. Delikanlı pul biriktirmekten vazgeçmemiş bile olsa, dayısının pullarla birlikte yolladığı kısa notlar ona göre artık iyice çocuksu kaçıyor olmalıydı. Milly'ye göre bile çocuksuydu bu kısa mektuplar; oysa Mary'nin oğlu Milly'den epeyce daha büyüktü.

«Sevgili Mark,» diye yazdı Wormold. «Koleksiyonun için sana birkaç pul yolluyorum. Korkarım bunlar pek ilginç değil. Küba'da da senin bana gösterdiğin Guatemala pullarındaki gibi kuşlar, hayvanlar,

kelebekler bulunmasını isterdim. Seni seven, Dayın. Not: Deniz kıyısında oturuyorum. Hava çok sıcak.»

Kız kardeşine VVormold daha ayrıntılı olarak yazdı:

«Cienfuegos'da, limana karşı oturuyorum. Derece kırkın üstünde. Oysa gün batılı bir saati geçiyor. Sinemada Marilyn Monroe'nun bir filmini gösteriyorlar. Ne garip, limanda bir gemi var, adı da Juan Be'monte. Madrid'de boğa güreşlerine gittiğimiz o kış aklında mı? Birinci süvari olsa gerek, sanıyorum yanımda oturmuş İspanyol brendisi içiyor. Yapacak başka bir şey yok ki, sinemaya gitmenin dışında. Dünyanın en ıssız, en işsiz limanlarından biri olsa gerek burası. Yalnızca şu sarılı pembeli sokak, birkaç kafeterya ve her yerine ot bürümüş bir sokağın ucunda Juan Belmonte gemisi. İçimden, 'Keşke şimdi Milly ile birlikte bu gemide yolcu olaydım,' diye geçiyor ama bilmem ki. Elektrik süpürgelerinin satışı pek durgun. Bugünlerde elektrikliye hiç güvenilmiyor ki! Dün gece Matanza'da bütün ışıklar üç kez söndü. İkincisinde ben banyo yapıyordum. Taa Northampton'a böyle şeyler yazmanın aptallık olduğunu da biliyorum.

«Mutsuz olduğumu sanma. Bulunduğumuz yerin birçok avantajları var. Bazan Londra'ya, oradaki tanıdık dükkân ve lokantalara dönmek düşüncesi korkutuyor beni. Beyaz At Barı'nda bile kendimi yabancı bulacakmışım gibi geliyor. Kaptanın yanında bir kadın var. Mantanza'da da bir sevgilisi olsa gerek. Kediye ilâç içirir gibi kızın boğazından aşağıya brendi boşaltıyor.

«Burada güneş tam batmazdan önce gökyüzünün renkleriyle ışıkları çok güzel oluyor. Upuzun altın bir çizginin üstünde deniz kuşları kara benekler gi

bi duruyorlar. Pasea'daki, hani gündüzleri Kraliçe Viktorya'ya benzeyen o büyük, beyaz heykel şimdi bir ektoplazm yığınının dönüşmüş durumunda. Ayakkabı boyacılarının hepsi kutularını pembe boyalı kemelerin sıralarının altına sokup çekildiler...

«Oturduğum yer kaldırımın ta yukarsında. Ayaklarımı da bronzdan yapılmış olan ve buraya Feni kelilerce getirilmiş benzeyen iki ufak deniz atının sırtına dayamışım. İçim neden böylesine üzgün, adsız özlemlerle dolu? Bir köşede biraz param birikti; yakında buralardan temelli ayrılmaya karar vermek durumunda kalacağım da ondan olsa gerek. Acaaba Milly Londra'nın kuzeyindeki gri bir sokakta, bir sekreterlik okulunda okumayı benimseyebilecek mi?

«Alice Yengeyle hani şu hep tıkanan ünlü kulakları nasıl? Edvard Amca nasıl? Yoksa öldü mü? Ömrümün öyle bir dönemine geldim ki akrabalarımın ölümlerini bile fark etmez oldum artık...»

Hesabını ödedi ve kaptanın adını sordu. Hava na'ya dönünce alacağı harcıraha karşılık, Merkeze birkaç ad sağlayıp inceletmesi gerekeceğini düşünmüştü.

3

Santa Clara'ya döndüğü zaman altındaki ihtiyar Hillman yorgun bir katır gibi düşüp kalmıştı. İçinde bir yerde ciddî bir bozukluk vardı ki, bunu ancak Milly anlayabilirdi. Grajdaki adam onarımın birkaç gün süreceğini söyleyince Vormold da Santiago'ya otobüsle gitmeye karar verdi. Belki de böylesi daha çabuk, daha az tehlikeli olurdu, zaten. Çünkü anarşist

lerin dağları, Hükümet Birliklerinin de şoselerde kentleri tutmuş olduğu Oriente ilinde yolların sık sık kesilmesi olağandı ve otobüsler özel arabalardan daha güvenceleydi.

Wormold akşam üzeri vardı Santiago'ya; resmî olmayan sokağa çıkma yasağının o bomboş, tehlikeli saatlerinde. Katedralin cephesine karşı kurulmuş olan caddedeki dükkânların hepsi kapalıydı. Yavaş yavaş bir çift, otelin önünden acele adımlarla geçip gittiler. Gece sıcak, rutubetliydi ve yarı güçte yanan sokak lâmbalarının soluk ışığında ağaçlar, karanlık ve ağır, yere doğru sarkar gibiydiler.

Resepsiyonda onu, casus olmasını doğal sayıyormuş gibi kuşkuyla karşıladılar. Wormold'a rol yapıyormuş gibi geldi. Burası gerçek casuslara, gerçek polis ajanlarına, gerçek anarşist muhbirlerle göre bir oteldi, çünkü. Barda bir sarhoş, Gertrude Stein'in(*) stiliyle, «Küba, Küba'dır, Küba'dır,» dercesine, hiç durmaksızın konuşuyordu.

Wormold akşam yemeğinde, eski bir kitap sayfası gibi renkleri akıp uçları kıvrılmış, yamyassı, kupkuru bir omlet yedi, ekşi lezzetli şarap içti. Yemek sırasında bir yandan da Dr. Hasselbacher'e bir resimli kart yazdı. Ne zaman Havana'dan ayrılrsa, her gittiği yerden Milly ile Dr. Hasselbacher'e, hatta bazan Lopez'e bile, kaldığı kötü kötü otellerin kötü çekilmiş kartpostallarını yollar, kendi odasının penceresine bir de «x» işareti koyardı: polis romanlarındaki planlarda, cinayetin işlendiği yeri gösteren X'ler gibi...

(*) Çağdaş şiirin öncülerinden Amerikalı kadın şair. «Gül, güldür, güldür» dizesiyle ünlüdür.

«Arabam bozuldu. Her şey çok durgun. Perşembeye döneceğimi umuyorum.»

Kartpostallar yalnızlığın simgeleridir.

Saat dokuzda Vormold perakendecisini bulmak amacıyla otelden çıktı. Karanlık bastıktan sonra Santiago sokaklarının ne denli ıssızlaştığını unutmuştu. Demir parmaklıkların ardında panjurlar sınıksız örtülmüştü ve işgal altındaki bir kentin sokaklarını daymışçasına evler, yoldan geçenlere sırtlarını çevirmiş duruyorlardı. Bir sinemanın kapısından hafif bir ışık serpiliyordu ama içeriye hiç bir seyircinin girdiği yoktu. Yasalara göre sinema açık kalmak zorundaydı, gene de karanlık bastıktan sonra asker ve polislerden başka sinemaya pek giden olmazdı. Vormold bir yan sokaktan, bir asker nöbetçi bölümünün geçtiğini gördü.

Perakendecinin küçük, sıcak odasına geçtiler. Açık duran kapıdan içerlek bir avlu, palmye, oyma demirden bir kuyu başlığı görünüyordu ama, dışarıda da havanın sıcaklığı, içerdekenden aşağı kalmıyordu. İki adam iki salıncaklı sandalyeye karşılıklı oturmuş, öne arkaya sallanarak ufak hava akımları yaratmaktaydılar.

İşler durgunmuş... bir öne, bir arkaya... Santiago'da kimse elektrikli süpürge almıyormuş... bir öne ne bir arkaya... Ne işe yararmış ki alsalar?... bir öne bir arkaya...

Tüccarın sözünü doğrulamak istercesine ışıklar o dakikada söndü; iki adam sallanmalarını karanlıkta sürdürdüler. Tempoları bozuldu, hafifçe kafa kafaya tosladılar.

«Özür dilerim.»

«Yok canım, suç bende.»

Öne, arkaya, öne...

Avludan bir sandalye gıcırtısı geldi.

«Kariniz mı?» diye Vormold sordu.

«Yoo. Kimse yok. İkimiz yalnızız.»

Vormold avludaki sinsî patırtılara kulak vere-
rek öne, arkaya, gene öne doğru sallanıyordu.

«Evet,» dedi.

Santiago idi burası. Herhangi bir evde kaçak birisi gizleniyor olabilirdi. En iyisi hiç bir şey duymamaktı. Hiç bir şey görmemek ise zaten işten değildi, çünkü elektrikler yandığı zaman bile lâmbaların telleri isteksiz, cılız bir sarı aydınlıkla yarı işiyordu.

Otele dönerken iki polis Vormold'un yolunu kesti. Gecenin bu saatinde dışarda ne aradığını öğrenmek istiyorlardı.

Vormold, «Saat daha on,» dedi.

«Saat on'da sokakta ne işiniz var?»

«Burada sokağa çıkma yasağı yok, değil mi?»

Polislerden biri birdenbire, durup durukken onu tokatladı. Vormold öfkeleneyeceği yerde çarpılmışa döndü. Yasaların dışına çıkmayan sınıftandı o; polisler onun doğal koruyucusuydular. Elini yanağına götürerek,

«Tanrı aşkına siz ne yapı...» diye soruya başlamıştı ki öbür polis sırtına vurarak onu kaldırıma yuvarladı. Şapkası kaldırım kıyısından akan çirkef suya düşmüştü. Vormold,

«Şapkamı verin bana,» dedi.

Polisler onu gene tartakladılar. Vormold İngiliz Konsolosuyla ilgili bir şeyler söylemeye başladı. Polisler bu kez onu topaç gibi döndürerek karşı kaldırıma ittiler. Vormold kendini bir odada, bir masanın karşısında buldu. Masada, başını kollarına yaslamış bir adam uyumaktaydı. Adam uyandı, Vormold'a sö-

vüp saymaya başladı. Kullandığı en hafif deyim, «eşşoğlu eşek»di.

Wormold, «İngiliz uyrukluyum,» diye anlattı. «Adım Wormold. Adresim, Havana, Lamparilla Sokak, 37. Yaşım kırk beş. Dulum. Konsolosa telefon etmek istiyorum.»

Ona eşşoğlu demiş olan, kolu Çavuş armalı adam, «Pasaportunu göster,» dedi.

«Gösteremem ki. Oteldeki evrak çantamda.»

Polislerden biri için için kıvranırcasına, «Üstünde kimlik kâğıtları olmadan sokakta gezinirken ele geçmiştir,» dedi.

Çavuş, «Ceplerini boşaltın,» diye buyurdu.

Wormold'un cüzdanını, Dr. Hasselbacher'e yazıp postalamayı unuttuğu kartı, bir de otelin barından satın aldığı minyatür Old Grandad viski şişesini çıkardılar. Çavuş kartla şişeyi evirip çevirerek gözden geçirdi.

«Bu şişeyi neden üstünüzde taşıyorsunuz?» diye sordu. «Ne var içinde?»

«Ne var dersiniz?»

«Anarşistler şişelerden el bombası yapıyorlar.»

«Böylesi küçük şişelerden yapamazlar ya!»

Çavuş ağzını açıp şişenin ağzını kokladı, içinden birazını avucuna boşalttı.

«Viskiye benziyor,» dedi; sonra dikkatini kartpostala çevirdi. «Bu resmin üstünnü neden işaretlediniz?»

«Kaldığım odanın penceresi de.»

«Kaldığınız odanın penceresini ne diye işaretliyorsunuz?»

«Ne çıkar bundan? Lâf olsun diye... ne bileyim, insanın yolculuk sırasında yaptığı bir şey, işte.»

«Pencereden bir ziyaretçi mi bekliyordunuz?»

«Daha neler!»

«Bu Dr. Hasselbacher kim oluyor?»

«Eski bir dost.»

«Santiago'ya mı gelecek?»

«Yoo.»

«Öyleyse odanızın yerini neden göstermek istiyorsunuz ona?»

Wormold şimdi suçlu sınıfının ezbere bildiği bir şeyi: kudret sahibi bir adama lâf anlatmanın olanaksızlığını görmeye başlıyordu.

İşi uçarılığa dökerek, «Dr. Hasselbacher bir kadındır,» dedi.

Çavuş, «Kadın doktor ha!» diye burun kıvırdı.

«Felsefe doktorudur. Son derece güzel bir kadındır.»

Wormold elleriyle havada yuvarlak çizgiler çizdi.

«Santiago'ya, sizin yanınıza geliyor, öyle mi?»

«Yok gelmiyor; ama kadın milletini bilirsiniz, sayın çavuşum. Erkeklerin nerde yattığını ille bilmek isterler.»

«Onun sevgilisisiniz ha?» Odanın havasındaki gerginlik azalmış gibiydi. «Ama geceleyin sokaklarda neden dolaştığınızı hâlâ bilmiyoruz.»

«Böyle bir yasak yok ki!»

«Yasak yok ama, canlarının değerini bilenler gece eylerinde otururlar. Ancak karışık işler çevirenler dışarı çıkar.»

«Emma'yı düşünmekten uykum kaçmıştı da.»

«Emma da kim?»

«Dr. Hasselbacher.»

Çavuş gene tane tane konuşarak, «Bir iş var bu işin içinde,» dedi. «Doğruyu söylemiyorsunuz. Benim burnum böyle şeylerin kokusunu çok iyi alır. Em»

ma'ya böylesi tutkunsanız Santiago'da ne işiniz var?»

«Kocası kuşkulanmaya başladı.»

«Kocası da var ha •• No es muy agradable... Ko-
tolik misiniz?»

«Hayır.»

Çavuş posta kartını eline aldı; yeniden gözden geçirdi.

«Yatak odasındaki işaret. Bu da güzel bir şey değil. Kadın bunu nasıl anlatacak kocasına?»

Wormold kafasını çarçabuk işleterek, «Kocasının gözleri görmüyor,» dedi.

«Bu da güzel değil, işte. Hiç güzel değil, hem de.»

Polislerden biri, «Gene tokat vurayım mı?» diye sordu.

«Acelesi yok. Önce sorguya çekmem gerek. Bu Emma Hasselbacher denilen kadını kaç zamandır tanıyorsunuz?»

«Bir haftadan beri.»

«Bir hafta mı? Söylediklerinizin hiç biri hoşuma gitmiyor. Bir protestansınız ve zina yapıyorsunuz. Ne zaman tanıştınız bu kadınla?»

«Onu bana Yüzbaşı Segura tanıştırdı.»

Çavuşun kartı tutan eli havada kalakaldı. Wormold, arkadaki polislerden birinin şöyle bir yutkunduğunu duydu. Uzun bir süre kimse konuşmadı.

«Yüzbaşı Segura mı dediniz?»

«Evet.»

«Yüzbaşı Segura'yı tanıyorsunuz demek?»

«Kızımın arkadaşı olur.»

«Demek kızınız da var. Siz de evlisiniz.» Çavuş gene, «Hiç de güzel bir...» diye lâfa başlamıştı ki polislerden biri onun sözünü kesti:

«Yüzbaşı Segura'yı tanıyormuş.»

«Doğruyu söylediğinizi nereden bilebilirim?»

«Yüzbaşıya telefon edip öğrenebilirsiniz.»

«Havana'ya telefon etmek saatler sürer.»

«Ben de gecenin bu saatinde'Santiago'dan ayrı-
lacak değilim ya. Otelimde sizden haber beklerim.»

«Ya da bizim karakolun bir hücresinde.»

«Yüzbaşı Segura'nın bundan hoşlanacağını san-
mıyorum.»

Çavuş bu sorun üstünde uzun uzun düşündü, ta-
şındı. Bir yandan da cüzdanın içindekileri gözden
geçiriyordu. Sonra polislerden birine, Vormold'la
birlikte otele gidip orada Vormold'un pasaportuna
bir göz atmasını söyledi. (Besbelli Çavuş böylelikle
durumu ve kendi onurunu kurtardığını sanıyordu.)

Polisle Vormold sıkılğan bir sessizlik içinde
yola düzüldüler... Dr. Hasselbacher'e yazdığı kartın
hâlâ çavuşun masasının üstünde olduğunu Vormold
ancak yattıktan sonra anıdı. Üstünde durulacak bir
şey gibi gelmedi bu ona. Yarın sabah bir kart daha
alıp postaya atabilirdi nasılsa. Yaşamın bazan bu
denli karmaşık bir düzene girdiğini, her şeyin, hatta
bir küçük resimli kartın bile bu düzenin bir parça-
sı olduğunu, herhangi bir şeyi, «önemsiz,» diye kes-
tirip atmaktaki düşüncesizliği insanın kavrayabilme-
si, bazan öyle uzun sürer ki!

Üç gün sonra Vormold gene otobüsle Santa
Clara'ya döndü; Hillman'ı hazırdı. Havana yolu ona
hiç bir güçlük çıkarmadı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Wormold ikinci üzeri Havana'ya vardığında bir sürü telgraf buldu. Milly'den bir pusula vardı:

«Ne işler karıştırıyorsun, babacığım? Adı gerekmeden dostumuz (Bu da kim olabilirdi ki?) çok ateşli ama zararlı, değil. Dr. Hasselbacher seninle hemen görüşmek istiyor. Önemliymiş. Öpücükler. Not. Kulüpte atla gezmeye gidiyorum. Bir gazete fotoğrafçısı Seraphina'nın resmini çekti. Üne mi kavuşuyoruz dersin? Hoşça kal. Pazar ola.»

Dr. Hasselbacher bekleyecekti çaresiz. Telgraflardan ikisinin üzerinde «ivedi» oldukları belirtilmişti.

«Mart 5, mesaj no 2 pragraf A başlıyor Hasselbacher'in incelenmesinin sonuçları belirsiz bir noktada görüşmelerinizde çok dikkatli olunuz ve bunları en aza indiriniz mesajın sonu.»

Vincent C. Parkman'ın yardımcı ajan olarak kadroya alınması ilk ağızda yasaklanıyordu.

«Onunla bağlantı kurmayacaksınız gene söylüyoruz kurmayacaksınız nokta Amerikalıların hizmetinde olduğunu sanıyoruz nokta.»

Dört Mart tarihli, bir numaralı telgrafın soğuk bir havası vardı:

«Lütfen gelecekte size öğretildiği üzere her telgrafta yalnızca bir tek konuyu ele alınız.»

Beş Martın bir numaralı teli daha bir yürek vericiydi:

«Profesör Sanchez ile Mühendis Cifuentes'in dosyaları yok nokta onlarla bağlantı kurabilirsiniz nokta bu mevkideki insanların kendi harcadıklarının dışında para istemeyeceklerini sanıyoruz.»

Son telgraf ötekilerin ardından biraz gülünç kaçıyordu:

«59200/5/1'i (Bu Lopez'di) tutmanız onaylandı yalnız önerdiğiniz ücret kullanılan Avrupa düzeyine göre düşük olduğundan bunu ayda 25 yeniden söylüyoruz 25 pesoya çıkartmanız uygun görüldü mesajın sonu.»

Lopez merdivenden yukarı seslenmekteydi:

«Dr. Hasselbacher çağırıyor.»

«Söyle, şimdi elimde işim var; birazdan ben onu ararım.»

«Çok çabuk gelmenizi istiyor. Sesi bir tuhaf çıkıyor.»

Wormold aşağıya inip telefonu aldı. Daha bir şey diyemeden karşı uçtan heyecanlı ve ihtiyar bir ses duyuldu. Wormold, Hasselbacher'in ihtiyar bir adam olduğunu hiç aklına getirmemişti şimdiye dek.

«Ne olur, Bay Wormold...»

«Evet? Ne var?»

«Yalvarırım bana gelin. Bir şeyler oldu.»

«Nerdesiniz?»

«Dairemde.»

«Derdiniz nedir, Hasselbacher?»

«Telefonda söyleyemem.»

«Hasta mısınız? Yaralı...?»

Hasselbacher, «Keşke hepsi bu olsa,» dedi. «Yalvarırım gelin.»

Arkadaşlık ettikleri şunca yıl boyunca Wormold bir kez bile Hasselbacher'in evine gitmiş değildi. Wonder Bar'da buluşurlardı hep; Milly'nin yaş günlerinde de bir lokantaya filan giderlerdi. Sonra bir gün Wormold'un ateşi çok yükselince Hasselbacher Lamparilla'daki eve gelmişti. Gün olmuş, Wormold Hasselbacher'in karşısında ağlamıştı da: Paseo'daki

bir sırada oturdukları yerden ona, Milly'nin annesinin o sabahki uçakla Miami'ye gittiğini söylerken. Bununla birlikte dostlukları, aralarındaki uzaklığın güvenci üstüne kurulmuştu. En çabuk yıkılabilenler, her zaman, en yakın olan dostluklardır.

Şimdi Vormold Hasselbacher'e, bir de evine nerden gidildiğini bile sormak zorunda kaldı.

«Bilmiyor musunuz?» diye Hasselbacher şaşkın şaşkın sordu.

«Yoo.»

«Ne olur çabuk gelin,» dedi Hasselbacher. «Yalnız kalmak istemiyorum.»

Gelgelelim akşam üstlerinin bu saatlerinde hız yapmanın yolu yoktu. Obispo'nun her karışı trafikle döşenmiş durumdaydı. Vormold, Dr. Hasselbacher'in yaşadığı gösterişsiz blok apartımanlara varınca dek tam yarım saat geçti. Güneşten kızışmış on iki katlı bir taş yığını idi burası. Yirmi yıl öncenin en modern yapısı. Ne var ki kentin batısında son zamanlarda kurulan çelik ve cam yapılar bunları çoktan geride ve gölgede bırakmıştı. Yuvarlak, borumsu eşyalar çağından kalma bir yapıydı bu; zaten Dr. Hasselbacher kapıyı açar açmaz Vormold'un ilk gördüğü şey de boru biçimi bir koltuk oldu. Bir de Ren kıyısındaki bir şatonun eski, renkli bir fotoğrafı.

Dr. Hasselbacher'in sesi gibi kendisi de birden ihtiyarlamıştı. Renkle bir ilişkisi yoktu bu ihtiyarlığın. Bir kaplumbağa derisini nasıl değiştiremezse bu derin çizgili, pembe beyaz cilt de öylesine, hiç değişmezdi. Ve hiç bir şey Dr. Hasselbacher'in saçlarını, yılların beyazlaştırdığından öte beyazlaştıramazdı. Değişen şey doktorun ifadesiydi. Bir yaşam görüşü tepeden tırnağa hırpalanmış, tartaklanmıştı: Dr. Hasselbacher iyimser değildi artık.

Alçak gönüllülikle, «Çok iyisiniz, Bay Wormold,» dedi. «Geldiğiniz için sağolun.»

Wormold'un aklına bu adamın onu Paseo'dan alıp Wonder Bar'a götürdüğü gün geldi. Dr. Hasselbacher bir dakika bile susmayarak arkadaşının acısını gevezeliği, gülüşü ve karşı konulmaz iyimserliğiyle neşterlemişti.

«Ne oldu, Hasselbacher?»

«İçeri gelin,» dedi Hasselbacher.

Salon altüst olmuş durumdaydı. Kötü ruhlu bir çocuk o boru biçimli eşyaların arasına dalmış, mantıksız bir isteğe kapılarak eline geçeni kırmış, dökmüş, paralamış sanırdınız. Ellerinde bira kupaları tutan bir grup delikanlının fotoğrafı çerçevesinden çıkarılarak yırtılmıştı. Gülen Şövalye tablosunun renkli bir kopyası, kanepenin üstündeki duvarda hâlâ asılı duruyordu ama kanepenin üç yastığından biri yırtılıp deşilmişti. Bir dolabın içindekiler eski mektuplarla faturalar yerlere saçılmıştı. Kara kurdeleyle bağlanmış çok sarışın bir tutam saç, karaya vurmuş balık gibi duruyordu bütün bu süprüntülerin arasında.

«Neden?» diye Wormold sordu.

Hasselbacher, «Bunun pek önemi yok, hele bir de buraya gelin,» dedi.

Laboratuvar olarak kullanılan bir küçük oda da altı üstüne gelmiş durumdaydı. Yıkıntıların arasında bir gaz ocağı hâlâ yanıyordu. Dr. Hasselbacher bunu söndürdü. Bir deney tüpünü eline alıp kaldırdı. Tüpün içindekiler akarak lavaboya sıvışmıştı. Dr. Hasselbacher,

«Siz anlayamayacaksınız,» dedi. «Bir kültür yaratmaya çalışıyordum, başka bir nesneden. Her ney»

se, boş verin; bir sonuca ulaşamayacağımı ben de biliyordum ya. Bir düştten, bir umuttan başka bir şey değildi, benimkisi.»

İhtiyar doktor kendini olanca ağırlığıyla yüksek, boru biçimli bir döner koltuğa bıraktı. Koltuk onun ağırlığıyla birden çökerek doktoru yere silkeledi. Bütün tragedya sahnelerinde muz kabuğu bırakan birisi mutlaka bulunur...

Hasselbacher ayağa kalkarak pantolonunu silkeledi.

«Ne zaman oldu bu? diye Vormold sordu.

«Birisinden telefon aldım; bir hastaya çağırıyorlardı. Bir bit yeniği sezinlemedim değil, ama gene de gitmezsem olmazdı. Göze alamazdım gitmemeyi. Döndüğümde de... bunu buldum.»

«Kim yapmış olabilir?»

«Bilmiyorum. Bir hafta önce birisi telefon etti, bir yabancı. Yardım diliyordu benden. Ama bir hekimlik işi değildi. Olmaz, dedim. Bana Doğuyu mu yoksa Batıyı mı tuttuğumu sordu. Lâfı şakaya vurmaya yeltendim. Ortayı tuttuğumu söyledim.» Dr. Hasselbacher, Vormold'u suçlarcasına, «Birkaç hafta önce bir gün siz de bana bunu sormuşunuz,» diye ekledi.

«Şaka yapıyordum, Hasselbacher.»

«Biliyorum. Beni bağışlayın. Bu adamların yaptığı en büyük kötülük işte böyle insanın içine kurt düşürmeleridir.» Yaşlı doktor gözlerini musluğa dikmişti. «Çocukça bir düş... Elbette... bilmez değilim bunu. Fleming penisilini, esinin yarattığı bir rastlantı sonucu buldu. Gene de rastlantıların esinli olması şarttır. İhtiyar, ikinci sınıf bir hekimin başından dünyada böyle bir rastlantı geçmez. Ama bû

tün bunlar onları ilgilendirmezdi değil mi? Ben biraz düş kurmak istemişsem onlara neydi? Öyle değil mi?»

«Anlayamıyorum. Ne var bunun arkasında? Politik bir şey mi? Hangi millettendi o adam?»

«İngilizce konuşuyordu ama benim gibi, bir yabancı şivesiyle. Ama bu günlerde, dünyanın her yerinde insanlar yabancı şivelerle konuşur oldular.»

«Polise baş vurdunuz mu?»

Dr. Hasselbacher, «Bana sorarsanız telefon e den adamın kendisi polisti,» dedi.

«Bir şeyler almışlar mı bari?»

«Evet; bazı kâğıtlar.»

«Önemli mi?»

«Hiç saklamamam gerekirdi. Otuz yıldan eski bu kâğıtlar. İnsan gençken tek durmuyor, birtakım işlere bulaşıyor. Hiç kimsenin geçmişi sütün çıkmış ak kaşık değildir, Bay Vormold. Ama bana öyle geliyordu ki geçmişteki şeyler geçmişte kalır. Çok yimsermişim, meğer. Siz ve ben, bu ülkedeki insanlar gibi değiliz. Geçmişi gömmemize yardım edecek günah çıkartma hücrelerimiz yok.»

«Aklınızdan geçen bir şeyler olmalı... Bundan sonra ne yapacaklar dersiniz?»

Hasselbacher, «Benim için bir dosya açarlar belki de,» dedi. «Kendi kendilerini önemli göstermek zorundadırlar. Belki de bu dosyada beni bir atom fizikçisi durumuna yükselteceklerdir.»

«Deneyinize yeniden başlayamaz mısınız?»

«Başlarım. Elbette başlayabilirim. Ama, anlarsanız, bu deneye kendim de inanmamıştım hiçbir zaman. Şimdi de musluktan aşağı boşalttılar; oldu bitti.» Hasselbacher küveti temizlemek için mus

luğu açtı; «Aklımda yalnız bu kalır artık: pislik! Deney bir düştü; Gerçek, bu.» Boruya bir kurbağa parçasına benzer bir şey sıkışıp kalmıştı. Doktor, bunu parmağının ucuyla aşağıya iteledi. «Geldiğiniz için çok sağolun, Bay VVormold. Siz gerçekten bir dostsunuz.»

«Elimden bir gelen yok ki!»

«Ben konuşayım, siz dinleyin. Daha şimdiden biraz kendimi toparladım. Yalnız kâğıtlar yüzünden biraz içim korkulu. Ortadan kalkmaları basit bir rastlantıdır, belki de. Belki bu kargaşalık arasında gözümden kaçtılar.»

«Yardım edeyim de birlikte arayalım.»

«Olmaz, Bay VVormold. Utandığım bir şeyi sizin görmenizi istemem.»

Salonun yıkıntıları arasında ikişer tek içki içtiller, sonra VVormold oradan ayrıldı. Dr. Hasselbacher Gülen şövalyenin önünde diz çökmüş, kanepenin altını süpürmekteydi.

Arabasına binip kapandığı zaman VVormold vicdan azabının, bir küçük fare gibi içini kemirmekte olduğunu sezdi. Belki çok geçmeden birbirlerine iyice alıştırlardı da bu Suçluluk Duygusu gizli kemirmeleri bırakarak gelir, onun avcunun içinden yemek yerd. Kendine benzeyen başka insanlar böyle yapmışlardı: helalarda otururken bilmedikleri örgütlere alınmalarına boyun eğen, otel odalarını başkalarının anahtarlarıyla açan, görünmez mürekkeple yazılmış buyruklar alan, Lamb'in Shakespeare'den Öyküleri'ni akla gelmez amaçlar için kullanan insanlar. Her şakanın bir ikinci yüzü olurdu: şakaya kurban gidenin yüzü...

Santo Christo'nun çanları çalmaktaydı. Altın

renkli akşam ışığında kumrular kubbeden havalanarak, halka halka, O'Reilly sokağındaki piyancı dükkanlarının, Obispo'daki bankaların üstüne doğru uçtular... Kız mı oğlan mı oldukları kuşlar gibi belirsiz küçük öğrenciler, sırtlarında karalı beyazlı okul önlükleri, omuzlarında okul çantalarıyla Kutsal Masumlar Okulunun kapısından dışarı boşaldılar. Yaşları, 59200'ün Yetişkinler **Dünyasından** ayırıyordu onları.

Wormold, içi eriyerek, Milly yakında eve döner, diye düşündü. Şu anda kızının bazı masallara hâlâ inanabildiğine seviniyordu: bir bakirenin çocuk doğurması, heykellerin göz yaşı dökmesi, resimlerin gece karanlığında sevgi dolu sözler söylemesi... Havthorne ve Havthorne gibiler de aynı saflıkla birtakım masallara inanıyorlardı. Gelgelelim onların yuttukları şeyler korkulu düşlerdi, gerçek dışı uzay romanları, ürkünç ve çirkin.

Bir oyunu baştan savma oynamanın ne anlamı vardı? Wormold onlara, paralarına karşılık, içlerine sinecek bir şeyler vermeliydi, hiç değilse; dosyalarına koyabilecekleri, ekonomik raporlardan daha üstün bir şeyler...

Wormold çarçabuk bir müsvedde çıkardı:

«Sekiz Mart, No. 1 paragraf A başlıyor Santiago'ya yaptığım son gezi sırasında birçok kaynaklardan haber aldığıma göre Oriente ilinin dağlarında çok büyük çapta askerî inşaatla girişilmiş bulunuluyor nokta bu inşaatlar dağlarda üslenen küçük anarşist çeteleri hedef almış olmayacak çaptadır nokta birçok köylerin ahalisine zorla taş taşıtılmıştır nokta paragraf B başlıyor Santiago'daki otelin barında Cubana Havayollarının bir pilotunu zilzurna durum

da buldum nokta Havana – Santiago uçuşu sırasında havadan herhangi bir normal yapı için çok büyük olan beton bir plâtfom gördüğünü söyledi nokta pragraf C bu görev gezisinde yanımda bulunan 59200 /5/3 Bayamo'daki askerî üs dolaylarında tehlikeli bir keşfe çıkarak ormanlık bölgeye taşınmakta olan çok garip makinelerin resimlerini çizdi nokta çizilen resimler Diplomatik postayla iletiliyor nokta Pragraf D üç no'lu yardımcıma atıldığı ciddi tehlikelere karşılık bir prim ödememe izin var mı nokta Oriente' den gelen haberlerin önemini ve tedirgin edici niteliğini göze alarak ekonomik raporun hazırlanmasını biraz erteleyebilir miyim nokta paragraf E dört no.'lu yardımcım olarak almayı tasarladığım Cubana pilotu Raul Dominguez'i incelemenizi dilerim nokta.»

Wormold şifresini kıvanç içinde yazmaya başladı. «Böyle hünerlerim olduğunu da hiç bilmezdim,» diye içinden geçiriyordu. «59200/5 işini bilir,» diye düşündükçe göğsü kabarıyordu. Mutluluğu Charles Lamb'i bile sardı. Şifreye anahtar olacak bölüm için 217'nci sayfanın 12'nci satırını seçti:

«Dur perdeyi açayım da resmî göstereyim. Çok güzel çizilmiş değil mi?»

Wormold, Lopez'i dükkândan çağırdı. Yirmi beş peso verdi ona.

«İşte ilk aylığın; peşin peşin,» dedi.

Lopez'i, açıktan verdiği beş peso için minnet beklemeyecek kadar yakından tanıyordu. Gene onun,

«Otuz peso ortalama bir maaştır,» dediğini duyunca afalladı.

«Ne demek, ortalama bir maaş? Firma sana zaten dolgun bir maaş veriyor.»

Lopez, «Beni çok çalıştıracaksınız demektir,» diye söyledi.

«Öyle demek ha? Ne çalışması?»

«Özel hizmetleriniz için.»

«Ne özel hizmeti?»

Lopez, «Ağır bir iş olsa gerek, yoksa bana yirmi beş peso vermezsiniz,» dedi.

Wormold şimdiye değin para sorunlarında hiç bir zaman Lopez'le başa çıkamamıştı ki zaten!

«Bana dükkândan bir Atomik Model alıp getirmeni istiyorum,» dedi.

«Zaten topu topu bir tane var.»

«Alıp buraya getireceksin.»

Lopez göğüs geçirerek, «Özel bir hizmet mi bu?» diye sordu.

«Evet.»

Yalnız kaldığı zaman Wormold elektrik süpürgesinin çeşitli parçalarını söküp birbirinden ayırdı. Sonra yazı masasının başına oturarak dikkatle resimler çizmeye başladı. Arkasına yaslanarak süpürge-nin sulama başını, iğneli başını, hortum başıyla teleskopik tüpünü gösteren resimleri gözden geçirirken kendi kendine,

«Çok mu ileri gidiyorum ki?» diye sordu.

Sonra resimlerin orantısını belirtmemiş olduğunu gördü. Bir çizgi çizerek yanına sayılarını yazdı. Resimdeki iki buçuk santim, gerçekte yarım metreye eşitti. Sonra, daha iyi anlaşılсын diye, hortum başının altına, beş altı santim boyunda, ufacak bir adam resmi çizdi. Koyu renkli, mum gibi bir takım elbise giydirdi adama; başına bir melon şapka, eline bir şemsiye verdi.

Milly eve geldiği zaman Wormold hâlâ yazı masasının başındaydı. Önüne kocaman bir Küba haritası açmış ilk raporunu yazmaktaydı.

Ne yapıyorsun, babacığım?»

«Yeni bir meslekte ilk adımımı atıyorum.»

Milly gelip onun omzunun üstünden baktı.

«Yazar mı olacaksın?»

«Evet; gerçek üstü şeyler yazan bir yazar.»

«Çok para kazandıracak mı, bu sana?»

«Orta halli bir gelir, Milly. O da aklımı iyice verip düzenli olarak yazarsam, elbet. Her cumartesi gecesi bunun gibi bir yazı hazırlamak niyetindeyim.»

«Ün kazanacak mısın, bari?»

«Hiç sanmıyorum. Çoğu yazarların tersine ben bütün ünü gölgelerime bağışlayacağım.»

«Gölgelerin mi?»

«Ünlü yazarların yetiştiremedikleri yazılarını gizlice yazdırdıkları kişilere gölge denir. Gölgeler çalışır, büyük yazar da imzasını atıp paranın aslan payını alır. Oysa bu durumda yazıyı ben yazacağım da gölgelerimin adlarını kullanacağım.»

«Parayı sen alacaksın ama, değil mi?»

«Hem de nasıl.»

«Öyleyse bir çift mahmuz alabilir miyim?»

«Elbette.»

«Hasta filan değilsin ya, baba?»

«Turp gibiyim. Hiç böyle dinç olmamıştım. Düşünüyorum da, Milly, Thomas Earl Parkman Junior'a ateş verdiğin zaman kimbilir ne büyük bir rahatlık duymuşundur.»

«Neden hep bunun üstünde duruyorsun, baba? Yıllar önceydi o!»

«O yaptığını çok beğeniyorum da ondan. Gene yapamaz mısın?»

«Elbette yapamam. Öyle şeyler yapacak yaşıma geçti artık. Hem zaten orta okulda erkek öğrenci yok ki. Hâ, baba, bir şey daha var. Bir matra da alabilir miyim?»

«Canın ne isterse alabilirsin. Ama dur bir dakika. Ne koyacaksın matranın içine?»

«Limonata.»

«Sana zahmet olacak ama, hadi bana biraz daha kâğıt getir. Mühendis Cifuentes'in anlatacağı çok şey var.»

BJR ARA LONDRA'DA

«Uçuş iyi miydi bari?» diye Şef sordu.

Havvthorne, «Azor'ların üzerinde biraz sallandık,» dtedi.

Bu gelişinde sedef grisi tropik kostümünü çıkaracak, zaman bulamamıştı. Çağrısı ona Kingston'dayken, ivedilikle iletmışlerdi. Londra Havaalanında da taksiyle karşılamışlardı. Şimdi kaloriferin radyatörüne elinden geldiğince sokuluyordu ama, gene de arada bir ürpermekten kendini alamıyordu.

«Yakandaki o acayip çiçek de nesi, kuzum?»

Havvthorne çiçeği unutmuş gitmişti. Elini ceke-
tinin yakasına götürdü.

Şef hoşnutsuzlukla, «Aldanmıyorsam bir zamanlar bir orkide imiş,» dedi.

Havvthorne, «Dün gece Pan American verdi, yemeğimizle birlikte,» diye anlattı.

Buruşuk eflâtun paçavrayı yakasından alıp kül tablasına attı.

Şef, «Yemeğinizle birlikte mi?» diye sordu.
«Bak hele, ne garip iş. Bu çiçeğin yemeğe lezzet katmış olacağını sanmıyorum. Bana sorarsan orki»

delerden tiksiniirim. Dejenere şeylerdir. Hani birisi vardı, değil mi, yeşil orkideler takan?»

«Yemek tepsisinde yer açılsın diye yakama tak-tım. Öyle sıkıştkı ki tepsi. Bir yandan sıcak çörekle şampanya, beri yandan tatlı soslu salatayla domates çorbası, Maryland usulü tavuk, bir de dondurma derken...»

«Ne ürkünç bir karışım. B.O.A.C. ile uçsan daha iyi edersin.»

«Yer ayırtmak için zaman bırakmadınız ki, efendim.»

«Ne yapalım, işimiz hayli acele ve de önemli. Biliyorsun, Havana'daki adamımız son zamanlarda bi-zi eni konu tedirgin eden raporlar yollamaya başla-dı.»

«İyi çalışıyor,» dedi Havvthorne.

«Evet; neme gerek. Keşke bütün ajanlarımız o-
nun gibi olsa... Benim anlayamadığım, nasıl oldu da Amerikalılar orada olup bitenlerin farkına varama-dılar?»

«Bunu kendilerine sordunuz mu, efendim?»

«Ne münasebet. Ağızlarının sıkılığına güvenim yok ki.»

«Belki onlar da bizimkine güvenmiyorlardır.»

«O resimler,» dedi Şef. «Hiç inceledin mi?»

«Resim bilgim kıttır benim. Dosdoğru size yol-ladım.»

«Öyleyse şimdi alıcı gözüyle bir bak.»

Şef resimleri yazı masasının üstüne serdi. Havt-horne istemeye istemeye radyatörün dibinden ayrıldı ve o saat tepeden tırnağa bir ürperti geçirdi.

«Bir şeyin mi var?»

«Dün Kingston'da derece kırkın üstündeydi.»

«Kanın sulanmış senin. Biraz soğuk iyi gelir. Ee, ne diyorsun bunlara?»

Havthorne gözlerini resimlere dikmişti. Bunlar onun aklına bir şeyler getiriyordu ama ne? Resimlere baktıkça içini bir garip tedirginlik **buluyordu** neden-
se.

Şef, «Bunlara ilişik olarak gelen raporlar aklın-
dadır,» dedi. «Adamımız bilgiyi 3. no.'lu yardımcısı-
ından almış. O kimdir?»

«Yanılıyorsam Mühendis Cifuentes olmalı, efendim.»

«İşte o bile bir anlam verememiş bunlara. Olan-
ca teknik bilgisi bir işe yaramamış. Bu makinalar
büyük kamyonlarla, Bayamo'daki üstün ormanlık böl-
genin başladığı yere taşınıyormuş. Oradan katırla-
ra yükleniyormuş. O ne idiği belirsiz beton plâtfom-
lara doğru gidiyorlarmış.»

«Hava Bakanlığı ne diyor bu işe, efendim?»

«Kaygudalar, hem de enikonu kaygudalar. İlgi-
leniyorlar da elbet.»

«Ya Atom Araştırmadakiler?»

«Resimleri onlara göstermedik daha. O herif-
ler nasıldır, bilirsin. Bir noktaya takılır, hemen
burun kıvrırırlar; tüpler orantısız derler, yönü eğri
çizilmiş derler; hemen güvenilmez diye damgayı
vurup çıkarlar. Akıldan çalışan bir ajanın her ayrın-
tıtı doğru olarak çizmesini bekleyemeyiz ki. Ben
bunların fotoğraflarını istiyorum, Havthorne.»

«Çok şey istiyorsunuz, efendim.»

«Fotoğraflarını elde etmeliyiz. Her şeyi göze
alıp. Savage bana ne dedi biliyor musun? İnan, gece
uykularımı kaçırdı. Resimlerden birini dev bir elek-
trik süpürgesine benzetmiş.»

«Elektrik süpürgesi ha?»

Havvthorne eğilip resimleri gene gözden geçirdi ve yeniden ürperdi.

«İnsanın tüylerini diken diken ediyor, değil mi?»

«Ama olamaz bu, efendim.» Havvthorne'ye öyle geldi ki, kendi mesleğini kurtarmak için yalvarmaktadır. «Elektrik süpürgesi olamaz bu, efendim. Elektrik süpürgesi olamaz...»

«İfritçesine bir buluş, değil mi?» diye Şef sordu. «Böylesine sade ve kurnaz. Ancak şeytanın aklına gelebilecek bir şey.» Kara gözlüğünü çıkarınca o mavi taşbebek gözü ışığı kapayarak radyatörün üstündeki duvara yansıttı. «Şuna bir baksana, insan boyunun altı katı. Dev bir duş başlığını andırıyor. Ya bu? Bu aklına ne getiriyor senin?»

Havvthorne, ağlamaklı bir sesle, «İki yönlü hortum başlığı,» dedi.

«İki yönlü hortum başlığı da nedir?»

«Bazı elektrik süpürgelerinde bulunur.»

«İşte gene elektrik süpürgesi. Havvthorne, bana öyle geliyor ki çok büyük bir şeyin izindegiz. Öylesine büyük ki bunun yanında atom bombası beylik silâh gibi kalacak.»

«Bu bizim işimize gelir mi, efendim?»

«Elbette gelir. Beylik silâhlarla kimse uğraşmıyor artık.»

«Ne yapmayı düşünüyorsunuz, efendim?»

Şef, «Ben bilim adamı değilim,» dedi. «Ama şu kocaman tanka bak. Ormandaki ağaçların boyunda olmalı, meret! Tepede, kocaman, fırın gibi açılmış bir ağız, bir de boru hattı. Adam boruyu şöyle bir belirtmekle yetinmiş. Bilmiyoruz ki, belki kilometrelerce uzunluktadır... dağlardan taa denize değin u»

zaniyor belki de. Biliyorsun, Ruslar yeni bir buluş peşindeymişler: güneşin ısı gücü, denizin buharlaşmasıyla ilgili bir şey. Hiç aklım ermiyor, gene de bu resimlerdeki şeyin BÜYÜK bir şey olduğunu biliyorum. Havana'daki adamımıza söyle, bunların fotoğraflarını isteriz.»

«Fotoğraf çekecek kadar nasıl yaklaşabileceğini...»

«Özel bir uçak tutsun, sonra da o dolaylarda yollarını şaşırınsınlar. Kendisi gitmeyecek elbette, ama o üç ya da iki numaralı yardımcısı olabilir. İki numaralı kimdi, kuzum?»

«Profesör Sanchez, efendim. Ama uçağı düşürürler. Oralarda Hava Kuvvetlerinin uçakları kol geziyor.»

«Yaa? Öyle demek...»

«Anarşist yuvalarını saptamak için.»

«O'da bahanesi. Bana bak, Havvthorne, benim içime ne doğuyor, biliyor musun?»

«Ne doğuyor, efendim?»

«Bu anarşistlerin aslı faslı yok. Hepsi uydurma bunların. Hükümet de o bölgede gönlünce güvenlik tedbirleri alabilmek amacıyla anarşistleri ileri sürüyor.»

«Keşke haklı olsanız, efendim.»

Şef iyice coşarak, «Keşke haklı olmasam!» dedi. «Hepimiz için daha hayırlı olur. Bu şeyler beni korkutuyor, Havvthorne. Ödümü kopartıyor bu şeyler benim.» Şef gene tek gözlüğünü taktı; duvarda oynayan ışık silindi. «Havvthorne, son gelişinde Havana'daki adamımız için bir sekreter ayarlamak konusunu konuşmuş muydun Miss Jenkinson'la?»

«Evet, efendim. Hazırda kimsesi yoktu ama Be-

atrice diye bir kızın işimize yarayabileceği kanısındaydı.»

«Beatrice mi? ÜT, insanları böyle ilk adlarıyla çağırmaları yok mu. Hiç sevmiyorum... Tam talimli miymiş?»

«Evet.»

«Havana'daki adamımıza yardım elini uzatmanın zamanı geldi, sanıyorum. Özel eğitim görmemiş, talimsiz bir ajanın tek başına, yardımsız altından kalkabileceği bir şey değil bu... Kızla birlikte bir de telsizci göndersen iyi olur.»

«Önce ben gidip kendisiyle görüşsem daha iyi olmaz mı, efendim? Duruma bir göz atar, onunla şöyle daha etraflıca konuşurum.»

«Güvenlik yönünden sakıncalı olur, Havvthorne. Şu sırada onu ele vermeyi göze alamayız. Telsizcisi de olursa, doğrudan doğruya Londra'yla haberleşebilir. Konsoloslukla olan bağlantıdan ben hiç hoşnut değilim. Onlar da öyle.»

«Ya raporları ne olacak, efendim?»

«Kingston'la Havana arasında bir kurye servisi düşünmeli. Gezgin satıcılarından birini bu işle görevlendirebilir. Bu konuda sekreterle ona talimat yolla. Kızı sen gördün mü?»

«Hayır, efendim.»

«Hiç zaman geçirmeden git, gör. Amacımıza uygun birisi olduğuna sen kendin inanç getirmelisin. Şöyle işleri teknik yönden çekip çevirebilecek biri olmalı. Ona bizim ajanın iş yerini anlat. Ajanın yanındaki o eski, emektar sekretere de yol vermek gerek. AO. ile görüş; kadıncağıza normal emeklilik yaşı gelinceye dek iyi bir maaş bağlasınlar.»

«Başüstüne,» dedi Havvthorne. «O resimlere bir daha göz atabilir miyim?»

«Bu resim senin çok ilgini çekmişe benziyor. Ne getiriyor aklına?»

Havvthorne, ağlamaklı bir sesle, «Birbirine trik diye geçen iki parçayı,» dedi. «Elektrikli süpürge parçalarından.»

Havvthorne kapıya ulaştığı zaman Şef arkasından seslendi:

«Biliyor musun, Havvthorne, bunu sana borçlu sayılırız. Bir zamanlar senin adamdan anlamadığını söylemişlerdi bana. Ama ben kendi düşüncemde direnip seni destekledim. Yüzümü kara çıkarmadın. Havvthorne.»

«Eksik olmayın, efendim.»

Havvthorne'nin eli kapının tokmağındaydı.

«Havvthorne.»

«Buyurun, efendim?»

«O küçük hesap defterini bulabildin mi, bari?»

«Hayır, efendim.»

«Belki Beatrice bulur.»

III

BİRİNCİ BÖLÜM

Wormold bu geceyi kolay kolay unutamayacaktı. On yedinci yaş dönümü için Milly'yi Tropicana'ya götürmeye karar vermişti. Kabareye varmazdan önce içinden geçilmesi gereken rulet salonlarına rağmen burası Nacional'den daha «Temiz» bir yerdi. Sahnesiyle dans pistinin üstü açıktı. Kabare kızları, on metre yükseklikteki sahnede, kocaman palmyelerin arasında numara yaparlarken pembeli eflâtunlu projektörler gökyüzünü tarıyordu. Parlak mavi smokin giyinmiş bir erkek şarkıcı Anglo-Amerikan aksanıyla, «Parii» üstüne bir şarkı okumaktaydı. Derken piyano fundaların arasına doğru itildi ve dalların arasından, acemi kuşlar gibi, dansöz kızlar indiler.

Milly zevkten kendinden geçmişcesine, «Arden Ormanını andırıyor,» dedi.

Görünmez düennası yanında yok gibiydi. İlk bardak şampanyadan sonra çekip gitmiş olsa gerekti.

«Arden ormanında palmye yoktu sanıyorum, ne de danseden kızlar.»

Her şeyi öyle ciddîye alıyorsun ki, baba.»

Dr. Hasselbacher, «Shekespeare'den hoşlanırmısınız?» diye sordu.

«Yok, hoşlanmam. Çok fazla gelir bana. Biliyorsunuz ki, hani, hepimiz okumuşuzdur. İçeriye bir haberci girer: «Efendimiz, Dük yaklaşıyor sağdan.» «Gelsin; biz de savaşımaya zaten hazırız candan.» Bunun gibi şeyler.»

«Shakespeare mi bu?»

«Shakespeare gibi bir şey.»

«Bazan ne saçma konuşuyorsun, Milly.»

Dr. Hasselbacher, «Her neyse, Arden Ormanı da Shakespeare'de geçiyor, yanılmıyorsam,» dedi.

«Öyle ama ben Shakespeare'yi yalnızca Lamb'in Öyküler'inden okuyorum. Lamb hiç değilse bütün o habercileri, önemsiz düklerle uzun yerleri atıyor.»

«Okulda mı okutuyorlar Lamb'i size?»

«Yoo, babamın odasında buldum.»

Dr. Hasselbacher biraz şaşkınlıkla, «Siz Shakespeare'yi özetlerinden mi okuyorsunuz, Bay Wormold?» diye sordu.

, «Yoo, hayır, ne münasebet. Milly için almıştım onu.» \

Milly, «Öyleyse geçen gün biraz alıp karıştırdım diye neden öyle kızdın?» diye sordu.

«Ne diye kızacakmışım? Yalnız senin... öteyi be-riyi karıştırman hoşuma gitmedi de sen i ilgilen-dirmeyen şeylere burnunu sokman.»

Milly, «Seni duyan da beni casus filân sanır,» dedi.

«Milly'ciğim, ne olur, yaş gününde kavga etmeyelim. Hem Dr. Hasselbacher'le ilgilenmeyi unutuyorsun.»

Milly, «Dr. Hasselbacher, neden böyle suskun

sunuz?» diye sorarken bardağını ikinci kez şampanyayla doldurdu.

«Birgün şu Lamb'in özetlerini bana ver de bir göz gezdireyim, Milly. Shakespeare okumak bana da güç geliyor.»

Daracık üniforma giymiş, çok ufarak bir adam, onların masasından yana elini salladı.

«Bir derdiniz filân yok ya, Dr. Hasselbacher?»

«Senin yaş gününde nasıl derdim olabilir, Milly'ciğim? Yılların yükünden başka?»

«On yedi yaş öylesi çok mü?»

«Benim için çok çabuk geçti de bu yıllar.»

Dar üniformalı adam gelip masalarının yanına durdu, eğilip onları selâmladı. Yüzü, yalı boyundaki direkler gibi aşınmış, delik deşik olmuştu. Elinde, hemen hemen kendi boyunda bir sandalye tutuyordu.

«Babacığım, sana Yüzbaşı Segura'yı tanıtayım.»

«Oturabilir miyim?» Sonra Yüzbaşı Segura, Wormold'un yanıtını beklemeden Milly ile Dr. Hasselbacher'in arasına sıkıştı. «Milly'nin babasıyla tanıştığım için öyle sevinçliyim ki!» dedi. Rahat, hızlı, sürekli bir küstahlığı vardı; insan onun yaptıklarının daha birine içerlemeye fırsat bulamadan o insanın yeniden tepesini attırıyordu. «Beni arkadaşınızla tanıştırsana, Milly.»

«Yüzbaşı Segura, Dr. Hasselbacher.»

Yüzbaşı Segura, yaşlı doktorla hiç ilgilenmeyecek Milly'nin bardağını doldurdu. Garsona seslendi:

«Bir şişe daha getir bana.»

Wormold, «Biz tam kalkmak üzereydik. Yüzbaşı Segura,» dedi.

«Lâkirdi! Benim konuğumsunuz. Hem zaten saat gece yarısını yeni geçti, daha.»

VWormold'un kol yeni bir bardağa takıldı. Bardak yere düştü, tuzla buz oldu: Milly'nin yaş günü partisi gibi.

Segura, «Garson, bir bardak daha getir,» dedi. Sonra sırtını doktora, yüzünü Milly'ye dönerek yavaş sesle, «Bahçemden derdiğim gül,» şarkısını söylemeye başladı.

Milly, «Çok yaramazlık ediyorsunuz,» dedi.

«Yaramazlık mı? Sana karşı mı?»

«Hepimize karşı. Bugün benim on yedinci yaş günüm. Partiyi de babam veriyor, siz değil.»

«On yedinci yaş günün mü? Öyleyse lâf dinlemem, benim konuklarım olacaksınız. Masaya kızlar çağırayım, dans etsinler.»

«Biz dansöz istemiyoruz,» dedi Milly.

«Cezalı mıyım?»

«Evet.»

Segura sevinerek, «Haa,» dedi. «Bugün seni o kuldan almaya gelmedim diye. Ama ne yapalım, bazan işimin başta gelmesi gerekiyor, Milly. Garson, orkestra şefine söyle, HAPPY BIRTHDAY TO YOU, Yaş günün kutlu olsun havasını çalsın.»

«Sakin ha,» dedi Milly. «Bu... bu çiğliği, nasıl yapabilirsiniz?»

«Ben mi çiğ ha?» Yüzbaşı Segura kıvançla güldü. VWormold'a dönerek, «Kızınız öyle şakacı ki!» dedi. «Şakayı ben de severim. Zaten onun için böyle güzel anlaşıyoruz ya...»

«Kızımın söylediğine bakılırsa, insan derisinden yapılma bir sigara kutunuz varmış.»

«Ah, bu konuda öyle şakalar yapıyor ki bana. Ben de diyorum ki, onun cildinden ne güzel...»

¹Dr. Hasselbacher birden ayağa kalktı.

«Ben gidip rulet oynayanlara bakacağım.»

Yüzbaşı Segura, «Benden hoşlanmadı mı yoksa?» diye sordu. «Senin eski hayranlarından biri mi, Milly? Çok eski bir hayran, hah hah ha!»

«Çok eski bir dostumuzdur,» dedi Vormold.

«Ama siz ve ben, Bay Vormold, bir erkekle bir kadın arasında hiç bir zaman gerçek bir dostluk olamayacağını biliriz.»

«Milly kadın değil daha.»

«Tıpkı bir baba gibi konuşuyorsunuz, Bay Wormold. Hangi baba kızını tanır?»

Vormold bir şampanya şişesine baktı, bir Segura'nın kafasına, içinden bu ikisini birbirine toplamak geldi. Bunu yapmamak için kendini zor tutuyordu.

Yüzbaşının hemen arkasındaki bir masada, hiç tanımadığı genç bir kadın Vormold'a başıyla, «Durma, yap,» gibilerden işaret etti. Yüzü son derece ciddiydi. Vormold elini şampanya şişesine götürünce genç kadın gene, «Evet,» gibilerden baş eğdi. Vormold'un aklından geçenleri böyle harfi harfine okuyabildiğine göre güzel olduğu kadar da akıllı ol-
sa gerekti. Vormold o dakikada onun masa arkadaşını kışkırdı. Bunlar iki K.L.M. pilotuyla bir hostestiler.

Segura, «Milly, gel benimle dans et de beni bağışladığını göster,» dedi.

«İstemiyorum dans etmek.»

«Yemin ediyorum, yarın seni manastırın kapısında bekleyeceğim.»

Vormold yabancı kızdan yana, «Gözümü karartmıyorum. Bana yardım et,» dercesine bir ufak işaret yaptı.

Kız onu ciddîlikle süzmekteydi. Görünüşe göre durumu kafasında evirip çevirmekteydi ve aldığı karar yalnızca kesin olmakla kalmayacak, hemen o saat uygulanacaktı. Viskisinin içine biraz soda fışkırttı.

«Nazlânmasana, Milly; partimin neşesini kaçırıyorsun.»

«Siz vermiyorsunuz bu partiyi; babam veriyor.»

«Dargınlıkların öyle uzun sürüyor ki! İşimi bazan biricik Milly'den de üstün tutmam gerekiyor. Bunu anlamalısın.»

Yüzbaşı Segura'nın arkasında oturan kız soda sifonunun yönünü değiştirdi.

Wormold ne yaptığını kendi de bilmeden, «Yok,» demişti yüksek sesle. «Hayır!»

Sifonun ağzı yukarı, Yüzbaşı Segura'nın ensesine yönelmiş duruyordu. Kızın parmağı eyleme geçmeye hazır... Böyle güzel bir kızın ona gözlerinde böylesi bir küçümsemeyle bakması Wormold'un ağına gitti. Bu kez,

«Peki,» dedi. «Ne olur. Hadi.»

Ve kız sifonun düğmesine bastı, bir tetik çekercesine.

Soda fıskiyesi Yüzbaşının ensesine fışş diye çarparak yakasından aşağı doğru aktı. Masaların arasından bir yerden Dr. Hasselbacher'in sesi,

«Bravo!» diye bağırdı.

Yüzbaşı Segura, «CONO,» diye homurdandı.

Yabancı kadın, «Ah, çok özür dilerim,» dedi. «Kendime viski koyuyordum da!»

«Kendi viskiniz mi!»

Genç kadın, «Dimpled Haig,» dedi.

Milly kıkır kıkır güldü.

Yüzbaşı Segura, gülmez bir yüzle eğildi. Sert bir içki gibi onun da tehlikesinin çapını, boyundan poşundan kestiremezsiniz.

Dr. Hasselbacher, «Sodanızı bitirmişsiniz, Madam,» dedi. «Size bir yenisini bulayım.»

Masadaki Hollandalı K.L.M. pilotları, diken üstünde, başbaşa fısıldaşıyorlardı.

Genç kadın, «Bana bu konuda güvenmeye pek gelmeyecek sanırım,» dedi.

Yüzbaşı Segura kendini sıkarak gülümsedi. Bu gülümseyiş, tüpü delinmiş diş macunu gibi, ters yandan çıktı sanki.

«İlk olarak arkamdan vuruluyorum. Bunu yapmanın bir kadın olduğuna sevindim.»

Kendini böyle çarçabuk toparlayabilmesi azımın sanacak şey değildi. Saçlarından hâlâ sular süzülüyordu; yakası da sıırılsıklamdı.

«Başka zaman olsa sizi bir revanj maçına çağırırdım, ama kışlaya zaten geç kaldım,» diye ekledi. «Sizi gene görebileceğimi umabilir miyim, Madam?»

Genç kadın, «Burada kalıyorum,» dedi.

«Tatile mi geldiniz?»

«Hayır; çalışmaya.»

Yüzbaşı Segura, «İkamet izni konusunda başınız derde girerse bana gelin,» diye yuvarlak bir lâf etti. «İyi geceler, Milly. İyi geceler, Bay Wormold. Benim konuklarım **olduğunuzu** garsona söyleyeceğim. İstedığınızı ısmarlayın.»

Genç kadın, «Neme gerek,» dedi. «Sonunu iyi bağladı, doğrusu.»

«Sizin nişancılığınız da iyiydi.»

«Kafasına şampanya şişesiyle vurmak biraz ileriye gitmek olabilir, diye düşündüm. Kimdir bu adam?»

«Birçokları Kızıl Çaylak derler ona.»

Milly, «Mahpuslara işkence edermiş,» dedi.

«Neyse, biz iyi anlaşılmışa benziyoruz.»

Dr. Hasselbacher, «Ben sizin yerinizde olsam buna hiç güvenmem,» dedi.

Masalarını birleştirdiler. İki Hollandalı pilot eğilip anlaşılmaz adlar geveleyerek kendilerini tanıttılar. Dr. Hasselbacher onlara dehşetle bakarak,

«Koka kola içiyorsunuz,» dedi.

«Kurallarımız böyle. 3.30'da Montreal'e hareket ediyoruz.»

Wormold, «Parası Segura'nın cebinden çıkacaksa daha şampanya içelim,» dedi. «Koka kola da, elbet.»

«Benim midemde artık koka kolaya yer kalmadı; sen ne durumdasın, Hans?»

Pilotların genci, «Bir Bols içebilirim,» dedi.

Hostes kesinlikle, «Amsterdam'dan önce Bols içemezsin,» diye araya girdi.

Genç pilot, Wormold'un kulağına eğilerek, «Onunla evlenmek istiyordum,» dedi.

«Kiminle?»

«Miss Pfunk. Ya da ona benzer bir ad.»

«Evet demiyor mu?»

«Demiyor.»

Hollandalıların daha yaşlısı, «Ben evliyim, üç de çocuğum var;» diyerek göğüs cebinin düğmesini açtı. «Resimleri yanımda.»

Wormold'a uzattığı renkli resimde, sımsıkı sarı bir kazakla kısacık bir şort giymiş olan bir genç kızın, ayağındaki patenleri bağladığı görülüyordu. Sarı kazağın üzerinde Mamba Kulüp diye bir marka vardı. Wormold resmin altında, «Size kucak dolusu

eğlence garanti ediyoruz. Elli güzel kız. Hiç yalnızlık çekmeyeceksiniz,» diye yazıldığını gördü.

«Yanlış resim verdiniz, sanıyorum,» dedi.

Kestane renkli saçları ve Tropicana'nın değişen ışıklarından anlaşılabildiği kadarıyla elâ gözleri olan yabancı genç kadın, «Hadi dans edelim,» dedi.

«Ben dans etmesim' pek bilmem.»

«Bir şey çıkar mı bundan?»

Wormold, onu ordan oraya itelemeye başladı.

Genç kadın, «Ne demek istediğinizi şimdi anlıyorum,» dedi. «Çalan parça bir rumbadır. Küçük hanım, kızınız mı?»

«Evet.»

«Çok güzel kız.»

«Yeni mi geldiniz buraya?»

«Evet. Uçak mürettebatı felekten bir gece çalmaya çıkıyorlardı, ben de onlara katıldım. Burada hiç tanıdığım yok da.»

Genç kadının başı Wormold'un çenesine geliyordu. Wormold, onun saçlarının kokusunu duydu; dönerlerken kadının saçtan dudaklarına süründü. Onun parmağında bir nikâh halkası taşıdığını gören Wormold hafif, adsız bir düş kırıklığına uğradı. Genç kadın,

«Adım Beatrice,» dedi. «Beatrice Severn.»

«Benimki de Wormold.»

«Öyleyse ben de sizin sekreterinizim.»

«Ne demek istiyorsunuz? Berym sekreterim yok.»

«Öyle bir var ki. Benim geleceğimi size bildirir mediler mi?»

«Hayır,» dedi Wormold. Onun kimleri demeye getirdiğini sormadı, sormak gereğini duymadı.

«Oysa telgrafı kendim çektiydim.»

«Geçen hafta bir tel geldi ama bir türlü çöze-medim.»

«Siz Lamb'in hangi baskısını kullanıyorsunuz?»

«Everyman baskısını.»

«Hay Allah! Bana bambaşka bir baskı verdiler. Kimbilir telgraf nasıl arap saçına dönmüştür. Her neyse, sizi bulduğuma sevindim.»

«Ben de sevindim. Biraz da şaşaladım, doğal olarak. Nerde kalıyorsunuz?»

«Bu gece, İnglaterra'da. Ondan sonra taşınırım, diye düşündüm.»

«Nereye taşıyorsunuz?»

«Sizin yazıhaneye, elbette. Yattığım yerin önemi yoktur bence. Memurlarınızdan birinin odasına yerleşirim; olur biter.»

«Memur odası filân yok. Çok küçüktür benim yerim.»

«Canım, hiç değilse bir sekreter odası var ya.»

«Ama Bayan Severn, ben hiç bir zaman sekreter kullanmadım ki.»

«Beatrice deyin bana. Güvenlik yönünden daha 'iyiymiş.»

«Güvenlik mi?»

«Bir sekreter odası bile yoksa işler karışıyor, demektir. Hadi, oturalım.»

Sırtındaki resmî kara frak kostümüyle, sahne-deki tropik ağaçlarının arasında bir İngiliz sömürge görevlisine benzeyen bir adam şarkı söylemekteydi:

Dört yanından çevrilisin
Akıllı uslu hepsi
Aile dostları, eski.
Dünya yuvarlak diyorlar
Delirmeyeceksin.

Ar mudun sapı diyorlar,
Üzümün çöpü,
Dinleyeceksin.
Bana sorarsan eğer
Gündüzdür tüm geceler
Ve de hiç bir kimseyle
Alıp veremeyeceğim yok...

Yalvarırım, inanma.

Rulet salonunun arkasındaki boş bir masaya oturudular. Rulet masasındaki küçük topların, birisini hıçkırık tutmuşu andıran seslerini duyabiliyorlardı. Beatrice gene o ciddî tutumunu takınmıştı. Bunu o da yadırgıyordu sanki; ilk kez uzun gece elbisesi giyen bir genç kız gibi, nerdeyse utangaç...

«Sizin sekreteriniz olduğumu bilseydim, o polisin ensesine soda sıkmazdım,» dedi. «Sizden izin almadan, demek istiyorum.»

«Önemi yok onun.»

«Sizin işlerinizi kolaylaştırayım diye yolladılar beni buraya, zorlaştırayım diye değil.»

«Yüzbaşı Segura vız gelir.»

«Çok sıkı eğitim gördüm ben. Şifre ve mikrofotoğraf konusunda diploma aldım. Ajanlarınızla ben bağlantı kurabilirim.»

«Yaa.»

«Çalışmalarınız öyle iyi ki sizi hiç bir tehlikeye atmak istemiyorlar. Ben ele geçersen önemli değil.»

«Bense sizin ele geçmenizi hiç istemem. Kimin eline geçtiğinize bakar ya biraz.»

«Anlamıyorum.»

«Hiç. Kendimi düşünüyordum.»

Genç kadın, «Çektiğim o telgrafın altı üstüne

geldiğine göre, telsizciden haberiniz bile yok, demektir,» dedi.

«Yok ya.»

«O da İnglaterra'da. Uçak tuttu da. Ona da kalacak yer bulmamız gerekiyor.»

«Uçak tutmasından hastalandıysa belki»

«İkinci muhasebeciniz olabilir. O konuda talimlidir.»

«Ama bana ikinci bir muhasebecinin gereği yok ki. Baş muhasebecim bile yok benim...»

«Sıklamayın. Yarın sabah ben her şeyi ayarlarım. Buraya bunun için geldim zaten.»

Wormold, «Sizde öyle bir şey var ki, aklıma kızımı getiriyor,» dedi. «Siz de novena okur musunuz?»

«Onlar da ne öyle?»

«Bilmiyor musunuz? Tanrıya bin şükür.»

Fraklı adam şarkısını bitirmişti:

«Bahardır bütün kırlar
Ve de hiç bir kimseyle
Alıp veremeyeceğim yok...»

Işıklar maviden gülpembeye dönuştü, dansözler çıkıp palmyelere tünediler gene. Kumar masalarında zar şakırtıları... Milly ile Dr. Hasselbacher, güle söyleye dans pistine doğru yürüdüler. Milly'nin yaş günü partisi, demin tuzla buz olan parçaların birleşmesiyle yeniden başlamış gibiydi.

İKİNCİ BÖLÜM

1

Ertesi sabah Wormold erkenden kalktı. İçtiği şampanyadan kalma bir baş ağrısı vardı. Tropicana'da geçirilen gecenin o gerçek dışı havası iş günü sırasında da etkisini sürdürür gibiydi. Beatrice çalışmalarının çok iyi olduğunu söylemişti ona. Beatrice, Havvthorne ile «ordakilerin» sözcüsüydü. Wormold onun da Havvthorne gibi kendi ajanlarının yalan dünyasından biri olduğunu düşününce üzüntüye kapılmaktan kendini alamadı. Ajanları...

Alfabeye göre sıralanmış kart kutusunun başına geçti. Bu kartlara Beatrice gelmezden önce bir çeki düzen vermek istiyordu. Şimdi düşünüyordu da, «tutmuş» olduğu yardımcı ajanlardan bazıları olanaksızlığın sınırında gibi geliyordu ona. Profesör Sancı hez'le Mühendis Cifuentes boğazlarına dek bu işin içindeydiler artık; onları ortadan kaldırmanın yolu yoktu. Zaten ceplerinden ödedikleri giderlere karşılık hemen hemen 200 peso çekmiş durumdaydılar. Lopez de örgütün temel direklerinden biriydi. Cubana Hava Yollarının zilzurna pilotu, dağlardaki inşaatı haber verdiği için 500 peso gibi tatlı bir prim kazanmıştı ama, Wormold belki de «güvenilmez» gerekçesiyle onun işini bitirebilirdi. Cienfuegos'daki kahvedeyken Juan Belmonte'nin kaptanı, beri yandan, akla yakın bir ajandı; ayda da olup olacağı yetmiş beş peso alıyordu. Gelgelelim öyle ajanları vardı ki, Wormold onların pek sıkı gözden geçirilmeye gelmeyeceklerinden korkuyordu. Örneğin, kimlik kartında bir Gazinocular Kralı olarak tanımlanan Rodri-guez. Sonra Şanghay Tiyatrosunda dansözlük eden

Teresa. Wormold onu hem Ulusal Savunma Bakanının hem de P.T.T. Baş Müdürünün metresi olarak göstermişti. (Londra'nın yaptığı incelemelerde Teresa konusunda hiş bir bilgiye rastlanmamışsa buna şaşmamak gerekirdi.)

Wormold, şu Rodriguez denilen adamı feda etmeye hazırdı, şnk Havana'yı biraz tanımaya başlayan birisi eninde sonunda, böyle bir kişinin varlığı konusunda yüzde yüz kuşkuya kapılacaktı. Gelgelelim Wormold, Teresa'dan vazgeçmeye dayanamazdı. Teresa tek kadın casusu, Mata Hari'siydi onun. şanghay Tiyatrosunda da her gece üç tane seks filmi gösterilir, arada çırılçıplak kızlar dans ederlerdi. Beatrice'nin böyle bir yere gitmek isteyeceğini Wormold hiş sanmıyordu.

Milly gelip babasının yanına oturdu.

«Nedir bu kartlar?» diye sordu.

«Müşteriler.»

«Dn geceki o kız kimdi?»

«Benim sekreterim olarak şalışacak.»

«Ammâ ekâbir oluyorsun ha!»

«Hoşuna gitti mi?»

«Bilmem. Senden fırsat olmadı ki onunla kokuşmaya. Bütün gece onunla dans edip göz szdn durdun.»

«Gz filân szmyordum.»

«Seninle evlenmek istiyor mu?»

«Onu da nerden şıkardın? Ne münasebet.»

«Ya sen, onunla evlenmek istiyor musun?»

«Milly, kuzum aklına başına topla. Kadıncağızı daha dün gece gördüm.»

«Marie, bizim okuldaki bir Fransız kızı, diyor ki, bütün gerçek aşklar ilk bakışta doğarmış.»

«Siz manastırda böyle şeyler mi konuşuyorsunuz?»

«Elbette. Bu bizim Geleceğimiz, öyle değil mi? Bu yaşta, konuşulacak bir geçmişimiz yok ki daha. Ama Kızkardeş Angés'in var.»

«Kızkardeş Angés kim?»

«Canım, anlattım onu sana. Hani şu üzgün, güzel olanı. Marie diyor ki, onun da gençliğinde başından kara sevda geçmiş.»

«Kendisi mi anlatmış bunu Marie'ye?»

«Yok canım, daha neler. Ama Marie biliyor. Kendi başından da iki tane mutsuz yıldırım aşkı geçirmiş. Durup dururken vuruluverirmiş insan, pat diye.»

«Neyse benim yaşımdakiler için böyle bir tehlikeye kalmaz artık.»

«Hiç de değil. İhtiyar bir adam varmış... ellisine merdiven dayamış biri... bizim Marie'nin annesine yıldırım aşkıyla vuruluvermiş. O da evli bir adammış, senin gibi.»

«Sekreterim de evli olduğuna göre bizi yıldırım çarpmaz, sanırım.»

«Gerçekten evli mi yoksa canlar yakan bir dul mu?»

«Bilmiyorum. Sormadım ki. Can yakıcı mı sen-ce?»

«Oldukça, bir bakıma.»

Lopez aşağı kattan seslendi:

«Bir bayan geldi. Onu beklediğinizi söylüyor.»

«Söyle, yukarı buyursun..»

Milly, «Lâf dinlemem. Ben de kalıyorum,» dedi.

«Beatrice, kızım M/illy.»

Wormold baktı: Beatrice'nin saçları dün geceki renkтейdi; gözleri de. Işıklarla palmyelerin ve şam

panyanın etkisi değilmış demek. Wormold, «Etten kemikten yapılmışa benziyor,» diye düşündü.

Milly, «Günaydın; iyi uyudunuz ya, umarım?» dedi. Sesi düennanın sesiydi.

«Korkunç düşler gördüm.» Wormold'a, kart kutusuna, Milly'ye baktı. Sonra, «Dün gece çok eğlendim,» dedi.

Milly, büyük yüreklilik göstererek, «Soda fışkırtmanız harikaydı,» dedi. «Miss...?»

«Miss Severn. Ama ne olur, bana Beatrice deyin.»

Milly, yapmacık bir merakla, «Yaa, evlisiniz demek?» diye sordu.

«Evli idim.»

«Kocanız öldü mü?»

«Sanmıyorum. Zamanla, ne bileyim, silindi gitti.»

«Bakındı hele!»

«O tipler öyledir, çoğunlukla.»

«Hangi tiptendi?»

«Milly, sen artık gitsen iyi olacak. Bayan Seern'i, demek istediğim, Beatrice'yi sorularınla...»

Milly, «Benim yaşımda insan, başkalarının başından geçenlerden ders almak zorundadır,» dedi.

«Haklısın, Milly. Kocamın kafalı, kültürlü, duygusal bir tip olduğunu söyleyebiliriz. İlk tanıdığımda öyle güzel göründü ki gözüme. Başını yuvanın kıyısından dışarı uzatmış bir yavru kuş gibiydi, gırtlak yumrusunun çevresindeki ayva tüyleriyle. Oldukça belirli bir gırtlak yumrusu olduğunu da söyleyebilirim. İşin kötüsü ne oldu biliyor musun? Kırk yaşma vardığında hâlâ yavru bir kuşa benziyordu. Kızlar çıldırıyorlardı onun için. UNESCO toplantılarına katılır

dı, Venedik, Viyana gibi yerlerde. Bir elik kasanız var mı, Bay VVormold?»

«Hayır.»

Milly, «Sonra ne oldu?» diye sordu.

«İç yüzünü görmeye başladım onun. İçini daha doğrusu. Gerçek söylüyorum. Çok zayıf, karnı içine çökük bir adamdı zaten. Zamanla baktıkça onun içini görmeye başladım. Kaburga kemikleri arasında oturan delegeleri, oturma başkanının ayağı kalıp konuşmaya başladığını filân gördüm. 'Özgürlük yaratıcı yazarlar için çok önemlidir,' dediğini duyar gibi olurdum, oturma başkanının. Kahvaltı sofrasında böyle şeyler insanın bir tuhafına gidiyor, ne olsa.»

«Demek şimdi yaşıyıp yaşamadığını bile bilmiyorsunuz.»

«Geçen yıl yaşıyordu, çünkü gazetelerde haberini okudum. 'Hidrojen Bombası ve Entellektüeller' diye bir tez hazırlayıp okumuş, Taormina'daty bir toplantıda... Size elik bir kasa şart, Bay VVormold.»

«Ne diye?»

«Her şeyi ortalıkla bırakamazsınız da ondan. Hem zaten sizin gibi eski kuşaktan kalma, kalantor piyasa krallarına elik kasa yaraşır.»

«Kim demiş ben kalantor bir piyasa kralıyım diye?»

«Londra'dakiler sizi öyle sanıyorlar. Ben hemen çıkayım da size bir kasa alıp getireyim.»

Milly, «Eh, ben de gideyim artık,» dedi. «Mantığını kullanacaksın, değıl mi, babacığım? Anlıyorsun, ne demek istediğimi...»

Yorucu bir gün oldu. Önce Beatrice çarşıya çıkıp, taşınması koca bir kamyonla altı hamal gerektiren büyük bir şifreli çelik kasa aldı. Kasayı yukarı çıkarırlarken hamallar merdivenin trabzanıyla duvardaki bir tablonun camını kırdılar. Kapı önünde bir kalabalık birikti. Bunların arasında yandaki okuldan kaçmış bir sürü çocuk, iki tane çok güzel zenci kadını, bir de polis vardı. Vormold, durumun göze battığından yakınıp sızlandıkça Belatrice, asıl göze batan kişilerin dikkati çekmekten kaçınanlar olduğunu söylüyordu.

«Örnek olarak şu soda işini ele alalım,» dedi. «Herkes beni Emniyet Âmiri'nin ensesine soda sıkan kadın, diye ansıyacak artık. Kim olduğum konusunda başkaca ince eleyip sık dokumayacaklar. Sorularının yanıtını önceden biliyorlar çünkü.»

„ Onlar daha kasayla uğraşadursun, kapıya bir taksi yanaştı, içinden genç bir erkek indi, beraberinde de Vormold'un o zamana değin gördüğü en büyük bavulu indirdi.

«Bu da Rudy,» dedi Beatrice.

«Rudy kim?»

«Yardımcı muhasebecin. Dün gece söylemiştim.»

Vormold, «Hamdolsun,» dedi. «Dün geceyle ilgili olarak unuttuğum bir şeyler varmış demek.»

«Rudy, içeriye buyur; rahatına bak.»

Vormold, «İçeriye gir, demenin bir yararı varmış gibi,» diye söylendi. «Nereye gelsin? Ona yer yok ki burda.»

Beatrice, «Yazıhanede uyur,» dedi.

«O kasayla benim masamdan sonra yatak koyacak yer kalmıyor ki odamda.»

«Daha küçük bir masa alırız. Hastalığın geçti ya, Rudy? Bu da patronumuz Bay Wormold.»

Rudy çok genç, çok solgundu. Parmak uçları nikotin ya da asitten sararmıştı.

«Geceleyin iki kez kustum, Beatrice,» dedi. «Röntgen tüplerinden birini de kırmışlar.»

«Boş ver şimdi sen ona. İşin ana çizgilerini kuralım, yeter. Sen git de bir açılır kapanır karyola al.»

Rudy, «Oldu,» diyerek çekilip gitti.

Zenci kızlardan biri usulca Beatrice'ye yanaşarak, «Ben İngilizim,» dedi.

«Ben de öyle,» dedi Beatrice. «Tanıştığımıza sevindim.»

«Yüzbaşı Segura'nın başından aşağı su döken kız sen misin?»

«Eh, aşağı yukarı. Doğrusunu isterseniz dökmedim, fışkırttım.»

Zenci kız döndü; durumun doğrusunu oradakilere İspanyolca anlattı. Birçok alkış tutanlar oldu. Polis memuru sıkılğan bir bakışla oradan sıvıştı.

Zencj kız, «Çok güzel kızsın sen, Miss,» dedi.

Beatrice; Sen de bir içim su gibisin, yani,» dedi. «Şu bavulun bir ucundan tutar mısın?»

Rudy'nin bavulunu kâh itip kâh çekeleyerek taşımaya başladılar.

Adamın biri kalabalığın arasından dirsekleriyle kendine yer açarak, «Özür dilerim,» dedi. «Bir dakika, lütfen.»

«Ne istiyorsunuz?» diye Beatrice sordu. «İşimizin başımızdan aşkın olduğunu görmüyor musunuz? Randevu alın da gelin.»

«Yalnızca bir elektrikli süpürge almak istiyorum.»

«Haa, elektrikli süpürge. Öyleyse içeri girin baı
Bavulun üstünden atlayabilecek misiniz?»

Wvormold, Lopez'e seslendi:

«Lopez müşteriye bak. Kurbanın olayım, Atomik Modeli satmaya çalış. Onlardan bir tane bile sata-
madık daha.»

Zenci kız, «Burada oturmaya mı geldiniz?» diye sordu.

«Burada çalışacağım. Yardımınız için çok sağo-
lun.»

Zenci kız, «Biz İngilizler birbirimizi tutmalıyız,» dedi.

Kasayı taşımış olan hamallar yaptıkları işin ağır-
lığını göstermek için ellerine tükürüp sonra avuç-
larını ayaklarındaki blucinlerine silerek aşağıya in-
diler. Wvormold onlara bahşış verdi.

Sonra yukarı çıktı, asık suratla çalışma odasını süzdü. İşin en kötüsü, odada, açılır kapanır bir kar-
yolaya yetecek kadar bir yer kalmış olmasıydı. Böy-
le olunca onun ileri sürebileceği hiç bir özür kalmı-
yordu.

«Rudy'nin giysilerini koyacak yer yok,» dedi so-
nunda.

«Rudy göçebe hayatı sürmeye alışkıdır. Hem za-
ten senin yazı masası var ya... Çekmecelerdekile-
ri kasana alırsın; Rudy de öte berisini çekmecelere
yerleştirir.»

«Ömrümde şifreli kasa kullanmamıştım.»

«Son derece basittir. Aklında tutabileceğin üç
numara seçeceksin. Kapı numaranız kaç?»

«Bilmem.»

«Doğduğun yıl?»

«1914.»

«Yaş günün?»

«Aralığın 6'sı.»

«Öyleyse sayılar 19 6 14 olsun.»

«Dünyada aklımda kalmaz.»

«Bal gibi kalır, işte. İnsan kendi yaş gününü uı nutamaz ki. Şimdi bana iyi bak. Düğmeyi dört kez sola çevirip, sonra öne doğru döndürerek 19'a getireceksin. Üç kez sağa burduktan sonra 6'ya getireceksin. Sonunda iki kez sola döndürüp 14'e getireceksin, şöyle bir döndürdün mü kilitlendi demektir. Şimdi de tıpkı bu yoldan açıyoruz: 19 6 14, hokus pokus, bak, işte açılıyor.»

Kasanın içinde bir fare ölüsü vardı.

Beatrice, «Dükkânda dura dura pislenmiş,» dedi. «İskonto yapmalıydılar.»

Rudy'nin bavulunu açarak bir telsiz takımının parçalarını, piller, fotoğraf makinası aygıtları, Rudy'nin çoraplarına sarılmış, ne idiği anlaşılmaz tüpler çıkarmaya başladı.

«Bunların hepsini gümrükten nasıl geçirdiniz, kuzum?» diye Vormold sordu.

«Geçirmedik. 59200/4/5 bizim için Kingston'dan getirdi bunları.»

«O da kim?»

«Kreol soyundan gelme bir kaçakçı. Kokain, afyon, marihuana gibi şeyler sokuyor sınırdan içeriye. Gümrükçülerin hepsini avcunun içine almış. Bu kez de geçirdiği şeyleri her zamanki mallardan sandılar; bakmadılar bile.»

«Bu bavul öyle az buz eroinle dolmaz.»

«Evet; eni konu rüşvet vermek zorunda kaldık.»

Beatrice, Vormold'un çekmecelerindeki şeyleri kasaya aldıktan sonra Rudy'nin bavulundakileri hem çabuk, hem de düzenli olarak çekmecelere yerleştirdi.

«Rudy'nin gömlekleri biraz buruşacak ama aldırma,» dedi.

«Aldırdığım yok, zaten.»

Beatrice, kutudaki kartları alarak, «Bunlar ne?» diye sordu.

«Ajanlarım.»

«Sakin bu kartları böyle masanın üstünde, ağız çıkta mı bırakıyorsunuz?»

«Korkma; geceleyin kaldırıp kilitliyorum.»

«Güvenlik konusunda pek bilgin yok, değil mi?»

Beatrice kartlardan birini alıp baktı. «Teresa kim?»

«Çıplak dans ediyor.»

«Çırılçıplak mı?»

«Öyle.»

«Ne mutlu sana. Londra senin ajanlarınla benim bağlantı kurmamı istiyor. Bir gün Teresa'yla tanıştırmıyorsun beni? Giyinik olduğu bir sırada?»

«Onun bir kadının yönetiminde çalışacağını hiç sanmıyorum. Bu kızlar nasıl olur, bilirsin ya.»

«Ben nerden bileceğim? Sen biliyorsun... Aah, Mühendis Cifuentes. Londradakiler ona hayran. Hiç değilse o bir kadınla çalışmaktan çekinmez, sanıyorum.»

«İngilizce bilmiyor.»

«Belki ben İspanyolca öğrenebilirim. Kötü bir fikir değil, İspanyolca dersi almak... dikkati o yöne çeker. Teresa gibi güzel mi o da?»

«Karısı çok kıskançtır.»

«Zarar yok, ben kadını yola getiririm.»

«Gülünç oluyorsun, çünkü yaşı uygun değil.»

«Kaç yaşında bu adam?»

«Altmış beş. Bu yetmezmiş gibi bir de kocaman bir göbeği var. Ama eğer istersen İspanyolca dersleri konusunda konuşayım onunla.»

«Acelesi yok. Şimdilik kalsın. Şu ötekiyle işe başlayabilirim. Profesör Sanchez. Kocamla yaşarken entellektüellere alışmıştım.»

«O da İngilizce bilmiyor.»

«Sanırım Fransızca biliyordur. Annem Fransızdı. Fransızcaı da su gibi bilirim.»

«Fransızca bilip bilmediğinden haberim yok ama öğrenirim.»

«Biliyor musun, bütün bu adları böyle sere serpe kartlara yazman doğru değil. Ya o Yüzbaşı Segura sizin evde bir araştırma yapmaya kalkarsa? Zavalı mühendis Cifuentes'in göbek derisini yüzüp sigara tablası yapmaya kalkarlarsa pek üzülürüm, doğrusu! Yalnızca numaraları yaz; altına da belleğini tazelemeye yarayacak birkaç özelliklerini ekle, yeter. 59200 çizgi 5 çizgi 3; karısı kıskanç, göbeği şişkin gibilerden. Ben yenilerini yazar, bunları da yakarım. Tuh, anasını... Selüloz yapraklar nereye gitti?»

«Selüloz yapraklar mı?»

«Gereken kâğıtları çabucak yakabilmek için. Haa, Rudy onları frenk gömleklerinin arasına sarmış olsa gerek.»

«Amma incik cıncık taşıyorsunuz ha, yanınızda!»

«Şimdi sıra karanlık odanın hazırlanmasına geldi.»

«Karanlık odam yok ki benim.»

«Kimin karanlık odası var, bugünkü günde? Ben hazırlıklı geldim. Karartma perdeleriyle kırmızı bir glob. Bir de mikroskop, elbet.»

«Mikroskopla ne işimiz var?»

«Mikrofotografi. Anlarsın ya, telgrafa yazamıyacağın gerçekten önemli, acele bir durum varsa, Londra bizim Kingston yoluyla haberleşip onca za-

andan olacağımıza, doğrudan doğruya kendileriyle
aberleşmemizi istiyor. Bir mikrofotoğrafı düpedüz
•, mektubun içine koyabiliriz. Noktaymış gibi cüm-
nin sonuna yapııştırıyorsun, onlar da mektubu suya
kup fotoğrafın altındaki zamkı eritiyorlar. Noktayı
ıp büyüteçle bakıyorlar. Arada bir İngiltere'ye mek-
p yazıyorsundur, sanırım, değil mi? İş mektup-
rı?»

«Onları New York'a yazarım.»

«Arkadaş, akraba filân?»

«Şu son on yıldır pek yazışmıyorum. Yalnızca
ızkardeşimle. Bir de Noel kartları, elbette.»

«Noel'e değin bekleyemeyiz belki de.»

«Bazan küçük yeğenime posta pulu gönderi-
"m.»

«Aman ne güzel. İşte şimdi oldu. Pullardan biri-
in ardına bir mikrofoto gizleyebiliriz.»

Rudy paldır küldür merdivenden yukarı çıktı,
ortatif yatağını getiriyordu. Deminki tablonun çer-
çevesi daha da kırıldı. Beatrice ile Wormold, telsiz-
ciye yer açmak amacıyla öbür odaya geçip Wor-
mold'un karyolasının üstüne oturdular. Yan odada
bir sürü patırtı gürültü oldu ve gene bir şeyler kırıl-
dı.

«Rudy biraz sakardır,» dedi Beatrice. Bakışları
odada dolaşıyordu. «Tek bir fotoğraf bile görmüyo-
rum,» dedi. «Hiç özel yaşıntınız yok mu sizin?»

«Pek yok sayılır. Milly'nin dışında. Bir de Dr.
Hasselbacher var.»

«Londra, Dr. Hasselbacher'i tutmuyor.»

Wormold, «Londra'nın canı cehenneme,» dedi.
İçinden birden, Hasselbacher'in eviyle o umutsuz,
boşuna deneylerin nasıl yıkılıp mahvedildiğini bu ka-
dına anlatmak geldi. «Senin Londra'daki dostların

gibileri...» diye söze başladı. Sonra: «Özür dilerim. Sen de onlardan birisin.»

«Sen değil misin sanki?»

«Öyle ya. Ben de onlardanım.»

Rudy öbür odadan seslendi:

«Her şeyi kurdum.»

«Keşke sen onlardan biri olmasaydın,» dedi Vormold.

«Ekmek parası. Bir meslek. Bir iş.»

«Gerçek bir iş değil ama. Bütün bu casusluk oyunları. Kim kime oyun oynuyor? Herkesin zaten bildiği şeyleri keşfeden bir sürü gizli ajan.»

«Ya da kafadan atan,» dedi Beatrice.

Vormold bir yutkundu. Ama Beatrice sesinde hiç bir değişiklik olmadan ekledi:

«Gerçek olmayan daha bir dolu işler var, aslında. Plastikten yapılma yeni bir sabun kutusunun biçimini çizmek, reklam tekerlemeleri yazmak, Milletvekili olmak, UNESCO toplantılarında demeç vermek. Neylersin ki ele geçen para gerçek. Demek istediğim, kızın gerçek senin, on yedinci yaş günü de gerçek.»

«İşten çıkınca ne yaparsın?»

«Şimdilerde pek bir şey yaptığım yok... Ama âşık olduğum zaman... sinemalara gider, Espresso barlarında kahve içer, yaz akşamları parklarda filân otururdum.»

«Sonra ne oldu?»

«Bir durumun gerçek kalabilmesi için iki kişi gereklidir. O hep rol yapıyordu. Kendini eşsiz bir âşık sanıyordu. Bazan içimden gelirdi: bir süre için cinsel gücünü yitirse de kasılmasından kurtulsam diye! Seven insan kendine öylesine güvenemez. İnsan severse sevdiği şeyi yitirmekten korkar, değil

mi ya?... Aman be, neden anlatıyorum bunları sanki? Hadi, gidip mikrofotoğraf çekelim, şifre düzelim.» Beatrice öbür odaya göz attı. «Rudy yatağına uzanmış. Gene başı dönüyor olsa gerek. Uçak tutması bunca zaman sürer mi, kuzum? Yataksız bir oda yok mu bu evde? Yatak denen şey insanın dilini çözer.»

Beatrice kalktı, bir başka kapıyı açtı.

«İki kişilik sofra kurulmuş. Soğuk etle salata.

Kim yapıyor bunları? Periler mi?»

«Sabahları iki saatliğine bir kadın geliyor.»

«Ya gerideki oda?»

«Milly'nin odası. Orada da yatak var.»

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1

Hangi açıdan ele alırsa alınsın, durum biçim sizdi.

Wormold, Mühendis Cifuentes'le Profesör Sanchez'e ara sıra ödeme yapıp kendisi, Juan Belmonte'nin kaptanı ve çıplak dansöz Teresa için de her ay maaş çekmeyi gelenekleştirmiş bulunuyordu. İçkiye düşkün pilota çoğunlukla para yerine viski veriyordu. Böylelikle topladığı parayı Wormold bankada, vadeli bir hesap numarasına yatırıyordu. Günün birinde Milly'nin güzel bir ağırlığı olacaktı.

Bu giderlere karşılık Wormold düzenli raporlar yollamak zorundaydı, elbette. Batı Dünyası bölümünde, Küba'ya geniş yer ayıran haftalık TIME dergisi

nin, büyük bir haritayla çeşitli hükümet yayımlarının ve en önemlisi, kendi hayal gücünün yardımıyla Vormold şimdiye dek hiç değilse haftada bir rapor hazırlamayı başarmıştı. Beatrice'nin gelişinden önce Cumartesi gecelerini; bu ev ödevini yapmak için boş tutardı.

Profesör Sanchez, ekonomi uzmanıydı. Mühendis Cifuentes Oriente dağlarındaki gizemli inşaatlar konusunda bilgi veriyordu. (Cubana Havayollarının pilotu onun verdiği bilgileri kâh doğrulayıp, kâh yalanlıyordu. Bu yalanlamalar bir gerçeklik havası katıyordu raporlara.) Juan Belmonte'nin kaptanı Santiago, Matanzas ve Cienfuegos'daki işçilerin durumunu ve deniz kuvvetlerinin içinde gitgide büyüyen huzursuzluğu anlatıyordu. Çıplak dansöz Teresa'ya gelince, o da Ulusal Savunma Bakanıyla P.T.T. Başmüdürünün özel yaşantıları ve garip seks huyları konusunda meraklı, renkli bilgiler veriyordu.

Teresa'nın raporları Confidential Dergisinde, sinema yıldızları üstüne çıkan yazılara pek benziyordu, çünkü Vormold'un bu konulardaki hayal gücü biraz sınırlıydı.

Beatrice geleli beri bu ev ödevleri Vormold'un başlıca kaygusu ve uğraşısı olmaktan çıkmıştı. Birincisi, Beatrice onu mikrofotografi konusunda iyice eğitmeye kararlıydı. İkincisi, Vormold, Rudy'nin ağızını kapamak için durmadan telgraflar hazırlamak zorundaydı. Ne denli çok telgraf yollarsa o denli çok cevap alıyordu, elbette.

Londra şimdi her hafta ondan Oriente'deki inşaatların fotoğraflarını ister olmuştu. Ve her hafta Beatrice onun ajanlarıyla kendisi bağlantı kurmak için biraz daha sabırsızlanıyordu. Bir şube başkanının kendi bilgi kaynaklarıyla kişisel bağlantı kurma

sının bütün kurallara aykırı olduğunu söyleyip duruyordu.

Bir gece Wwormold onu Spor Kulübünde yemeğe götürdü. Şans bu ya, tam o sırada Mühendis telefona çağrıldı ve yakınlarındaki bir masadan çok uzun boylu, incecik, biraz şaşı bir adam ayağa kalktı.

«Cifuentes bu mu?» diye Beatrice sertçe sordu.

«Evet.»

«Ama sen onun altmış beş yaşında olduğunu söyledindi bana.»

«Yaşını hiç göstermiyor.»

«Hani göbekliydi?»

«Ben görmeyeli kilo vermiş.»

Ve böylece Wwormold yakayı kıl payı sıyırmıştı.

Bu kez de Beatrice, Wwormold'un yarattığı daha romantik bir yalanla yakından ilgilenmeye başladı: Cubana Hava Yollarının içkici pilotu. Beatrice onun dosyasının eksiksiz olmasını istiyor ve onunla ilgili en özel ayrıntıları sorup duruyordu. Raul Dominguez de iç burucu bir insandı, doğrusu! Karısı İspanyol savaşında bir boğazlama olayı sırasında can vermişti. Raul da bunun üzerine savaşanlara, hele Komünist arkadaşlarına karşı olan tüm inancını yitirmişti.

Beatrice soru sordukça Raul'un kişiliği gelişiyor, onun kişiliği geliştikçe Beatrice onunla bağlantı kurmak için büsbütün can atıyordu. Öyle ki, bazı kez Wwormold pilotu ister istemez bir lokma kısıkmıyor, bu yüzden ona kara sürmeye çalışıyordu:

«Günde bir şişe viskiyi deviriyor.»

Beatrice, «Yalnızlıktan, geçmişin anılarından

kaçmak için,» dedi. «Senin içinden hiç gelmez mi, kaçmak?»

«Ara sıra hepimizin içinden gelir, sanıyorum.»

Beatrice, «Ben o tür yalnızlığın ne olduğunu bilirim,» dedi anlayış ve şefkatle. «Sabahtan akşama dek içiyor mu?»

«Yok. En karanlık saati sabaha karşı, iki sularında. O saatte uyanırsa, kafasına bir sürü düşünceler takıldığından uyuyamıyor. Uyku tutmadıkça da içkiye veriyor, kendini.»

Yarattığı kişilerle ilgili sorunların yanıtlarını böyle şıp diye verebilmesi Vormold'un kendini de şaşırtıyordu. Bilincin eşiğinde yaşar gibiydi bu kişiler. Vormold bir ışık yakar yakmaz karşısında buluyordu onları: kendilerine özgü bir davranış sırasında donup kalmış...

Beatrice'nin gelişinden az sonra Raul'un yaş günü oldu. Beatrice ona bir kasa şampanya armağan etmelerini önerdi. Vormold,

«Ağzını sürmez şampanyaya,» dedi. Neden böyle dediğini kendi de bilmiyordu. «Midesinin asit yapmasından yakınır hep. Şampanya içince kaşıntılar, kızartılar döküyor. Oysa Profesör Sanchez de şampanyadan başka içkiyi ağzına koymaz.»

«Pahalı bir alışkanlık.»

«Dejenere,» dedi Vormold hiç düşünmeden. «Hem de ille İspanyol şampanyası olacak.»

Bu insanların böyle karanlıkta, ondan habersiz büyüüp serpilmeleri Vormold'u ürkütüyordu çok kez. Teresa ne işler karıştırıyordu, örneğin, şu sırada, onun gözünden uzak? Vormold bunu düşünmekten korkuyordu. Onun iki dostuyla yaptıklarını öyle sere serpe anlatması bazan Vormold'un yüzünü kızartıyordu.

Ama Şimdi eldeki başlıca sorun Raul'du. Çoğu zaman Wormold dŐŐŐnŐyordu da... keşke gerçek a janlar tutaymıŐ. İŞler daha basit olacakmıŐ o zaman...

Wormold'un kafası en iyi banyodayken iŐlerdi. Bir sabah dŐŐŐncelere kendini iyice kaptırmış durumdayken dışardan őkeli gŐrŐltŐler geldiğini, kapaıya yumruklar vurulduğunu, birinin tafrayla merdivenden aşağı indiğini duydu. Ne var ki, tam o sırada esin perisi gelip çatmıştı; Wormold da kendi buharlı dŐnyasının otesinde olup bitenlere aldırış etmedi. Raul ayyaŐlıĐının yŐzŐnden Cubana Hava Yollarından kovulmuŐtu. İŞsiz gŐsŐz, bitik durumdaydı. YŐzbaŐı Segura ile arasında tatsız bir gŐrŐŐme geçmiş, Emniyet miri pilota gözdağı vermişti...

Dışardan Beatrice, «İyi misin, yoksa boğuldun mu?» diye sesleniyordu. «Kapaıyı kırıyım mı?»

Wormold beline bir havlu sardı ve Şimdi alıŐma odası olan yatak odasına ıktı.

Beatrice, «Milly ateş pŐskŐrerek çıkıp gitti,» dedi. «Banyo yapamadı da.»

Wormold, «Tarihin akıŐını deĐiŐtirebilecek dakikalardan birini yaşıyoruz,» diye cevap verdi. «Rudy nerde?»

«Biliyorsun; hafta sonu izin verdin ona.»

«Aldırma, bu telgrafı da Konsolosluk kanalıyla yollarız. Sen Şifre kitabını çıkar.»

«Kitap kasada. Kasanın Şifresi neydi? Yaş gŐnŐn, değil mi? Aralığın 6'sı.»

«Ben onu deĐiŐtirdim.»

«Yaş gŐnŐnŐ mŐ?»

«Yok canım, daha neler; kasanın Şifresini.» Wormold ders őkretircesine, «Şifreyi bilenlerin sayısı ne denli az olursa hepimiz için o denli iyi olur,» diğ

ye ekledi. «Rudy ile ben bilelim, yeter. Önemli olan şey talimdir, biliyorsun, alışkanlık durumları.»

Wormold, Rudy'nin odasına gitti, kasanın düğmesini döndürmeye başladı. Dört kez sola, sonra, daha bir duraksayarak, üç kez de sola doğru... Havlu belinden kayıp duruyordu.

«Hem zaten kim olsa benim yaş günümü çıkarabilir nüfus kütüğünden. Çok tehlikeli. Casusların hemen aklına gelecek bir şey.»

«Bırakma,» dedi Beatrice. «Bir daha döndürecek sin.»

«Oysa bu, kimsenin akıl edemeyeceği bir numadır. Tam güvenli.»

«Ne bekliyorsun?»

«Yanlışlık yapmış olsam gerek. Baştan başlayayım.»

«Gerçekten güvenliymiş bu numara.»

«Ne olur beni seyretme. Elim ayağım dolaşüyor.»

Beatrice gitti; yüzünü duvara dönerek durdu.

«Ne zaman bakabileceğimi sen söyle,» dedi.

«Çok garip, doğrusu. Tanrının cezası şey, bozuldu mu ne? Rudy'ye telefon aç.»

«Açamam, çünkü nerde kaldığını bilmiyorum. Valadero plajına gitti.»

«Tüh anasını...»

«Numarayı nasıl aklında tuttuğunu bana söyle sen., akılda tutmak denirse, yani... olur a ben...»

«Büyük teyzemin telefon numarasıydı.»

«Nerde oturuyor?»

«Woodstock sokak no. 95, Oxford.»

«Büyük teyzeni neden seçtin?»

«Neden seçmeyeyim?»

«Oxford telefon santralından sordurabiliriz belki.»

«Bir yararı dokunacağını sanmıyorum.»

«Soyadı nedir?»

«Onu da unuttum.»

«Gerçekten güvenli bir şifre, neme gerek!»

«Aramızda ondan hep Büyük Teyzemiz Kate, diye konuşurduk, Hem zaten öleli on beş yıl olduğuna göre numara çoktan değişmiştir.»

«Neden onun numarasını seçtin, hiç aklım ermiyor.»

«Senin de böyle, hiç yoktan aklına takılıp kalan numaralar yok mudur, kuzum?»

«Yalnız bu numara pek sağlam takılmamışa benzer.»

«Şimdi aklıma gelir. 77539 gibi bir şey.»

«Başıma gelen! Oxford'da telefon numaraları beş haneli, demek.»

«77539'u alır, sayıları sırayla dizip deneriz.»

«Kaç tane sonuç alırız, biliyor musun? Altı yüz dolaylarında bir şey, yanılmıyorsam. Çekeceğin tel çok ivedi değildir, umarım.»

«Yediden başka hepsini çok iyi biliyorum.»

«Güzeel. Yedilerin hangisi? Bu kez denememiz gereken sayılar hiç değilse altı bine yükselir, sanıyorum. Ben matematikten anlamam.»

«Rudy numarayı bir yerlere yazmış olmalı.»

«Banyoya girerken bile yanından ayırmamak için su geçirmez kâğıda yazmıştır, yazmışsa. Bizler işimizin eriyizdir.»

«Öyleyse,» dedi Wormold, Eski şifreyi kullanalım bari.»

«Pek güvenilir bir şey değil ya, ne yapalım...»

Charles Lamb'i en sonunda, Milly'nin baş ucunda buldular. Kıvrılmış bir sayfa onun Veronalı İki Centiçmen'in yarısında olduğunu gösteriyordu.

VVormold, «Yaz bakalım şu teli,» dedi. «Mart bilmemkaç, bilmemkaç.»

«Gününü yılını da mı bilmiyorsun, sen kuzum?»

«59200/5 bildiriyor pragraf A 59200 çizgi 5 çizgi 4 görev sırasında içkili olmak yüzünden işine son verildi nokta İspanya'ya sürüleceğinden orada canı güvenlikte olmadığı içi korkuyor nokta.»

«Vah zavallı Raul'cuk.»

«Paragraf B 59200 çizgi 5 çizgi 4...»

«Yalnızca, 'Kendisi' desem olmuyor mu?»

«Olsun. Kendisi. Bu durumda kendisi iyi para alacağına ve sonradan Jameyka'ya sığınabileceğine güvenirse özel bir uçakla gizli inşaat alanının üstünden uçup fotoğraflar çekmeyi göze alabilir nokta Paragraf C kendisinin Santiago'dan havalanıp Kings ton'da iniş yapması için 59200 hazırlıklı bulunmalı nokta.»

Beatrice, «Hele şükür,» dedi. «En sonunda eyleme geçtik, değil mi?»

«Paragraf D 59200 çizgi 5 çizgi 4'e özel uçak kiralayabilmek için beş yüz dolar tahakkuk ettirebilir misiniz nokta Havana'daki havaalanı personeline rüşvet olarak bir iki yüz dolar daha gerekebilir nokta Paragraf E 59200 çizgi 5 çizgi 4'e verilecek prim, Oriente dağları üstünde hükümet keşif uçaklarınca yolu kesilmesi tehlikesi göze alınarak dolgun tutulmalıdır nokta bence bin dolar böyle bir iş için uygundur nokta.»

Beatrice, «Bir sürü güzelim dolar,» dedi.

«Mesajın sonu nokta. Hadi yazsana. Ne bekliyorsun?»

«Şifre kilidi olmaya elverişli bir bölüm arıyorum. Şu Lamb'in özetlerinden de hiç hoşlanmam. Ya sen?»

Wormold, dalgın dalgın, «Bin yedi yüz dolar,» dedi.

«İki bin yapaydın keşke. A.O. yuvarlak rakamları sever.»

Wormold, «Paraları har vurup harman savurduğumu sansınlar istemem,» dedi.

Bin yedi yüz doların İsviçre'deki özel bir kız okulunun bir yıllık ücretini karşılayacağını sanıyordu.

Beatrice, «Yaptığını beğenmiş gibi bir duruşun ar,» dedi. «Bir adamı belki de ölüme yolladığını hiç düşünmüyor musun?»

Wormold, içinden, «Düşünmez olur muyum?» diye geçirdi. «Niyetim o benim.»

Yüksek sesle, «Konsolosluktakilere söyle, telgrafa birinci derecede ivedilik tanımları gerekiyor,» dedi.

Beatrice, «Uzun bir telgraf,» dedi. «Şu bölüme ne dersin, anahtar olarak? 'Polydore ve Cadval'ı kralın karşısına çıkararak, «Bunlar sizin yitik olan iki oğlunuz, Guiderius'la Arviragus'dur,» diye bildir-di.' Shakespeare'nin bazı bölümleri de nasıl sıkıcı oluyor, değil mi?»

Bir hafta sonraydı. Wormold, Beatrice'yi liman dolaylarındaki bir balık lokantasına götürdü. Merkezden istediği para gelmişti. Ne var ki, onun istediğinden iki yüz dolar daha az yollayarak A.O. gene sevdiği yuvarlak rakama kavuşmuştu. Wormold Raul'un tehlikeli uçuşuna başlamak üzere havaalanına

gittiğini görür gibiydi. Öykü bitmemiştir daha. Tıpkı gerçek yaşamda olduğu gibi insanın başına bir kaza gelebilirdi. Öykülerde de yazarın yarattığı bir kişi, bir de bakarsınız, dizginleri kendi eline alıverirdi. Raul'un yola çıkmazdan önce ele geçmesi olmayacak şey değildi. Bir de bakarsın, bir polis arabası yolunu kesmiş. Ve Raul, Yüzbaşı Segura'nın işkence odasına kapatılmış. Basında bununla ilgili en ufak bir haber bile çıkmazdı. Vormold, Raul'un işkence altında konuşabileceği konusunda Londra'nın kulağını bükerek, bu yüzden telsiz haberleşmesini keseceğini bildirirdi. Sonra telsiz aygıtı sökülüp bir yerlere gizlenir, selüloz kâğıtlarla da son bir «şehirin» yapılırdı... Ya da Raul hiç bir aksaklık olmadan havalanabilirdi. Sonradan, Oriente dağları üstünde izi yok olduğu zaman, başına gelenleri kim ne bilecek?

Öykünün kesinlikle saptanmış tek bir bölümü vardı: Raul, Jameyka'ya hiç bir zaman varamayacaktı ve kendi ellerine hiç bir fotoğraf geçmeyecekti.

«Neler düşünüyorsun?» diye Beatrice sordu.

Vormold, önündeki balık dolmasına çatalını bile sürmemiştir.

«Raul'u düşünüyordum.»

Rüzgâr Atlantik'ten esiyordu. Moro Şatosu pupa yelken limana doğru yol alan bir gemi gibiydi.

«Kayguda mısın?»

«Elbette kaygudayım ya.»

Raul gece yarısı havalanmışsa gün ışımadan hemen önce, Santiago'da yakıt ikmali yapardı. Oradaki havaalanı personeli Raul'a yardım ederlerdi; Oriente ilindeki hemen herkesin bağrında bir anarşist yüreği çarpardı çünkü. Sonra ortalık fotoğraf

çekmeye elverecek biçimde aydınlanır aydınlanmaz, ama keşif uçakları daha ortaya çıkmadan, Raul dağların ve ormanların üzerinde uçmaya başladılar.

«İçkili değil ya?»

«Bana söz verdi, içmeyeceğim diye. Ama bilmez ki.»

«Zavallı Raul.»

«Yaa, zavallıcık.»

«Hiç gün görmedi, yavrucak. Keşke onu Tere sa'ya tanıştırsaydın.»

Vvormold, sekreterinden yana keskin bir bakış fırlattı ama Beatrice balığı ayıklamaya kendini iyice kaptırmış görünüyordu.

Vvormold, «Güvenlik yönünden sakıncalı olmaz mıydı?» diye sordu.

«Üf be. Başlatma şimdi senin güvenliğine...»

Yemekten sonra Avenida de Maceo'nun kara yanındaki kaldırımdan yürümeye başladılar. Islak, rüzgârlı gece içinde pek az insan, pek az trafik vardı. Yuvarlak dalgalar Atlantik'in bağrından kopup geleerek mendireği aşırıyordu. Sular dört kollu caddenin bu kaldırımına kadar püskürüyor ve onların altından geçtikleri çiçek bozuğu kemerin direklerini yağmur gibi dövüyordu. Doğudan gelen bulutlar son hızla birbirini izliyordu. Vvormold'a öyle geldi ki kendisi de Havana'daki bu ağır aşınmanın bir parçasıdır. On beş yıl bu; dile kolay.

«Şu yukardaki ışıklardan biri belki odur,» diye mırıldandı. «Nasıl yalnızlık çekiyordur, kimbilir...»

«Roman gibi konuşuyorsun,» dedi Beatrice.

Vvormold, bir direğin altında durdu; kaygu ve kuşkuyla kızı süzdü.

«Ne demek istiyorsun?»

«Hiç. Yalnız bazan, ajanlarına karşı birer kuklaymışlar gibi davranıyorsun; ya da birer roman kahramanıymışlar gibi. Oysa, yukardaki, uçmakta olan adam sahici, etten kemikten yapılmı bir adam; öyle değil mi?»

«Bunlar benim için hiç de koltuk kabartıcı sözler değil.»

«Aman, unutam bunları. Sen bana gerçekten önemsediğin birini anlat, hadi. Karını anlat bana.»

«Hoş kadındı.»

«Arıyor musun onu?»

«Elbette. Aklıma geldiği zamanlar.»

«Oysa ben Peter'i hiç aramıyorum.»

«Peter mi?»

«Kocam. Hani şu UNESCO delegesi.»

«Öyleyse ne mutlu sana. Özgürsün demektir.» Wormold saatine, sonra da gökyüzüne baktı. «Şimdi Matanzas'ın üzerlerinde bir yerde olmalı. Gecikme diye, elbet.»

«Onu o yol üzerinden mi yolladın?»

«Hangi yoldan gideceğine o kendisi karar verir.»

«Sonun nasıl geleceğine de mi?»

Genç kadının sesindeki bir şey, düşmanlığa benzer bir çınlayış, erkeği gene irkiltti. Bu kadın daha şimdiden kuşkulanmaya başlamış olabilir miydi ondan? Wormold adımlarını sıklaştırdı. Karmen Barın, Ça Ça Kulübün önünden geçtiler. On sekizinci yüzyıldan kalma duvarların üstüne parlak boyayla çizilmiş yaftalar... Barların karanlık içlerinden dışarıya bir içim su gibi güzel yüzler bakıyordu, denizin ıslattığı sokakta herhangi bir yaşam belirtisi görünün diye bekliyordı. Havana'da yaşamak demek,

seri imalât halinde insan güzeliği yapıp satışa çıkartan bir fabrikada yaşamak demektir.

Ne var ki, Vormold'un istediği güzellik değildi. Bir sokak lambasının altında durdu ve çekinmeden kendine bakan gözlerin içine o da çekinmeden baktı. Dürüstlük istiyordu.

«Nereye gidiyoruz?» diye sordu.

«Bilmiyor musun? Bunu da planlamadın mı? Raul'un uçuş yolu gibi.»

«Rasgele yürüyorum ben.»

«Telsizin başında beklemek istemez misin? Rudy nöbet başında.»

«Haber çıksa çıksa anca sabaha karşı çıkar.»

«Demek gece geç vakit bir haber çıkmasını planladın ha? Santiago'da bir kaza filan?»

Erkeğin dudakları deniz tuzu ve korkudan kupkuru kesilmişti. Beatrice her şeyi anlamış olmalıydı. Onu Havthorne'ye rapor eder miydi ki? O zaman «ordakiler» ne yaparlardı? Hukuk yoluna başvuramazlardı ama, Vormold'un İngiltere'ye dönmesini temelli önleyebilirdi ya...

Vormold, «Beatrice ilk uçakla döner artık,» diye düşündü. «Her şey gene eskisi gibi olur...» Öylesi daha iyiydi gerçekte. Vormold'un yaşamında Miljy'den başkasına yer yoktu.

Yüksek sesle, «Ne demek istediğini anlayamıyorum,» dedi.

Tam o sırada Avenida'nın mendireğine kocaman bir dalga vurmuş ve yaldızla kırağılanmış bir Noel ağacı gibi havaya fıskırmıştı. Derken aşağıya doğru çöküp görünmez oldu ve caddenin daha aşağısında, Nacional'a yakın bir yerde bir ağaç daha yükseldi.

Vormold, «Akşamdan beri bir tuhafısın,» dedi.

«Savsaklamanın bir anlamı yoktu. Oyun sona eē
recekse bir an önce olsun bitsindi, daha iyi.»

«Ağzında bir şeyler geveliyorsun ama ne?» di-
ye sordu.

«Havaalanında ya da alana giderken yolda bir
kaza olmayacak mı?»

Vvormold, «Ben nerden bilebilirim?» diye patla-
dı.

«Sen de akşamdan beri, bütün olacakları şimdi-
den biliyormuş gibisin de. Ondan konuşurken hiç
de yaşayan bir adamdan konuşur gibi değilsin. Ya-
zısında bir hava yaratmaya çalışan kötü bir roman-
cı gibi, durmadan ona ağıtlar düzüyorsun.»

Rüzgârın şiddetinden birbirlerine tosladılar.

Genç kadın, «İnsanların kendilerini durmadan
tehlikeye atmaları seni bıktırmıyor mu hiç?» diye
sordu. «Hem de ne için? Orta Okul Dergisine hazır-
lanan bir oyun uğrunda mı?»

«Sen de oynuyorsun ya bu oyunu.»

Beatrice, «Ama Havvthorne gibiler örneği inanç-
lı değilim ben,» diye köpürdü. «Geri zekâlı ya da ge-
lişmemiş, çocuk kalmış biri olmaktansa dolandırıcı
olurum, bence daha iyi. Elektrik süpürgelerinden
kazandığın yetmiyor mu ki, bir de tutup bu işlere
bulaşıyorsun?»

«Yetişmiyor ya. Milly var.»

«Peki, ya Havvthorne'ye çatmasaydın ne yapa-
caktın?»

Vvormold, zavallılığını gizlemek için işi şaka-
ya vurarak, «Belki de zengin bir kadın bulur, parası
için evlenirdim,» dedi.

«Gerçekten, evlenir misin yeniden? Herhangi
bir nedenle?»

Beatrice oiddî konuşmaya yeminli gibiydi.

«Ne yalan söyleyeyim, hiç sanmıyorum. Milly Katolik olduğu için ikinci evliliğimi meşru saymaz. İnsan da kendi çocuğunun inançlarını sarsmamalı, bence. Eve dönüp telsizi dinleyelim mi?»

«Ama sen haber beklemiyorsun ki. Öyle demedi n mi?»

Wormold, «En azından üç saat geçmesi gerek,» diye bir lâf attı. «İnişe geçmezden önce telsizle haber vereceğini sanmıyorum.»

İşin tuhafı,* Wormold, bu durumun gerginliğini kendi de duymaya başlamıştı. Rüzgârlı göklerden bir haber umar gibiydi, gerçekten.

Beatrice, «Önceden bir komplo hazırlamadığına bana yemin et,» dedi.

Erkek cevap vermekten kaçınarak geriye, pencerelerinde ışık yanmayan Başkanlık sarayına doğru yürüdü.. Başkan, kendine karşı girişilen son öldürme çabasından sonra bu sarayda bir gece bile uyuyamamıştı.

Karşıdan, dalgaların serpintisinden kaçınmak için başını önüne eğmiş, Dr. Hasselbacher gelmekteydi. Wonder Bar'dan çıkmış, evine dönüyor olsa gerekti.

«Dr. Hasselbacher,» diye Wormold ona seslendi.

İhtiyar doktor başını kaldırıp baktı. Wormold bir an onun hiç şeyini çıkarmadan dönüp gideceğini sandı.

«Ne var, kuzum, Dr. Hasselbacher?»

Doktor, «Haa, siz missiniz, Bay Wormold. Ben de tam sizi düşünüyordum,» dedi. «İyi adam lâfının üstüne gelir, derler.»

Ama Wormold, «İyi adam»la karşılaşınca doktorun iyice korktuğuna kalıbını basabilirdi.

«Sekreterim Bayan Severn'i tanıyorsunuz, değil mi?»

«Evet; şu yaş günü partisiyle soda sifonu. Bu saatte sokakta ne işiniz var, Bay Vormold?»

«Yemek yedik... sonra da biraz yürüyoruz işte... ya siz?»

«Ben de öyle.»

Rüzgârla savrulan uçsuz bucaksız gökyüzünün içinden, durup durup bir motor sesi aşağıya doğru süzülüyordu. Derken ses gitgide güçlendi, sonra gene hafifledi ve fırtınalı denizin gümbürtüsü içinde duyulmaz oldu. Dr. Hasselbacher,

«Santiago'dan gelen uçak,» dedi. «Çok geç kalmış. Oriente'de hava kötü olsa gerek.»

«Yolcu mu bekliyorsunuz?»

«Yok, yok. Beklediğimden değil. Acaba Bayan Severn'le birlikte bana gelip bir şeyler içer miydiniz?»

Şiddet kasırgası esip dinmişti. Tablolar yerli yerine asılıydı, boru biçimi koltuklar salonda utangaç konuklar gibi duruyorlardı. Yeniden düzenlenmiş durumuyla Dr. Hasselbacher'in dairesi, cenaze için çeki düzen verilmiş bir cesedi andırıyordu. Doktor viskileri boşaltırken,

«Bay Vormold'un bir sekreter tutmuş olması sevindirici bir şey,» dedi. «Aklımda kaldığına göre kısa bir süre önce sıkıntı içindeydiniz. İşler durgundu. O yeni model...»

«İşlerin ne zaman durgunlaşıp, ne zaman hızlanacağını akıl alıyor mu?»

Dr. Hasselbacher'in Birinci Dünya Savaşı'nda, çekilmiş, eski, üniformalı bir gençlik resmi Vormold'un ilk olarak dikkatini çekti. Belki de «gece

gelenlerin» duvardan indirdikleri resimlerden biriydi bu.

«Sizin askerlik yaptığınızı hiç bilmezdim, Dr. Hasselbacher.»

«Savaş patladığı zaman ben hekimlik stajımı daha bitirmemiştim, Bay Vormold. Çok saçma bir iş gibi gelmişti bu bana: insanları iyi etmek, daha sonradan öldürülebilsinler diye. Bense insanları daha uzun yaşayabilsinler diye iyileştirmek isterdim.»

Beatrice, «Almanya'dan ne zaman ayrıldınız, Dr. Hasselbacher?» diye sordu.

«1934'de. Anlıyorsunuz ya, aklınızdan geçirdiğiniz kuşkulan, 'Suçsuzum,' diye yanıtlayabilecek durumdayım, küçük hanım.»

«Ben öyle demek istememiştim.»

«Öyleyse beni bağışlayın. Bay Vormold'a da sorabilirsiniz; eskiden böyle alıngan değildim ben... Biraz müzik dinleyelim mi?»

Tristan'ı çalmaya başladı... Vormold karısını düşünüyordu. Karısı Raul'dan bile daha asılsızdı. Sevmekle, ölmekle bir ilgisi yoktu onun. Yalnızca kadın dergileri, bir elmas nikâh halkası, sancısız doğum... Sonra Vormold odanın karşı yanında oturan Beatrice Severn'e baktı.

Birden Dr. Hasselbacher ayağa kalktı, fişi duvardan çekti.

«Bağışlayın,» dedi. «Bir telefon bekliyordum da. Bu müzik çok yüksek.»

«Bir hastadan mı telefon bekliyordunuz?»

«Pek öyle sayılmaz.»

İhtiyar doktor daha viski boşalttı.

«Dr. Hasselbacher, o deneyinize yeniden başladınız mı?»

Doktor, «Hayır,» dedi. Sonra bir çeşit umutsuz

lukla çevresine bakındı. «Kusura bakmayın. Soda hiç kalmamış.»

Beatrice, «Ben zaten viskiyi sek severim,» dedi. «Dr. Hasselbacher, tıp kitaplarından başka bir şey okur musunuz?» Kitaplığa doğru yürüdü.

«Çok az. Heine. Goethe. Hep Almanları okurum. Siz Almanca okumasını bilir misiniz, Bayan Severn?»

«Hayır; ama sizin de birkaç İngilizce kitabınız var.»

«Bir hastam, ücret yerine veriydi. Korkarım hiç birini okumadım. Viskiniz hazır, Bayan Severn.»

Beatrice kitaplıktan ayrılarak gelip viskisini aldı.

«Sizin oturduğunuz yer miydi bu, Dr. Hasselbacher?» Genç kadın Yüzbaşı Hasselbacher'in portresinin yanında duran, Kraliçe Viktorya Çağından kalma, renkli taş baskısı bir resme bakmaktaydı.

«Doğduğum yerdir. Evet. Minicik bir kent. Birkaç eski sur kalıntısı, yıkık, eski bir şato...»

Beatrice, «görmüştüm orasını,» dedi. «Savaştan önce. Babam götürdüydü. Leipzig yakınlarındadır, değil mi?»

Dr. Hasselbacher acı dolu gözlerle kadına bakarak, «Evet; Leipzig yakınlarındadır, Bayan Severn,» dedi.

«Ruslar'ın elinden kurtulmuş olduğunu umarım.»

Dr. Hasselbacher'in holündeki telefon çalmaya başladı.

Doktor, «Özür dilerim, Bayan Severn,» diyerek hole çıktı; salon kapısını ardından kapadı.

Beatrice, «Şu bizim eski ata sözü aklıma gel

di,» dedi. «Ne Doğu, ne Batı, ille insanın kendi memleketi...»

«Sen bunu Londra'ya rapor etmek isteyecek misin şimdi? Ama ben on beş yıldır tanırım kendisini. Yirmi yılı aşkın bir zamandan beri burada oturur. Kimseye zararı dokunmayan, iyi yürekli ihtiyarın biridir; şeker gibi bir arkadaş, gerçek bir dost.»

Kapı açıldı, Hasselbacher içeri girdi.

«Kusuruma bakmayın,» dedi. «Birden bir tuhafılık geldi üstüme. Hastalanıyor muyum ne... Belki başka bir zaman gene gelir, müzik dinlersiniz.»

Kendini olanca ağırlığıyla koltuğuna bıraktı; viski bardağını eline aldı, sonra geri koydu gene. Alnında terler boncuklaşmıştı, ama ne de olsa, ağır, bungun bir geceydi.

«Kötü haber mi?» diye Wormold sordu.

«Evet.»

«Benim bir yardımım dokunabilir mi?»

«Sizin ha!» dedi Hasselbacher. «Yok. Sizin bir yardımınız dokunamaz bana. Ne de Bayan Severn'in.»

«Bir hastanız mı?»

Dr. Hasselbacher başını, hayır, gibilerden salladı. Mendilini çıkarıp alnını kuruladı.

«Kim benim hastam değil ki?» diye mırıldandı.

«Biz gidelim bari.»

«Evet; gidin. Demin dediğim gibi, insan hastalarını daha uzun yaşayabilsin diye iyileştirmeli.»

«Anlamıyorum.»

Dr. Hasselbacher, «Dünyada barış diye bir şey yok mudur?» diye sordu. Sonra: «Kusuruma bakmayın. Doktor dediğin ölüme alışmış olmalıdır. Ama neylersiniz ki, ben iyi bir doktor değilim.»

«Ölen kim?»

Dr. Hasselbacher, «Bir kaza olmuş,» dedi. «Düpedüz bir kaza işte. Kaza olduğu su götürmez. Havaalanına giden yolda, alan yakınlarında bir otomobil devrilmiş. Genç bir adam...» Sonra ihtiyar doktor, dişlerinin arasından, «Kazasız gün geçiyor mu?» diye sordu. «Her gün, her yerde. Öyleyse bu da bir kazaydı, yüzde yüz. Zavalılık, içkiye hiç yüzü dayanmazdı.»

Beatrice, «Adı Raul muydu acaba?» diye sordu. «Olur a, bir rastlantı.»

«Evet,» dedi Dr. Hasselbacher. «Adı Raul'du.»

IV

BİRİNCİ BÖLÜM

Wormold, anahtarı kilitte döndürüp kapıyı açtı. Karşı kaldırımdaki sokak lambası mezar taşları gibi serpiştirilmiş duran elektrik süpürgelerini belli belirsiz aydınlatıyordu. Wormold merdivene doğru seğirtti. Beatrice,

«Dur,» diye fısıldadı, «Dur. Kulağıma bir...»

Dr. Hasselbacher'in kapısını kapattıklarından beri aralarında geçen ilk konuşma buydu.

«Ne var?» .

Genç kadın elini uzattı, tezgâhın üzerinden bir şey aldı: Elektrik süpürgesinin madensel bir parçası. Bunu balta gibi tutup kaldırarak,

«Korkuyorum,» dedi.

İçinden Wormold, benim korktuğumun yarısı kadar korkmazsın, diye geçirdi. İnsan yazdığı yazılarla bir başka insanı var edebilir miydi? Nasıl bir var oluş? Shekespeare, Duncan'ın ölüm haberini bir meyhanede mi duymuştu acaba? MACBETH'i yazıp bitirdikten sonra yatak odasının kapısına vurulduğunu duymuş muydu, gecenin yarısında?

Vvormold dükkânın orta yerinde durdu ve kendi kendine yürek vermek için mırıltılı bir şarkı tutturu du:

**Dünya yuvarlakmış diyorlar,
Delirmeyeceksin...**

«Sus,» dedi Beatrice. «Yukarda bir dolaşan var.»

Vvormold, yalnızca kendi kafasında yarattığı kişilerden korktuğunu düşünüyordu; yer tahtalarını gıcırdatabilen gerçek kişilerden değil. Koşarak yukarı çıktı, sonra bir gölge görünce zınk diye durdu. Kendi yaratısı olan bütün kişilere birden seslenmek ve hepsinden bir ağızda kurtulmak geldi içinden. Teresa, profesör, mühendis, kaptan.

«Amma geç kaldınız ha!» dedi Milly'nin sesi.

Milly'den başkası değilmiş orada, tuvaletle kendi yatak odasının arasında duran.

«Biraz gezindik.»

Milly, «Onu buraya mı getirdin?» diye sordu. «Neden?»

Beatrice elindeki balta taslamasını havada hazır tutarak, sakına sakına merdivenden yukarı çıktı.

«Rudy uyanık mı?»

«Sanmıyorum.»

Beatrice, «Mesaj olaydı oturup seni beklerdi.» dedi.

İnsanın yarattığı kişiler ölebilecek kadar sahiciyse, mesaj gönderecek kadar da sahici sayılırdı. Vvormold ofisin kapısını açtı. Rudy yattığı yerde kapıdadı.

«Mesaj filan var mı, Rudy?»

«Yok.»

Milly, «Asıl heyecanı kaçırdınız,» dedi.

«Ne heyecanı?»

«Polisler her köşede koşuşup duruyorlardı. Canavar düdüklerini duyacaktınız. İhtilâl oluyor sandım. Hemen Yüzbaşı Segura'ya telefon ettim.»

«Eee?»

«Birisi İçişleri Bakanlığından çıkarken bir başkası onu öldürmeye kalkışmış. Bakan sanmış galiba ama değilmiş. Adam bir otomobilin penceresinden ateş etmiş, sonra da hiç iz bırakmadan kaçıp gitmiş.»

«Kimmiş peki?»

«Daha ele geçiremediler ki.»

«Öldürülmek isteneni diyorum.»

«Önemsiz biri. Yalnız Bakana çok benziyormuş. Yemeği nerde yediniz?»

«Victoria'da.»

«Balık dolması yediniz mi?»

«Evet.»

«Çok şükür ki, Cumhurbaşkanına filan benzemi yorsun. Yüzbaşı Segura'nın dediğine göre zavallı Dr. Cifuentes öylesine korkmuş ki, tutmuş donuna etmiş. Sonra da Kulüpte kafayı çekip sarhoş olmuş.»

«Dr. Cifuentes mi?»

«Canım, biliyorsun; hani şu mühendis.»

«Ona mı ateş etmişler?»

«Yanlışlık olmuş, dedim ya.»

Beatrice, «Oturalım,» dedi.

İkisinin de adına konuşmuştu.

Vvormold, Yemek odasına...» dedi.

«Sandalye istemiyorum. Şöyle rahat bir yer istiyorum. Belki ağlarım diye...»

Vvormold, kızından yana bakarak, kararsızlıkla, «Yatak odasının kusuruna bakmazsan...» dedi.

Milly, Beatrice'nin üzüntüsüne acıyarak, «Mühendis Cifuentes'i tanır mıydınız?» diye sordu.

«Yok; şöyle bir görmüşlüğü var. Yalnızca son zamanlarda çok zayıfladığını biliyorum.»

«Onu nerden biliyorsun?»

«Baban **3öyledi.**»

«Babam öyle dedi ha? Zavallı babacığım. Gerçekten halin duman.»

«Bana bak, Milly. Ne olur git yat. Beatrice'yle benim yapılacak işimiz var.»

«İş mi?»

«Evet; iş.»

«Gecenin bu geç saatinde iş mi olur?»

Beatrice, «Baban bana mesai ödeyecek,» dedi.

Milly, «Elektrikli süpürgeler konusunda bilgi mi ediniyorsun?» diye sordu. «O elinde tuttuğun şeye püskürtücü denir.»

«Öyle mi? Belki birinin kafasına vurmak gerekir diye elime almıştım.»

Milly, «O iş için elverişli değildir,» dedi. «Borusu teleskopiktir.»

«Ne çıkar bundan?»

«Olmayacak bir **zamanda** teleskopluğu tutabilir.»

«Milly... kuzum...» dedi Wvormold. «Saat ikiye geliyor.»

«Korma, gidiyorum. Dr. Cifuentes için de dua edeceğim. Kurşunlanmak şaka değil, doğrusu. Kurşun tuğla bir duvarı delip geçmiş. Dr. Cifuentes'e isabet etseydi ne yapardı, bir düşünün.»

Beatrice, «Raul adında biri için de dua et,» dedi. «Oncağızı haklamayı başardılar.»

Wvormold, yatağın üstüne sırt üstü yatarak gözlerini yumdu.

«Hiç bir şeyi aklım almıyor,» dedi. «Ama hiç birini. Basit bir rastlantı bu, başka türlü olamaz.»

«Sertleşmeye başladılar bunlar... her kim oluyorsalarsa.»

«Ama neden?»

«Casusluk tehlikeli bir meslektir.»

«Ama Cifuentes aslında hiç... hiç önemli değil-di, demek istiyorum.»

«Oriente'deki **şu yapılar** çok **önemli**. Senin ajan-larının da saldırıya **uğramak gibi kötü** bir huyları var. Neden acaba? Bana kalırsa Profesör Sanchez'le o kızın kulağını büksen iyi olur.»

«Kız mı?»

«Hani şu çıplak dans eden.»

«Ama nasıl?»

Anlatamazdı ki, bu karşısındaki kadına: Cifuentes ve Profesör Sanchez'le hiç tanışmadığını... Ne Teresa'nın ne de Raul'un var bile olmadıklarını... Raul sırf ölebilmek için can bulmuştu.

«Milly ne dedi şu aygıt?»

«Püskürtücü.»

«Bir yerden gözüm ısıyor, sanki...»

«Görmüşsündür. Çoğu elektrikli süpürgelerde vardır.»

Vormold parçayı **kadının** elinden aldı. Londra'ya gönderdiği **resimlere bunu da** katmış mıydı? Bilemiyordu.

«Şimdi ne yapayım, Beatrice?»

«Bence adamların **bir süre** için gizlenseler iyi olur. Burada değil **elbette**. **Hem çok** kalabalık olur, hem de tehlikeli. Senin **şu** kaptan nasıl? Onları gizlice gemisine alabilir **mi?**»

«Denizde şimdi. Cienfuegos'a gidiyor.»

Beatrice düşünceli bir sesle, «Hem zaten var»

san baksan onu da temizlemişlerdir,» dedi. «Şenlen benim buraya dönmemize neden izin verdiler, ona aklım ermiyor.»

«Ne demek istiyorsun?»

«Rıhtımdayken bizi kolayca vurabilirlerdi. Ama bizi yem yerine kullanıyorlar, belki de. Öyle ya, yemi atarsan balık tutamazsın.»

«Ne karanlık ruhlu kadınsın, sen.»

«Yoo. Şimdilik DELİKANLILARIN DÜNYASI dergisinde yaşıyoruz. Hepsi bu. Sen otur kalk da şansına dua et.»

«Ne diye?»

«GÜNAYDIN PAZAR gazetesinin dünyasına karışmış da olabilirdik. Bugünlerde yaşam, yüksek satışlı dergilerin çizdiği yoldan gider oldu. Kocam da RASTLAYIŞ diye bir dergiden fırlamalıydı. Şimdi bizim çözümleyeceğimiz sorun, ONLARIN hangi dergiden gelme olduklarıdır.»

«Onlar mı?»

«Tut ki, onlar da DELİKANLILARIN DÜNYASI'ndan, diyelim. Ama Rus ajanı mı bunlar? Alman ajanı mı? Amerikalı mı? Yoksa ne? Akla yakın geleni Kübalı olmalarıdır. O beton platformlar resmî bir inşaat olsalar gerek; öyle değil mi?... Zavallı Raul. İnşallah hemencecik ölmüştür.»

Wormold'un içinden Beatrice'ye her şeyi söylemek geldi. Ama her şey neydi? Wormold bunu bilemiyordu, artık. Raul'u öldürmüşlerdi. Hasselbacher öyle diyordu.

«Önce şu Şanghay Tiyatrosu,» dedi Beatrice. «Açık mıdır şu saatte?»

«İkinci seans daha bitmemiştir.»

«Polisler bizden önce davranmadılarsa elbet. Gerçi Cifuentes'e polis yollamamışlar ama, onun po

lis kullanılmayacak kadar önemli olduğunu sanıyorum. İnsan cinayet işlerken skandal çıkarmamaya çalışmalı!»

«Sorunu hiç bu açıdan düşünmemiştim.»

Beatrice, yatağın ucundaki ışığı söndürerek pencereye yürüdü.

«Buranın arka kapısı yok mu?» diye sordu.

«Yok.»

Genç kadın, «Bir çaresine bakmamız gerek,» dedi, neşeli bir güvenle; einden mimarlık da gelirmiş gibi. «Topal bir kara adam tanıyor musun?»

«Joe olsa gerek.»

«Ağır ağır aşağıdan geçiyor.»

«Açık saçık kartpostal satar. Evine dönüyordur. Başka bir şey değil.»

«O topal bacağıyla seni izlemişti elbet ki düşünemez. Belki ONLARIN gözcüsüdür. Ne olursa olsun, kelleyi koltuğa alıp çıkmalıyız. Bu gece bulabildiklerini topladıkları ortada. Önce kadınlarla çocuklar kurtarılır, değil mi? Profesör biraz beklesin artık.»

«Ama ben Teresa'yı tiyatrodan hiç görmedim ki. Varsan baksan başka bir adla çalışıyordun orada.»

«Gene de, soyunuk bile olsa onu tanıyabilirsin elbet, değil mi? Gerçi bütün kadınlar çıplakken birbirlerine benzerler ya, Japonlar gibi... o da başka.»

«Senin gelmen bence hiç doğru değil.»

«Gelmek zorundayım. Birimizi enselerlerse öbürümüz kaçıp kurtuluruz.»

«Tiyatronun içine, demek istiyorum. Çocuk dergilerinin dünyasıyla bir ilişkisi yoktur.»

«Ne de evliliğin,» dedi Beatrice. «UNESCO'da bile.»

Şanghai Tiyatrosu Zanja caddesinden ayrılan dar bir sokakta, kuytu barlarla çevrili bir yerdi. Öndeki ilan yaftasında POSIÖIONES diye yazıyor ve biletler, her ne akla hizmetse, tiyatronun önündeki kaldırımda satılıyordu. Belki de gişeye yer olmadığından. Çünkü giriş holünde pornografik yayınlar satan bir kitapçı dükkânı vardı. On dakikalık arada da eğlenmek isteyen müşteriler için...

Sokaktaki kara derili kadın tellâlları Vvormold'la Beatrice'yi merakla süzüyorlardı. Buralarda Avrupalı kadın görmeye alışık değildiler de.

Beatrice, «Dünyanın bir ucundaymışım gibi geliyor,» dedi.

Bütün biletler bir peso çeyreğe satılıyordu. Koca salonda pek az boş yer kalmıştı. Onlara yer gösteren adam cebinden başka bir deste çıkardı.

Beatrice, «İstiyorsan al,» dedi. «Utaniyorsan ben sahneye bakarım.»

«Sahnedeki gösteriyle kartlar arasında pek bir fark yok,» dedi Vvormold.

Adam hanımefendinin bir marihuana sigarası dileyip dilemediğini sordu.

Beatrice, hangi dille konuşacağını şaşırarak, «Nein, danke,» dedi.

Sahnenin iki yanında yöredeki pavyonların, kızların güzelliğini öven ilanları vardı. İspanyolca ve bozuk İngilizceyle yazılmış bir bildiri, müşterilerin dansözlere sataşmasının yasak olduğunu söylüyordu.

Beatrice, «Teresa hangisi?» diye sordu.

Vvormold rasgele, «Şu maskeli şişman kız ol- sa gerek,» diye attı.

Kız tam o sırada salonun arkasına dönmüş, o geniş, çıplak kalçalarını lömbürdeterek sahneden inmekteydi. Seyircilerin alkış ve ısıltı sesleri yükseliyordu. Derken ışıklar söndü, bir perde indi. Başlangıçta oldukça edepli sayılabilecek bir film başladı. Bisikletli birisi, ormanlık bir manzara, ağaçlar altında bir rastlantı,' hasır şapkasını çıkararak selâm veren bir beyefendi, bir sürü çizgiler, titreşim ve dumanlar.

Beatrice, hiç ses çıkarmadan oturuyordu. Perdedeki bu sevdâ haritasını seyrederken aralarında bir garip yakınlık doğmuş gibiydi. Bunlara benzer beden hareketlerini bir zamanlar onlar da dünyanın kendilerine sunabileceği her şeyden daha üstün tutmuşlardı. Şehvet eylemiyle sevginin eylemi birbirine eşittir; duygular gibi yozlaştırılmaz.

Işıklar yandı. Onlar hiç konuşmuyorlardı. Sonunda Vormold,

«Dudaklarım kurudu,» dedi.

«Benim de boğazım. Sahne gerisine gidip Tere sa'yı göremez miyiz?»

«Bunun arkasından bir film daha var. Sonra gene dansözler çıkıyor.»

Beatrice, «Ben ikinci bir film seyredebilecek kadar dayanıklı değilim,» dedi.

«Gösteri bitmeden geriye gitmemize izin vermezler ki.»

«Biz de sokakta bekleriz öyleyse. Hiç değilse izlenip izlenmediğimizi de öğrenmiş oluruz.»

İkinci film başlarken onlar dışarı çıktılar. Onlardan başka kalkan olmadı. Peşlerinde biri varsa sokakta bekliyor olması gerekirdi ama taksi şoförleriyle kadın tellâlları arasında böyle biri yoktu. A

damin biri lamba direğine yaslanmış uyumaktaydı. Boynuna astığı piyango bileti çarpılmıştı.

Wormold'un aklına Hasselbacher'le birlikte geçirdiği gece geldi. Kendisinin Lamb'in SHAKESPEARE'DEN ÖYKÜLER kitabını yepyeni bir amaç için kullanmasını ilk öğrendiği geceydi. Zavallı Hasselbacher çok sarhoştu o gece. Wormold, Hawthorne'nin odasına indiği zaman ihtiyar doktorun aşağıdaki salonda nasıl yağılıp kalmışcasına oturmakta olduğunu gene görür gibi oldu.

Beatrice'ye dönerek, «Kullanılan kitabı ele geçirirsen, kitaplı şifreyi çözmek kolay mıdır?» diye sordu.

Kadın, «Usta biri için zor değildir,» diye cevap verdi. «Yalnızca bir sabır işidir.»

Piyango satıcısına gidip numarayı düzeltti. Adam uyanmadı bile. Beatrice,

«Yandan okunmuyordu,» dedi.

Wormold, Lamb'in kitabını çantasına, cebine filan mı koymuş, yoksa elinde mi taşımıştı? Dr. Hasselbacher'in ayağa kalkmasına yardım ederken kitabı elinden bırakmış mıydı acaba? Hiç bir şey hatırlamıyordu. Böyle kuşkular beslemek de ayıptı.

Beatrice, «Aklıma garip bir rastlantı geldi,» dedi. «Dr. Hasselbacher, Lamb'in ÖYKÜLER'ini bizim kullandığımız baskısından okuyor.»

Bu kadın gördüğü temel eğitim sırasında telepati de öğrenmişti sanki.

«Evinde mi gördün?»

«Evet.»

«Saklardı,» diye Wormold hemen dostunun savunmasına geçti. «Bir önemi olsa gizli tutardı.»

«Senin kulağını bükmek istemiş olabilir. Unut

ma; bizi evine çağırıldı. Raul'un ölüm haberini verdi bize.»

«Bize rastlayacağını bilemezdi ki.»

«Nerden biliyorsun?»

Wormold'un içinden, her şeyin anlamsız olduğunu haykırmak geldi; Raul'un var olmadığını, Teresa'nın var olmadığını anlatmak. Sonra Beatrice'nin o zaman nasıl bavulunu toplayıp gideceğini ve her şeyin amaçsız bir öyküye benzeyeceğini düşündü.

Beatrice, «Tiyatro dağılıyor,» dedi.

Gerideki tek makyaj odasına giden bir yan kapı buldular. Koridoru, sayısız günler ve geceler boyunca yanmaktan yorulmuş benzeyen çıplak bir glob aydınlatmaktaydı. Çöp bidonları yolu tıkamıştı. Elinde süpürgeyle bir kara adam, yerdeki dudak boyası, pudra ve belirsiz şeylerle lekelenmiş pamuk parçalarını süpürüyordu. Havada armut şekerlemesini andıran bir koku vardı.

Bir de bakarsın, şansına, Teresa diye birini bulamazlardı burda. Gene de Wormold bu ülkede çok tutulan bir kadın ermişi adını seçtiğine pişmandı. Bir kapıyı itip açtı. İçersi bir orta çağ cehennemi gibiydi: çıplak kadınlar ve dumanla dolu.

Wormold, Beatrice'ye, «Sen eve dönsen daha iyi olmaz mı?» diye sordu.

Beatrice, «Burada korunması gereken sensin,» dedi.

Onların farkına varan bile olmadı. Deminki şişman kadın bir bacağını önündeki sandalyeye dayamış şarap içiyordu. Maskesi bir kulağından aşağı sarkmıştı. Kaburga kemikleri piyano tuşlarına benzeyen sıskacık bir kız çoraplarını giymekteydi. Sallanan memeler, dömelmis kıçlar, fincan tabaklarında tüten yarı içilmiş sigaralar. Havadaki yanık kâğıt

kokusu genzi tıkıyordu. Adamın biri bir tavan merdivenine tırmanmış, elindeki tornavidayla bir şeyleri düzeltiyordu.

«Teresa nerde?» diye Beatrice sordu.

«Yok galiba. Belki hastalanmıştır. Ya da dostuyla beraberdir.»

Kızlardan birisi elbisesini giyerken, sıcak bir hava dalgası yüzlerine çarptı. Pudra tozları havalandı, sonra kül gibi yerlere kondu.

«Seslensene.»

Wormold isteksizce, «Teresa,» diye seslendi.

Aldırış eden olmadı. Wormold gene seslenince eli tornavidalı adam eğilip ona baktı.

«Paso algo?» diye sordu.

Wormold İspanyolca, Teresa adında bir kızı aradığını söyledi. Adam Maria'nın da kolaylıkla aynı işi görebileceğini söyledi. Tomavidasıyla şişman kadını gösterdi.

«Ne diyor?»

«Teresa'yı tanımıyor, sanıyorum.»

Tornavidalı adam, merdivenin en üst basamağına oturarak bir demeç vermeye başladı. Havana'da Maria'nın üstüne kadın olmadığını söylüyordu. Maria çırılçıplakken yüz kilo çekermiş.

Wormold, üstünden bir yük kalkarak, «Teresa'nın burda olmadığı anlaşılıyor,» dedi.

«Teresa, "Teresa. Ne istiyorsunuz, Teresa'dan?»

«Öyle ya, ne istiyorsunuz benden?» diyerek sıka kız onlara doğru ilerledi. Çorabının birini elinde tutuyordu. O ufak memeleri armut boyundaydı.

«Sen kimsin?»

«Soy Teresa.»

«Bu mu Teresa?» diye Beatrice sordu. «Hani şişman dediydin, maskelisi gibi?»

«Yok, yok,» dedi Vormold. «Bu Teresa değil. Teresa'nın kızkardeşi. SOY kızkardeş demektir.» Sonra, «Bununla bir haber salayım,» diye ekleyerek sıska kızı kolundan kavrayıp biraz yana çekti.

Ona İspanyolca olarak, dikkatli davranmasını anlatmaya yeltendi.

«Kimsin sen? Anlayamıyorum.»

«Bir yanlışlık oldu. Anlatması çok uzun sürer. Sana kötülük yapmak isteyenler çıkabilir. Yalvarırım, birkaç gün evinden çıkma. Buraya da gelme.»

«Gelmeden edemem ki. Müşterilerimle burada buluşuyorum.»

Vormold, cebinden bir deste kâğıt para çıkardı.

«Hısım akrabalar var mı?» diye sordu.

«Annem var.»

«Onun yanına git.»

«Ama annem Cienfuegos'da.»

«Bu para seni rahat rahat Cienfuegos'a götürüp getirir.»

Herkes kulak kesilmişti şimdi. Onlara iyice sokulmuşlardı. Eli tomavidalı adam, tavan merdiveninden aşağı inmişti. Vormold çevrelerini saranların dışında Beatrice'yi gördü. O da sokulup onun ne dediğini anlamaya çalışıyordu.

Tomavidalı adam, «Bu kız Pedro'nundur,» dedi. «Öyle hop diye alamazsın. Pedro ile görüşeceksin, önce.»

Kız, «Canım Cienfuegos'a gitmek istemiyor ki,» dedi.

«Orada güvenlik altında olursun.»

Kız yalvarırcasına, tomavidalı adama döndü.

«Beni korkutuyor. Ne istediğini anlayamıyorum.» Elindeki peso'ları herkese gösterdi. «Çok para bu.»

Yalvarırcasına çevresindekilere bakıyordu. «Ben namuslu bir kızm.»

Şişman kadın ciddî ciddî, «Fazla mal göz çıkar-maz,» dedi.

Tornavidalı, «Senin Pedro nerde?» diye sor-du.

«Hasta. Bu adam neden veriyor bunca parayı bana? Namuslu bir kızm ben. Fiyatım on beş peso- dur, bilirsiniz. Sokak sürtüğü değilim ki ben.»

Şişman kadın, «Sıska köpeğin piresi bol olur,» dedi.

Dağarcığında her durum için bir ata sözü var gibiydi.

Beatrice, «Ne oluyor?» diye sordu.

Birden ıslık gibi bir sesin, «Hşşt, hşşt,» diye fısıldadığı duyuldu. Bu, dışarsını süpürmekte olan kara adamdı. «POLİCİA!» dedi.

«Tüh anasını,» dedi Vormold. «Boku yedik. Se-ni buradan çıkartmak gerek.»

Kimsenin pek oralı olduğu yoktu. Şişman kadın bardağındaki şarabı bitirerek donunu giydi. Teresa öbür çorabını ayağına geçirdi.

Beatrice, «Sen bana boş ver şimdi,» dedi. «Tere- sa'yı kaçırmalısın burdan.»

Vormold, «Polis ne arıyor burda?» diye torna-vidalı adama sordu.

Adam, «Kız,» diye sırtıttı.

Vormold, «Teresa'yı götürmek istiyorum,» de-di. «Arka kapısı yok mu buranın?»

«Polisin geldiği yerde her zaman bir arka ka-pı vardır.»

«Merde?»

«Bir elli peson var mı uçlanacak?»

«Var.»

Tomavidalı, «Ona ver,» diyerek kara adamı gösterdi. «Hey, Miguel,» diye seslendi. «Söyle onlara, üç dakika oyalansınlar. Durun bakalım. Kim kaçmak istiyor?»

Şişman kadın, «Karakola gitmek benim daha işime gelir,» dedi. «Yalnız giyimli olmak gerek.» Sutyenini düzeltti.

Wormold, Teresa'ya, «Sen benimle gel,» dedi. «Neden gelecekmışim?»

«Anlamıyorsun. Polis seni istiyor.»

Tomavidalı adam, «Hiç sanmam,» dedi. «Teresa onlara göre çok zayıf. Yalnız elinizi biraz çabuk tutsanız iyi olur. Elli peso adamı kırk yıl idare etmez.»

Beatrice, «Al, benim ceketimi giy,» diyerek ceketini kızın omzuna sardı.

Kız şimdi çoraplarının ikisini de bacağına geçirmişti ama üzerinde başkaca hiç bir şey yoktu.

«Ama ben burda kalmak istiyorum,» dedi.

Tomavidalı adam onu, kışına bir şaplak atarak iteledi.

«Parasını aldın,» dedi. «Git adamcağızla.»

Hepsini leş gibi kokan küçük bir helaya tıktı. Sonra bir pencereden dışarı aşırdı. Kendilerini sokakta buldular. Tiyatronun önünde nöbet tutan polis, başını bile bile öte yana çevirdi. Tellâllardan biri bir ıslık çalarak Wormold'un otomobilini işaret etti.

Kız, «Ben kalmak istiyorum,» dedi gene.

Gelgelelim Beatrice onu arka sıraya itti, sonra da kendisi bindi.

Kız, «Şimdi bağıracağım,» diyerek başını pencereden dışarı uzattı.

Beatrice, «Sersemlik etme,» diyerek kızı içeri çekti.

Wormold arabayı işletti.

Kız bir çığlık kopardı ama sakınaraktan. Polis dönüp öte yana baktı. Elli peso hâlâ yürürlükte gibiydi. Sağa saparak rıhtıma doğru yöneldiler. Peşlerine takılan araba olmadı. Böylesine kolaylıkla sıyrılmışlardı bu işin içinden. Artık kurtuluş yolu olmadığını gören kız namusunu düşünerek cekete iyice sarındı ve rahatça arkasına yaslandı.

«Hay mucha corriente,» dedi.

«Ne diyor?»

«Kuranderden yakınıyor.»

«Hiç de iyilik bilir bir kıza benzemiyor. Ablası nerde?»

«Posta Telgraf Umum Müdürüyle birlikte, Cienfuegos'da. Bunu otomobille oraya götürebiliriz. Kahvaltı saatinde orda oluruz ama Milly var.»

«Yalnız Milly olsa! Profesör Sanchez'i unutuyorsun.»

«Profesör Sanchez biraz bekleyebilir bence.»

«Yıldırım gibi vuruyorlar bunlar, her kimse.»

«Onun evini bile bilmiyorum.»

«Ben biliyorum. Yola çıkmazdan önce Spor Kulübünün üye listesinden baktım.»

«Sen Teresa'yı eve götür; orda bekle.»

Rıhtıma çıkmışlardı.

Beatrice, «Burda sola dönüyorsun,» dedi.

«Sizi eve götürüyorum.»

«Bir arada olmamız daha iyi.»

«Milly...»

«Bu işe bulaşmasını istemezsin ya?»

Wormold istemeye istemeye sol yaptı.

«Nereye?»

Beatrice, «Vedado,» dedi.

Karşılarındaki yeni kentin gökdelenleri ay ışığında buz sarkıtlarını andırıyordu. Gökyüzüne dev bir damga gibi H.H. harfleri vurulmuştu. Havvthorne'nin cebinin üstündeki markaya benziyordu. Ama bu da bir soyluluk unvanı değildi. Yalnızca Bay Hilton'un reklamını yapıyordu. Rüzgâr otomobili sarsıyor, denizin dalgaları trafik şeritlerinin üstünden püskürerek suya bakan camları buğulandırıyordu. Sıcak gece havası insanın diline tuzlu tuzlu geliyordu. Vormold otomobilini deniz kıyısından uzaklaştırdı.

Kız, «Hace demasiado calor,» dedi.

«Şimdi ne diyor, kuzum?»

«Hava çok sıcak, diyor.»

«Huysuz bu kız,» dedi Beatrice. «Pencereyi gene aç bari.»

«Ya bağırırsa?»

«Tokatlarım.»

Vedado'nun yeni kesimindeydiler: İçinde zenginlerin oturduğu küçük, krem ve beyaz boyalı villalar... Bir adamın zenginliğini evinin kat sayısının azlığından anlayabilirsiniz. Gökdelen kurulabilecek bir arsada tek katlı bungalov tipi villa yaptırmak ancak milyonerlerin harcıydı...

Vormold, pencereyi açınca dışardaki çiçeklerin kokusunu duydular. Beatrice onu yüksek beyaz bir duvardaki bahçe kapısının önünde durdurdu.

«İç avluda ışıklar görüyorum,» dedi. «Durum normal olsa gerek. Sen içeri gir, ben senin o değeri et yağının başında beklerim.»

«Çok zengin bir profesöre benziyor.»

«Senin raporlarına bakılacak olursa, her yiyip

içtiğini vergiden düşmeyecek kadar zengin olmasa gerek.»

Wormold, «Birkaç dakika bekle beni,» dedi. «Hemencecik gitme.»

«Gider miyim hiç? Yalnız çabuk ol biraz. Şimdilik üç atıştan ancak birinde isabet alabildiler. Gene de kurtulanlar kıl payı kurtuldu.»

Wormold, demir parmaklıklı kapıyı yokladı. Kapı kilitli değildi.

Gülünç bir durum. Buraya gelişini nasıl anlatacaktı profesöre? «Haberiniz yok ama siz benim ajanlarımdan birisiniz. Canınız tehlikede. Saklanmanız gerekiyor.»

Sanchez'in ne profesörü olduğunu bile bilmiyordu.

İki palmye ağacının arasından geçen kısa, dar bir yol ikinci bir bahçe kapısına çıkıyordu. Bunun ardında aydınlık bir iç avlu... Gramofonda tatlı bir hava çalıyor ve uzun boylu iki karaltı, yanak yanağa, ağır ağır dönüyorlardı. Wormold aksayarak ikinci kapıya yaklaşınca gizli bir alarm zili çaldı. Dans edenler durdular. Bir tanesi yoldan ona doğru geldi.

«Kim var orda?»

«Siz misiniz Profesör Sanchez?»

«Evet.»

İkisi de ışığın altına çıktılar. Profesörün sırtında beyaz bir smokin ceketi vardı, saçlarıyla yüzünün hafifçe büyümüş tıraşı beyazdı, elindeki tabancayı Wormold'a yöneltmişti. Wormold, onun arkasındaki kadının çok genç ve çok güzel olduğunu gördü. Kadının eğilip gramofonu susturdu.

Wormold, «Bu saatte rahatsız ettiğim için özür dilerim,» dedi.

Konuya nasıl girebileceğini kestiremiyor ve karışındaki revolverden tedirgin oluyordu. Profesörlerin tabanca taşımaları yakışık almazdı ki!

«Korkarım yüzünüz bana hiç tanıdık değil.»

Profesör çok terbiyeli konuşuyor ve namluyu vVormold'un midesine doğrultmuş tutuyordu.

«Yüzümü tanıyamayışınız doğaldır. Ama elektrik süpürmeniz varsa o başka.»

«Elektrik süpürgesi mi? Evde bir tane var, sağnıyorum. Ne olmuş? Bu işleri karım bilir.»

İç avludaki genç kadın onların yanına geldi. Yalınayaktı. Çıkartmış olduğu pabuçları gramofonun yanında fare kapanları gibi duruyordu.

«Ne istiyormuş?» diye ters ters sordu.

«Sizi rahatsız ettiğim için üzgünüm, Senyora Sanchez.»

Genç kadın, «Söyle ona; ben Senyora Sanchez değilim,» dedi.

«Elektrikli süpürgelerle bir ilgisi varmış, öyle diyor,» dedi. «Acaba Maria gitmezden önce böyle bir...»

«İyi ama bu adam sabahın birinde neden geliyor, buraya?»

Profesör hafif bir utangaçlıkla, «Kusura bakmayın,» dedi. «Gerçekten de garip bir saatte geliyor-sunuz.» Revolverinin hedeften biraz kaymasına izin verdi. «İnsan ne olsa bu saatte ziyaretçi beklemiyor...»

«Oysa siz bekler gibisiniz.»

«Ha, şu mu? İnsanın tedbirli olması gerek... Evimde çok değerli Renoir'larım var da.»

«Resimlerin peşinde değil bu herif. Maria yollamıştır onu.» Sonra genç kadın hınçla, «Casussun sen, değil mi?» diye sordu.

«Bir bakıma, evet.»

Genç kadın elleriyle kendi uzun, ince bacaklarını döverek yaygaraya başladı. Bilezikleri şingir şingir ışıldıyordu.

«Sus, hayatım, yapma. Şimdi anlarız işin iç yüzünü.»

«Bizim mutluluğumuzu kıskanıyor,» dedi genç kadın. «İlkin de Kardinali yollamadı mı?... sonra, şimdi bu adam... Sen de papaz mısın?» diye Vormold'a sordu.

«Hayatım, nerden papaz olacak? Sırtındakilere baksana.»

«Karşılaştımalı Eğitim Profesörü olabilirsin,» dedi genç kadın. «Ama her önüne çıkana kanıyorsan... Papaz mısın sen?» diye Vormold'a gene sordu.

«Yoo.»

«Nesin öyleyse?»

«Madem sordunuz, elektrikli süpürge satıcısıyım.»

«Casusum dediydin ya.»

«Bir bakıma, evet, öyle sayılır.»

«Buraya neden geldin?»

«Tehlikede olduğunuzu haber vermeye.»

Kadının dudaklarından garip bir bağıriş koptu, köpek ulumasına benzer.

«Demedim mi ben sana? Maria bize göz dağı veriyor şimdi de. Önce Kardinal, sonra da bu...»

«Kardinal, üstüne düşen görevi yerine getiriyordu yalnızca. Ne olsa Maria ile kardeş çocuğu oluyorlar.»

«Kardinalden ödün kopuyor senin! Beni bırakmak istiyorsun.»

«Hayatım, hiç de değil. Biliyorsun bunu.» Profesör, Vormold'a döndü: «Maria nerde şimdi?»

«Bilmiyorum.»

«Son olarak ne zaman gördünüz onu?»

«Ama ben onu hiç görmedim ki.»

«Sözleriniz de hiç birbirini tutmuyor, canım.»

Genç kadın, «Yalancı köpeğin teki de ondan,» dedi.

«Peşin yargının gereği yok, hayatım. Bu bay bir acenta hesabına çalışıyordur belki de. Bence şimdi rahatça oturalım da onu dinleyelim. Öfkeye kapılmak hiç bir zaman, hiç bir işe yaramaz. O hiç değilse görevini yapıyor. Oysa biz bunu bile ileri süremeyiz.»

Profesör öne geçerek gene iç avluya doğru ilerledi. Tabancasını cebine koymuştu. Genç kadın Vormold'un yürümesini bekledi, sonra, polis köpeği gibi onun peşine düştü. Vormold onun eğilip bacağına dişlerini geçirmesinden yarı korkar gibiydi.

İçinden, «Şimdi konuşmazsam bir daha hiç konuşamayacağım,» diye geçirdi.

«Buyurun, oturun,» dedi Profesör.

Şu «Karşılaştırmalı Eğitim» denen konu da neyin nesiymiş ki?

«Bir şey içer misiniz?»

«Kuzum, rahatsız olmayın.»

«Görev başında içki kullanmıyorsunuz, öyle mi?»

«Görevmiş!» diye genç kadın burun kıvırdı. «İnsan yerine koyuyorsun onu. O aşağılık patronlarına yaranmanın dışında ne görevi olabilir ki?»

«Buraya gelmekteki amacım... polisler...»

Profesör, «Haydi canım, o kadar uzun boylu da değil,» dedi. «Zina cürüm değildir. On yedinci yüzyılda, Amerikan kolonilerinin dışında, zinanın polis

lik suç sayıldığı pek az görülmüştür. Bir **de** Musa'nın yasalarında vardır.»

Genç kadın, «Bunun zinayla bir ilişkisi **yok,**» dedi. «Maria bizim yatmamızdan gocunmuyor ki. **Yalnızca** bir arada oturmamızı istemiyor.»

Profesör, «Biri olmadan öbürü **de** olamaz **ki, hayatım,**» dedi. «Yoksa İncil'**deki** gibi mi düşüneceğiz? Hani, 'Yüreğiyle zina yapmak,' deyimi.»

«Bu adamı **hemen** kapı dışarı etmezsen taş **yüreklisin** demektir. **Surda** oturmuş, kırk yıllık evliler gibi çene çalıyoruz. Bütün gece oturup çene çalmaktan **başka** bir istediğin yoksa Maria'dan **neye** ayrıldın?»

«Hayatım, yatmazdan önce dans etmeyi sen^istedin.»

«Ay, dans etmek mi, diyorsun sen ona?»

«Ders alacağım diye söz verdim **ya.**»

«Elbet. Dans okulundaki kızlara yumulmak için.»

Wormold, konunun bambaşka bir yönde dağılıp gittiğini görür gibi oldu.

Ne yapacağını kendi **de** bilemeyerek, «Mühendis Cifuentes'e ateş açmışlar,» dedi. «Size **de** açabilirler.»

«Hayatım, ben kız istesem, üniversitede kız kıtlığı mı var? Derslerim kızlarla dolup taşıyor. Bunu sen **de** biliyorsun, eğer yanılmıyorsam; çünkü sen **de** bu kızlardan biriydin.»

«Başıma mı kalkıyorsun bunu?»

«Hayatım, konudan ayrılıyoruz. Biz şimdi Maria'nın bundan sonra ne gibi bir şeyler yapabileceğini görüşmeliyiz.»

Genç kadın biraz bayağılaşarak, «Seni anlamış olaydı, unlu şekerli şeyler yemekten iki yıl önce

azgeçerdi.» dedi. «Sen yalnızca gövdeye önem ver
irsin. Bu yaşta utan biraz, utan...»

«Seni sevmemi istemiyorsan...»

«Sevmekmiş... nedir ki sevmek dediğin?» Genç
adın avluda bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı,
lerini havada sevgiyi didik didik paralarcasına oy
atıp duruyordu.

Vvormold, «Sizin için tehlikeli olan Maria değil
ir,» dedi.

Kadın, «Yalancı köpek seni!» diye onun yüzüne
arşı haykırdı. «Bir de onu hiç görmedim, diyordun.»

«Görmedim ya!»

Kadın, «Öyleyse ne diye fMaria) diye söz ediyor
un ondan?» diye bağırdı, sonra, görünmeyen bir
avalyenin kollarında, zafer adımlarıyla dans etme
e başladı.

«Oğlum, Cifuentes'le ilgili bir şey söylüyordu
uz, yanılmıyorsam?»

«Bu akşam ateş ettiler ona.»

«Kimler?»

«Kesinlikle bilmiyorum ama bunların hepsi bir-
birine bağlı: polis büyük çapta ava çıkmış durumda.
Anlatması biraz güç ama inanın bana, gerçekten bü-
yük tehlikedesiniz, Profesör Sanchez. Bir yanlışlık
sonucu, elbet. Ama polisler Şanghay Tiyatrosunu
da bastılar.»

«Şanghay Tiyatrosuyla benim ne ilgim var, ku-
zum?»

Genç kadın sahnede melodram oynarcasına,
«Öyle ya, ne ilgisi olabilir?» diye bağırdı. «Ah, siz
erkek milleti, yok musunuz ya! Zavallı Maria. Uğraş-
ması gereken bir tek kadın değil ki... Bir katliâm
düzenlemesi gerekecek bu gidişle.»

«Ben Şanghay Tiyatrosundan kimseyle ömrümde bir şey yapmadım.»

«Maria öyle düşünmüyor ama. Belki de uykunda konuşmuşsundur.»

«Bu bayın dediğini sen de duydun. Bir yanlışlık var ortada. Baksana, Cifuentes'e ateş etmişler. Bundan da Maria'yı sorumlu tutamazsın ya!»

«Cifuentes? Cifuentes mi dedi? Ah, seni koca İspanyol öküzü. Kulüpte birkerecek sen duş yaparken gelip benimle konuştu diye, adamcağızı öldürtmek için gidip kiralık katil tutuyorsun!»

«Hayatım, ne olur mantığını kullan. Benim de şimdi bu beyefendi söylediği zaman haberim...»

«Kimmiş beyefendi? Yalancı köpeğin teki o.»

Konuşma dönmüş, dolaşmış, gene başladığı yere varmıştı.

«Yalancıysa söylediklerine kulak asmamızın gereği yok, sanıyorum, çünkü Maria için söyledikleri de iftira demektir.»

«Biliyordum zaten Maria'yı kollayacağını.»

• Wormold, saçını başını yolarcasına son bir girişim yaptı:

«Bunun Mari... yani Senyora Sanchez'le hiç bir ilişkisi yok, diyorum size.»

Profesör, «Senyora Sanchez de nerden çıktı şimdi?» diye sordu. «Onun ne ilişkisi var bu işle?»

«Anlayabildiğime göre sizce Maria...»

«Yavrucuğum, yoksa orada durmuş, Maria'nın bu... buradaki arkadaşımın yanı sıra, karıma da kötülük etmeyi tasarladığını mı yutturmaya çalışıyorsun bana? Hiç böylesi gülünç bir şey duymadım mı!»

Şu dakikaya değin Wormold ortadaki yanlışlığın oldukça basit bir şey olduğu, çözümlenebileceği

kanısındaıydı. Gelgelelim ŗimdi kopuk bir ipliği e-
keleyince bütün bir giysinin örtüsü zlmeye baş-
lamış gibi geliyordu. Karşılaştırmalı Eğitim dedikle-
ri şey bu muydu ki?

«Buraya gelip kulağınızı bkmekle size iyilik et-
tiğimi sanıyordum,» dedi Vvormold. «Ama sizin için
en temiz çözüm yolu ölüm olacak galiba.»

«İnsanın kafasını karıştıran bir gençsiniz siz.»

«Genç değilim. Görünüşe bakılırsa genç olan
sizsiniz, Hocam.»

Sonra Vvormold çaresizliğe kapılarak yüksek
sesle kendi kendine konuştu:

«şimdi Beatrice burda olaydı.»

Profesör abucak, «Hayatım, inan bana, Beatri-
ce adında kimseyi tanı mıyorum,» dedi. «Hiç tanı mı-
yorum.»

Genç kadın, sırtlan gibi güldü.

Profesör, Vvormold'a, «Buraya ille başımı belâ-
ya sokmak amacıyla gelmiş gibisiniz,» dedi. İlk ola-
rak sızıldanıyordu. Vvormold, onun bu koşullar altın-
da az bile sızıldandığını düşündü. Profesör, «Elinize
bundan ne geçecek anlamıyorum,» diyerek içeri gir-
di ve kapıyı kapadı.

«Canavar bu adam,» dedi genç kadın. «Canavar.
Seks manyağı. Tam bir satir.»

«Durumu anlamadınız ki.»

«Beylik lftır: Bilen bağışlar, derler. Ama bu
Öyle değil.» Genç kadın Vvormold'a karşı duyduğu
fkeyi unutmuş gibiydi. «Maria, ben Beatrice. Ka-
rısını hiç say mıyorum artık, zavallı kadın. Zaten ka-
rısıyla hiç bir alıp veremeyeceğim yoktur. Yanınız-
da tabancanız var mı?»

Vvormold, «Ne münasebet; ben buraya sırf onu
kurtarmaya geldim,» dedi.

«Bırak vursunlar,» dedi kadın. «Karnından. Belinin ta aşağısından vursunlar.»

Sonra o da kesin bir amacı olan insanların tav-
rıyla eve girdi.

Wormold'un gitmekten başka bir yapabileceği kalmamıştı. Bahçe kapısına doğru yürürken gizli alarm zili bir kere daha çalındı ama, arkadaki küçük beyaz evde bir kıpırdayan olmadı. Wormold, ben elimden geleni yaptım, diye düşündü. Profesör herhangi bir tehlike için hazırlanmışa benziyordu. Kim bilir, belki de polisler geldiği zaman rahat bir soluk alırdı. Onlarla baş etmek içerdeki kadınla baş etmekten daha kolay olsa gerekti...

4

Geceleyin açan çiçeklerin kokuları arasında yürürken Wormold'un tek bir dileği vardı: Beatrice'ye her şeyi söylemek. Gizli ajan filan değilim ben, düzenbazın biriyim, bu adamların hiç biri de benim ajanım değil, olup bitenlere aklım ermiyor. Kafam allak bullak. Şaşkına döndüm. Korkuyorum. Beatrice ne yapar yapar, durumun iplerini eline alırdı. Ne olsa meslekten yetişmeydi o... Gene de Wormold ona açılmayacağını biliyordu. Yoksa Milly'nin geleceğini güvene alma tasarıları suya düşerdi. Bunu göze almaktansa Raul gibi ortadan kaldırılmak yeğdi. Bu gizli serviste yetimlere maaş bağlıyorlar mıydı, acaba? Ama zaten, Raul kimdi?

Wormold dış kapıya varmazdan önce Beatrice'nin seslendiğini duydu:

«Jim. Dikkat et. Gelme.»

O dakikanın telâş ve heyecanı arasında bile aklından, «Benim adım Vormold,» diye geçti. «Mr. Vormold. Senyor Vomel. Kimse, Jim, diye çağırmas beni.»

Sonra koşarak (seke seke) sesin geldiği yere yöneldi, sokağa çıktı; bir polis otomobili, üç polis memuru ve midesine doğru çevrilmiş ikinci bir tabancayla karşılaştı. Beatrice kaldırımında duruyordu. Tiyatrodaki kız da onun yanında, önü kapanacak biçimde yapılmamış olan bir ceketini sımsıkı kapalı tutmaya çalışıyordu.

«Ne oldu?»

«Dediklerinden hiç . bir şey anlamıyorum.»

Polislerden biri Vormold'a arabaya binmesini söyledi.

«Ya benim arabam?»

«Karakola getirirler.»

Arabaya binmezden önce Vormold'un üstünü, tabanca var mı diye yokladılar.

Vormold, Beatrice'ye, «Ne olup bittiğini bilmiyorum ama, mesleğimin parlak bir yıldızı sönüyor galiba,» dedi.

Polis gene konuştu.

Vormold, Beatrice'ye, «Sen de gelecekmişsin,» dedi.

«Söyle onlara, ben Teresa'nın kardeşini de yanıma alıyorum. Onlara güvenim yok!»

İki otomobil zenginlerin o küçük evlerinin arasından, kimseyi rahatsız etmemek için, bir hastane sokağından geçişlerine, sessiz sessiz geçtiler: zenginler uykularını almazlarsa olmaz...

Gittikleri yer pek uzakta değildi. Bir avlu, arkalarından kapanan bir kapı ve sonra dünyanın dört bir köşesindeki bütün hayvanat bahçelerinin kokusunu

andırır amonyaklı karakol kokusu... beyaz badanalı koridor boyunca aranan suçluların resimleri asılı duruyordu; şöyle bir bakınca eski ustaların portrelerini andırmaz değildiler...

Koridorun ucundaki odada Yüzbaşı Segura oturmuş dama oynamaktaydı.

«Yedim,» diyerek tahtadan iki taş aldı. Sonra başını kaldırıp onlardan yana baktı.

Şaşkınlıkla, «Bay Wormold,» dedi. Derken Beatrice'yi görünce, derisine sığamayan kısa ve tıkHz bir yeşil yılan gibi yerinden kalktı. Geride duran Teresa'ya baktı. Ceketin önü gene açılmıştı, belki de bile bile... Segura, «Vay anasını, bu da ne?..» diye söze girmişti, sonra dama oynadığı polis memuruna döndü: «ANDA!» dedi.

«Bütün bunlar ne demeye geliyor, Yüzbaşı Segura?»

«Bunu bana siz mi soruyorsunuz, Bay Wormold?»

«Evet.»

«Ben bu işin anlamını sizden soruyorum. Karşımda sizi... Milly'nin babasını bulacağım aklımın ucundan bile geçmemişti... Bay Wormold, Profesör Sanchez diye bir vatandaş telefon ederek evine zorla bir adamın girdiğini, kendisine ipe sapa gelmez göz dağları verdiğini bildirdi. Evindeki tablolarla ilgili bir şey sanmış. Çok değerli bir resim koleksiyonu vardır da. Ben de hemen araba yolladım. Adamlarım sizi enseleyip getiriyorlar. Yanınızda da, önceden tanışmış olduğum bir senyora ile çıplak bir yosma...» Santiago'daki polis memuru gibi o da, «Hiç de hoş bir durum değil, Bay Wormold,» diye ekledi.

«Şanghay Tiyatrosuna gitmiştik de.»

«Ö da pek hoş bir şey değil.»

«Polisin beni yermesinden usandım artık.»

«Profesör Sanchez'e neden gittiniz?»

«Bir yanlışlık oldu işte.»

«Peki bu çıplak yosma ne arıyor arabanızda?»

«Gideceği yere götürüyorduk.»

«Sokakta çıplak dolaşması yasaklara aykırıdır.»

Polis memuru masanın üstünden eğilip bir şeyler fısıldadı.

«Haa,» dedi Yüzbaşı Segura. «Şimdi anlıyorum. Bu gece Polisler Şanghay'da arama yapmışlar. Bu kız çalışma karnesini unutmuş olsa gerek. Geceyi içerde geçirmemek için de size sığındı, öyle mi?»

«Hiç de öyle olmadı.»

«Öyle olması sizin için daha hayırlıdır, Bay Vormold.» Segura kıza İspanyolca, «İzin kâğıtlarını göster,» dedi. «Yok, değil mi?»

Kız öfke ve alınganlıkla, «Si, yo tengo,» dedi.

Eğildi ve çorap lâstiğinin altından birkaç buruşuk kâğıt parçasını çıkardı. Yüzbaşı Segura bunları alıp gözden geçirdi. Derin derin içini çekti.

«Ah, Bay Vormold... Bay Vormold... kızın kâğıtları düzenli. Peki siz ne demeye arabanıza çıplak bir kadın alıp sokaklarda dolaşıyorsunuz? Ne demeye zorla Profesör Sanchez'in evine girip karısından söz açarak, göz dağı veriyorsunuz ona? Onun karısıyla sizin ne ilişkiniz var?»

Segura kıza dönerek sertçe, «Git,» dedi.

Kız bir duraksadı, sonra ceketini çıkarmaya davrandı.

Beatrice, «Üstünde kalsın bari,» dedi.

Yüzbaşı Segura yorgun bir tavırla dama tahtasının başına oturdu.

«Bay Vormold, hatırlınız için size şunu söyleye-

yim: Profesör Sanchez'in karısına bulaşmayın. Hafif senecek bir bayan değildir, kendisi.»

«Ama benim onunla...»

«Dama oynar mısınız, Bay Wwormold?»

«Evet, ama pek iyi değil.»

«Hiç değilse şu bizim karakoldaki ineklerden daha iyi oynarsınız ya! Ara sıra dama oynamalısınız, siz ve ben. Ne var ki bu oyunda ayağınızı çok denk almanız gerekir... tıpkı Profesör Sanchez'in karısı konusunda olduğu gibi.» Segura tahtanın üstündeki bir taşı rasgele sürerek, «Bu gece Dr. Hasselbacher'le birlikteydiniz,» dedi.

«Evet.»

«Akılsızlık etmediniz mi, Bay Wwormold?» Segura başını kaldırmadan taşları ordan oraya sürerek kendi kendine karşı oynamaktaydı.

«Akılsızlık?»

«Dr. Hasselbacher, çok garip dostlar edinmiş.»

«Benim haberim yok.»

«Santiago'dan ona yolladığınız posta kartında odanızın yerini neden işaretlemiştiniz?»

«Hiç önemi olmayan ne çok şeyler biliyorsunuz, Yüzbaşı Segura!»

«Sizinle ilgileniyorsam bir nedeni var, Bay Wwormold. Başınıza çorap örülmesini istemiyorum. Dr. Hasselbacher'in bu gece size söylemek istediği şey neydi? Telefonun polisçe dinlendiğini bilmenizi isterim.»

«Bize Tristan'ın bir plağını dinletmek istiyordu..»

«Sonra da bu konuyu açmak, öyle mi?»

Yüzbaşı Segura masasının üstünde ters duran bir fotoğrafın yüzünü çevirdi: Lamba ışığında çekilmiş beylik bir polis fotoğrafı; bir zamanlar bir oto

mobil olan yamru yumru bir maden yığıntısının çevresini almış çiğ beyaz yüzler.

«Bir de bu, ha?»

Bir genç erkeğin çiğ beyaz yüzünde, ışıktan kamaşmayarak açık duran gözleri; gençliği gibi ezilip kalmış boş bir sigara kutusu; omzunu dürtükleyen bir ayak.

«Bu adamı tanıyor musunuz?»

«Hayır.»

Yüzbaşı Segura bir kola basınca masanın üstündeki bir kutudan İngilizce bir ses konuştu:

«Allo, allo. Ben Hasselbacher.»

«Yanınızda kimse var mı, H Hasselbacher?»

«Evet. Dostlarım.»

«Hangi dostlarınız?»

«Bilmeniz şartsa, Bay Vormold burada.»

«Raul'un öldüğünü söyleyin ona.»

«Öldü mü? Ama söz vermişlerdi. Yalnızca...»

«Kazalar her zaman insanın istediği gibi gitmez, H Hasselbacher.» Ses, «H» harflerinden önce belli belirsiz tökezliyordu.

«Ama şeref sözü vermişlerdi bana...»

«Araba takla atmaya başlayınca durduramamışlar.»

«Gözdağı vermekten ileri gitmeyeceklerdi sözüm ona.»

«Gene gözdağı sayılır. Siz şimdi içeri girin de ona Raul'un ölüm haberi verin.»

Şeridin hisırtısı biraz daha sürdü. Bir kapı kapandı.

Segura, «Raul konusunda bir şey bilmediğinizde hâlâ direnebilecek misiniz?» dedi.

Vormold, Beatrice'den yana baktı. Genç kadın başını belli belirsiz, «Hayır,» dercesine salladı.

Wormold, «Size şerefim üstüne yemin ederim, Segura,» dedi. «Bu geceye dek onun varlığından bile haberim yoktu.»

Segura dama taşlarından birini oynattı.

«Şeref sözü ha?»

«Şerefim üstüne.»

«Milly'nin babasısınız. Size inanmak zorundayım. Gene de çıplak kadınlarla o profesörün karısından uzak durun. İyi geceler, Bay Wormold.»

«İyi geceler.»

Wormold'la Beatrice kapıya vardıkları zaman Segura arkalarından seslendi:

«Dama oyunumuzu da unutmayacağız, değil mi, Bay Wormold?»

Yaşlı Hillman sokakta bekliyordu.

Wormold, «Seni Milly'nin yanına bırakayım,» dedi Beatrice'ye. .

«Sen eve gitmeyecek misin?»

«Bu saatten sonra uyuyamam nasılsa.»

«Nereye gidiyorsun? Ben de seninle gelemeyim miyim?»

«Milly'yi yalnız bırakma, istiyorum. Bir kaza filan olur. O resimleri gördün mü?»

«Gördüm.»

Lamparilla'ya gelinceye dek hiç konuşmadılar. Ancak o zaman Beatrice,

«Keşke şerefim üstüne yemin etmeseydin,» dedi. «O kadar ileri gitmenin gereği yoktu.»

«Yok muydu, diyorsun?»

«Haklısın. Mesleğinin eri olduğun için yaptın. Anlıyorum bunu. Özür dilerim. Aptalca konuştum. Ama ben senin mesleğinde böylesine pişmiş olduğunu hiç bilmiyordum da.»

Wormold sokak kapısını açtı ve onun, mezarlıkta bir yaslı gibi, elektrik süpürgelerinin arasından geçip gidişinin arkasından baktı...

İKİNCİ BÖLÜM

Dr. Hasselbacher'in apartıman kapısında Wormold, ikinci katta, ışıkları hâlâ yanan tanımadığı birilerinin ziline bastı. Bir zil zırladı, sonra sokak kapısı çat diye açıldı. Asansör hazır bekliyordu. Wormold buna binerek doktorun katına çıktı.

Anlaşılan Dr. Hasselbacher'i de uyku tutmamıştı. Kapı aralığından ışık sızıyordu. Acaba yalnız mıydı içerde, yoksa o şeritteki sesle mi görüşmekteydi?

Wormold gerçek olmayan mesleğinin gerektirdiği gibi kurnaz, dikkatli olmasını, tehlikeleri hesaba almasını öğrenmeye başlamıştı. Sahanlıkta yüksek bir pencere vardı: hiç bir işe yaramayacak kadar dar olan, amaçsız bir balkona açılıyordu. Wormold bu balkondan bakınca doktorun dairesinde ışık yandığını, onun balkonuna buradan uzun bir adımla geçilebileceğini gördü. Bu adımı aşağıya bakmadan attı. Perdeler sıkı kapatılmamıştı. Wormold aralıktan içeri baktı.

Dr. Hasselbacher başında eski bir pickelhaube miğferi, göğsünde bir zırh, ayağında çizmeler, elinde beyaz eldivenlerle, ancak bir zamanların Uhlân üniforması olabilecek bir kılıkta, tam karşıda oturmaktaydı. Gözlerini yummuş, uykuda gibiydi. Hele

beline taktığı kılıçla bir sinema stüdyosundaki fi, güranları andırıyordu.

Wormold, pencereyi tıklattı. Dr. Hasselbacher gözlerini açtı, onun gözlerinin tam içine baktı.

«Hasselbacher.»

Doktor şöyle bir kıpırdadı. Panikten olabilirdi bu. Miğferi hemen çekip çıkarmaya davrandı ama çenenin altından geçen şerit ona direndi.

«Benim, Hasselbacher. Wormold.»

Doktor istemeye istemeye pencereye doğru geldi. Dizlik pantolonu dapdaracıktı. Bunun, daha genç bir erkek için yapılmış olduğu anlaşıyordu. Doktor,

«Ne yapıyorsunuz burda, Wormold?» diye sordu,

v

«Siz ne yapıyorsunuz burda, Hasselbacher?»

Doktor pencereyi açarak Wormold'u içeriye aldı. Wormold doktorun yatak odasında buldu kendini. Kocaman bir elbise dolabının kapısı açık duruyordu. İçerde, ihtiyar bir ağızda kalmış son iki dişi andıran iki beyaz kostüm asılıydı.

Hasselbacher eldivenlerini çıkarmaya başladı.

«Hayrola, bir kostümlü baloda mıydınız, Hasselbacher?»

Dr. Hasselbacher utanmış bir sesle, «Anlayamazsınız ki,» dedi.

Sırtındaki kostümün parçalarını teker teker çıkarmaya girişti: önce eldivenler, sonra miğfer, sonra da Wormold'la odadaki eşyaları bir karnaval aynası gibi çarpılarak yansıtan göğüs zırhı.

«Neden dönüp geldiniz buraya? Kapı zilini neden çalmadınız?»

«Raul'un kim olduğunu öğrenmek istiyorum.»

«Biliyorsunuz ya.»

«Hiç bilgim yok.»

Dr. Hasselbacher yere oturarak çizmelerini çekelemeye başladı.

«Charles Lamb'i okumayı sever misiniz, Dr. Hasselbacher?»

«Milly ödünç vermişti bunu bana. Unuttunuz mu bundan konuştuğumuzu, hani?...»

Yaşlı doktor, etlerini pırtlatan dizlik pantolonun içinde boynu bükük oturuyordu. Wormold pantolonun bir dikişinin, doktorun çağdaş cüssesine yer kazandırmak ister gibi sökülmiş olduğunu gördü. Evet, Tropicana'daki o akşam şimdi aklına gelmişti...

Hasselbacher, «Sanırım bu üniforma konusunda bir açıklama yapmam gerektiğini düşünüyorsunuz,» dedi.

«Açıklama yapmanızı gerektiren daha önemli konular var, bence.»

«Bir Uhlan subayıydım... şöyle bir kırk, kırk beş yıl önce.»

«Öbür odada sizin bir fotoğrafınızı görmüştüm. Oradaki kılığınız daha bir... pratikti bence.»

«Savaşın başlamasından sonraydı o... Şuraya, tuvalet masasını üstüne bakın. 1913 yılı, Haziran manevralarında, Kayzer bizi denetlerken...»

Köşesinde fotoğrafçının mühür baskısı bulunan eski, kahverengi fotoğrafta, uzun sıralar boyunca kılıçlarını çekmiş süvariler görölüyordu ve de beyaz bir at üstünde onların önlerinden geçen, ufak tefek, çolak kollu, haşmetli bir kişi.

Dr. Hasselbacher, «Her şey öylesine sakindi ki,» dedi. «O günlerde.»

«Sakin mi?»

«Savaş çıkmazdan önce.»

«Oysa ben sizin doktor olduğunuzu sanıyordum.»

«O konuda yalan söyledim size. Sonradan doktor oldum ben. Savaş bittikten sonra. Savaşta bir adam öldürdükten sonra. Bir adam öldürüyorsun... öylesine kolay ki bu,» diye Dr. Hasselbacher ekledi. «Hiç bir ustalık gerektirmeyen bir iş. Sonra ne yaptığını kesinlikle biliyor insan; ölüm hükmünü kesinlikle verebiliyor... Ama bir adamın canını kurtarmak... altı yılı aşkın bir eğitimi gerektiriyor. Sonunda adamı kurtaran sen misin, değil misin; bunu da kesinlikle bilemiyorsun. Bazı mikroplar var, başka mikropları öldürüyorlar. İnsanların kendiliklerinden kefeni yırtacakları tutuyor. Tek bir hastam yok ki kesinlikle, ben kurtardım, diyebileyim. Ama o öldürdüğüm adam... onu biliyorum. Rus'tu ve sıcacıktı. Çeliği iyice batırınca kemiği sıyırdığımı duydum. Dış-lerimi sıktım sıkabildiğimce. Çevremizde bataklıklardan başka bir şey yoktu; Tannenberg diyorlardı adına... Savaştan tiksiniyorum, Bay Vvormold...»

«Neden asker üniforması giyiyorsunuz öyleyse?»

«O adamı öldürdüğüm zaman sırtımdaki üniforma bu değildi ki. Bu barış günlerinin üniformasıydı. Çok seviyorum bunu.» Yaşlı doktor yatağın üstünde, yanibaşında duran zırhı okşadı. «Ama öteki yanda, o bataklıkların çamuruna bulaşmıştık,» dedi. «Bay Vvormold, gene o barış günlerine dönmek için hiç özlem duymaz mısınız siz? Ama yok, unutuyorum; siz gençsiniz, bunları hiç bilmediniz. O, bütün dünyanın yaşadığı son barış dönemi oldu. Pantolon ayağıma gelmiyor artık.»

«Bu gece bu kılığı giymek... neden içinizden geldi, Hasselbacher?»

«Bir adımın ölümü yüzünden.»

«Raul mu?»

«Evet.»

«Tanır mıydınız onu?»

«Evet.»

«Anlatın bana.»

«Konuşmak istemiyorum.»

«Konuşursak daha iyi olur.»

Hasselbacher, «Önün ölümünden, siz ve ben, ikimiz de sorumluyuz,» dedi. «Sizi bu kapana kim kısırdı, nasıl kısırdılar bilmiyorum. Ama ben onlarla işbirliği yapmasaydım Küba'dan dışarı atacaklardı beni. Küba'dan başka bir yerde ne yapabilirim ben, bunca yıldan sonra? Bazı evrakımı yitirdiğimi söylemiştim size.»

«Nasıl evrak?»

Boş verin. Hepimizin geçmişinde içimizi kemiren bir şeyler gizli değil midir? O gün evimi neden yıkıp her şeyimi parçaladıklarını biliyorum artık. Sizin dostunuz olduğum için. Ne olur gidin, Bay Wormold. Buraya geldiğinizi öğrenirlerse benden neler yapmamı isteyeceklerini Tanrı bilir...»

«Kim oluyor bunlar?»

«Siz benden iyi bilirsiniz, Bay Wormold. Bunlar kendi kendilerini tanıtmıyorlar adama.»

Yan odada hızlı bir hışırtı oldu.

«Bir şey değil, Bay Wormold. Küçük bir sıçan. Geceleri yesin diye bir parça peynir bırakıyorum da.»

«Demek Lamb'in ÖYKÜLER'ini size Milly ödünç vermişti.»

Dr. Hasselbacher, «Şifrenizi değiştirdiğinize sevindim,» dedi. «Belki bundan böyle yakamı bırakırlar. İnsan bilmece, bulmaca, matematik oyunları aerken, bir de bakıyorsun, bu işe almışlar seni. çalışıyorsun... Bugünlerde, boş zamanımızı değerlendir

mekte kullandığımız meraklarımızı, eğlencelerimizi seçerken **bile** kılı kırk yarmamız gerekiyor.»

«Ama bu Raul! Raul diye birisi bile yoktu. Siz bana yalan söyleyeyim diye akıl verdiniz, ben de **ya-**lan söyledim. Hepsi de uydurmaydı onların, Hasselbacher.»

«Peki, ya Cifuentes? Onun da mı uydurma olduğunu söyleyeceksiniz bana?»

«O başka. Ama Raul'u resmen ben yaratmıştım.»

«Pek güzel yaratmışsınız, elinize sağlık, Bay Vormold. **Şimdi** Raul'un koskoca bir dosyası **var.**»

«Bir romandaki kişilerden **daha** gerçek değildi.»

«Romandaki kişilerin hepsi uydurma mıdır? Romancıların nasıl çalıştıklarını bilmiyorum, Bay Vormold. Tanıdığım ilk romancı sizsiniz.»

«Cubana Hava Yollarında içkici bir pilot yoktu.»

«Orası öyle. Bu ayrıntıyı uydurmuş olmalısınız. Neye? Bilmiyorum.»

«Şifrelerimi siz açıyordusanız **hiç** birinin **gerçek** olmadığını bilmeniz gerekirdi. Bu kenti tanıyor-sunuz siz. İçkisinden ötürü işinden atılmış bir pilot. Uçağı olan bir dost. Hepsi uydurmaydı bunların.»

«Ne amaç güttüğünüzü bilemezdim, Bay Vormold. Belki de şifreyi bir çözen olur diye Raul'un kişiliğini kamufle etmek istiyordunuz. Dostlarınız onun özel olanakları olduğunu, uçak sağlayabileceğini bilseler belki kesenin ağzını öylesine açmazlardı. Bilmek isterdim; onca paranın kaçısı onun cebine girdi, kaçısı sizin cebinize?»

«Söylediklerinizden hiç bir şey anlamıyorum.»

«Gazeteleri okuyorsunuzdur elbet, Bay Vormold. Bir ay önce, içkili bir durumda bir çocuk bah

çesine iniş yaptığı zaman lisansının elinden alındığını biliyorsunuz.»

«Ben buranın gazetelerini hiç okumam.»

«Hiç mi? Raul sizin hesabınıza çalıştığını inkâr etti, elbette. Onlar da, kendi hesaplarına çalışırlarsa çok para vereceklerini söylediler. Sizin Oriente Tepelerinde keşfettiğiniz o platformların onlar da fotoğraflarını istiyorlar, Bay VVormold.»

«Platform filan yok ortada.»

«Bana çok şey yutturabileceğinizi sanmayın, Bay VVormold. Bir telinizde Londra'ya yolladığınız planlara değiniyordunuz. Onlar fotoğraf da istiyorlardı.»

«Onlar'ın kim olduklarını biliyorsunuzdur.»

«**Cui bono?**»

«Benim için neler tasarladıklarını da.»

«İlkin hiç bir şey tasarlamadıkları üstüne bana söz verdiler. Çok yararlandılar sizden. Yaptıklarınızı daha ilk baştan biliyorlardı, Bay VVormold. Ne var ki pek ciddîye almıyorlardı sizi. Hatta raporlarınızı kafadan attığınıza bile inanıyorlardı. Derken şifrenizi değiştirip daha çok bilgi yollamaya başladınız. İngiliz Gizli Servisini de böylesi kolaylıkla kandırmazdınız ya, öyle değil mi?»

Havvthorne'ye karşı duyduğu sadakate, sorumluluğa benzer bir şey VVormold'un konuşmasını önledi.

«Ah, Bay VVormold... Bay VVormold ne demeye başladınız böyle bir işe. Tanrıyı severseniz?»

«Biliyorsunuz, işte. Paraya ihtiyacım vardı.»

VVormold, gerçeği sinir yatıştırıcı bir hap olarak kullandığının farkındaydı.

«Ben ödünç para verirdim size. Söyledim de.»

«Sizin ödünç verebileceğinizden daha çoğu gerekliydi benim için.»

«Milly için mi?»

«Evet.»

«Ona gözünüz gibi bakın, Bay VVormold. Bizim meslekte herhangi bir kimseyi ya da herhangi bir şeyi sevmek tehlikelidir. Benim yetiştirmeye çalıştığım o kültürü biliyorsunuz ya?»

«Evet.»

«Yaşama gücümü yıkmasalardı belki de aklımı bu işe böylesi kolaylıkla yatıramazlardı...»

«Siz Onların gerçekten?»

«Yalnızca, dikkatli olmanızı istiyorum.»

«Telefonunuzu kullanabilir miyim?»

«Evet.»

VVormold evinin numarasını çevirdi. Telefonun dinlendiğini belirten ufak bir tıkırtı olmuş muydu, yoksa ona mı öyle gelmişti? Telefonu Beatrice açtı

VVormold, «İyisiniz ya?» diye sordu.

«Evet.»

«Benim dönüşümü bekle. Milly de iyi, değil mi?»

«Mışıl mışıl uyuyor.»

«Şimdi geliyorum.»

Dr. Hasselbacher, «Sevginizi sesinizde belirtmeyecektiniz,» dedi. «Kim dinliyordu, bilemeyiz ki.» Pantolonunun darlığından güçlkle yürüyerek konuşunu kapıya dek geçirdi. «İyi geceler, Bay VVormold. Lamb'in kitabını buyurun.»

«İşime yaramaz artık.»

«Milly ister belki. Rica etsem; bu... bu kostüm-den kimseye bir söz etmeseniz. Gülünç olduğumu bilmez değilim ama o günlerde çok mutluydum. Bir keresinde Kayzer benimle konuşmuştu bile.»

«Ne demişti?»

«Sizi tanıyorum; Yüzbaşı Müller'siniz, demişti.»

BİR ARA LONDRA'DA

Konuk çağırıldığı zamanlar Şef, yemeği evinde verir ve kendisi pişirirdi. Çünkü hiç bir lokanta onun titiz ve romantik ölçülerine uymazdı. Bir keresinde hastalandığı halde, eski bir dostuna yaptığı, yemek çağrısını geri almadığı ve yemeği yattığı yerden telefonla pişirttiği anlatılırdı. Başucundaki etajerin üstünde duran saate bakarak ve zamanı gelince sözünü yarıda keserek telefonla özel uşağına gereken talimatı veriyormuş:

«Alo? Alo, Brevver, bana bak, o pilici hemen fırından çıkarıp üzerine yeniden salça süreceksin.»

Bir keresinde de ofiste geç vakte değin çalışmak zorunda kalıp da oradan telefonla aşçılık yapmaya kalkıştığı zaman yaptırdığı yemeklerin berbat olduğunu, çünkü Şefin alışkanlık yüzünden şifreli kırmızı telefonu kullandığını, uşağın kulağına da yalnızca, hızlı konuşulan Japonca'yı andırır sesler geldiğini anlatırlardı.

Bu gece Tabii Müsteşara çıkardığı yemek sade ve kusursuzdu: belli belirsiz sarımsaklı bir rosto. Büfenin üzerinde bir parça Wensleydale peyniri du

ruyordu ve Albany semtinin sessizliği evi kardan bir örtü gibi sarmıştı. Mutfaktaki uğraşlarından sonra Şefin kendisi de hafifçe salça kokuyordu.

«Gerçekten nefis doğrusu; enfes.»

«Eski bir Norfolk yemeğidir. Brown Nenenin Ipswich Rostosu.»

«Etin kendisi de ağızda dağılıyor, yani.»

«Brevver'a alış veriş yapmasını öğretebildim. Ama hiç bir zaman iyi bir aşçı olamayacak. Her dakika başında durmak gerek.»

Bir süre derin bir saygıyla dolu bir sessizlik içinde yemeklerini yediler. Sessizliği bozan tek şey yoldan geçen bir kadının topuk tıkırtılarıydı.

«İyi bir şarap,» dedi Tabii Müsteşar, en sonunda.

«55'ler iyi çıktı. Yoksa henüz biraz yeni mi sayılır?»

«Yok canım.»

Peynir servisi yaptıktan sonra Şef gene konuştu:

«Şu Rus notası. Dışişleri ne diyor buna?»

«Karaip denizindeki üslere değgin bölüm biraz şaşalattı bizi.» Rosemary peksimetlerinin hafif çıtırtısı duyuldu. «Bahama Adalarını demek istiyor olamazlar. Oradaki üslerin değeri, Yankee'lerin bize verdiği üç beş eski destroyerin değerinden üstün değildir. Küba desen, biz başlangıçtan beri Küba'daki o inşaatın Rus kaynaklı olduğuna inanmıştık. Ne diyorsunuz, yoksa Amerika'nın işi olabilir mi bunlar?»

«Bize bilgi vermezler miydi?»

«Vermezler, vermezler! Fuchs olayından sonra ağızlarını daha bir sıkı tutar oldular, korkarım. Bi-

zım de birçok şeyi gizli tuttuğumuzu ileri sürüyorlar. Sizin şu Havana'daki ajan neler der?»

«Kendisinden bu konuda eksiksiz bir rapor isteyeceğim. VVensleydale nasıl?»

«Şahane.»

«Kırmızı şaraptan buyurun.»

«Cockburn, 1935, değil mi?»

«27.»

Şef, «Eninde sonunda savaş çıkarmaya niyetli olduklarını sanmıyorsunuz, değil mi?» diye sordu.

«Ne desem yalan.»

«Küba'da iyice hızlandılar. Polisten de yardım gördüklerini sanıyoruz. Bizim Havana'daki ajan günler yaşadı. En iyi adamı, bildiğiniz gibi, o inşaatların havadan fotoğrafını çekmeye giderken öldü. Kaza sonucu ama hepimiz için büyük bir kayıptır. Gene de fotoğraflar uğruna bir adamın hayatından çok daha büyük bir bedel ödemeye ben hazırım. Zaten bin beş yüz dolar ödemiştik... Ajanlardan bir ikincisine sokakta ateş açmışlar, o da korkmuş. Bir üçüncüsü kurtuluş yolunu gizlenmekte bulmuş. Bir de kadın ajan var. Posta Telgraf Umum Müdürünün metresi olmasına rağmen onu bile sorguya çekmişler. Şimdilik bizim ajana ilişmediler, belki de göz altında bulundurmak için. Zaten cin gibi herif.»

«Gene de onca adamının temizlenmesine yol açıyorsa biraz dikkatsiz davranmış sayılmaz mı?»

«Başlangıçta biraz kayıp vermeyi göze almanız gerek. Ajanımızın kullandığı kitap şifresini çözmüşler. Bu kitaplı şifreler oldum olası içime sinmez zaten. Küba'da yaşlı bir Alman var. Karşı tarafın en önemli ajanıymış, hem de şifre uzmanı. Havvthorne bizim ajanın kulağını da bükmüş bu konuda. Gelgei-
ielim bu eski toprak ticaret adamlarının nasıl oldu

ğunu bilirsiniz ya: dostlarına inatla bağlanırlar; toz kondurmazlar. Onun gözünün açılması yönünden, bir iki kayıp vermesi belki de hayırlı oldu... Bir yaprak sigarası?»

«Teşekkür ederim... Bir baskına filan uğrarsa düzeni yeniden kurabilecek mi?»

«Bu adamla aşık atamazlar. Yaman bir şey. Düşman kampını içerden tutmasını başarmış. Polis örgütünden önemli birini kadrosuna almış; iki yönlü ajan olarak.»

«İyi ama, böyle iki yanlı çalışan ajanlar hiç bir zaman pek... tekin değildirler, öyle değil mi? Sizden yana mıdır, domuzdan yana mı, hiç bir zaman kestirilemez.»

«Bizim ajanın onu her oyunda yiyeceğine benim güvenim var,» dedi Şef. «Yiyecek diyorum, çünkü ikisi de deli gibi dama meraklısı. Zaten birbirleriyle bağlantı kurmak için kullandıkları bahane de bu.»

«Bu inşaat sorununun bizi ne denli kaygulandırıyor olduğunu anlatamam, Şef. Ne desem az kaçır. Ah, o ajanı öldürmelerinden önce fotoğrafları bir ele geçirebilseydiniz... Başbakan ille Yankee'lere başvurup onlardan yardım isteyelim diye baskı yapıp duruyor.»

«Sakin ha. Yaptırtmayın bunu. Onların güvenlik örgütüne hiç güvenemeyiz.»

BİRİNCİ BÖLÜM

«Yedim,» dedi Yüzbaşı Segura.

Havana Kuiüp'te buluşmuşlardı. Burası bir kulüp filan değildi, gerçekte. Sahibi Baccardi rom firmasının rakibiydi. Bu yüzden buradaki bütün romlu içkiler parasızdı. Bu da Vormold'a bankadaki hesabını kabartma olanağı sağlıyordu, çünkü burada içtiklerini de, doğal olarak meslek gereği yaptığı giderlerden sayıyor ve Londra'ya yolladığı hesaba geçirmekten vazgeçmiyordu. Bu içkilerin neden bedava olduklarını açıklamaya kalkışsa Londra'dakilerin canı sıkılacağı gibi, belki akılları bile pek almayacaktı.

Bar, On yedinci yüzyıldan kalma bir evin ilk katındaydı. Pencereler, bir zamanlar Kristof Kolomb'un ölüsüne barınaklık etmiş olan Katedrale bakıyordu. Katedralin önünde yükselen kocaman, kurşun renkli taştan Kristof Kolomb heykeli, su altında geçen yüzyıllar boyunca börtü böceğin tırtıklamasıyla yaratılmışı andırıyordu: bir mercan yatağı gibi...

Biliyor musunuz,» dedi Yüzbaşı Segura. «Bir zamanlar benden hoşlanmadığınızı sanırdım.»

«Dama oynamakla bir insan, kişisel hoşlanma dışında amaçlar da güdebilir.»

«Evet; benim için de öyle.» Sonra Yüzbaşı Segura, «Bakın!» dedi. «Dama yaptım.»

«Ben de sizin üç taşınızı yiyorum.»

«Bunu görmedim sanıyorsunuz ama, sizin bu oyununuzun bana yardımını şimdi göreceksiniz. Bakın, şu sırada yapabileceğiniz tek damanın yolunu böylece kapıyorum... İki hafta önce Santiago'ya, Santa Clara'ya ve Cienfuegos'a ne diye gittiniz?»

«Bu mevsimde hep giderim; perakendecileri görmeye.»

«Görünüşe göre gerçekten de amacınız bu imiş gibiydi. Rıhtımdaki bir lokantada tek başınıza yemek yediniz. Sinemaya gittiniz, sonra dönüp yattınız. Ertesi sabah...»

«Benim gizli bir ajan olduğuma gerçekten inanıyor musunuz?»

«İnancım sarsılmaya başladı. Dostlarımızın yanımlı olmuş olduğunu sanıyorum.»

«Dostlarımız da kimdir?»

«Dr. Hasselbacher'in dostları, diyelim isterse-
niz.»

«Onlar kim oluyor, peki?»

Yüzbaşı Segura, «Benim görevim Havana'da neler olup bittiğini bilmektir,» dedi. «Yoksa birilerinden yana çıkmak, ya da bilgi vermek değil.»

Taşlarını tahtanın üstünde hiç bir direnme gör-
meksizin oynatarak damadan damaya geçiyordu.

«Küba'da herhangi bir Gizli Servisi ilgilendirecek önemde bir şey var mı?»

«Çok küçük bir ülkede olduğumuz yadsınamaz; ne var ki Amerikan kıyılarının çok yakınındayız. Sonra sizin de Jameyka'daki üssünüze doğru yönelmiş

durumdayız. Bir ülke, diyelim ki Rusya gibi, dört bir yandan başka ülkelerle çevriliyse, içerden bir yumrukla kendine delik açmaya kalkışır.»

«Ben ya da Dr. Hasselbacher gibileri dünya potansiyelinde ne işe yararız ki? Elektrikli süpürgele-ri satan bir adam. Emekli bir doktor.»

Yüzbaşı Segura, «Her oyunda önemsiz taşlar vardır,» dedi. «Sizin şu taşınız gibi. Ben bu taşı yiyorum ama siz hiç oralı olmuyorsunuz. Gene de Dr. Hasselbacher bulmaca çözmekte çok uzadır.»

«Bulmacanın ne ilişkisi var konumuzla?»

«Böyle kimselerden çok iyi şifre uzmanı çıkar. Bir gün birisi bana sizin şifreli bir telgrafınızla şifrenin çözümünü gösterdi. Daha doğrusu, kendim bulabileceğim bir yere bırakmışlar. Bulunca sizi Küba'dan kovacağımı sanıyorlardı, belki de.» Yüzbaşı güldü. «Milly'nin babası. Nerden bileceklerdi?»

«Konusu neydi telgrafın?»

«Mühendis Cifuentes'i kadroya aldığınızı bildi-riyordunuz. Gülünç bir şeydi. Çok yakından tanırım kendisini. Ona ateş açmaları belki de sizin o telgrafınıza daha bir inandırıcılık kazandırmak içindi. Belki o telgrafı, sizi aradan kaldırmak amacıyla kendileri yazdılar. Ya da belki onlar dolmaları benden daha kolaylıkla yutuyorlar.»

«Akıl almaz bir öykü, doğrusu!» Wormold taşlardan birini sürdürdü. «Cifuentes'in benim ajanım olmadığına nasıl böylesi kesinlikle inanabiliyorsunuz?»

«Dama oynayıştınızdan, Bay Wormold. Bir de Mühendis Cifuentes'i kendim sorguya çektiğim için.»

«İşkence yaptınız mı ona?»

Yüzbaşı Segura güldü:

«Hayır. İşkence edilebilecek sınıftan değildir o.»

«İşkence konusunda sınıf ayrımı gözetildiğini bilmezdim, doğrusu.»

«Sevgili Bay Wormold, bazı insanlar kendilerine işkence edilmesini doğal saydıkları yerde bu düşünce bazılarının tepesini attırır; bunu da bilmez değilsinizdir ya, artık? Ortada, bir tür ikili anlaşılmaya benzer bir durum olmadıkça kimseye işkence edilmez.»

«İşkence var, işkencecik var. Dr. Hasselbacher'ın laboratuvarını tuzla buz etmeleri de işkence...»

«Amatörlerin ne yapacağı önceden kestirilemez. Polis o işe hiç karışmadı. Zaten Dr. Hasselbacher işkence edilebilecek sınıftan değildir.»

«Kimlerdir bu sınıftan olanlar?»

«Bizim memleketteki; tüm Lâtin Amerika ülkelerindeki yoksullar. Orta Avrupa ile Doğu ülkelerinin yoksulları... Sizinkiler gibi sosyal güvenlik sistemi kurmuş olan ülkelerde gerçek yoksul bulunmadığından sizler işkence edilemeyenlerdensiniz. Küba'da polis Lâtin Amerika ile Baltık devletlerinden gelen göçmenlere karşı dilediğince sert davranabilir. Ama sizin memleketinizle İskandinav ülkelerinden gelenlere karşı daha dikkatlidir. Karşılıklı bir içgüdüyle dayanır bu sorun. Katolikler, söz gelimi, Protestanlara oranla daha ağır suçlar işledikleri gibi, işkenceye de daha yatkındırlar... Görüyorsunuz ya, o damayı yapmakta haklıymışım. Şimdi de en son taşınızı yiyorum.»

«Her zaman siz kazanırsınız değil mi? İlginç bir varsayım, bu sizin işkence üstüne ileri sürdüğünüzdür.»

«Batının, büyük Komünist ülkelere onca dış bilesinin bir nedeni, Komünistlerin sınıf ayrımı diye bir şey tanımayışlarıdır. Komünistlerin ba

zan öteki sınıftan kimselere de işkence yaptıkları olur. Gerçekte Hitler de bunu yaptı ve bütün dünyayı zangırdattı. Bizim cezaevlerimizde, Lizbon ve Karakas gibi yerlerin cezaevlerinde olup bitenleri kimse umursamaz. Gelgelelim Hitler aşırıya kaçtı; pusulayı şaşırtıp hiç ayırım yapmadı. Sizin ülkenizdeki bir prensesin şoförüyle yatması gibi bir şey...»

«Bizim ülkede böyle şeyler kimseyi zangırdatmıyor artık.»

«Herhangi bir şey insanları eskisi gibi zangırdatmaya başlarsa bu herkes için büyük bir tehlike sayılır.»

Karşılıklı birer daiquiri daha söylediler. İçkiler öylesine buz gibi donmuştu ki insan nezle olmak istemezse ufacık yudumlarla emmesi gerekiyordu.

Yüzbaşı Segura, «Ya Milly nasıl?» diye sordu. «İyidir.»

«Çok sevdiğim bir çocuk. Çok iyi bir terbiye vermişsiniz ona.»

«Böyle düşündüğünüze sevindim.»

«Oturma izninizin geri alınmasına yol açacak bir işlere bulaşmanızı istemeyişimin bir nedeni de bu. Bay Vormold. Kızınız giderse Havana daha sönük bir yer olur.»

«Bana gerçekten inandığınızı hiç sanmıyorum, Yüzbaşım; ama Cifuentes benim adamım değildi.»

«Ama ben inanıyorum buna. Bana kalırsa birileri sizi bir av köpeği niyetine kullanmak istedi; ya da sahici yaban ördeklerini kendine çeken o boyalı tahta ördekler niyetine.» Yüzbaşı daiquirisini Dîtirdi. «Bu da benim pek güzel işime geliyor. Yaban ördeklerinin gelip konmasını seyretmeye ben de bayılırım: Rusya'dan, Amerika'dan, İngiltere'den, hatta bir de bakarsın gene Almanya'dan bile gelmeye başl

lamışlar. Bizim buralardaki yerli avcıları hor görürler. Ama bir gün hepsi de güzelce, yerli yerine konunca... öyle bir av partisi olacak ki benim için...»

«Karmakarışık bir dünyada yaşıyoruz. Elektrikli süpürge satmak benim daha kolayıma geliyor.»

«İşleriniz açılmıştır ya, umarım?»

«Evet; evet, çok iyi gidiyor.»

«Kadronuzu genişletmeniz ilgimi çekti. Sifonlu sekreteriniz güzel bir kadın, hani şu ceketinin önü kapanmayan. Bir de genç adamınız var.»

«Defterlere bakacak biri gerekliydi. Lopez'e güven olmuyor bu konuda.»

«Hâ, Lopez; sizin ajanlardan biri daha.» Yüzbaşı Segura güldü. «Ya da bana öyle söylediler.»

«Evet; bana Emniyet Amirliğiyle ilgili bilgiler sağlıyor.»

«Dikkatli olun, Bay VVormold. Lopez işkence edilebilen sınıftandır.»

İkisi de gülerek daiquirilerini yudumladılar. Güneşli bir günde işkenceden söz edip gülmek kolaydır.

«Benim artık gitmem gerekiyor, Bay VVormold.»

«Hücreleriniz benim casuslarımla dolmuş taş yordur, sanırım.»

«Birkaç idam kararı alarak hücrelerde yer açmak her zaman elimizdedir.»

«Günlerden bir gün sizi damada yeneceğim, Yüzbaşım.»

«Hiç sanmıyorum, Bay VVormold.»

VVormold, pencereden dışarıya baktı ve Yüzbaşı Segura'nın, pomza taşından yapılmışa benzer Kristof Kolomb heykelinin önünden geçerek ofisine doğru yürüyüşünü seyretti. Sonra parasız bir daiquiri daha içti.

Havana Kulüp'le Yüzbaşı Segura onun yaşamında, Dr. Hasselbacher'le Wonder Bar'ın yerini almış gibiydiler. Yaş dönümü gibi bir şeydi bu; Wormold'un bu değişime elinden geldiğince alışmaktan başka çıkar yolu yoktu. İnsan geçen zamanı geri döndüremezdi ki! Dr. Hasselbacher onun karşısında küçük düşmüştü. Arkadaşlık da küçük düşmeleri kaldıramaz. Wormold, Dr. Hasselbacher'i bir daha görmemişti.

Bu Kulüpte de Wonder Bar'da olduğu gibi Havana'nın yerlisi yerine geçiyor, kendi de kendini o gözle görüyordu. İçkileri getiren şık genç barmen ona turist gibi davranmıyor; masanın üstünde dizili duran çeşitli rom şişelerinden birini ona satmak gibi bir işe kalkışmıyordu. Kır sakallı bir adam, her sabahki gibi bu sabah da gazetesini okumaktaydı. Her sabahki gibi postacı bedava içkisi için bir mola vermişti. Onlar da Havana'nın yerlisiydiler. Dört tane turist ellerinde hasır sepet içinde rom şişeleriyle bardan çıktılar. Yüzleri içki ve neşeyle kızarmış, içtikleri içkinin onlara bedava geldiğine inanıyorlardı.

Yabarcı bunlar, diye Wormold düşündü; yani işkence edilemeyecek olanlardan...

Daiquirisini hızlı içip bitirdiğinden dışarı çıktığı zaman gözlerinden ateş fışkırıyordu. Turistler on yedinci yüzyıldan kalma kuyuya eğilmiş bakıyorlardı. İçine birer tane değil, ikişer tane daiquiri ödeyecek kadar bozuk para atmışlardı. Memleketlerine sağlıcakla dönebilmeyi sağlama bağlıyorlardı.

Bir kadın sesi Wormold'u çağırdı. Wormold, kemirli pasajdaki hatıralık eşya dükkânında, çingirakların, kara suratlı bebeklerle boyalı su kabaklarının arasında duran Beatrice'yi gördü.

«Ne arıyorsun burda?»

«Sen Segura ile buluştuğun zaman hep diken üstünde kalıyorum. Bu kez kendim gelip kesinlikle öğreneyim dedim.»

«Neyi?»

Beatrice en sonunda onun gerçek bir casus olmadığını, ajan filan kullanmadığını sezinlemeye mi başlamıştı, acaba? Belki de Londra'dan ya da Kings-ton'daki 59200'den, Vormold'u göz altında bulundurması için talimat almıştı. Eve doğru yürümeye başladılar.

Beatrice, «Bu dama oyunlarının bir tuzak muzak olmadığını,» diye Vormold'un sorusunu yanıtladı. «Polisin seni kapana kısıtırmadıklarına iyice kanı getirmek istedim. İki yönlü çalışan ajanlar tekin değildir. Oyuncaklı iştir onlarla uğraşmak.»

«Çok kuruntu yapıyorsun.»

«Sen de çok tecrübesizsin. Raul'la Cifuentes'in başına gelenleri düşünsene.»

Vormold rahat bir soluk alarak, «Polis Cifuentes'i sorguya çekmiş,» dedi. «Bellendi artık. Bundan böyle işimize yaramaz.»

«Öyleyse sen de belllenmiş sayılmaz mısın?»

«Cifuentes'in ağzında hiç bir şey alamadılar. Zaten soruları seçen Yüzbaşı Segura idi. O da bizlerden. Ona şöyle okkalı bir prim ödemenin zamanıdır, diye düşünüyorum. Bize buradaki ecnebi ajanların eksiksiz bir listesini çıkarmaya çalışıyor... Hem Amerikalıların hem de Rusların. Yaban ördeği diyor onlara.»

«Güzel! bir başarı olur, bizim için. Ya o platformlar?»

«Bir süre için o işin peşini bırakmak zorundayız. Kendi ülkesini baltalamaya zorlayamam ya, adamı.»

Katedralin önünden geçerken Vormold merdivenlerin dibinde oturan kör bir dilenciye her zaman verdiği sadakayı verdi.

Beatrice, «Şu güneşte insanın körlere özeneceği geliyor,» dedi.

Vormold'un yaratıcılık içgüdüsünde bir kıpırdanma oldu.

«Biliyor musun, gerçekte kör değil bu adam. O lup biten her şeyi görüyor.»

«Usta bir oyuncu olmalı öyleyse. Sen Segura ile birlikteyken ben hep ona baktım.»

«O da seni gözetliyormuştur, öyleyse. Benim en iyi muhbirlerimden biridir. Segura ile ne zaman buluşsam onu buraya oturturum.»

«Oysa Merkeze hiç bildirmediğin bunu.»

«Önemi yok ki. Kör dilenci için de dosya açacak değiller ya! Zaten ben onu bilgi edinmek için kullanmıyorum. Ama ne olsa, beni tutuklasalardı haberi on dakika içerisinde sana ulaşacaktı... O zaman sen ne yapacaktın?»

«Bütün kâğıtları yakıp arabaya atladığım gibi Elçiliğe sığınacaktım.»

«Ya Rudy?»

«Ona da söyleyecektim: bağlantıyı kestiğimizi Londra'ya telsizle bildirip sonra gizlensin diye.»

«İnsan nereye gizlenir böyle zamanlarda?» Vormold sorusunun yanıtını beklemedi. Kendiliğinden büyüüp serpilmeye başlayan öyküyü anlatmaya girişti: «Adı Miguel bu dilencinin. Bu işlerin hepsini bana olan sevgisinden yapıyor. Bir zamanlar onun canını kurtarmıştım da.»

«Nasıl?»

«Önemli bir şey değil. Araba vapurunda bir kağıt

za. Oncağız yüzmesini bilmiyordu; ben biliyordum. Olup olacağı bu.»

«Madalya verdiler mi sana?»

Wormold, göz ucuyla yıldırım gibi Beatrice'ye baktı. Ama genç kadının yüzünde masum bir merak ve ilgiden başka bir şey okunmuyordu.

«Yok, şan şeref kazandırmadı bu iş bana. Hatta adamı yasak bölgede karaya çıkarttım diye beni cezaya bile çarptırdılar.»

«Ne romantik bir öykü. Öyle ya adamcağız şimdi senin için canını verir artık.»

«Yok, canım; pek öyle uzun boylu değil.»

«Söyle bana, siyah meşin kaplı bir küçük hesap defterin var mı senin?»

«Hiç sanmıyorum. Neden?»

«İçine ilk aldığın silgilerle mürekkepli kalem uçlarını not ettiğin?»

«Kalem ucu da nerden çıktı?»

«Hiç, canım, yalnızca merak ettim.»

«Meşin kaplı küçük defterlere hesap tutulduğu nerde görülmüş? Sonra kalem ucuymuş... Kalem ucu kullanan kaldı mı bugünlerde?»

«Boş ver, canım. Henry söyleliydi de. Basit bir yanlışlık.»

«Henry de kimmiş?» diye Wormold sordu.

Beatrice, «59200,» dedi.

Wormold garip bir kıskançlığa kapıldı, çünkü güvencelik kurallarına rağmen Beatrice onu yalnızca bir kere, «Jim,» diye çağırmıştı.

Döndükleri zaman evde kimse yoktu. Wormold son zamanlarda Milly'nin yokluğunu pek duymaz olduğunu fark etti. Hiç değilse bir sevgilinin kendilerini artık üzmediğini anlayanların hüzünlü ferahlığını duydu.

Beatrice, «Rudy dışarı çıkmış,» dedi. «Tatlı bir şeyler alıyordur, varsan baksan. Çok tatlı yiyor. Müt-hiş enerji harcıyor olmalı, çünkü hiç mi hiç şişman-lamıyor. Nasıl olduğunu aklım almıyor ya.»

«İşinin başına dönse iyi olacak. Çekecek telg-rafımız var. Segura, Rusların polis örgütüne sızma-ııyla ilgili çok önemli bilgiler verdi. Söylesem inan-mazsın ama...»

«Bugünlerde ne deseler inanabilirim. Şifre ki-tabında çok ilginç bir şey keşfettim. Harem ağası anlamına gelen bir şifre olduğundan haberin var mı-ydı? Telgraflarda sık sık kullanılıyor mu, dersin?»

«İstanbul'daki şubelerde belki işe yarayabilir.»

«Keşke biz de kullanabileydik. Bir yerini bulup sokuşturamaz mıyız?»

«Bir daha evlenmeye hiç niyetin var mı?»

Beatrice, «Bilinçaltının çağrışımları çok kolay anlaşılıyor,» dedi. «Rudy'nin bizden gizli tuttuğu bir özel yaşantısı mı var, dersin? Aldığı enerjinin tü-münü bizim işte harcıyor olamaz.»

«Özel yaşantı sürebilmek için gerekli olan for-maliteler nedir? Başlamazdan önce Londra'dan izin almak mı gerekiyor?»

«Ne olsa, fazla ileriye gitmezden önce, söz ko-nusu kimselerin dosyası var mı, diye baktırtmak ge-rekir. Londra seks ilişkilerinin de örgütün sınırları • içinde kalmasından yanadır.»

İKİNCİ BOLUM

1

Wormold, «Önemim artıyor olsa gerek,» dedi. «Bir konuşma yapmamı istiyorlar.»

Kadın Binicinin Yıllığı'nı okumakta olan Milly ayıp olmasın diye başını kaldırarak, «Nerde?» diye sordu.

İş dönüşü, sarı gurup ışığının çatılar üstünde dümdüz uzandığı, Milly'nin bal renkli saçlarını yaldızladığı ve Wormold'un bardağındaki viskinin içine vurduğu saatti...

«Avrupalı Tacirler Derneğinin yıllık öğle yemeğinde. Başkan Dr. Braun yaptı bu çağırımı bana; buranın en eski taciri olduğum için.» Sonra Wormold, «Amerikan Baş Konsolosu da şeref konuğu olarak bulunacak,» diye ekledi.

Havana'ya ilk gelişi ve Floridata barında, ailesiyle bir arada, sonradan Milly'nin annesi olacak kızla tanışması, daha dün gibiydi! Oysa şimdi kendisi buranın en eski ecnebi taciri sayılıyordu. Birçokları emekli olmuşlardı; bazıları da son savaşta dövmüşmek üzere ülkelerine dönmüşlerdi; İngiliz'i, Alman'ı, Fransız'ı. Ama Wormold topallığından ötürü çürüğe çıkarılmıştı. Savaşa gidenlerden hiç biri bir daha Havana'ya geri gelmemişti.

«Hangi konuda konuşacaksın?»

«Konuşmayacağım,» dedi Wormold üzgüyle. «Ne diyeceğimi bilemem ki.»

«Hepsinden iyi senin konuşacağına bahse girerim.»

«Yok, canım. Bu Avrupalı tüccarların en eskisi ben olabilirim, Milly, ama en küçüğü de benim. Rom

ihracatçıları; yaprak sigarası yapanlar... gerçekten
iemli olanlar onlar işte.»

«Sen de sensin.»

«Keşke daha akıllı bir baba seçebileymişin kendine.»

«Yüzbaşı Segura senin çok iyi dama oynadığını söylüyor.»

«Onun kadar iyi değil, ama.»

«Ne olur, evet de, bu konuşmaya. Seninle koltuklarım kabarsm istiyorum, baba.»

«Gülünç düşerim orda.»

«Hiç de düşmezsın. Benim hatırıma.»

«Senin hatırına çiğ tavuk bile yerim, Milly. Pe-ki; evet, diyeceğim.»

Rudy, kapıyı tıklattı. Bu onun telsizin başından yırıldığı saatti. Londra'da gece yarısı oluyordu. Genç adam,

«Kingston'dan acele telgraf var,» dedi. «Beatrice'yi alıp geleyim mi?»

«Yok; ben kendim bakarım. Beatrice sinemaya gidiyor.»

Milly, «İşler gerçekten civcivli galiba,» dedi.

«Evet.»

«Oysa eskisinden çok süpürge sattığınızı da görmüyorum!»

Wormold, «Uzun vadeli rekiam ve satış programı uyguluyoruz,» dedi.

Yatak odasına gidip şifreli telgrafı çözdü. Hawthorne'dendi bu. Wormold'un bulabildiği ilk uçakla Kingston'a gidip bilgi vermesini istiyordu.

Wormold: Demek en sonunda öğrendiler, diye düşündü.

Myrtle Bank Otelinde buluşacaklardı. Jameyka'ya yıllardır gelmemiş olan Vormold, çevredeki pislikten ve sıcaıktan bunaldı. İngiliz sömürgelerinin şu sefilliği neye yorulabilir ki? İspanyollar, Fransızlar, Portekizliler yerleştikleri sömürgelerde kentler kuruyorlardı; oysa İngilizler sömürgelerindeki kentleri başıboş büyümeye bırakıyorlardı. Kingston'daki gecekonduyla kıyaslanınca Havana'nın en yoksul sokadı bile daha bir seçkin kalıyordu. Burada eski gaz tenekelerinden yapılmış kulübeler vardı ki, çatıları da otomobil meraklılarından çalınma hurda maden parçalarından örölmüştü.

Havvthorne, Myrtle Bank Otelinin terasında bir şezlonga uzanmış, elindeki bardaktan, bir çubukla Çiftçi Usulü Punç içmekteydi. Vormold'un onu ilk gördüğü zamanki gibi, iki dirhem bir çekirdek giyinmişti gene. Ortalığı kasıp kavuran sıcağın tek belirtisi Havvthorne'nin sol kulağının hemen altına terden yapışmış kalmış olan bir tutam talk pudrasıydı.

«Şöyle buyurun,» dedi.

«Sağolun.»

«Yolculuk iyi geçti ya?»

«Çok iyi; eksik olmayın.»

«Memlekette olmak insanın ne olsa hoşuna gidiyor, değil mi?»

«Memleket?»

«Burasını demek istiyorum. İspanyollardan uzak, burada, İngiliz toprakları üzerinde rahat bir soluk almak.»

Vormold rıhtım boyundaki gecekonduyla, mendil gibi gölge parçasında uyuyakalmış olan zavallı

yarı, denizden çıkarılmış bir odun parçasını o
ıcaık niyetine bağıına basmış duran partal çocuğu
düşündü.

«Havana da iyidir,» dedi.

«Bu punlardan alın bir tane. Bu otelinkiler çok
iyidir.»

«Sağolun.»

Havvthorne, «Sizi buraya ağırmamın nedeni,»
dedi. «Başımız az buçuk dertte de ondan.»

«Öyle mi?»

Wormold, gerçeklerin ortaya çıkmaya başlamış
olacağını düşündü gene. Şu sırada, İngiliz toprakları
üzerinde olduğuna göre onu tutuklayabilirler miydi,
acaba? Neyle suçlayacaklardı onu? Hile ve dolandırıcı-
lık yoluyla para almak... Devlet Sırları Yönetmeliği
altında, daha belirsiz, daha tumturaklı bir suç...

«Şu platform inşaatlarıyla ilgili.»

Wormold'un içinden, «Beatrice'nin hiç bir şey-
den haberi yok,» demek geldi. «Birtakım adamların
her duyduklarına inanmalarının dışında hiç bir suç
ortağım yok...»

«Ne olmuş inşaatlara?» diye sordu.

«Onların fotoğraflarını elde edememeniz büyük
şanssızlık oldu.»

«Elimden geleni yaptım. Olayı biliyorsunuz.»

«Evet. Yolladığınız resimler de garipti biraz.»

«izen ressam pek usta değildi.»

«Beni yanlış anlamayın, dostum. Harika bir a-
lışma yürüttünüz. Ama, ne yalan söyleyeyim, işin
başında sizden... nerdeyse... kuşkulanmış gibi-
dim.»

«Ne yüzden?»

«Nasıl desem... resimlerden kimilerini görünce

aklıma... açık konuşacağım, elektrikli bir süpürge'nin parçalarına benziyorlardı.»

«Evet; benim de dikkatimi çekti bu.»

«O zaman, anlıyorsunuz ya, sizin dükkândaki bütün o zamazingolar aklıma geldi.»

«Gizli Servise nanik yaptığımı sandınız, öyle mi?»

«Şimdi konuşunca zırvalamak gibi geliyor, biliyorum, Gene de... ne olsa... ne yalan söyleyeyim... Ötekilerin sizi öldürmeye karar verdiklerini öğrendiğim zaman bir bakıma sevindim; omzumdan bir yük kalkmış gibi oldu.»

«Beni öldürecekler mi, dediniz?»

«Anlıyorsunuz ya, bu da resimlerin düzmece olmadığını kanıtıyor.»

«Ötekiler kim?»

«Karşımızdakiler, işte. Herneyse ki bu gülünç kuşukları kimseye açmamıştım, dememin gereki yok, sanıyorum.»

«Nasıl öldüreceklermiş beni?»

«Sırası gelince anlatırım... zehirlenme durumları. Şimdi size söylemek istediğim, sizin raporlarınızın doğruluğunu ispatlamak için, fotoğraf dışında bundan iyi bir kanıt olamazdı. Raporlarınızı kendimize saklıyorduk ama şimdi artık Servisin bütün şubelerine dağıttık. Atom Araştırma Merkezine bile yolladık. Hiç bir yardımları dokunmadı bize. Bu planların nükleer bölünmeyle hiç bir ilişkisi olmadığını bildirdiler. Gerçek konuşmak gerekirse biz de Atom'cuların dediklerine takılıp kalmıştık. Atom bombasının dışında, onun kadar tehlikeli, başka, yepyeni savaş silâhları yapılabileceğini hiç aklımıza getirmedik.»

«Nasıl zehirleyeceklermiş beni?»

«Sırasıyla konuşalım, dostum... Savırsın ekonomik yapısını da unutmamak gerek. Küba'nın atom bombası yapabilecek ekonomik gücü yok. Yok ama, ya atoma eş güçte başka bir şey buldularsa... kısa menzilli ve ucuz. İşte üstünde duracağımız sözcük bu: ucuz!»

«Zahmet olmazsa beni nasıl öldüreceklerini söyleyebilir misiniz? Anlarsınız ya, bu konu yakından ilgilendiriyor beni.»

«Elbette söyleyeceğim, dostum. Ben yalnızca sana durumun genel görüntüsünü çizmek, hepimizin nasıl sevinçli olduğumuzu bildirmek istemiştim... raporlarınızın böylelikle onaylanmış olmasına, demek istiyorum. Sizi bir iş yemeği gibi bir yerde zehirlemeyi tasarlıyorlar.»

«Avrupalı Tacirler Derneği'nin yemeğinde mi?»

«Yanılmıyorsam adı böyle bir şeydi.»

«Siz nerden biliyorsunuz?»

«Onların buradaki örgütüne sızmayı başardık. Sizin bölgenizde olup bitenler üstüne ne çok bilgimiz olduğunu bilerseniz şaşarsınız. Söz gelimi, Çizgi dört'ün ölümünün bir kaza sonucu olduğunu söyleyebilirim size. Yalnızca gözünü korkutmak istiyorlardı onun; Çizgi üç'ü ateşe tutup korkuttukları gibi. Gerçekten öldürmeyi tasarladıkları ilk ajan sizsiniz.»

«Dinledikçe içim yağ bağılıyor!»

«Siz ne dersiniz deyin, bir bakıma koltuk kabartıcı bir şey bu. Tehlikeli olmaya başladılar artık.»

Havthorne, «Hüüp,» diye uzun bir ses çıkarak, bardağındaki kat kat tuz, portakal, ananas parçalarının ve en üstteki kirazın arasında kalan en son içki damlalarını da emdi.»

«Bana kalırsa gitmemek en iyisi,» dedi Wormold. Duyduğu düş kırıklığı kendini bile şaşırttı.

«On yıldan beri atladığım ilk öğle yemeği olacak bu. Bu kez benden bir konuşma yapmamı bile istemişlerdi. Firmam da benim bu yemeklere gitmemi ister. Direğe kendi bayrağımızı çekmek gibi bir şey.»

«Ama ELBETTE gideceksiniz. Gitmezseniz olmaz ki.»

«Zehirlenmek için mi?»

«Hiç bir şey yemeden idare edebilirsiniz durumu bilmem anlatabildim mi?»

«Böyle bir yemeğe gidip de hiç bir şey yemeyi siz hiç denediniz mi? Sonra içecek sorunu da var, ortada.»

, «Kapalı bir şarap şişesinin içine de zehir katamazlar ya? Alkolik filan numarası yapabilirsiniz orda... yemek yemeyip yalnızca içki içen birisi...»

«Eksik olmayın. Kendimi böyle tanıtmak bana iş yönünden gerçekten çok yararlı olur.»

Havvthorne, «İnsanların çoğu alkoliklere içten içe acırlar,» dedi. «Hem zaten gitmezseniz Karşımızdakiler! kuşkulandırmış oluruz. Bu da bana bilgi sağlayanları tehlikeye düşürür. Bilgi kaynaklarımızı korumak boynumuzun' borcudur.»

«Meslek şerefi, değil mi?»

«Tam üstüne bastın, dostum. Başka bir nokta daha var: hazırlanan komployu biliyoruz da komployu hazırlayanları bilmiyoruz, simgelerinin dışında. Kim olduklarını keşfedersek onların hapse tıklılmasında direktip örgütlerini dağıtabiliriz.»

«Evet. Öyle ya; kusursuz cinayet diye bir şey yoktur, değil mi? Otopsimi yaparlarken nasılsa bir ip ucu ele geçirirsiniz. Böylelikle Segura'ya da bir şeyler yapsın diye baskıda bulunursunuz.»

«Ne o? Korkmuyorsunuz ya? Tehlikeli bir mesle

lektir sizinkisi. Göze atamıyorsanız girmemeliydiniz.»

«Eski Ispartalı annelere benziyorsunuz, Hawt orne: Ya savaştan zaferle dönersin ya da bir daha masanın altından çıkmazsın!»

«Bakın bu iyi bir buluş, işte. Tam sırasında masanın altına sokuluverirsiniz. Katiller sizi öldürsün; başkalarıysa yalnız zilzurna oluşunuza verirler.»

«Dört Büyüklerin Moskova'daki toplantısı değil bu. Avrupalı Tacirler masa altlarına düşmezler.»

«Hiç mi düşmezler?»

«Hiç ya. Durumu gözümde büyülttüğümü sanıyorsunuz, değil mi?»

«Şimdilik sizin için telâş edilecek bir durum olmadığına inanıyorum. Unutmayın, bu yemekte size servis yapılmıyor. Siz kendi yemeğinizi kendiniz alıyorsunuz.»

«Elbette. Yalnız Nacional'daki yemekler her zaman Morro pavuryasıyla başlar ki, bu da önceden hazırlanır.»

«Siz de onu yemeyiverirsiniz. Birçok kimseler pavurya sevmezler. Öbür yemekler ortaya geldiği zaman da yanınıza düşen tabağı almayın. Bir hokkabazın sizi zorla el çabukluğuna getirmesi gibidir bu. Geri çevirirsiniz; olur biter.»

«Ne var ki hokkabaz, karşısındakinin tüm tetikliğine rağmen el çabukluğu yapmayı çoğunlukla başarır.»

«Bakın ne diyeceğim; yemek Nacional'da mı veriliyor, dediniz?»

«Evet.»

«Öyleyse Çizgi yediyi kullanmanıza ne gibi bir engel var?»

«Çizgi yedi de kim?»

«Kendi tuttuğunuz adamları unutuyor musunuz yoksa? Nacional'daki baş garson değil mi, kuzum? Sizin tabağınızı karıştırmaları diye göz kulak olur. Aldığı paralara karşılık bir şeyler yapmasının sırasındır zaten. Onun kaynağından geleceği tek bir rapor bile göndermediniz.»

«Yemekteki adamın kim olacağı konusunda hiç bir ip ucu veremez misiniz bana? Yani beni...» Wormold, 'öldürmek' sözcüğüne gelince akli karışıp bo-calayarak, «.. Bu işi yapacak olan adam?» diye sor-du.

«Elimde en ufak bir ip ucu yok, dostum. Siz herkese karşı dikkatli olmaya bakın. Bir bardak da-ha punç almaz mıydınız?»

3

Küba'ya giden uçak tenhaydı. Çok çocuklu bir İspanyol kadını. Uçak havalanır havalanmaz çocuk-lardan bazıları yaygarayı bastılar, bazılarını da uçak tuttu. Şalına canlı horoz sarmış bir kara kadın. Wormold'un selâmlaşacak kadar tanıdığı Kübalı bir yap-rak sigarası ihracatçısı. Puposunu ancak hostes söy-leyince söndüren, tüvit ceketli bir İngiliz. Puposunu, söndürmek zorunda kaldıktan sonra, gösterişli bir biçimde emip duruyordu. Tüvit ceketinin içinde su gibi ter döküyordu. Her zaman haklı çıkmakta dire-nen çoğu kimseler gibi ekşi suratlıydı.

Öğle yemekleri dağıtıldığı zaman birkaç sıra geriye, Wormold'un yanına oturdu.

«Piç kurularının yaygarasından kafam şişti,»

dedi «Rahatsız etmiyorum ya?» Vormold'un dizinin üstünde duran kâğıtlara baktı. «Gıcır'lardan mısınız?» diye sordu.

«Evet.»

«Ben de Tertemizlerdenim. Adım Carter.»

«Yaa.»

«Küba'ya bu daha ikinci gelişim.» Sonra Carter iposunu, içini üfleyerek bir yana koydu ve yemeğini yemeye hazırlandı. «Eğlencesi bolmuş, diyorlar.»

Vormold, «Doğrudur,» dedi. «Ruletle genelevle sevenler için.»

Carter, bir köpeğin başını okşarcasına tütün keşimi okşadı.

«Benim sadık yarım...» Sonra, «Öyle eğlence demek istememiştim,» dedi. «Gerçi bu konuda yobazlığım yoktur. Kimbilir, denense belki de ilginçtir. Roma'da iken Romalıların yaptığını yapmak...» Sonra lâfı değiştirdi: «Çok satış yapabiliyor musunuz?»

«İyidir.»

«Yeni bir model çıkardık, piyasayı resmen silip süpürecek.»

Carter, tabağındaki eflâtun renkli pastadan kocaman bir lokma ısırды, sonra bir parça piliç kesti.

«Öyle mi?» dedi Vormold.

«Çim biçicileri gibi bir motörle işliyor. Kullanan kadını hiç yormuyor. Sonra ordan oraya sürülecek uzun uzun hortumları da yok.»

«Ya gürültüsü?»

«Özel susturucusu var. Sizin modellerden daha sessiz. FISILDAYAN KADIN diyoruz bu modelin adına.»

Kaplumbağa çorbasından bir kaşık aldıktan sonra meyva salatasını yemeye başladı. Üzümlerin çekirdeklerini dişleri arasında çıtırdatarak eziyordu.

«Yakında Küba'da bir şube açıyoruz,» dedi. «Dr. Braun'u tanır mısınız?»

«Tanışmışlığımız vardır. Avrupalı Tacirler Derneği'nde. Derneğimizin başkanıdır. Cenevre'den bilimsel aygıtlar ithal eder.»

«Ta kendisi. Bize çok yardımcı oldu. Çok değerli fikirler verdi. Onun konuğu olarak sizin derneğin yemeğine de geliyorum. Nasıl, adamın karnını doyuruyorlar mı bari?»

«Otel yemekleri neye benzer, bilirsiniz.»

Carter, bir üzüm çekirdeğini tükürerek, «Hiç değilse bundan iyidir ya,» dedi.

Mayonezin içindeki kuşkonmazı görmemişmiş meğer. Bu kez onu yemeye başladı. Sonradan ceplerinde aranarak,

«Buyrun, kartım,» dedi.

Kartın üzerinde, William Carter; Teknoloji Bakeloryası, Nottovich Üniversitesi» yazıyordu. Bir köşesinde de: «Tertemiz Elektrik Süpürgeleri Ltd.»

«Bir haftalığına Seville Biltmore'da kalıyorum,» dedi Carter.

«Yazık ki yanımda kartım yok, ama adım Wormold'dur.» \

«Davis diye birini tanır mısınız?»

«Hiç sanmıyorum.»

«Kolejde, yatakhane de oda arkadaşıldık. Sonra o Gripfix firmasına girdi, bu dolaylarda bir yere geliyordu. Ne tuhaf... dünyanın hangi köşesine gitseniz karşınıza Nottovich'li biri yüzde yüz çıkıyor... Siz oradan değilsiniz, Bay Wormold, değil mi?»

«Hayır.»

«Reading'den misiniz?»

«Üniversite okumadım.»

Carter iyi yüreklilikle, «Hiç göstermiyorsunuz,»

dedi. «Aslında niyetim Oxford'a gitmekti ama teknolojide öylesine geri kalmışlar ki. Öğretmen olmak isteyenler için biçilmiş kaftan bir okul sayılabilir.»

Kuru memesine yapışan bir çocuk gibi Carter gene piposunu emmeye koyuldu. Öyle ki biraz sonra pipodan ısığa benzer sesler çıkarmaya başladı. Derken, ağzında kalan bir tanen zerresi acılığıyla dilini burmuşcasına, damdan düşer gibi, «Çağ dışı,» dedi ansızın, hırsla. «Geçmiş sömürerek ayakta kalmış müzelik kurumlar. Elimde olsa ortadan kaldırırdım.»

«Neyi ortadan kaldırırdınız?»

«Oxford'la Cambridge'i.»

Carter tepsinin üstünde kalmış tek yiyecek olan ekmek parçasını alarak ufalamaya başladı: geçen yılların ya da inatçı sarmaşıkların bir taş duvarı ufaladığı gibi...

Gümrükten geçerlerken Wormold onu yitirdi. Carter elinde örnek olarak getirdiği Tertemiz elektrik süpürgesini geçirmekte güçlük çekiyordu. Wormold Gıcır Elektrik Süpürgeleri temsilcisinin ona bu konuda yardım etmesinde hiç bir gerekçe göremedi.

Beatrice, Hillman'ı alıp onu karşılamaya gelmişti. Herhangi bir yolculuktan döndüğünde Wormold'u bir kadın karşılamayalı çok yıllar oluyordu.

«İşler yolunda mı?» diye genç kadın sordu.

«Evet. Yolunda sayılır." Benden hoşnut kalmışa benzerler.»

Wormold, kadının direksiyonu kullanan ellerine baktı. Hava sıcak olduğundan Beatrice eldiven takmamıştı. Güzel ellerdi bunlar, yetenekli.

«Yüzüğünü takmamışsın,» dedi Wormold.

«Kimse farkına varmaz sanmıştım. Milly de fark etti. Ailecek gözleriniz keskin.»

«Ytirmedin ya?»

«Dün yıkanırken çıkarmıştım. Takmayı unutmuşum. İnsanın unuttuğu bir yüzüğü takmasında bir anlam yoktur, değil mi?»

Wormold öğle yemeği konusunu ona işte o zaman açtı.

Beatrice, «Gitmeyeceksin ya?» dedi.

«Havvthorne gitmemi istiyor. Bilgi kaynağını korumak için.»

«Başlarım şimdi ben onun bilgi kaynağına.»

«Gitmem için daha önemli bir zorunluk var. Dr. Hasselbacher bir şey söylemişti. Bu adamlar sıkışınca insanın sevdiği şeylere saldırıyorlar. Şimdi gitmezsem başka bir yol düşünürler. Daha kötü bir yol. Bundan haberimiz de olmaz. Bundan sonra karşılarına aldıkları ben olmayabilirim. Kendi kendimi, Onlara yetecek derecede sevdiğimi sanmıyorum... Bu kez Milly'yi seçebilirler. Ya da seni...»

Wormold kendi sözlerinin ardında gizli olan anlamı, ancak genç kadın onu kapısının önünde bırakıp uzaklaştıktan sonra kavrayabildi.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1

«Bir fincan kahveden başka bir şeye elini sürmedin,» dedi Milly. «İnsan hiç değilse bir parça kızarmış ekmek yer.»

«Canım istemiyor.»

«Bu gidişle Derneğin yemeğinde karnını iyice dolduracaksın. Oysa, Morro pavuryası sana dokunur; bal gibi de biliyorsun bunu.»

«Yeyip içtiğime çok dikkat edeceğim. Söz veriyorum.»

«Sağlam bir kahvaltı etsen çok daha yerinde olurdu. Boş mideye onca içki! Oysa şimdi biraz buğday lapası yesen alkolün etkisini düşürürdü.»

Milly'nin hanım hanımcık günlerinden biri olduğu anlaşılıyordu.

«Kusura bakma, Milly; hiç boğazımdan geçmiyor. Kafamın içi öyle karışık ki. Kuzum üstüme olma, bugün.»

«Konuşmanı hazırladın mı?»

«Elimden geleni yaptım ama, ben el içinde konuşabilen bir insan değilim, Milly. Bunu benden neye istediklerini hiç anlamıyorum.»

Ne var ki anlamaya başlıyordu ve bu yüzden diken üstünde gibiydi. Birisi bu konuda Dr. Braun'a baskı yapmıştı. Ve bu birinin kimliği, bedeli ne olursa olsun ortaya çıkarılmalıydı. Vormold,

«Bedel de benim işte,» diye düşündü.

«Bahse girerim, çok heyecan yaratacaksın,» dedi Milly.

«Tersine; bu yemekte heyecan yaratmamak için elimden geleni yapacağım.»

Milly okula gidince Vormold bir süre masa başında oturdu. Milly'nin yediği buğday ezmesi kutusunun üzerinde, Minik Cüce Dun Duu'nun son serüvenlerini anlatan ufak bir resimli roman vardı. Bu kez Minik Cüce, Sen Bernar köpeği büyüklüğünde bir fareyle karşılaşiyor ve kedi numarası yapıp miavlayarak fareyi korkutup kaçıırıyordu. Çok basit

bir öyküydü bu. Çocuğu yaşam denen şeye hazırladığı pek söylenemezdi.

Buğday ezmesini satan firma aynı zamanda, on iki kutu kapağı biriktirene bir oyuncak tabanca armağan ediyordu. Paket hemen hemen bitmiş olduğundan Vvormold, bıçağını gösterilen çizgi üzerinden dikkatle geçirerek kapağı kesmeye başladı.

Kapağın en son köşesini dönerken Beatrice içeri girdi.

«Ne yapıyorsun?» diye sordu.

«Oyuncak bir tabanca, ofiste işimize yarar diye düşündüm de. Geriye topu topu on bir kapak kaldı.»

«Dün gece hiç gözümü kırpmadım.»

«Kahveyi çok mu kaçırdın?»

«Yoo. Dr. Hasselbacher'in bir dediğini söylemiş-tin. O aklıma takıldı. Milly konusunda. Ne olur, gitme şu yemeğe.»

«Elimden geleni yapmak zorundayım.»

«Yaptıkların yeter de artar bile. Londra'dakiler senin çalışmanı çok beğeniyorlar. Sana çektikleri tel-lerden anlıyorum bunu. Henry ne derse desin, Londra senin böyle gülünç bir şekilde tehlikeye atılmanı istemeyecektir.»

«Dediği çok doğrudu. Gitmezsem başka bir yol deneyeceklerdir.»

«Sen Milly'yi merak etme. Onu atmaca gibi kollarım ben.»

«Ya seni kim kollasın?»

«Bu benim mesleğim. Kendi isteğimle bu işteyim. Kendimi bana karşı sorumlu tutmanın gereği yok.»

«Daha önce böyle bir durumla karşılaştığın olmuş muydu?»

«Hayır. Ama daha önce senin gibi bir patronum da olmamıştı ki. Sende ortalığı karıştıran bir şeyler var. Aslında bu iş, basit bir yazıhaneyle bir sürü can sıkıcı haberleşmeden başka bir şey değildir. Cinayetlerle ilişkimiz olmaz bizim. Ben de senin bir cinayete kurban gitmeni istemiyorum. Anlıyorsun ya, etten kemikten bir insansın sen. Erkek Çocuğunun Öz Dergisi'nden alınma bir kişi değilsin. Tanrıyı seversen o şapşal kutuyu elinden bırak da beni dinle.»

«Minik Cücenin serüvenlerini yeni baştan okuyordum.»

«Öyleyse bu sabah onunla başbaşa evde otur. Ben gider sana bundan önceki kutuları sırasıyla alırım; cücenin öyküsünü başından okursun.»

«Havthorne ne dediyse hepsi mantıklıydı. Yayıp içtiklerime dikkat ederim, olur biter. Karşımızdakilerin kim olduğunu öğrenmek gerçekten önemli. Hiç değilse aldığım paraya karşılık bir şey yapmış olacağım.»

«Yaptıkların yetti, diyorum sana. Bu musibet yemeğe gitmenin bir anlamı yok.»

«Anlamı var. Bir gurur sorunu bu.»

«Kime gösteriş yapacaksın ki?»

«Sana.»

2

Nacional Otelinin girişinde, İtalyan ayakkabıları ile Danimarka işi kül tablaları, İsveç camlarıyla leylâk renkli İngiliz yünlüleri gösteren vitrinlerin arasında ilerledi. Avrupalı Tacirler'in her zaman top

landıkları salonun tam önündeki bir koltukta Dr. Hasselbacher'i, yatağının üstünde, Uhlán üniformasıyla oturup geçmişten konuştuğu geceden beri bu ilk görüşüydü. Dernek üyelerinden birçoğu, özel yemek salonuna girerlerken duralayıp yaşlı doktorla konuşuyorlardı ama, Dr. Hasselbacher onları umursamıyordu.

Wormold onun oturduğu yere varmıştı.

Dr. Hasselbacher, «Oraya girmeyin, Bay Wormold,» dedi.

Sesini alçaltmadan konuştuğu için sözleri vitrinlerin arasında yankılanarak herkesin dikkatini çekmişti.

«Nasılsınız, Hasselbacher?»

«Oraya girmeyin, dedim.»

«İlk söylediğinizde duydum.»

«Sizi orada zehirlemeyi tasarlıyorlar.»

Konuklardan çoğu durup gözlerini dikerek onlara baktılar, sonra gülümsediler. İçlerinden biri, bir Amerikalı,

«Yemekler böylesi kötü ha?» dedi.

Herkes gülmüştü.

Wormold, «Burada durmayın, Hasselbacher,» dedi. «Göze batıyorsunuz.»

«Girecek misiniz?»

«Elbette. Konuşmalardan birini de ben yapacağım.»

«Milly var ortada. Onu unutmayın.»

«Milly'yi merak etmeyin. Hem ben buradan girdiğim gibi yürüyerek çıkacağım, Hasselbacher. Kuzum, siz evinize gidin.»

Dr. Hasselbacher, «Peki, ama size haber vermeden edemedim,» dedi. «Telefon başında bekleyeceğim.»

«Çıktığım zaman sizi bir çınlatırım.»

«Allahaismarladık, Jim.»

«Güle güle, Doktor.»

İlk adıyla çağrılmak Vormold'u gafil avlamıştı, er zaman şakadan düşündüğü şey gelmişti aklına: r. Hasselbacher onu ilk adıyla ancak ölüm döşeğinde, yaşamasından umudunu kestiği zaman çağıracaktı. Vormold ansızın bir korkuya kapıldı. Bir yalnızlık duydu içinde; evinden çok uzaklardaymışcasına bir gariplik...

Birinin, «Vormold,» diye seslendiğini duyarak dönünce Tertemizcilerden Carter'i gördü. Ne var ki, şu dakikada Carter onun gözünde yalnızca Carter değil, aynı zamanda İngiltere'nin orta bölgeleri, İngiliz züppeliği, İngiliz kabalıydı; İngiltere deyince aklına gelen olanca hısımlık, güvenlik duygusuydu, sıcacık.

«Carter!» deyişini duyanlar onun şu dakikada

«Ne iyi oldu da size rastladım,» dedi Carter. olduğunu sanırlardı... ki, gerçekten de öyleydi.

«Ne iyi oldu da size rasladım,» dedi Carter. «Anasını sattığım, tek Tanrının kulunu tanımıyorum. Bizim... şey, yani Dr. Braun'u bile tanımıyorum.»

Piposuyla tütün kesesi, cebini şişirmişti. Carter cebinin üstünden, güvenlik aracasına bunları okşayıp duruyordu.

«Carter, size eski dostlarımdan Dr. Hasselbacher'i tanıştırayım.»

«İyi günler, Doktor.» Sonra Carter, Vormold'a dönerek, «Dün gece Havana kazan ben kepçe, sizi aradım,» dedi. «Gidilecek yerleri bir türlü bulamıyorum.»

İki İngiliz yanyana özel yemek salonuna girdiler. Adamakıllı mantıksız bir şeydi, Vormold'un bir va-

tandasın varlığında bulduğu bu güvenlik duyusu. Gene de Carter'in yanında yürürken tehlikeden uzak bir sığınaktaymış gibi geliyordu.

3

Yemek odasına, Baş Konsolosun şerefine iki tane kocaman Amerikan bayrağı asılmıştı. Her ulusun temsilcisinin oturacağı yeri ise, havaalanı lokantalarındaki gibi, küçük küçük kâğıt bayraklar belirtiyordu.

Masanın en başında Dr. Braun'un yerine bir işviçre bayrağı dikilmişti. Havana'daki en büyük yapıp sigarası ihracatçılarından olan Monako Konsolosu için bir Monako bayrağı bile vardı. Monako Konsolosu, iki ülke arasındaki dostluğun belirtisi olarak Amerikan Baş Konsolosunun sağına oturtulmuştu.

Wormold'la Carter salona girdikleri zaman kokteyller dağıtılıyordu. Garsonlardan biri o saat yanlarına yaklaştı. Gözleri Wormold'u aldatıyor muydu? Yoksa adam en son kalan daiquiri bardağı onun önüne rastlasın diye tepsiyi belli belirsiz çevirmiş miydi gerçekten?

«İstemem. Teşekkür ederim.»

Carter elini tepsiyeye doğru uzattı ama garson servis kapısına doğru seğırtmişti bile.

Bir ses, «Beyefendi sek bir martiniyi mi tercih ederler acaba?» diye sordu.

Wormold döndü. Baş garson yanlarında belirmişti.

«Yok. Teşekkür ederim. Martini sevmem.»

«İskoç viskisi? Biraz şerri? Manhattan kokteyl? Ne istersiniz.»

Wormold, «İçki istemiyorum,» dedi.

Bunun üzerine baş garson onun yanından ayrılarak bir başka konuğa sokuldu. Çizgi yedi buydu demek. Wormold'u öldürmekle görevlendirilmişse talihin ne garip bir cilvesi olurdu. Wormold çevresine bakınıp Carter'i aradı ama, Tertemizlerin temsilcisi dernek başkanının peşine düşmüştü.

İskoç aksanıyla konuşan bir ses, «Bulmuşken içebildiğinizce için; iyi edersiniz,» dedi. «Adım MacDougall. Sofrada yanyana düşmüştüz.»

«Yanılmıyorsam sizi şimdiye dek hiç görmedim. Değil mi?»

«McIntyre'in yerine geçtim. McIntyre'i tanırdınız sanırım?»

«Ha, evet; elbette.»

Dr; Braun, pek önemli olmayan Carter'i saat it-halâtı yapan bir başka İsviçreliye yamamış, Amerikan Baş Konsolosunu salonda dolaştırarak derneğin seçkin üyeleriyle tanıştıyordu.

Afmanlar batı yönündeki duvarın önünde ayrı bir grup yapmışlardı. Yüzlerinde deutschmark'ın üstünlüğü düello yaralarının izleri gibi açıkça okunuyordu: Belsen'i bile atlatabilmiş olan ulusal onurları bir döviz kuruna bağlıydı, şimdi...

Wormold merak etti: acaba bu yemekle ilgili olan diplomatik sırrı Dr. Hasşelbacher'le konuşurken onlardan biri mi ağzından kaçırmıştı? Beri yandan ağızdan kaçırmak diye bir şey de söz konusu olmayabilirdi. Doktoru, şantajla, gereken zehiri sağlamaya zorlamışlardı belki de. Eğer öyleyse, Dr. Has-selbacher, Wormold'la aralarındaki eski dostluğun

hatırına, insanı acı çektirmeden öldürecek bir zehir seçerdi; zehirin acı çektirmeyeni varsa, elbet...

MacDougall bir İskoç oyun havasının neşeli ve hızlı temposuyla konuşarak, «Fırsat bulmuşken içerseniz iyi edersiniz, diyordum,» dedi. «Bundan başka içki vermiyorlar.»

«Yemeğin yanında şarap verirler elbet, değil mi?»

«Şu masaya baksanıza.»

Her tabağın yanı başına küçük teker kişilik süt şişeleri konmuştu.

«Çağrı kartını okumadınız mı? Yüce dostumuz ve müttefikimiz Amerika'nın şerefine mavi tabak denen türden özel bir yemek bu.»

«Mavi tabak mı?»

«Mavi tabağın ne demeye geldiğini bilmez değilsiniz ya, canım? Hani yemekleri toptan, bir tek tabağın üstüne yığıp adamın eline tutuşturuyorlar: fırında hindi, meyvalı sos, sosis, havuç haşla masiyle kızarmış patates. Kızarmış patates denen şeyden tiksiniyorum ama mavi tabak yemeklerinde insana seçme hakkı tanımazlar ki.»

«Tanımazlar mı?»

«Önüne konanı yemek zorundasın. Demokrasi diye buna derler, oğlum.»

Dr. Braun hepsini sofraya çağırıyordu. Wormold aynı ulustan olanların bir araya oturacağını, Carter'ın de öbür yanına düşeceğini umdu. Ama solunda oturan adam, süt şişesine suratını buruşturarak bakan yabancı bir İskandinavdı.

Wormold içinden, «Kim düzenlemişse iyi düzenlemiş doğrusu,» diye düşündü. «Hiç bir şeye güvenilemem. Süte bile.»

Garsonlar masanın çevresinde dönüp dolana

rak Morro pavuryalarının servisine başlamışlardı bile. Tam o sırada Wormold tam karşısında Carter'i görerek derin bir soluk aldı. Herifin bayağılığında öyle rahatlatıcı bir şey vardı ki! Düşüncelerini ezbere bildiğiniz için, bir İngiliz polisine başvururcasına sığınabilirdiniz ona.

Wormold garsona, «Teşekkür ederim, pavuryadan almayacağım,» dedi.

MacDougall, «Bu şeyleri yememekle akıllılık ediyorunuz,» dedi. «Ben de almıyorum. Viskinin yanında iyi gitmez. Şimdi şu önünüzdeki buzlu suyun birazını içip bardağı masanın altına tutarsanız, cebimdeki şişe ikimize de yeter.»

Wormold hiç düşünmeden elini bardağına attı, sonra kafasında bir kuşku burgulandı. Kimdi bu MacDougall? Wormold'un onu hiç görmüşlüğü yoktu. McIntyre'in gidişinden de şimdiye değin hiç haberi olmamıştı. Bardaktaki suyun, şişedeki viskinin zehirlenmiş olmadığını kim bilebilirdi?»

Wormold bardağı eliyle kavrayarak, «McIntyre neden ayrıldı?» diye sordu.

«Biliyorsunuz, işte, olağan durumlardan; anlarsınız ya. İçin şu suyunuzu. Güzelim İskoç viskisini suya boğmak günah olur. En iyi cinsten bu.»

«Çok teşekkür ederim, ama bu saatte içki almam.»

«İçki içmeyi saatlere bağlayanlar İngilizler olmuştur, İskoçlar değil. İngilizlere kalsa, ölümü bile saate bağlarlar yani.»

Masanın karşı yanından Carter, «Bana bir yudum verirseniz sevinirim,» dedi. «Adım Carter.»

Wormold MacDougall'ın ona viski boşaltmasına, derin bir oh çekerek baktı. Böylece ortadan bir kuşku eksilmiş oluyordu. Öyle ya, Carter'i kim zehirle-

mek isteyebilirdi? Gene de Vormold, «Bu Bay MacDougall'ın işkoçluğunda bir öğretilik var,» diye düşünmekten kendini alamadı. Yapmacık kokuyor...»

Asık suratlı İskandinav, küçük İsveç bayrağının arkasından bakarak, (daha doğrusu Vormold bunun İsveç bayrağı olduğunu sanıyordu; bu İskandinav renklerini bir türlü birbirinden ayıramazdı) sert bir sesle, «Svenson,» diye kendini tanıttı.

Vormold, «Vormold,» dedi.

«Bu süt saçmalığını nereden çıkarmışlar?»

Vormold, «Bence Dr. Braun Amerikan dostluğunu ciddiye almakta biraz işgüzarlık ediyor,» dedi.

«Ya da komiklik etmeye çalışıyor,» diye Carter fikir yürüttü.

«Dr. Braun'un şakadan pek anladığını sanmıyorum.»

«Elektrikli süpürge satarım. Ya siz?»

«Camdan eşya. Bildiğiniz gibi, dünyanın en iyi camı İsveç'te yapılır. Bu ekmek çok güzel. Siz ekmek yemez misiniz?»

Sözlerini önceden, bir dilbilgisi kitabına bakarak ezberleyip gelmiş gibiydi.

«Ekmek yemeyi kaldırdım. Kilo yapıyor da.»

Bay Svenson uzun Kuzey gecelerinin eğlencelerine yaraşır tasalı bir gülüşle, «Bana kalırsa biraz kilo almak sizin için iyi olur, Bay Vormold,» dedi.

Baş Konsolosun oturduğu karşı uçta mavi tabakları dağıtmaya başlamışlardı. MacDougall hindi konusunda yanılmıştı. Baş yemek olarak Maryland usulü piliç vardı. Ama sosislerle havuçları ve kızarmış patatesleri iyi bilmişti. Dr. Braun ötekilerden biraz geç kalmıştı. Hâlâ önündeki pavuryayı didikleyip duruyordu. Baş Konsolos konuşmasındaki ciddilik ve kalın camlı gözlüklerinin ardından, hiç kır

pışmadan bakan gözleriyle onun lokmalarını boğazına dizmiş olsa gerekti.

İki garson masa boyunca ilerlemekteydiler. Biri risi pavurya tabaklarını kaldırırken, öbürü boşalan yerlere mavi tabakları koyuyordu. Süt şişesini açmayı yalnızca Baş Konsolos akıl etmişti.

Wormold'un dajın kulağına bir «Dulles» kelimesi ulaştı. Garsonlardan biri, elindeki iki tabakla yaklaştı. Birini İskandinav'ın, ötekini de Wormold'un önüne koydu. Wormold ödünü koparan ölüm tehlikesinin belki de yalnızca saçma bir soğuk şaka olduğunu düşündü. Belki de Havthorne şaklaban bir adamdı. Hasselbacher de... Wormold hatırlıyordu: bir zamanlar Milly, Dr. Hasselbacher'in hiç şaka yapıp yapmadığını sormuştu ona. Bazan ölüm tehlikesi, adamı alınmak tehlikesinden yeğ gelir adama.

Wormold şimdi de Carter'e açılmak ve onun vereceği akli başında yanıtı duymak istedi. Sonra önündeki tabağı bakınca tuhaf bir şeyin farkına vardı: tabakta havuç yoktu.

Çarçabuk, «Siz havuç sevmiyorsunuz,» diyerek tabağı MacDougall'ın önüne kaydırıldı.

Bay MacDougall da çarçabuk, «Benim sevmediğim patates kızartmasıdır,» diyerek tabağı Lüksemburg Konsolosunun önüne itti.

Karşısındaki bir Almanla derin bir konuşmaya dalmış olan Lüksemburg'lu, tabağı nazik bir tavırla komşusuna verdi.

Bu nezaket herkese bulaşmış gibiydi şimdi. Tabak elden ele geçerek, Morro Pavuryasının kalıntılarını yeni aldirtmış olan Dr. Braun yönünde ilerledi. Baş Garson durumu fark ederek tabağın peşine düştü. Ne var ki tabak ondan hep bir adım ilerde gider gibiydi. Wormold, elinde yeni tabaklarla ge-

len bir garsonun yoluna kesti ve Mavi tabaklardan birini aldı. Garson ne yapacağını bilemez gibi duradı. Wormold iştahla yemeye başladı.

«Havuçlar ağzınıza lâyk,» dedi.

Baş Garson, Dr. Braun'un tepesine dikilmişti.

«Özür dilerim, Dr. Braun; tabağınıza havuç koymamışlar.»

Dr. Braun, «Ben zaten havuç sevmem,» diyerek tavuktan bir parça kesti.

Baş Garson, «Kusura bakmayın,» diyerek başkanın tabağını kaptı. «Mutfakta bir karışıklık olmuş.»

İane tasını taşıyan bir çömez gibi tabak elinde, salon boyunca servis kapısına doğru yürüdü. Bay MacDougall kendi viskisini yudumlamaktaydı.

Wormold, «Artık ben de içebilirim,» dedi. «Kutlamalıyım.»

«Yaşa, dostum. Suyla mı sek mi?»

«Sizin suyunuzdan alabilir miyim? Benimkinin içine bir sinek düşmüş.»

«Elbette.»

Wormold suyun üçte ikisini içti, sonra bardağı Bay MacDougall'a uzattı. MacDougall eli açık davranarak ona bir duble boşalttı.

«Acele et; biz senden ilerdeyiz,» dedi.

Wormold, gene güvenlik bölgesine dönmüştü. Biraz önce kuşkulananmış olan komşusuna kanı kaynatarak,

«Buluşup görüşelim,» dedi.

«Zaten böyle toplantılar insanları birbirine yaklaştırmazsa beş para etmez.»

«Bu yemek olmasa ne sizinle, ne de Carter'le karşılaşamayacaktım.»

Üçü de birer viski daha içtiler. İliklerine değin ısındığını duyan Wormold,

«Kızımla tanışmanızı isterdim, ikinizin de,» dedi.

«İşleriniz nasıl gidiyor?»

«İyidir. Ofisi büyütüyoruz.»

Dr. Braun herkesin susması için masaya vurdu.

Carter, şu anda Vormold'un içini viski gibi ısıtan o yüksek, pervasız Nottovich sesiyle, «Şerefe kadeh kaldırmak için içki verecekler elbet,» dedi.

MacDougall, «Nutuklar çekilecek ama, kadehler kalkmayacak, oğlum,» dedi.

«O deyyuslardan biri de benim,» dedi Vormold.

«Konuşuyor musunuz?»

«En eski üye olarak.»

«Şükür bu günleri gösterene,» dedi MacDougall.

Amerikan Baş Konsolosu, Dr. Braun'un isteği üzerine konuşmaya başladı. Demokrasiler arasında ki manevî bağlara değindi. Küba'yı demokrasiden sayar gibiydi. Ticaret çok önemliydi bu konuda, çünkü ticaret olmasa manevî bağlar da kurulamazdı... yoksa öbür türlü müydü? Baş Konsolos az gelişmiş ülkeTere yapılan yardımdan da konuştu; bu yardımla bu ülkeler daha çok mal satın alabileceklerdi; mal satın alabilmeleri de manevî bağları pekiştirecekti...

Otelin içlerinde bir yerde bir köpek ulumaya başlamıştı. Baş garson ara kapının kapanması için bir işaret yaptı.

Bugün bu yemeğe çağrılmak Baş Konsolos için büyük bir şeref olmuş. Burada Avrupa Ticaret Dünyasının belli başlı temsilcileriyle tanışarak manevî bağları daha da pekiştirmeye fırsat bulmuş

Vormold iki viski daha yuvarladı.

Dr. Braun, «Şimdi Derneğimizin en eski üyesin»

den bir konuşma yapmasını isteyeceğim,» dedi. «En eski derken yaşını demeye getirmiyorum,» Dr. Braun, öbür yanında oturan şaşica gözlü, esmer adama doğru hafifçe eğilerek, «Sayın Bay Vekil,» dedi, «Sizin konuştuğunuz olmanın ayrıcalığı ve mutluluğu içinde yaşadığımız bu güzel kentte, Avrupa Ticaretine hizmet ederek geçirdiği yılların uzunluğunu demeye getiriyorum... Hepimizin de bildiği gibi, bu üye Bay Vormold'dur.» Başkan elindeki notlara şöyle, çarçabuk bir göz attı. «Bay James Vormold. Gıcır Elektrik Süpürgelerinin Havana Temsilcisi.»

MacDougall, «Tüh anasını, viskiyi bitirdik, yahı,» dedi. «Sen şu işe bak. Oysa sana yürek vermek asıl şimdi gerek.»

Carter, «Ben de hazırlıklı gelmiştim ama çoğunu uçakta bitirdim,» dedi. «Cep şişesinin dibinde azıcık kaldı.»

MacDougall, «Onu elbette dostumuza vereceğiz,» dedi. «Şimdi onun yüreklenmesi gerek. Bu durumda kendimizi düşünemeyiz.»

Dr. Braun, «Bay Vormold'u» diye konuşmaktaydı. «Hizmet kavramının kusursuz bir simgesi olarak görüyoruz: alçak gönüllü, sessiz sedasız, ama becerikli, çalışkan ve yılmaz... Ticaret Dünyasının düşmanları satıcı tipini çok zaman karşısındakine, yararsız, gereksiz, hatta zararlı bir mal satmak dışında bir amaç gütmeyen, ağzı kalabalık, saygısız bir çığırtnk olarak çizerler. Oysa gerçeğe uymayan bir portredir bu...»

Vormold, «Sağdasınız, Carter,» dedi. «Şu sırada bir içki canıma değer, doğrusu.»

«Böyle konuşmalara alışık değilsiniz, ha?»

«Sorun yalnızca bu konuşmayı yapmak değil...»

Vormold masanın üzerinden karşıdaki şu baya

ğı ya da beylik Nottvich'li yüze doğru eğildi. Carter'in kuşkuculuğuna; tecrübesizlikten doğan rahat ve basit şakalarıyla bu kuşkuculuğu kendine de aşılayacağına güvenebilirdi. Carter'le birlikte olduğu sürece hiç bir şeyden korkmazdı.

«Biliyorum,» dedi. «Söylediklerimin bir tekine bile inanmayacaksınız...»

Ama Carter'in inanmamasını kendisi istiyordu. Carter'den inanmamazlık öğrenebilmeyi istiyordu.

Ayağına bir şey sürtündü. Wormold masanın altına bakınca kapkara, dakshund cinsi bir köpek gördü: hayvan, sarkık, yuvarlak kulaklarının çerçevesiyle yüzüyle ondan yiyecek bir şeyler dileniyordu. Servis kapısından, garsonlara görünmeden gelmiş olsa gerekti. Şimdi de bulunursa kovalanacağını bildiğinden, masa örtüsünün altına gizlenmişti.

Carter ufak, yassı bir şişeyi Wormold'a doğru itti.

«İçinde kalan iki kişiye yetmez. Siz buyurun.»

«Eksik olmayın, Carter.»

Wormold şişenin kapağını açtı; içindikileri bardağına boşalttı.

«Olup olacağı Johnny Walker.. Lüks bir marka değil.»

Dr. Braun, «İçimizde, bir ticaret adamının topluma adadığı uzun hizmet yıllarından hepimiz adına konuşabilecek birisi varsa o da Bay James Wormold'dur,» diyordu. «Şimdi kendisinden bizlere...»

Carter, şerefe kadeh kaldırıyormuş gibi yaparak göz kırptı:

«H. Hadisenize, Wormold. «H. hadi, yuvarlayın şunu.»

Wormold, elindeki viski bardağını masanın üstüne koydu.

«Ne dediniz, Carter?»

«Bir an önce için, dedim.»

«Yok; hiç de öyle demediniz, Carter.»

Onun «H» harfine gelince dilinin h.hafifçe takıldığıını neden fark etmemişti şimdiye değin? Yoksa Carter de bunun farkında mıydı da «H» ile başlayan sözcükleri kullanmamaya dikkat ediyor, ancak h.he yecanlandığı zamanlarda mı, kendini unutuyordu?

«Ne oluyorsunuz, Bay VVormold?»

VVormold köpeğin başını okşamak amacıyla elini indirdi, bu arada istemeden olmuştasına bardağı devirdi.

«Doktoru tanımamazlıktan geldiniz.»

«Ne doktoru?»

«Sizin deyiminizle, Dr. H.Hasselbacher.»

Masanın başından, Dr. Braun, «Bay VVormold,» diye seslendi.

VVormold biraz sallanarak ayağa kalktı. Başka kumanya bulamayan köpek yere dökülen viskiyi yalamaktaydı.

VVormold, «Amaçlarınız ne olursa olsun, benim konuşmamı istediğiniz için sağ olun var olun,» dedi.

Masadan yükselen hafif bir kıkırdaşma onu şaşılatmıştı: espri yapmak istememişti.

«Bu, benim böyle bir toplulukta yaptığım ilk konuşma. Bir ara bu ilk konuşmanın aynı zamanda son konuşmam olacağını sandım.»

VVormold, Carter'i kendine bakmaya zorladı. Carter suratını astı. VVormold'a şu sırada ölmemekle bir pot kırmış gibi geldi, herkesin içinde zilzurna olmuş gibi. Belki de gerçekten çok kaçırmıştı içkiyi

«Aranızda dostum var mı, yok mu, bilmiyorum; ama bazı düşmanlarım olduğu bir gerçektir,» dedi.

Birinin, «Aa; yazık,» dediği duyuldu. Gülüşmeler oldu. Böyle giderse Vormold nükteli bir konuşmacı diye ad yapacaktı!

«Bugünlerde Soğuk Savaştan çok söz ediliyor,» diye sözlerini sürdürdü. «Ama ticaretle ilgili kime sorarsanız size söyler: aynı malı yapan iki firma arasındaki savaş iyice sıcak bir savaştır. Örnek olarak Gıcır ve Tertemiz elektrik süpürgelerini ele alalım. Bu iki marka süpürge arasında büyük bir değişiklik yoktur. Biri Rus ya da Alman, öbürü de, diyelim ki, İngiliz olan iki insanın arasında pek bir değişiklik olmadığı gibi. Rakip firmalardaki birkaç kişinin gözünü bürüyen hırs olmasa, dünyada ne savaş olurdu, ne de iş konusunda aşık atma merakı. En baştaki birkaç tane adam gereksinimler yaratıyorlar, gereksiz yarışmalara girişilsin, diye buyuruyorlar. Böylece Bay Carter'le beni de birbirimizin üstüne saldırtıyorlar.»

Kimse gülmüyordu artık. Dr. Braun eğildi, Baş Konsolosun kulağına bir şey fısıldadı.

Vormold, yassı şişeyi alıp kaldırarak, «Firmanın çıkarı için onu buraya, beni zehirlemeye yollayan adamın adını Carter'in bile bildiğini sanmıyorum,» dedi.

Herkes gene, bu kez rahatlayarak, gülüştü.

'MacDougall, «O biçim zehire can kurban!» dedi.

Derken, durup dururken, köpek mızıldanmaya başladı. Örtünün altından sıyrıldığı gibi servis kapısına doğru seyirtti.

Baş Garson'un, «Max!» diye bağırdığını duydu-lar. «Max!»

Bir sessizlik, sonra birkaç tedirgin gülüşme oldu. Aralıksız uluyarak kendi göğsünü ısırmaya yelteniyordu. Baş Garson servis kapısında ardından yetişerek onu kucağına aldı. Ne var ki köpek can acısından bağırarak kendini gene yere attı.

MacDougall neşesiz bir gülüşle, «İçkiyi çok kaçırmışa benzer,» dedi.

Wormold, «İzin isteyeyim, Dr. Braun,» dedi. «Gösteri sona erdi.»

Baş Garson'un peşi sıra servis kapısından içeri dalarak, «Dur biraz,» dedi.

«Ne istiyorsunuz?»

«Tabağıma ne oldu; onu öğrenmek istiyorum.»

«Tabağınız mı? Ne demek istiyorsunuz, efendim?»

«Benim tabağım bir başkasına verilmesin diye pek yırtındınız da.»

«Anlamıyorum.»

«İçindeki yemeğin zehirli olduğunu biliyor muydunuz?»

«Yemeklerin bozuk olduğunu mu söylemek istiyorsunuz, efendim?»

«O tabaktaki yemek zehirliydi, sen de benim değil Dr. Braun'un canını kurtarmak için çırpıyordun: bunu demek istiyorum.»

«Kusura bakmayın ama dediklerinizden hiç bir şey anlamıyorum, efendim. İşim başımdan aşkın. Özgür dilerim...»

Mutfığa giden koridordan bir köpek uluması geliyordu; arada daha keskin bir sancının iniltileriyle kesilen, usul, içler acısı bir ses... .

Baş Garson, «Max,» diye bağırdı gene ve o dakikada robot olmaktan çıkarak etten kemikten bir in-

san gibi koridordan aşağı bir koşu kopardı. Mutfak kapısını şrakkadanak açtı.

«Max!»

Kara daksund, masanın altında büzüldüğü yerden başını tasayla kaldırdı, sonra sancıyan gövdesini bin güçlkle Baş Garsona doğru sürümeye başladı.

Başında aşçı kukuletesi bulunan bir adam, «Burada hiç bir şey yemedi,» dedi: «Tabağı çöpe attık.»

Köpek garsonun ayakları dibine yığılıp kalmıştı.

Baş Garson onun yanibaşında diz çöktü.

«Max, mein Kind, mein Kind; Max, yavrucuğum,» diyordu.

Köpeğın kara gövdesi garsonun kara kostümünün ucundan sarkan bir parça gibiydi. Aynı etle kemikten yapılmış değıldiler, ama aynı kumaş topundan biçilmiş olabilirlerdi. Mutfakta çalışanlar onların çevresini kuşatmışlardı.

Uzun kara tüp hafifçe silkelendi, pembe bir dil diş macunu gibi dişarı sızarak yere uzandı, kaldı. Baş Garson elini köpeğın sırtına koydu, sonra başını kaldırıp Vormold'a baktı. Yaşla dolu gözler onu öyle bir suçluyordu ki, ölmüş köpeğın yanibaşında dipdiri dikelmiş durduğı için... Vormold'un içinden nerdeyse özür dilemek geldi.

Ama sesini çıkarmadan döndü, dişarı çıktı. Koridorun ucunda durup arkasına baktı. Karalar giymiş adam kara köpeğın yanında diz çökmüştü; beyazlar içindeki aşçı başı yanlarında, ayakta duruyordu; yamaklar bir mezar başındaki yaşlılar gibi onların çevresini almışlardı: ellerinde, birer cenaze çelengin andıran süpürgeler, sünger ve bulaşık bezleriyle.

«Benim ölümüm böylesi heyecan yaratmazdı,» diye Vvormold içinden geçirdi.

4

«İşte dönüp geldim,» dedi Beatrice'ye. «Masanın altında değilim. Zaferle döndüm. Benim yerime köpeğin biri öldü.»

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1

Yüzbaşı Segura, «Sizi yalnız bulduğuma sevindim,» dedi. «Yalnız mısınız?»

«Yapayalnız.»

«Çat kapı gelişimin kusuruna bakmazsınız, sanırım. Rahatsız edilmeyelim diye kapıya iki tane ağıdam koydum.»

«Beni tutukluyor musunuz, yoksa?»

«Yok canım.»

«Milly ile Beatrice sinemaya gittiler. Gelince içeriye sokuimazlarsa şaşarlar.»

«Çok zamanınızı almayacağım. Sizinle iki şey görüşmeye geldim. Birisi önemli. Öbürü sıradan bir iş. Önemlisinden başlayabilir miyim?»

«Lütfen.»

«Bay Vvormold, Tanrının izniyle sizden kızınızı istiyorum.»

«Bunun için kapıya iki polis dikmek mi gerekiyor?»

«Rahatsız edilmezsek daha iyi konuşabiliriz.»

«Milly ile görüştünüz mü bunu?»

«Sizden önce onunla görüşmek aklımın ucundan bile geçmez.»

«Öyle ya, burada bile yasalar benden izin almanızı gerektirir; öyle değil mi?»

«Yasa değil, gündelik bir nezaket sorunu bu. Sigara içebilir miyim?»

«Elbette. Kutunuz gerçekten insan derisinden mi yapılma?»

Yüzbaşı Segura güldü.

«Ah, Milly, ne yaramaz şey!» Sonra, «Onun o söylediğine gerçekten inanıyor musunuz, Bay Wormold?» diye sordu.

Düpedüz yalan söylemesini sevmiyordu, belki de. Belki dini bütün bir Katolikti.

«Kızım daha çok küçük, Yüzbaşı Segura. Evlenecek yaşta değil.»

«Bu ülkeye göre tam gelinlik çağındadır.»

«Onun henüz evlenmek istediğini de sanmıyorum.»

«Siz onun aklını bu işe yatırabilirsiniz, Bay Wormold.»

«Size Kızıl Çaylak diyorlar, değil mi?»

«Küba'da bu, bir bakıma övgü sayılır.»

«Sonra siz yarınıza da pek güvenemezsiniz, gibime geliyor. Düşmanlarınızın çok olduğunu sanıyorum.»

«Karım dul kalacak olursa biriktirdiğim para ona yeter. Bu yönden benim yarımınız sizinkinden daha güvenli sayılır, Bay Wormold. Sözgelimi şu dükk

kân. Size pek kazanç sağladığını sanmıyorum. Zaten bugün yarın kapatılması ihtimali de var.»

«Kapatılmak mı?»

«Sizin olay yaratmak istediğinizi hiç sanmıyorum, Bay Vormold. Ne var ki çevrenizde bir sürü kuşku çekici olaylar dönmeye başladı, son günlerde. Bu ülkeden ayrılmak zorunda kalırsanız, kızınızın burada rahat bir yuva kurmuş olması sizi daha bir mutlu kılmaz mı?»

«Nasıl kuşku çekici olaylar, Yüzbaşı Segura?»

«Bir araba kazası olmuştu; nedeni önemli değil. Derken Mühendis Cifuentes'e ateş edildi, oysa kendisi İçişleri Bakanının yakın dostudur. Profesör Sánchez sizin zorla evine girip onu korkutmaya kalkışmanızdan yakındı. Daha daha, bir köpeği zehirlediğini ileri sürenler bile var.»

«Ben mi köpek zehirlemişim?»

«Çok gülünç, elbette. Ama Hotel Nacional'daki baş garsonlardan biri köpeğine zehirli viski verdiğini ileri sürdü. Siz bir köpeğe ne diye viski içiretiniz? Anlamıyorum. Baş garson da anlamıyor. Belki de bir Alman köpeği olduğu için düşünüyor. Susuyorsunuz, Bay Vormold.»

«Dilimi yutmuş gibiyim de.»

«Üzüntüsünden yanına varılamıyordu, zavallicığın. Yoksa zırvalıyor diye hemen dışarı attıracaktım. Sonradan, yaptığınız işi görüp keyiflenmek için mutfağa bile gittiğinizi söyledi. Ama ben size böyle bir şey konduramam Bay Vormold. Oldum olası iyi yürekli bir insan olarak bilirim sizi. Anlatılanların gerçeğe hiç bir ilişkisi olmadığını söyleyin; bana yeter de...»

«Bir köpek gerçekten zehirlendi. Zehirli viski

benim bardağımdaydı. Ama köpek için değil, benim için düşünülmüştü.»

«Sizi neden zehirlemek istesinler?»

«Bilmiyorum.»

«Birbirinden garip iki ifade. Birbirini götürür ben-
ce. Bana kalırsa ortada zehir filan yoktu; köpek de
eceliyle öldü. Zaten ihtiyar bir köpekmiş, anladığı-
ma göre. Gene de, Bay VVormold, çevrenizde bir
dolu kuşkulu işlerin döndüğünü siz de yadsıyamaz-
sınız. Belki de sizin ülkenizle ilgili yazılarda okudu-
ğum çocuklara benziyorsunuz: hani kendileri suç-
suzdurlar ama varlıkları, büyücüleri, hortakları az-
dırır da çevrelerinde akıl dışı olaylar geçmeye baş-
lar.»

«Belki ben de öyleyimdir. Siz bu hortlakların ad-
larını biliyor musunuz?»

«Çoğunun. Artık, destur savul, deyip onları ba-
şımızdan atmanın zamanı geldi sanıyorum. Şu sırada
Sayın Başkan için bir rapor hazırlamaktyım.»

«Ben de var mıyım bu raporda?»

«Olmayabilirsiniz. Size söylemek istiyorum,
Bay VVormold: birikmiş param var; başıma bir şey
gelecek olursa Milly'yi rahatça yaşatabilecek bir pa-
ra. Bir ihtilâl koparsa Miami'ye yerleşmemize de
yeteceğini söylememin gereği yok, sanıyorum.»

«Bana bunları söylemeniz yersiz. Malî durumu-
nuzun sağlamlığı konusunda hiç bir kaygum yok.»

«Bunları konuşmamız, bizim geleneğimiz gere-
ğidir, Bay VVormold. Sağlık durumuma gelince, iyi-
dir. Size gereken raporları gösterebilirim. Çocuk
konusunda da bir güçlüğe uğrayacağımı sanmıyo-
rum. Bu konuda çok kanıtlarım var.»

«Anlıyorum.»

«Kızınızı üzecek bir durum bulunmadığını da be-

lirtmek isterim. Çocukların gelecekleri sağlanmış tır. Şu sıradaki bağlantım hiç önemli değildir. Protestanların bu konuda biraz titiz olduklarını biliyorum da.»

«Ben tam anlamıyla Protestan sayılmam, nasılsa.»

«Kızınızın da Katolik olması bir şans eseridir. Onun benimle evlenmesi gerçekten yakışık alır, Bay Wormold.»

«Ama Milly daha on yedi yaşında.»

«Çocuk doğurmak için en uygun, en kolay yaş. Onunla bu konuyu konuşmama izin veriyor musunuz, Bay Wormold?»

«Benim iznimin gereği var mı?»

«Daha doğru olur.»

«Ya, olmaz, dersem?»

«Sizi bu düşüncenizden caydırmak için elimden geleni yapacağım doğaldır.»

«Bir gün benim,, işkenceye gelmeyen sınıftan olduğumu söylemişsiniz.»

Yüzbaşı Segura elini tatlılıkla Wormold'un koluna koydu.

«Siz de Milly gibi şakacısınız. Ama ciddî konuşalım: çalışma izninizi hiç bir zaman aklınızdan çıkarmamanız gerekir, Bay Wormold.»

«Dediğiniz dedik, doğrusu! Peki. Milly ile konuş bakalım. Okuldan çıktığı zaman onunla görüşmek için bol bol fırsat bulabilirsiniz nasılsa. Neyse ki Milly akli başında kızdır. Durumunuzu hiç umutlu görmüyorum, Yüzbaşım.»

«O zaman sizden, bir baba olarak ona sözünüzü geçirmenizi isteyebilirim.»

«Tam bir eski zaman erkeğisiniz, Yüzbaşı Segura. Sanki günümüzde babaların sözü geçiyormuş

gibi... Benimle konuşacağınız önemli bir konu var, diyordunuz.»

Yüzbaşı Segura onu kınarcasına, «Önemli olan konu buydu,» dedi. «Öbürü sıradan bir iş, yalnızca... Benimle birlikte Wonder Bar'a gelir misiniz?»

«Ne diye?»

«Polislik bir iş. Sizinle ilgili, merak edilecek bir şey yok. Sizden ricada bulunuyorum, Bay Vormold; olup olacağı bu.»

Yüzbaşı Segura'nın kızıl renkli spor arabasına binip yola çıktılar. Önlerinden ve arkalarından motosikletli birer polis geliyordu. Paseo'da kaç ayakkabı boyacısı varsa hepsi Virdudes'e üşüşmüş gibiydi. Wonder Bar'ın, itince açılan kapılarının ikişer yanını da polisler tutmuştu. Gökyüzündeki güneşin olanca ağırlığı aşağıya vurmuş...

Onlara eşlik eden polisler motosikletlerinden aşağıya atlayarak boyacıları kış kışladılar. Barın içindeki polisler dışarıya koşarak Yüzbaşı Segura'nın çevresini aldılar. Vormold onların ardından içeri girdi. Günün bu saatinde, her zaman olduğu gibi, kemerli geçitin üst katındaki panjurlar, denizden esen hafif yelde gıcırdıyorlardı.

Barmen barın ters yanında, müşterilerin durduğu yerde durmaktaydı. Korkudan beti benzi atmış, hasta ve bitkin görünüyordu. Arkasındaki bir sürü kırık şişenin ağızlarından hâlâ teker' teker damlalar yere sızıyordu ama şişelerin içleri çoktan boşalmıştı.

Yerde yatan biri vardı; ayaktaki polislerin arkasında kaldığından pek görünmüyordu ama ayakkabıları dışardaydı: parası kıt olan ihtiyar bir adamın üstüste pençelenmiş, kaba, eski ayakkabıları...

Yüzbaşı Segura, «Kimliğin saptanması için yalnızca resmî bir formalite,» dedi.

Aslında Vormold yerde yatan adamın yüzünü görmese de olurdu, ama o yaklaşınca polisler yana çekildiler, Vormold de Dr. Hasselbacher'e baktı.

«Dr. Hasselbacher bu,» dedi. «Siz benden iyi bilirsiniz.»

Segura, «Bu gibi işlerin bir formalitesi vardır,» diye anlattı. «Tarafsız bir görgü tanığı gerek.»

«Kim yaptı bu işi?»

Segura, «Kimbilir?» dedi. «Biraz viski içseniz iyi olacak. Barmen!»

«Yok,» dedi Vormold. «Bir daiquiri verin bana. Onunla hep karşılıklı daiquiri içerdik.»

«İçeri tabancalı biri girmiş. İlk iki kurşun isabet almamış. Oriente'deki anarşistlerin işi, diyeceğiz. Dış dünyanın görüşlerini etkilemek yönünden yararlı olur. Belki de gerçekten anarşistlerdi.»

Yerde yatan adamın donuk gözü tavana dikilmişti. Bu donukluğu, bu durgunluğu, ne huzur ne de acı olarak tanımlayamazdınız. Başından hiç bir şey geçmemiş gibiydi; daha doğmamış bir yüz.

«Gömerken miğferini tabutunun üzerine koyun.»

«Miğfer mi?»

«Oturduğu dairede bir üniforma bulacaksınız. Romantik bir adamdı.»

Ne garip! Dr. Hasselbacher iki dünya savaşından sağlıcakla çıksın da sözüm ona barış denen bir dönemde, cephede atlattıklarına çok benzer bir ölümlle ölsün!

Vormold, «Bunun anarşistlerle hiç bir ilişkisi olmadığını siz de bal gibi biliyorsunuz,» dedi.

«Öyle demek daha işimize gelir de.»

«Hortlaklar azmış gene.»

«Üstünüze çok suç yükleniyorsunuz.»

«Yemeğe gitmeyeyim diye kulağımı bük müştü benim. Carter duydu bunu. Herkes duydu. Bu yüzden tuttular, öldürdüler.»

«Kim bunlar?»

«Listeleri sizde ya.»

«Listede Carter diye bir ad yok.»

«Köpekli garsona sorun, öyleyse. Ona da işken-
ce edemeyecek değilsiniz ya? Korkmayın; ben sesi-
mi çıkarmam.»

«Kendisi Almandır ve yüksek siyasal çevrelerde
dostları vardır. Sizi zehirlemeyi neden istemiş ola-
bilir?»

«Beni tehlikeli sanıyorlar da ondan. Zavallı ben!
Bir bilseler. Bir daiquiri daha verebilir misiniz ba-
na? Her gün, dükkâna dönmezden önce iki tane içer-
dim. Elinizdeki o listeyi bana gösterecek misiniz,
Segura?»

«Karımın babasına gösterebilirim belki, çünkü
ona güvenebilirim ne olsa.»

İstediklerince istatistikler yayımlansın, insan-
ların sayısını yüz binlerin üzerinden saysınlar... Her
bizim için herhangi bir kent birkaç sokak, birkaç
ev, birkaç kişiden ileri bir anlam taşımaz... Bu birkaç
şeyi kaldırırsanız sözü geçen kent de silinir gider;
belleğinizdeki sızısı kalır yalnızca; artık var olmayan
kesilmiş bir bacağın sancısı gibi...

Wormold, «Piliyi pırtıyı toplamak ve Havana'nın
çöküntüsünü geride bırakarak gitmek saati geldi,»
diye düşündü.

«Biliyor musunuz,» dedi Yüzbaşı Segura. «Bu
olan benim dediklerimi vurgulamaya yarıyor, bir dü-

şünürseniz. **Surda** yatan siz olabilirdiniz. Milly'nin bu tür kazalardan korunması gerek.»

Vvormold, «Evet,» dedi. «Bunun bir yolunu düşünmek zorundayım artık.»

2

Döndüğü zaman dükkanındaki polisler gitmişlerdi. Lopez görünürlerde yoktu; onun nerede olduğundan da Vvormold'un haberi yoktu. Kulağına Rudy'nin karıştırdığı aygıtların sesiyle arada bir dairede yankılanan bir parazit gürültüsü geliyordu.

Vvormold yatağının üstüne oturdu. Üç ölüm: Raul adında tanımadığı bir genç, Max adında kara bir daksund köpeği, bir de Hasselbacher adında ihtiyar bir doktor. Onun yüzünden ölmüşlerdi üçü de... o ve Carter. Carter, Raul'la köpeğin ölümlerini tasarlamış değildi ama, Dr. Hasselbacher'e hiç aman tanımamıştı. Yaman bir misillemeydi bu: bir cana karşılık bir ölü. Musa'nın yasasına tersinden bakış...

Vvormold, Milly ile Beatrice'nin öbür odada konuştuklarını duyabiliyordu. Kapı ardına dek açık olduğu halde onların konuştuklarının ancak yarısı giriyordu aklına. Şiddet'in sınırındaydı şu sırada; hiç bilmediği bir yabancı ülke. Pasaportu da elindeydi:

«Mesleği: Casus... Ayırt edici Özellikleri: Dostu Olmayışı... Ziyaret Amacı: Adam Öldürmek.» Vizeye gerek yoktu. Vvormold'un kâğıtları eksiksizdi.

Sınırın bu yanındaysa seslerin, bildiği dille konuştuklarını duyabiliyordu:

Beatrice, «Yok; bana sorarsan koyu karanfil reni i senin yaşına gitmez,» diyordu.

Milly'nin, «Son dönemde insana makyaj dersi ermeliler,» dediği duyuldu. «Kızkardeş Angese'in, Kulak arkalarına birer damla Nuit d'Amour (Aşk Geesi) sürünüz,' değişini duyar gibi oluyorum.»

«Şu açık karanfil rengini bir denesene. Yok, du aklarının çevresine bulaştırma. Dur, ben sana gös ereyim.»

Wormold, «Elimde ne arsenik var, ne de siya ür,» diye düşünüyordu. «Zaten onunla içki içmek fırsatını nerden bulacağım? O viskiyi onun boğazın 'an aşağı zorla akıtmak vardı! Gelgelelim, Shakespeare'nin oyunlarının dışında, böyle şeyleri söyle ek kolay da yapması zor. O tür bir oyunda bile ucu hirli bir hançerin yardımı olmadan pek başarıla azdı.»

«İşte görüyorsun ya, ne demek istediğimi.»

«Ya allık?»

«Allık senin neyine?»

«Hangi kokuyu kullanıyorsun, Beatrice?»

«Sous Le Vent.»

«Hasselbacher'i vurdular ama benim tabancam yok,» diye Wormold aklından geçirdi. Oysa ofisi donatırken bir tabanca getirmeleri de gerekmez miydi... çelik kasa, selüloz levhalar, mikroskop ve elektrikli ibrik gibi? Gerçi Wormold'un şimdiye dek eline bir tabanca alması bile yoktu ama bu aşılma bir sakınca sayılmazdı ya! Tabancası olsa, Carter'e, şu açık duran oda kapısı kadar yaklaşması yeterdi.

«Birlikte alış veriş çıkarız. Senin Indiscret'ten hoşlanacağını sanıyorum. Lucien Lelong firmasının dır.»

Milly, «Adına bakılırsa çok şehvetliye benziyor,» dedi.

«Yaşın daha küçük. Kulaklarının ardına şehvet sürünmenin gereği yok.»

Milly, «Ne olsa, insan karşısındaki erkeğe biraz yüz vermeli,» dedi.

«Yüzüne bak, yeter.»

«Böyle mi bakayım?»

Wormold, Beatrice'nin attığı kahkahayı duydu. Kapiya şaşkın şaşkın baktı. Düşünceleri sınırın öbür yanına öylesine kaymıştı ki gerçekte burada, onlarla bir arada olduğunu unutmuştu.

«Bunca yüz vermek zorunda da değilsin, Milly!»

«Çok mu baygın baktım?»

«İçin için tutuşarak baktın, demek daha doğru olacak.»

Milly, «Evlilik yaşantısını arıyor musun?» diye sordu.

«Peter'i demeye getiriyorsan, yok; aramıyorum.»

«Ölürse yeniden evlenir misin?»

«Evlenmek istersem ölümünü beklemem. Zavalılık daha kırk yaşında.»

«Ha, öyle ya. İstersen yeniden evlenebilirsin. Buna evlilik denirse, elbet.»

«Ben derim.»

«Ne korkunç değil mi? Ben evlendiğim zaman sonsuzluğa değin evli kalmaya niyetlenmek zorundayım.»

«Zaten çoğumuzun niyeti budur... evlendiğimiz zaman.»

«Birinin metresi olmak daha işime gelir, sanıyorum.»

«Ama bu babanın hoşuna gitmez, bence.»

«Neden gitmesin, ama? Babam yeniden evlenirse metres tutmaktan pek de değişik bir durum olmayacak ki! Aldığı kadın gerçekte onun metresi olacak; öyle değil mi? Babam ömür boyu annemle oturmak istiyordu. Biliyorum. Anlattı bana. Gerçek bir evlenmeydi onlarınki. Dinsiz olanlar bile bunun bir çıkar yolunu bulamazlar.»

«Peter'le evlendiğim zaman ben de böyle düşünüyordum. Milly, Milly'ciğim, kuzum dikkat et, seni katılaştırmasınlar.»

«Kimler?»

«Rahibeler.»

«Yok canım. Onlar hiç böyle konuşmuyorlar benimle. Hiç bir zaman.»

Sonra bıçak kullanmak da insanın her zaman elindeydi. Ne var ki bıçak kullanacaksa Carter'e iyice yaklaşması gerekirdi ki, bu da olacak şey değildi, hiç bir zaman.

Milly, «Babamı seviyor musun?» diye soruyordu.»

Wormold, «Bir gün geri gelip bu sorunları çözümlayebilirim,» diye düşündü. «Ama şimdi daha önemli sorunlarım var. Bir adamı nasıl öldüreceğime karar vermem gerek. Bu konuda insana yol gösteren broşürler yok mudur, acaba? Silâhsız çarpışmalar üstüne yazılmış tezler yok mudur?»

Wormold ellerine baktı. Ama ellerine güveni yoktu.

Beatrice, «Neden sordun bunu?» dedi.

«Ona bir bakışın vardı...»

«Ne zaman?»

«Hani o yemekten döndüğü zaman. Belki de herkesin içinde kalkıp konuşmuş olması hoşuna gitmiş i?»

«Öyle.»

«Sonu gelmez,» dedi Milly. «Onu seversen, demek istiyorum.»

Wormold içinden, «Onu öldürürsem temiz, kesin bir amaçla öldürmüş olurum hiç değilse,» diye düşündü. «İnsanın, kendisi ölmeyi göze almasa cinayet işleyemeyeceğini ispatlamak için adam öldürmüş olurum. Vatan uğruna, kapitalizm, komünizm, demokrasi, sosyal güvenlik uğruna filan. Kimin güvenliğinden söz ediyorlar zaten? Ben Carter'i, Carter dostum Hasselbacher'i öldürttüğü için öldürürüm. Eski kan davaları adam öldürmek için vatanseverlikten, bir ekonomi düzenini öbürüne yeğ tutmaktan daha geçerli bir amaç, benim gözümde. Sevecek ya da kin tutacaksam, özel bir kişi olarak sevip kin tutayım, bırakın. Başkalarının çıkardığı bir dünya savaşında 59200/5 olmaya hiç niyetim yok...»

«Seversem neden olmasın?»

«Babam evli de ondan.»

«Milly, hayatım Milly, bu tür kalıplaşmış inançlardan sakın! Eğer bir Tanrı varsa, kalıplar üstüne çalışan bir Tanrı değildir.»

«Seviyor musun onu?»

«Böyle bir şeyi hiç bir zaman söylemedim.»

«Tek çıkar **yol tabanca**. Nerden bir **tabanca bulabilirim?**»

Kapıdan içeri biri girdi. Wormold başını kaldırıp bakmadı bile. Rudy'nin öbür odadaki aygıtlarından tiz bir çığlık yükseldi.

Milly'nin sesi, «Geldiğini duymadık,» dedi.

«Benim için bir şey yapmanı istiyorum, Milly.»

«Bizim konuştuklarımızı mı dinliyordun, yoksa?»

Wormold, Beatriee'in, «Bir şey mi var?» diye sorduğunu duydu. «Ne oldu?»

«Bir kaza oldu. Kaza gibi bir şey.»

«Kim?»

«Dr. Hasselbacher.»

«Durumu ciddî mi?»

«Evet.»

Milly, «Alıştırma alıştırma söylemeye çalışıyorsun, değil mi?» diye sordu.

«Evet.»

«Zavallı Dr. Hasselbacher.»

«Öyle.»

«Papazdan rica edeceğim, dostluğumuzun her yılı için bir dua okusun ona.»

Wormold, ölüm haberini Milly'ye alıştırma alıştırma vermenin gereği olmadığını şimdi anlıyordu. Milly için ölüm mutlu bir olaydı. İnsan cennete inanırsa öç almanın, da gereği kalmıyordu. Ne var ki Wormold böyle inançlardan yoksundu.

«Bugün Yüzbaşı Segura geldi,» dedi. «Seninle evlenmek istiyor.»

«O moruk mu? Bir daha otomobiline binersem!»

«Son bir kez daha binmeni istiyorum. Yarın. O nunla görüşmek istediğimi söyleyeceksin.»

«Neden?»

«Dama oynamak için. Saat onda. Yalnız Beatriee'yle sen ayak altında olmayacaksınız.»

«Bana tebelleş olur mu dersin?»

«Olmaz. Sen ona yalnızca beni görmeye gelmesini söyle. Listesini de getirsin. Sen söyle, o anlar.»

«Ya sonra?»

«Ondan sonra yurdumuza dönüyoruz. İngiltere'ye.»

Beatrice'le başbaşa kaldıkları zaman, «Sen sağ ben selâmet,» dedi. «Ofisimizi de böylece kapatmış oluyoruz.»

«Ne demek istiyorsun?»

«Belki de bir tek parlak raporla kendimizi temize çıkarırız. Küba'daki gizli ajanların listesi.»

«Biz de var mıyız bunların içinde?»

«Yoo. Biz hiç bir zaman casusluk yapmadık ki.»

«Anlamadım.»

«Benim ajanım filan yok, Beatrice. Tek bir adamım yok. Hasselbacher yok yere öldürüldü. Oriente Tepelerindeki inşaatlar da fasarya.»

Tam kendinden beklenebilecek tepkiyle Beatrice hiç bir inanmazlık göstermedi. Bütün öbür bilgiler gibi bir bilgiydi bu... sonradan başvurulmak üzere dosyası açılıp çekmeceye konulacak. Bilginin herhangi bir değerlendirilmesi yapılırsa, Vormod'a öyle geldi ki, Merkezce yapılacaktı.

«Bunu hemen şimdi Londra'ya rapor etmek boyunun borcudur, biliyorum,» dedi. «Gene de, yarından sonraya değin beklersen sana çok şey borçlanırım. Bu arada gerçek bilgiler edinebiliriz, belki de.»

«Sağ kalırsan, demek istiyorsun.»

«Sağ kalacağımdan hiç kuşku yok.»

«Aklından bir şeyler kuruyorsun.»

«Segura'da yabancı ajanların listesi var.»

«Senin tasarladığın o değil. Ama ölürsen,» diye genç kadın öfkeye benzer bir sesle ekledi, **«de mortuis...»**

«Olur a, başıma bir şey gelirse, benim nasıl dolandırıcının biri olduğumu bu düzmece dosyalardan öğrenmeni istemem.»

«Peki Raul... Raul diye birisi yaşamış olsa gerek-ti.»

«Kimbilir ne şaşırmıştır, ne oluyor, diye! Her zamanki gibi bir araba gezintisinde. Belki de her zamanki gibi içkili, kafayı bulmuş. Böyle olmasını dilerim...»

«Ama vardı; gerçekti.»

«Bir yerlerden bir adlar bulmak zorunda kalıyor insan. Onun adını hiç düşünmeden, nerden bildiğim aklıma bile gelmeden seçmiş olmalıyım.»

«Ya o planlar?»

«Kendim çizdim, atomik model elektrik süpürgelerine bakarak. Şaka bitti artık. Bir itiraf yazısı kaleme almak ister misin, imzalayayım? Hiç değilse Teresa'ya ciddî bir kötülükte bulunmadıklarına sevi-niyorum.»

Beatrice gülmeye başladı. Başını elleri arasına alarak güldü, güldü.

«Ah,» dedi. «Öyle seviyorum ki seni.»

«Enayinin biri diye bakıyorsun bana.»

«Şu sırada Londra enayi gibi görünüyor gözü-me... Bir de Havvthorne... Benim o Peter olacak kocam bir kerecik... tek bir kerecik... UNESCO'yu enayi yerine koyaydı onu bırakır mıydım, sanıyorsun? Ama yok... UNESCO kutsaldı. Kültürel konferanslar kutsaldı. Şu mendilini versene bana, kuzum.»

«Ağlıyorsun.»

«Yoo, gülüyorum... O resimler...»

«Birisi bir hortumun resmiydi. Öbürü de iki yön-lü işleyen, birbirine geçen hortum parçalarının. Uz-manların bunları yutacağını hiç sanmamıştım.»

«Uzmanlar görmedi ki senin resimlerini. Unu-tuyorsun... gizli servis bu. Bilgi kaynaklarımızı ko-rumak zorundayız. Bu tür belgelerin, bu konularda

gerçek bilgi sahibi olanların ellerine ulaşmasına izin veremeyiz... Bir tanem...»

«Bana bir tanem, dedin.»

«Canım, söz gelişi. Hani Tropicana'daki o gece, aklında mı? Adamın söylediği o şarkı... Benim patronum olduğunu, sana sekreterlik yapmaya geldiğimi bilmiyordum o zaman. Görünüşe göre hoş bir adamdın, yalnızca; yanında da periler gibi güzel bir kızın vardı. Gene de senin masadaki şampanya şişesini alıp bir çılgınlık yapmak istediğini seziyordum. Ben de akıllı uslu oturup kalkmaktan ölesiye sıkılmış durumdaydım.»

«Çılgınlık yapacak adam değilimdir ama ben.»

*

«Dünya yuvarlaktır diyorlar,
Devirmeyeceksin...»

«Çılgınlık yapacak adam olsam elektrik süpürgesi satmazdım.»

*

«Gündüzdür tüm geceler
Ve benim hiç kimseyle bir
Alıp veremeyeceğim yok...»

*

«Sen de benim gibi, bağlılık nedir bilmiyor musun, yoksa?»

«Sen bağlanmanın ne olduğunu bal gibi biliyorsun.»

«Kime karşı?»

«Milly'ye. Kurumlara bağlı olan, patronarına bağlılık gösteren adamlar beş para etmez benim gözümde... Bir yerde, vatan millet bile pek öyle şişirdikleri kadar önemli değildir bence. Damarlarımızda bir

çok milletlerin kanını taşıyoruz, değil mi... oysa can evimizde bir tek insan vardır. Bağlılıklarımız ülke ve kurumlara karşı değil de Sevgi'ye karşı olaydı, dünyanın durumu arap saçına döner miydi böyle?»

Wormold, «Belki de pasaportumu elimden alırlar,» dedi.

«Denesinler de görelim.»

«Her ne olursa olsun,» dedi Wormold. «Her ikiimiz de işimizden olduk sayılır.»

BEŞİNCİ BÖLÜM

1

«Girin, Yüzbaşı Segura.»

Yüzbaşı Segura pırıl pırıldı. Üstündeki deriler ışıltıyor, düğmeleri ışıltıyor, yeni briyantınlenmiş saçları ışıltıyordu. Yeni temizlenip parlatılmış bir silâh gibiydi.

«Milly sizden haber getirince öyle sevindim ki,» dedi.

«Çok konuşacaklarımız var. Önce oyun çevirelim mi? Bu gece sizi yeneceğim.»

«Hiç sanmam, Bay Wormold. Henüz babam olmadığınız için size saygı göstermek zorunda değilim.»

Wormold dama tahtasını açtı. Sonra üzerine yirmi dört tane minyatür viski şişesi sıraladı: on iki minnacık Bourbon şişesine karşı on iki tane minnacık İskoç.

«Bu da nesi, Bay Wvormold?»

«Hasselbacher'in buluşuydu. Onun anısına bir tek oyun oynayalım bari, dedim. Aldığınız taşı içiyorsunuz.»

«Kurnazca bir buluş, Bay Wvormold. Ben daha iyi oyuncu olduğumdan daha çok içeceğim demektir.»

«O zaman da ben size yetiyeceğim. Oyunda olduğu gibi içkide de, elbet.»

«Her zamanki taşlarla oynamak daha hoşuma gidecek, gibime geliyor.»

«Yenilmekten mi korkuyorsunuz, Yüzbaşım? İçki kaldıramıyor musunuz, yoksa?»

«İçkiyi kaldırıyorum kaldırmasına da, bazan içkili olduğum zaman kafam bozulur. Kayın babam olacak adama karşı kafamın bozulmasını da hiç istemem.»

«Milly sizinle evlenmeyecek, Yüzbaşım.»

«Asıl görüşmemiz gereken konu bu, işte.»

«Siz Bourbon'larla oynayın. Bourbon İskoç'tan daha serttir. Bu da bir handikap sayılır benim için.»

«Gereği yok. Ben İskoçlarla oynarım.»

Segura tahtayı çevirip başına geçti.

«Kemerinizi neden çıkarmıyorsunuz, Segura? Daha rahat edersiniz.»

Segura kemeriyle tabanca kılıfını yere, yanına bıraktı.

Şakadan, «Silâhsız dövüşeceğim sizinle,» dedi.

«Tabancanız hep dolu mu durur?»

«Elbette. Benim düşmanım olan adamlar insana durup tabancasını doldurmak fırsatı tanımazlar ki.»

«Hasselbacher'i öldüreni buldunuz mu?»

«Yok. Zabıta suçu işleyen sınıftan değil.»

«Carter?»

«Sizin dediklerinizden sonra soruşturdum elbette. Cinayet sırasında Carter, Dr. Braun'la birlikteymiş. Avrupalı Tacirler Derneği Başkanının sözüne de inanmamazlık edemeyiz ya.»

«Dr. Braun listenizde demek?»

«Elbette. Haydi, oyuna başlıyoruz artık.»

Her oyucunun bildiği üzere, dama oyununda tahtayı çaprazlamasına kesen bir çizgi vardır. Savunma hattıdır bu. Bu çizgi yönünden egemen durumda olan kişi oyunda ilk atılımı yapar. Çizgi aşıldığı zaman saldırı başlamış demektir.

Segura küstah bir kolaylıkla meydan okuyan bir giriş yaparak daha başlangıçtan durumunu sağlama bağladı, sonra şişelerden birini tahtanın tam ortasına sürdü. İki oyun arasında hiç duraksamıyorlardı; tahtadan yana pek bakmıyordu bile. Durup durup düşünen Vormold oluyordu.

«Milly nerde?» diye Segura sordu.

«Gezmekte.»

«Ya güzel sekreteriniz?»

«Milly'nin yanında.»

Yüzbaşı Segura, «Şimdiden başınız dertte,» dedi

Vormold'un savunma çizgisinin tabanına saldırarak bir küçük şişe Old Taylor ele geçirdi.

«İlk kadehimiz,» diyerek şişeyi bir dikişte bitirdi.

Vormold buna karşılık, hiç düşünüp taşınmadan bir Pincer oyununa girişti ve daha başlangıçta bir taşını yitirdi; bu kez bir Old Forester. Bunu içtikten sonra; Yüzbaşı Segura hafifçe öksürerek boğazını temizledi. Alnında terler boncuklaşmıştı.

«Düşünmeden oynuyorsunuz, Bay Vormold,» diyerek tahtayı gösterdi. «Bu taşı alabilirdiniz.»

«Siz beni yiyeceksiniz artık.»

Segura ilk olarak bir duraladı.

«Yok,» dedi. «Benim taşımı sizin yemeniz daha işime gelir.»

Bu taş, Cairgorm adında, Vormold'un bilmediği bir viskiydi. Dilinin ucundaki bir sivilceyi yaktı.

Bir süre, ikisi de hiç bir taş almayarak abartmalı bir dikkatle oynadılar.

«Carter hâlâ Seville Biltmore'da mı kalıyor?»

«Evet.»

«Göz altında bulunduruyor musunuz onu?»

«Yoo. Neye yarar?»

Carter, bozguna uğrayan Pincer Oyununun kalın-tılarıyla tahtaya yapışmış durumdaydı ama savunma üssü elden gitmişti. Yanlış bir taş daha sürdü; bu da Segura'nın iyi korunan bir taşını 22 numaralı kareye sürmesini sağladı. 25. no.'lu karedeki taşını kurtarabilmek ve Segura'yı geriye uzanıp dama durumuna geçmekten alıkoymak Vormold'un elinde değildi artık.

«Savruklu,» dedi Segura.

«Değiş tokuş olabilir.»

«Ama damayı ben yaptım.»

Segura bir küçük şişe Four Roses içti. Vormold da tahtanın öbür ucundan bir Dimpled Haig aldı.

«Hava çok sıcak bu gece,» dedi Segura.

Vormold, «Damayı alırsam iki şişe birden içmek zorundayım,» dedi. «Dolapta yedek şişelerim var.»

Segura, «Her şeyi inceden inceye düşünmüşsünüz,» dedi.

Acı mı konuşmuştu, biraz? Şimdi iyice sakınarak oynuyordu artık. Taşları yesin diye onu kışkırtmakta güçlük çeken Vormold kurduğu planın temelindeki zayıflığı şimdi anlamaya başlıyordu: iyi

bir oyuncu hasmını, taş almadan da yenik düşürebilirdi. Wormold, Segura'nın bir taşını daha yeyince kapa-
pana kısıliverdi. Oynayacak eli kalmamıştı.

Segura alnındaki terleri sildi.

«Görüyorsunuz ya,» dedi. «Kazanamayacaksınız.»
nız.»

«Revanjımı isterim.»

«Bourbon çok sert! 85 dereceymiş.»

«Viskileri değişelim.»

Bu kez Wormold İskoç viskileriyle birlikte kara karelere geçti. İçilen üç Bourbon'la üç İskoçun yeri-
ne yenilerini koymuştu. Wormold çoğunlukla oyunu iyice uzatan Eski On dördüncü açılışla işe başladı. Segura'nın gözünü karartarak taş yemesini sağlamak için tek umudunun bu olduğunu biliyordu çünkü.

Taşlardan birini daha ona doğru sundu ama, Segura bu oyuna gelmedi. Gerçek hasmının Wormold değil de. kendi kafası olduğunu artık anlayabilmiş gibiydi. Hatta hiç bir taktik önemi olmayan bir taşı bile bile gözden çıkararak Wormold'u bunu almaya zorladı. Bir Hiram Walker.

Wormold kendi başının da tehlikede olduğunu farkındaydı. İskoç viskisiyle Bourbon'un karışması öldürücü bir bileşim yaratıyordu.

«Bir sigara verebilir misiniz?» diye sordu.

Segura sigarayı yakmak için eğilince Wormold onun çakmağı düz tutmakta büyük güçlük çektiğini gördü. Çakmak hemen ateş almayınca, Yüzbaşı yersiz şiddette bir küfür savurdu.

Wormold içinden, «İki şişecik daha, sonra artık elimde sayılır,» diyordu.

Gel gör ki isteksiz bir hasıma karşı oynarken, taş kaptırabilmek de kaptırmamak kadar güç bir şeydi. Wormold tüm çabalarına rağmen, oyunun kendin-

den yana ilerlediğini görebiliyordu. Bir Harper's içti, bir de dama yaptı. Zoraki bir neşeyle,

«Oyunu aldım sayılır, Segura,» dedi. «Pes demek ister misin?»

Segura dama tahtasını kaşlarını çatarak süzdü. Oyunu kazanmak isteğiyle ayık kalmak isteği arasında ikiye bölündüğü yüzünden okunabiliyordu. Ne var ki kafası viski ile olduğu kadar öfkeyle de bu lutlanmıştı.

«Boktan bir şey, böyle oynamak,» dedi.

Hasmının dama çıkarmasından sonra o da artık kan dökmeden zafere ulaşamazdı. Yüzbaşı Segura bu kez bir Kentucky Tavern gözden çıkardığı zaman bu, gerçek bir fedakârlık oldu. Öyle ki, Yüzbaşı taşlara sövmeye başladı.

«Biçimleri batsın!» diyordu. «Hepsi başka başka. Kesme cam. Dama taşının kesme camdan yapıldığı nerde görülmüş Oe?»

, Wormold içtiği Bourbon'un beynini kopkoyu bir sis gibi tuttuğunun farkındaydı ama zafer ve de yenilgi saati gelip çatmıştı.

Segura, «Benim taşımı sürdürünüz,» dedi.

«Yok, Red Label, o. Benim taşım.»

«Ulan işkoçla Bourbon'u birbirinden nasıl ayırt edeceksin yahu? Bu dürzülerin hepsi de şişe, öyle değil mi?»

«Yenilmeye başladığınız için kıızıyorsunuz.»

«Ben hiç yenilmem.»

O zaman Wormold hesaplı olarak yanlış oynadı: daması savunmasız kaldı. Önce Segura'nın bu hileyi sezmiş olduğunu sandı. Sonra Segura'nın içki içmektense bu fırsatı bile bile kaçıracağından korktu. Ne var ki damayı bozmak isteğine karşı koyabilmek biraz güçtü. Bunun arkasından da hasmını yer

le bir eden bir zafer geleceğini Segura biliyordu. Kendisinin şu sırada bir dama yapması, hasmının bütün taşlarını kılıçtan geçirmesi demekti. Gene de Segura kararını veremiyordu. Boğuntulu geceyle viskinin sıcaklığında yüzü, balmumundan yapılmış bir bebeğin yüzü gibi erimeye başlamıştı. Gözlerini tek bir noktaya dikmekte güçlük çekiyordu.

«Neden yaptınız bunu?» diye sordu.

«Neyi?»

«Hem damanız elden gidiyor hem de oyun.»

«Tüh, anasını. Görmedim bile. İçki tuttu galiba.»

«Sarhoş musunuz?»

«Birazcık.»

«Ben de öyle. Siz de biliyorsunuz bunu. Sarhoş olayım istiyorsunuz. Neden?»

«Saçmalamasanıza, Segura. Sizi ne diye sarhoş etmek isteyeyim? Oyunu bırakalım, isterseniz. Berabere kalmış olalım.»

«S...tir et, berabere kalmayı. Biliyorum, beni neden sarhoş etmek istiyorsun. O listeyi göstermek istiyorsun bana. Demek istediğim, ben göstereyim istiyorsun.»

«Ne listesi?»

«Hepiniz ağımın içindesiniz... Milly nerde?»

«Gezmekte, dedim ya.»

«Bu gece Şefe gidiyorum. Ağı sımsıkı büzeceğiz.»

«Carter de içinde mi bu ağın?»

«Carter kim?» Segura parmağını Vormold'un yüzüne salladı. «Sen ağın içindesin. Ama senin casus olmadığını ben biliyorum. Düzenbazın birisin sen.»

«Şöyle bir kestirseniz, Segura? Berabere diyelim.»

«Berabere oyun tanımam ben. Bak. Damanı bo-
zuyorum işte.»

Segura küçük Red Label şişesini açtı, dibine dek
içti.

VVormold, «Damaya karşılık iki şişe,» diyerek
ona bir de Duno.sdale Cream verdi.

Segura koltuğuna olanca ağırlığını vermiş, otu-
ruyordu. Çenesi yandan yana sallanmaya başlamış-
tı.

«Yenildiğini kabul et, VVormold. Ben taş peşinde
oynamıyorum.»

«Hiç bir şey kabul etmem. Benim kafam da-
ha az bulutlu. Bak, işte seni yedim bile. Oysa bu ta-
şı ileri sürebilirdin.»

Bourbon'ların arasına Lord Calvert marka bir
Kanada Rye viskisi karışmıştı. VVormold bunu açıp
içti. İçinden,

«Bu sonuncusu olmalı,» dedi. «Herif şu sırada
sızıp kalmazsa bende de tetiği çekecek kafa kalma-
yacak. Tabancası dolu demişti, değil mi?»

Segura, fısıltı gibi bir sesle, «Hiç bir şey değiş-
mez,» dedi. «Nasıl işin bitik...»

Elini, çorba kaşığı tutuyormuşçasına bir dikkat-
le, ağır ağır tahtanın üstüne doğru uzattı.

«Gördün mü?»

VVormold'un bir taşını aldı, sonra iki taşını, son-
ra üç...

«İç şunları, Segura.»

Oyun şahane bir hava içinde biteceğe benzerdi.
Bir şişe George IV, bir Queen (Kraliçe) Anne, bir
de Highland Ouenn (İskoç Kraliçesi)!

«Daha oynayabilecek misin Segura, yoksa gene
yutayım mı seni? İç be adam.»

Vat 69.

«Bir tane daha mı? iç öyleyse, Segura.»

Grant's Standfast. Old Argyll.

«Hepsini iç, Segura. Pes diyorum, artık.»

Ne var ki pes diyen Segura olmuştu. Wormold, yüzbaşının yakasını çözüp gevşetti, başını rahatça koltuğun arkasına yasladı. Ama kapıya doğru yürürken kendisi biraz sallanıyordu. Segura'nın tabancası da cebindeydi.

2

Seville Biltmore Oteline varınca Wormold iç telefona giderek Carter'i aradı. Ne yalan söylemeli, Carter'in sinirleri sağlamdı, onunkilerden çok daha sağlamdı. Küba'da görevini yüzünün akıyla bitirememişti, ama hâlâ burdaydı; ya avcı ya da avlanacak ördekleri çekmekte kullanılan yapma bir ördek olarak.

«İyi akşamlar, Carter,» dedi Wormold.

«Siz misiniz, Wormold? İyi akşamlar.»

Sesteki sitem ve soğukluk tam dozundaydı.

«Sizden özür dilemek istiyorum, Carter. Şu viski saçmalaması yüzünden. İçkiliydim galiba, o gün. Şimdi de biraz içkiliyim. Özür dilemeye alışkın değilim de.»

«Hiç zararı yok, Wormold. Rahat uyuyabilirsiniz.»

«Dilinizin takılmasını alaya aldım. Ayıp denen bir şey var.»

Hawthorne gibi konuştuğunun farkına vardı. Yapmacıktık bir meslek hastalığıydı, demek...

«Sizin dediklerinizden h.hiç bir anlam çıkaramadım ki orda.»

«Sonra... yani sonradan mutfağa gidince işin iç yüzünü öğrendim. Sizinle hiç... hiç ilişkisi yok. O sersem garson köpeği kendi zehirlemiş. Çok ihtiyar diye. Ama sen... sen tut zehirli yemek artığı ver... olacak iş değil. İnsan köpeğini öyle mi öldürür?»

«Demek öyle olmuş, h.ha? Bana söylediğiniz için çok sağolun, ama saat çok geç. Ben artık yatıyorum, Vormold.»

«Köpekler insanların en sadık dostudur.»

«Siz düpedüz sarhoşsunuz, Vormold.»

İçtiği onca kaç tane İskoçla Bourbon içmişti?, viskiden sonra sarhoş numarası yapmak Vormold'a çok kolay geliyordu. İnsanlar sarhoşlardan kuşkulamazlar. İn vino veritas... gerçek şaraptadır. Sarhoş bir adamı ortadan kaldırmak da kolaydır. Carter bu fırsattan yararlanmazsa enayilik etmiş olurdu.

Vormold, «İçimden şöyle çıkıp Felekten bir gece çalmak geliyor,» dedi. «Kapı kapı dolaşmak.»

«Ne kapısı?»

«Hani şu sizin Havana'da görmek istediğiniz yerleri.»

«Saat çok geç oldu.»

«Tam zamanıdır.» Vormold, Carter'in duraksamasını telin öbür ucundan duyar gibi oldu. «Bir de tabanca alın yanınıza,» dedi.

Silâhsız bir katili vurmak konusunda garip bir isteksizlik duyuyordu. Eğer Carter silâhsızsa, elbet.

«Tabanca mı, O niye?»

«O gibi yerlerde bazan adamı soymaya kalkarlar da.»

«Tabancam yok yi.»

«Benim de yok,» dedi Wvormold.

Sonra telde bir şarjürün çekilip sürüldüğünü duyar gibi oldu.

«Çivi çiviye söker,» diye düşünerek gülümsedi. Gelgelelim gülümsemek, sevgide olduğu kadar kin konusunda da tehlikelidir...

Wvormold, kendi kendini zorlayarak Hasselbacher'in o barda, yerde yattığı yerden tavana dikilmiş duran donuk gözlerini aklına getirdi. Onlar ihtiyarcığa hiç fırsat tanımamışlardı. Oysa kendisi Carter'e çok fırsatlar tanıyordu. Onca içkiyi içtiğine pişmanlık getirmeye başladı.

«Sizi barda bulurum,» dedi Carter.

«Geç. kalmayın ama.»

«Giyineceğim.»

Wvormold, barın karanlığından hoşnut kaldı. Carter şu sırada arkadaşına telefon ediyor olsa gerek. Belki randevulaşıyordu onlarla. Ama bu barda hiç değilse onlar Wvormold'u seçmezden önce Wvormold onları seçebilirdi. Barın, biri otel lobisine, öbürü sokağa açılan iki kapısı, arkada da balkonumsu bir yeri vardı. Eğer Wvormold ateş etmek isterse buraya sığınabilirdi. İçeri her giren, kendisi gibi, barın karanlığından bir süre kör gibi oluyordu. Wvormold ider çerdeki bir mi yoksa iki kişi mi olduklarını bir süre çıkaramadı. Çünkü bu müşteriler, sokak kapısının yanındaki kanepede birbirlerine sınıksıkı kenetlenmiş oturuyorlardı.

Wvormold, balkona oturarak bir İskoç viskisi söyledi ama bardağı dokunmadı bile. Kapıların ikisini

de göz altında tutuyordu. Biraz sonra içeriye bir aç dam girdi. Vormold onun yüzünü seçemedi. Ancak pipo cebini okşayan elinden tanıdı Carter'i.

«Carter.»

Carter onun yanına geldi.

«Hemen gidelim,» dedi Vormold.

«Önce içkinizi bitirin. H.hem ben de içmek istiyorum bir tane.»

«Ben de bu gece biraz çok kaçırdım, Carter. Temiz hava istiyorum. Evlerin birinde içeriz içeceğimizi.»

Carter oturdu.

«Anlatın bakalım,» dedi. «Nerelere götürmeyi tasarlıyorsunuz beni?»

«Genelevlerden birine. Nasılsa hepsi birbirine benzer, Carter. On on iki kızdan birini seçersin. Önce bir gösteri yaparlar. Yürüyün, gidelim. Geceyarısından sonra dolmaya başlarlar.»

Carter kaygulu, «H.hele bir şeyler içeyim önce,» dedi. «Öyle bir yere ayık durumda gidemem ki.»

«Yoksa bir beklediğiniz mi var, Carter?»

«H.hayır. Neden sordunuz?»

«Gözlerinizi kapıdan ayırmıyorsunuz da...»

«Bu kentte Tanrının tek kulunu tanımıyorum. Söyledim size.»

«Dr. Braun'dan başka.»

«H.hâ, Dr. Braun... elbette. Ama o biçim yerlere onun gibi bir arkadaşla gidilemez, değil mi?»

«Önce siz buyurun, Carter.»

Carter istemeye istemeye yürüdü. Oyalanmak için bahane **aradığı ortadaydı.**

«Kapıcıyla bir h.haber bırakmak istiyorum,» dedi. «Bir telefon bekliyorum da.»

«Dr. Braun'dan mı?»

«Evet.» Carter duraksadı. «Onun telefonunu beklemeden böyle h.hemencecik gitmek ayıp olacak şimdi. H.hiç değilse bir beş dakikacık bekleyemez miyiz, Vormold?»

«Saat bir sularında döneceğinizi söyleyin. Ama bir bakarsınız, sabahlamaya karar vermişsiniz.»

«Beklemek d.daha iyi olur.»

«Öyleyse ben kendim giderim. Siz istediğiniz gibi bekleyin. Ben de, sizin Havana'yı gezmek istediğinizi sanmıştım.»

Wormold, o hızla dışarı çıktı. Arabası karşı kaldırımın önünde duruyordu. Arkasına hiç bakmadan yürüdü ama peşinden gelen ayak seslerini duyabiliyordu. O nasıl Carter'i elinden kaçırmak istemiyorsa, Carter de onu eliden kaçırmayı hiç istemiyordu.

«Amma çabuk sinirleniveriyorsunuz, be Wormold.»

«Özür dilerim. İçkiliyken böyle oluyorum.»

«Doğru dürüst araba kullanacak kadar ayık olduğunuzu umarım.»

«Gerçekten de, arabayı siz kullansanız daha iyi olacak, Carter.»

Wormold, onun böylelikle hiç değilse elini cebine atamayacağını düşünerek, «Önce sağa sapacaksınız, Carter,» dedi. «Sonra da ilk sol.»

Atlantik bulvarına çıktılar. Yalın beyaz bir gemi limandan ayrılmaktaydı: Kingston ya da Port au Prince yolunda bir turit gemisi... Küpeşteye yaslanmış duran çiftleri görebiliyorlardı; ayışığında romantik... Gemi orkestrası, modası geçmeye yüz tutmuş bir şarkıyı çalmaktaydı: **Sabaha değin dans edebilirim...**

«Memleketimi özletiyor bu bana,» dedi Carter.

«Nottvich'i mi?»

«Evet.»

«Nottvich'de deniz yoktur ki.»

«Ben çocukken ırmaktaki yolcu gemileri gözüme böyle görünürdü.»

Katillerin sıra özlemi çekmeye hakları yoktur. Katil dediğin bir makina olmalıdır. Ben de makina laşmalıyım, diye düşünerek Wormold cebindeki mendili yokladı. Zamanı gelince, parmak izlerini silmekte kullanacaktı bunu. Gelgelelim, zamanı nasıl seçmeli? Hangi yan sokak, hangi kapı aralığı? Sonra... ya önce Carter silâhına davranırsa?...

«Dostlarınız Rus mu, Carter? Alman mı? Yoksa Amerikalı mı?»

«H.hangi dostlar?» Sonra Carter sadelikle ekledi. «H.hiç dostum yoktur benim.»

«Hiç mi?»

«H.hiç.»

«**Surdan** sola sapacaksınız, Carter. Sonra gene sağa.»

İki yanma pavyonlar dizilmiş dar bir sokakta, yürürcesine ağır ağır ilerlemekteydiler şimdi. Kaldırımların altından gelen müzik, Hamlet'in babasının hortlağının sesini andırıyordu. Küba gece kulüplerinin üniformasını giymiş olan iki adam, karşı kaldırımdan, birbirlerini bastırmak için avaz avaz bağırarak onları kendi pavyonlarına çekmeye çalışıyorlardı.

«Duralım,» dedi Wormold. «Bir kadeh bir şey içmezsem olmayacak.»

«Genelevler bunlar mı?»

«Yok. Oraya daha sonra gideceğiz.»

İçinden, «Carter direksiyonu bıraktığı zaman tabancasına davransaydı, benim ateş etmem de kolaylaşırdu,» diye düşündü.

Carter, «Bildiğiniz bir yer mi, burası?» diye sordu.

«Yok, ama çaldıkları parçayı biliyorum.»

Ne garip rastlantı! «Dünya yuvarlak, diyorlar; delirmeyeceksin»i çalıyorlardı!

Kaldırımında çıplak kızların renkli fotoğrafları ve Esperanto pavyonunun içinde neonla ışıklandırılmış tek bir sözcük: Strippteese.

Ucuz bir pijama gibi yol yol boyanmış bir merdiven onları yaprak sigaralarının dumanıyla sislenmiş bir bodruma indirdi. Bir adamı kurşuna dizmek için uygun bir yere benziyordu, ama Vormold'un her şeyden önce bir kadeh bir şey içmesi gerekiyordu.

«Siz önden buyurun, Carter.»

Carter kararsızdı. Ağzını açtı ama bir türlü dili dönüp de konuşamadı. Carter onun böylesi kötü kekelediğini şimdiye dek hiç görmemişti.

«H.h.h.hiç bu...»

«Ne var, Carter?»

«Bir şey yok.»

Oturup kızların soyunmasını seyrettiler. İkisi de sodayla brendi içiyorlardı. Kızlardan biri masadan masaya dolaşarak soyunmaya başlamıştı. İşe eldivenlerinden başladı. Müşterilerden biri kızın uzattığı eldivenleri, sıkıcı bir iş mektubu almışçasına bir bezginlikle aldı. Derken kız onların masasına gelip Carter'e sırtını döndü. Kara dantel korsesinin kopçalarını çözmesini söyledi ona.

Carter, parmakları birbirine dolaşarak kopçaları

özmeye boş yere çabalarken kıpkırmızı kesildi. Kız da gülerek kıvranıp duruyordu.

Carter, «Kusura bakmayın,» dedi. «Bulamıyorum...»

Pistin çevresindeki küçük masalarda oturan gülmez yüzlü adamlar Carter'i seyre dalmışlardı. Bir tanesi bile gülümse miyordu.

«Nottvich'de sizi iyi yetiştirmemişler, Carter. Bırak ben yapayım.»

«Bir dakikacık rahat bıraksan olmaz mı beni?»

Carter, sonunda korse yi açtı; kız onun ince telli, seyrek saçlarını okşayarak ilerleyip gitti.

Carter, cebinden çıkardığı tarakla saçlarını düzeltti gene.

«Bu yerden hoşlanmadım,» dedi.

«Kadın konusunda utangaçsın, Carter.»

İyi, hoş ama; alaya alınması bunca kolay olan bir adama nasıl ateş edebilirdi insan?

Carter, «El şakası sevmem,» dedi.

Merdivenden yukarı çıktılar. Carter'in ceket cebi kalçasına doğru sarkmıştı. Cebin içindeki yalnızca piposu muydu? Olabilir. Carter gene direksiyon başına geçerek,

«Bu tip gösterileri insan nerde olsa görebilir,» diye yakındı. «Giysilerini çıkaran birtakım şıfrıntılar.»

«Senin de hiç yardımın dokunmadı kızcağıza.»

«Fermuar arıyordum.»

«İçki çok iyi geldi.»

«Oysa berbat bir brendiydi. İlâçlıymıştır, var san baksan.»

«Senin viskin ilâçlı olmaktan da beterd i, Carter.»

Wormold, kendi öfkesini körüklemek, kurbanının beceriksizliğini, korseyi açmak için uğraşmasını, başaramayınca nasıl kıpkırmızı kesildiğini unutmak istiyordu.

«Ne dedin, Wormold?»

«Dur burda.»

«Neden?»

«Viskiden konuşurken ne demek istiyordun öyle bir ev.»

«Görünürlerde kimsecikler yok ama.»

«Bu evler böyle kapalı, karanlık durur hep. Hadi çık da zile bas.»

«Viskiden konuşurken ne demek istiyordun öyle?»

«Sen boş ver şimdi ona. Çık da kapının ziline bas.»

Ha bir mahzen olmuş, ha burası (bu amaç için boş duvar önleri bile kullanılmış değil miydi?): kurşun renkli bir evin cephesi ve köşesinden yalnızca bir tek çirkin iş için sapılan تنها bir sokak...

Carter, bacaklarını direksiyonun altından yavaşça kaydırırken Wormold gözlerini onun ellerine dikmişti... o beceriksiz eller.

«Hakça bir düello bu,» diye düşünüyordu. «O adam öldürmeye benden daha alışık. Elimizdeki fırsatlar da eşit sayılır. Cebimde tabancanın dolu olduğunu bile kesinlikle bilmiyorum. Hasselbacher'e tanınandan çok daha büyük bir fırsat tanıyorum ona.»

Carter, elini kapıya uzatmışken gene duraladı.

«Belki... başka bir akşam gelsek...» dedi. «Daha iyi olur belki. Ben h.h.hiç...»

«Korkuyorsun, Carter.»

«Bundan önce h..h..h..hiç gelmedim böyle bir

yere. Ne yalan söyleyeyim, Wwormold, h.hayatımda kadının pek yeri yoktur benim.»

«Yalnız, sönük bir yaşantın olsa gerek.»

«Onlarsız da olabilirim ben,» diye Carter meydan okudu. «Dünyada çok da.h.a önemli şeyler var. Karı peşinde koştuktansa...»

«Böyle bir eve gelmeyi neden istedin, öyleyse?»

Carter, gene yalın gerçeği söyleyerek Wwormold'u şaşalattı:

«Kadınları istemeye çalışıyorum ama iş oraya dayanınca» Cater, itirafın eşiğinde bir an sallandı, sonra bırakıverdi kendini: «Olmuyor, Wwormold. Onların istedikleri şeyi yapamıyorum.»

«İn aşığı.»

Wwormold, «Bu herif başka itiraflara başlamazdan önce bu işi yapıp bitirmeliyim,» diye düşünüyordu. '

Her geçen dakikayla Carter daha bir insanlaşıp gibiydi: kendi gibi bir insan ki, Wwormold ona acıyabilir, avutmak isteyebilirdi belki, ama onu öldüremezdi. Herhangi bir şiddet eyleminin altında ne gibi özürler gömülü olduğunu kim bilebilir?

Wwormold, Yüzbaşı Segura'nın tabancasını çekti.

«Ne?»

«Çık dışarı.»

Carter genelevin kapışı önünde durdu. Gözlerinde korkudan çok somurtuk bir yakınma okunuyordu. Kadını onu korkutan, şiddet değil...

«Yanışın var,» dedi. «Bana viskiyi veren Braun'du. Ben o denli önemli değilim.»

«Viskiye aldıracağım yok. Ama Hasselbacher'i sen öldürdün, değil mi?»

Carter, gene gerçeği söyleyerek VVormold'u şaşırttı.

«Emir almıştım, VVormold. Benim bunda h..h.. hiç...»

Dirseği zile gelecek biçimde dönmeyi başarmıştı. Şimdi duvara yaslanınca evin derinlerinde bir yerde zil çalmaya kapıdakileri içeriye haber vermeye başladı.

«Ortada bir gazez yok, VVormold. Yalnız sen çok tehlikeli olmaya başlamıştın. H.hepsi bu. Yoksa ikimiz de bu savaşta birer neferiz, senle ben.»

«Ben mi tehlikeli? Sizler çok ahmak olsanız gerek. Benim hiç bir ajanım yok, Carter.»

«R.Hem de nasıl var. Dağlardaki o inşaatlar. Çizdiğin resimlerin kopyalarını ele geçirdik.»

«Elektrik süpürgesinin parçalarından alınmaydı o resimler.»

Bu adamlara kim vermişti acaba o resimleri? Lopez mi? Havvthorne'nin kendi kuryesi mi, yoksa Konsolosluktan biri mi?...

Carter'in elinin cebine gitmesiyle VVormold'un ateş etmesi bir oldu. Carter'in dudaklarından köpek havlaması gibi kısa bir bağırış koptu.

«Nerdeyse öldürüyordun beni.»

Carter'in cebinden çıkardığı elinde kırık bir pipo vardı.

«Dunhill'im,» dedi Carter. «Dunhill'imi parçaladın.»

«Acemilik,» dedi VVormold.

Bir ölüm olayına hazırlık olarak dişlerini sıkmış durumdaydı ama tetiği bir daha dünyada çekemeyeceğini biliyordu. Carter'in arkasındaki kapı usul usul açılmaya başlamıştı. Plâstikten yapılmışa benzer bir müzik sesi duyuldu.

«Burda sana iyi bakarlar, Carter. Belki şimdi yaşamında bir kadının yeri olabilir.»

«Soytarı... sen de.»

Öyle haklıydı ki, Carter. Wormold tabancayı yanına başına koydu, direksiyonun başına geçip oturdu. Birden bir mutluluk bürüdü içini. Elini bir insanın kanına bulamaktan kıl payı kurtulmuştu. Bu dünyanın Yargıçlarından bir olmadığını kesinlikle ispatlamıştı kendi kendine; şiddet mesleğine karşı hiç bir eğilim ve yeteneği yoktu... İşte tam bu sırada Carter ateş etti.

ALTINCI BÖLÜM

1

Beatrice'ye, «Tam öne eğilmiştim, kontağı açmak için,» dedi. «Beni o kurtardı, sanıyorum. Bana karşılık onun da ateş etmek hakkıydı, doğrallıkla. Gerçek bir düello oldu ama üçüncü kurşunu ben attım ve isabet aldım.»

«Sonra ne oldu?»

«İçimin bulantısı başlamazdan önce oradan uzaklaşabildim. Sonradan kustum.»

«Kusmak mı?»

«Savaşa katılmış olaydım adam öldürmeyi böyle sine ciddîye almazdım, sanıyorum. Zavallı Carter.»

«Neden zavallı oluyormuş?»

«O da insandı. Çok şey biliyordum onunla ilgili. Kadınlardan korkuyordu. Piposuna düşküncü. Çocukluğunda ırmak gemilerini transatlantik gibi gördüğünü söylüyordu. Romantiğin biriydi, belki de. Romantikler

hep korkarlar, değil mi, gerçekler umdukları gibi çıkmayacak diye? Öyle çok şey umarlar ki hepsi de.»

«Peki, sonra?»

«Tabancayı, üstündeki parmak izlerini sildikten sonra alıp getirdim. Segura iki el ateş edildiğini anlayacak, doğallıkla. Gene de bu kurşunların hesabını sormak isteyeceğini sanmıyorum. Bu konuda açıklama yapması pek kolay olmaz. Ben geri döndüğümde o hâlâ uyuyordu. Nasıl bir kafayla uyanacağını düşündükçe ürperiyorum. Kendi kafamın durumu öyle kötü ki. Gene de fotoğraf konusunda senin öğrettiklerini uygulamaya çalıştım.»

«Ne fotoğrafı?»

«Segura'nın cebinde Havana'daki yabancı casusların bir listesi vardı. Listenin fotoğrafını çektim, sonra gene Segura'nın cebine koydum. İstifamı vermezden önce hiç değilse bir tane geçerli rapor gönderebildiğime seviniyorum, doğrusu.»

«Beni bekleyeydin daha iyi olurdu.»

«Nasıl bekleyeydim? Segura her an uyanabilirdi. Ama bu mikrofotoğraf işi de oyuncaklı iş, hâ...»

«İyi ama, ne diye mikrofotoğraf çektin sanki?»

«Kingston'a giden kuryelerden hiç birine güvelemeyiz de ondan. Carter'in patronları, kim olurlarsa artık... ellerinde Oriente resimlerinin kopyaları varmış. Demek ki işin bir ucunda iki yönlü çalışan bir ajan var. Sizin şu esrar kaçakçısıdır, belki de. İşte bu yüzden, senin gösterdiğin gibi bir mikrofoto çekip bir pulun arkasına yapıştırdım. İvedi durumlar için kararlaştırdığımız üzere, beş yüz tane, hepsi İngiliz kolonilerinden olan pul postaladım.»

«Hangi pulun altına yapıştırdığını Londra'ya tellememiz gerekiyor.»

«Hangi pul mu?»

«Beş yüz tane pulun arkasını çevirip kara bir benek aramalarını bekleyemezsin ya.»

«Bak bu hiç aklıma gelmediydi. Tüh, Tanrı ceza mı versin.»

«Ama hangi pulun arkasına yapıştırdığını da bilemeyecek...»

«Önüne **bakmak aklıma bile** gelmedi. George VI; bir puldu, yanılmıyorsa; **renği de** kırmızıydı... yok, yeşil.»

«Bak işte **bu bilgi çok işimize** yarar. Listedeki **adlardan hiç biri aklında mı?**»

«Yok. Adam **gibi okuyacak zaman** yok ki. Beatrice, bu **oyunu budalaca oynadığımı bilmez** değilim.»

«Hayır. Budala olan onlar.»

«Bundan sonra kimden haber çıkacak, merak ediyorum, Dr. Braun mu, Segura mı?...»

Ama haber **ne birinden çıktı, ne de** öbüründen.

2

Ertesi gün akşam üzeri saat beşte Konsolosluktaki, herkese tepeden bakan memur dükkânda belirdi. Elektrik süpürgelerinin arasında hoşnutsuzlukla burun kıvrarak bir duruşu vardı: kendini bir müzede, cinsel organları simgeleyen kalıntılar arasında bulan bir turist gibi... Vormold'a Büyük Elçinin onu görmek istediğini söyledi.

Vormold, «Yarın olsa olur mu?» diye sordu.

Carter'in ölümüyle kendi istifasını kapsayan son raporu üzerinde çalışıyordu.

«Hayır, olmaz. Kendisi evinden telefon etti. Hemencecik gitmeniz gerekiyor.»

«Ben onun kadrosunda memur değilim,» dedi Wormold.

«Değil misiniz?»

Wormold gene Vedado'ya, varlıklarının o küçük beyaz elleriyle sarmaşıkları arasına döndü. Profesör Sanehez'i görmeye gittiği gecenin üzerinden uzun bir zaman geçmiş gibi geliyordu. Evin önünden geçti. Bebek evine benzeyen bu evin duvarları ardında ne kavgalar olup bitiyordu acep?

Wormold'a öyle geldi ki, Elçinin evinde herkes onun yolunu gözlemekteydi; sofa ile merdivenlerde kimsenin bulunmamasına özellikle dikkat edilmişti. İlk katta bir kadın onu görür görmez sırtını dönüp bir odaya kapandı. Wormold, onun Bayan Elçi olduğuna kanı getirdi. İki çocuk ikinci kat trabzanının arasından şöyle bir göz attılar, sonra küçük topukların hızlı tıkırtısıyla koşup gittiler. Başuşak onu boş olan salona'aladı, sonra kapıyı onun üstüne, sinsi denilebilecek bir sessizlikle kapadı. Yüksek pencerelerden Wormold uzun bir çimlik ve boylu tropik ağaçları görebiliyordu. Onların altında bile hızla uzaklaşan birisi vardı.

Salon çoğu elçilik salonlarına benziyordu: büyük demirbaş parçaların arasına serpiştirilmiş duran, başka ülkelerden alınma, küçük, kişisel öteberiler... Wormold Elçinin geçmişte Tahran'da (acayip biçimli bir pipo, bir çini parçası) ve Atina'da (bir kutsal resimle birkaç heykelcik) bulunduğunu çıkarabilirdi, ama Afrika işi bir maskenin nereden alınmış olabileceğini pek kestiremedi. Monrovia olmasın?

Elçi içeri girdi, uzun boylu, soğuk bir adam. Üzerinde tam Havvthorne'nin özendiği hava vardı.

«Oturun, Wormold,» dedi. «Sigara alır mısınız?»

«Teşekkür ederim; istemem, efendim.»

«Bakın şu koltuk daha rahattır. Wormold, lâfı boş yere uzatmanın bir gereği yok. Kısacası, başınız dertte.»

«Öyle.»

«Sizin burada ne yaptığınızdan benim doğallıkla hiç, ama hiç haberim yok.»

«Elektrik süpürgesi satarım, efendim.»

Büyük Elçi ona gizlemediği bir hoşnutsuzlukla baktı.

«Elektrik süpürgesi mi? O değildi benim demek istediğim.»

Gözlerini kaydırarak İran çubuğuna, Yunan ikoñuna, Liberya maskesine baktı. Sonra,

«Dün sabah Yüzbaşı Segura beni görmeye geldi,» dedi. «Yanlış anlamayın, polisin bunları nerden öğrendiğini bilmiyorum; zaten benim üstüme görev de değil. Gelgelelim Yüzbaşı sizin, memlekete bir sürü yalan yanlış rapor yolladığınızı ileri sürdü. Yanıltıcı raporlar. Bunları kime gönderdiğinizi bilmiyorum. Beni bu da ilgilendirmez. Doğruyu isterseniz Yüzbaşı sizin memleketten para çektiğinizi, var olmayan bazı bilgi kaynakları gösterdiğinizi anlattı. Dış İşlerine bunu hemen haber vermeyi boynuma borç bildim. Anladığıma göre yakında memlekete dönüp hesap vermenizi isteyecekler. Bu kişilerin kim olduklarını bile bilmiyorum. Bu gibi şeylerle benim zerrece ilişkim yoktur.»

Wormold, çimlikteki yüksek ağaçların birinin ardından iki küçük kafanın uzanıp kendine doğru baktığını gördü. Bakışları dost gibi geldi ona.

«Evet, efendim?» dedi.

«Anladığıma göre Yüzbaşı Segura sizin burada bir sürü olay çıkartıp herkesin rahatını kaçırdığınız kanısında. Söz dinleyip de memlekete dönmezseniz

başınız buradaki yetkililerle ciddî olarak derde girebilir. Böyle bir durumda da size yardım etmek benim elimden hiç gelmez doğallıkla. Hiç bir şey yapamam. Yüzbaşı Segura, sizin düzmece bir belge hazırladığınızdan da kuşkuluyor. Bu belgeyi ondan çaldığınızı ileri sürüyormuşsunuz. Bu konuyu baştan aşağı çirkin buluyorum, Vormold. Anlatamam ne denli çirkin bulunduğumu. Dışarı ülkelerdeki en doğru bilgi kaynakları elçiliklerdir. Ataşelerimizin görevi budur. Bu sözüm ona gizli haber servisleri her elçi için baş belasıdır.»

«Evet efendim.»

«Duydunuz mu, bilmem, çünkü gazetelere geçmedi, ama öncesi gece bir İngiliz vurularak öldürüldü. Yüzbaşı Segura bu adamın sizinle bir ilişkisi olabileceğini üstü örtülü olarak dokundurdu.»

«Bir öğle yemeğinde tanışmıştık, efendim.»

«Bence siz yer bulabildiğiniz ilk uçakla İngiltere'ye dönün, Vormold. Bana kalırsa bir an önce dönmeye bakın. Orada bu işi sizinkilerle görüşürsünüz, artık; kimse bu insanlar.»

«Evet efendim.»

3

K.LM. uçağı sabaha karşı saat üç buçukta, Montreal üzerinden Amsterdam'a uçuyordu. Vormold, Kingston üzerinden gitmeyi istemiyordu. Havthorne onu karşılamak üzere talimat almış olabilirdi.

Yazıhane son bir telgraftan sonra kapatılmıştı. Rudy ile bavulu Jameyka yolunu tutmuşlardı. Şifre kitapları selüloz yaprakların yardımıyla yakılmıştı. Beatrice, Rudy ile gidecekti. Elektrik süpürgelerinin ba

şında Lopez kalıyordu. Wormold bütün kişisel eşyasını bir sandığa yerleştirmişti. Niyeti bunu deniz yoluyla yollamaktı. Milly'nin kısırağını satmışlardı Yüzbaşı Segura'ya.

Eşyalarının yerleşmesine Beatrice yardım etti. Sandığa son giren şey Ermiş Serafina'nın heykeli oldu.

«Milly çok üzülüyordun» dedi Beatrice.

«Kaderine öyle bir boyun eğmiş durumda ki, şaşarsın. Harika bir şey. Küba kadar İngiltere'de de Tanrıya yakın olacağını düşünüyor. Biraz Sir Huphrey Gilbert gibi.»

«Gilbert'in dediği tam o değildi ya, neyse.»

Yakılacak bir yığın Gizli Servis'le ilişkisi olmayan döküntü vardı.

Beatrice, «Ne de çok fotoğraflarını saklamışsın... onun,» dedi.

«Fotoğraf yakmak adam öldürmek gibi gelirdi bana. Oysa bambaşka şeyler olduğunu artık öğrendim, doğrulukla.»

«Bu kırmızı kutu da nesi?»

«Bir keresinde bana bir çift kol düğmesi vermişti. Düğmeleri çaldırdım ama kutuyu atmadım. Neden bilmem. Bir bakıma seviniyorum bütün bunlardan kurtulduğuma.»

«Bir yaşamın sonu.»

«İki yaşamın.»

«Bu nedir?»

«Eski bir program.»

«Pek de öyle eski değil. Tropicana'nın programı. Bende kalsın mı?»

Wormold, «Sen daha böyle şeyleri saklayacak yaşta değilsin,» dedi. «Çok birikiyorlar sonra. Bir sürü sonra bir de bakıyorsun, bunlarla dolu kutuların,

çekmecelerin arasında sana yaşayacak yer kalmamış.»

«Varsın olsun! Harika bir geceydi o.»

*

Milly ile Vormold onu gerçirmeye, havaalanına gittiler. Rudy o koca bavulu taşıyan hamalın ardında yürüyüp görünmez olmuştu. Öğleden sonra, hava çok sıcaktı. Herkes bir köşede durmuş, daiquiri içmekteydi.

Yüzbaşı Segura'nın evlenme teklifinden beri Milly'nin başını bekleyen o görünmez «düenna» yitip gitmiş gibiydi. Ne var ki düennanın gidişinden sonra Vormold'un yeniden görmeyi umduğu çocuk, Thomas Earl Parkman Junior'a kundak sokan o küçük kız da geri gelmemişti. Milly kişiliğinin bu iki yönünü de aynı aşamayla geride bırakmış gibiydi.

Şimdi yetişkinlere vergi bir incelikle, «Ben gidip Beatrice'ye birkaç dergi bakmak istiyorum,» dedi.

Bir kitapçının başına geçerek onlara sırtını döndü.

Vormold, «Çok üzgünüm,» dedi. «Döndüğüm zaman Londra'dakilere senin hiç bir şeyden haberin olmadığını söyleyeceğim. Seni nereye yollarlar, dersin?»

«Basra Körfezi'ne, belki de.»

«Neden Basra Körfezi'ne?»

«Onların sürgünüdür, orası. Ter ve gözyaşı dokerecek pişmanlık getirmek... Gıcır Elektrik Süpürgelelerinin Basra'da şubesi var mı?»

«Beni işimde alakoyacaklarını hiç sanmıyorum.

«Ne yapacaksın, peki?»

«Zavallı Raul sayesinde Milly'yi bir yıl İsviçre'de

okutacak param var. Ondan sonrasını da hiç bilmiyorum.»

«Belki de bir oyuncakçı dükkânı açarsın, hani şaka olsun diye takma burunlar, sinekler, örümcekler filân satan türden. Yolcu geçirmek, geçirilmek, ne korkunç şey değil mi? Ne olur artık bekleme de git.»

«Seni görebilecek miyim bir daha?»

«Basra'ya gitmemek için elimden geleni yapacağım. Angelica ile, Ethel ile birlikte Miss Jenkinson'un sekreterler bölümünde kalmaya çalışırım. Az çalıştığımız günlerde saat altıda işten çıkarım. Seninle Corner House'da buluşur, ucuz bir şeyler atıştırırız. Sonra da sinemaya gideriz. Ürkünç değil mi? UNESCO gibi, Çağdaş Yazarlar Konferansı gibi bir şey. Oysa burada, senin yanında çok eğlendim.»

«Öyle.»

«Şimdi git artık.»

Wormold, kitapçının önünde Milly'yi buldu.

«Gidiyoruz,» dedi.

«Ama Beatrice... dergileri vermedim ona.»

«İstemiyormuş.»

«Güle güle bile demedim!»

«Geçti artık. Gümrüğe girdi bile. Londra'da görürsün. Belki.»

4

Geriye kalan bütün zamanlarını havaalanlarında geçirir gibiydiler. Şimdi sıra K.L.M. uçağına gelmişti. Saat sabahın üçünde, gökyüzü alandaki neon ışıkların yanmasıyla pembemsi bir renkteydi. Bu kez yolcu geçirmek sırası Yüzbaşı Segura'daydı. Yüzbaşı bu res-

mî olaya elinden geldiğince özel bir hava katmak istiyordu, ama gene de sınır dışı edilmeye çok benziyordu bu gidişleri.

Segura, Wormold'u kınarcasına, «Beni siz zorladınız,» dedi.

«Hiç değilse sizin metodunuz Carter'inkinden, Dr. Braun'unkinden daha insancıl. Dedim de... Dr. Braun'u ne yapıyorsunuz?»

«Kendisinin bilimsel aygıtlarla ilgili bir iş için İsviçre'ye dönmesi gerekti.»

«Oradan da ver elini Moskova, öyle mi?»

«Neden ille öyle olsun? Belki de Bonn'a gider oradan. Belki Washington'a. Bükreş'e bile gidebilir, duruma göre. Benim bir bildiğim yok. Yalnız, gideceği yer neresiyse oradakiler sizin resimlerinize pek sevinmişler.»

«Resimlerim mi?»

«Oriente'deki inşaatın resimleri. Sizin çizdiğiniz hani! Dr. Braun aynı zamanda tehlikeli bir ajanın ayağını kaydırıldığı için de alkışlanacaktır.»

«Beni mi demek istiyorsunuz?»

«Evet. O da, siz de gidince Küba'da yaşam biraz daha rahatlayacak. Yalnız Milly'yi özleyeceğim.»

«Ben izin versem de Milly sizinle evlenmezdi. Yüzbaşıım. İnsan derisinden yapılmı sigara tablalarından hiç hoşlanmaz da.»

«Kimin derisi olduğunu hiç duydunuz mu?»

«Yoo.»

«Babamı işkence yoluyla öldüren bir polis memurunun derisi. Babam yoksul bir adamdı, Bay Wormold. işkence edilebileceklerin sınıfındandı.»

Elinde Time, Life, Paris Match ve Quick dergileriyle Milly yanlarına geldi. Saat üçü hemen hemen çeyrek geçiyordu. Uçak yolunu aydınlatan lâmbaların

yukarısında gökyüzü kurşun renkli bir çizgi gibiydi. Pilotlar dışarı çıkıp uçağa doğru yürüdüler. Hostes de peşlerindeydi. Vormold, onların üçünü de tanıdı. Kaç hafta önce? Tropicana'da Beatrice ile bir masada oturmuşlardı. Bir hoparlör Amsterdam ve Montreal'e gidecek olan 396 no.'lu uçağın havalanmak üzere olduğunu İngilizce ve İspanyolca haber verdi.

Segura, «Size birer armağanım var,» diyerek iki küçük paket uzattı.

Paketleri, uçak Havana'nın üzerinde dönüş yaparken açtılar. Rihtım caddesinin lâmbalarının yarattığı ışık zinciri görünmez oldu; deniz, Geçmiş'in üzerine bir perde gibi indi.

Vormold'un paketinden minyatür bir Grant's Standfast şişesi ile bir polis tabancasından atılmış olan bir kurşun çıktı. Milly'nin paketinde üzerine adının baş harfleri kazınmış gümüşten bir at nalı vardı.

Milly, «Kurşun ne oluyor?» diye sordu.

«Hiç, biraz soğuk bir şaka işte. Ne derlerse desinler, pek kötü bir adam değildi, doğrusu.»

Yeni yetişkin Milly, «Öyle ama evlenilecek adam da değildi,» dedi.

SONUNDA LONDRA'DA

Adını verdiği zaman yüzüne bir tuhaf bakmışlardı. Sonra onu asansöre bindirip yukarı değil de, aşıağıya götürdükleri zaman Vormold şaşırmişti biraz. Şimdi bodrum katındaki uzun bir koridorda oturmuş, üstünde kırmızı ışık yanan bir kapıya gözlerini dikmişti. Işık yeşile dönünce içeri girebilirsin, demişlerdi; daha önce değil. Bu arada ışığa aldırış etmeyen birtakım insanlar odaya girip çıkmaktaydılar. Kiminin elinde kâğıtlar, kiminin elinde birer çanta. Bir tanesi de üniformalıydı. Bir albay. Hiç biri ondan yana bakmıyorlardı. Vormold, varlığının onlara utanç verdiğini sezmeye başlamıştı. Sakat görmüşçesine gözlerini ondan kaçırıyorlardı. Ama bunun topallığından ötürü olmadığını Vormold biliyordu.

Havvthorne, asansörden inerek geldi. Sırtıyla başıyla yatıp uyumuş gibi bumburuşuk bir görünüşü vardı. Belki de Jameyka'dan aktarmasız uçakla gelmişti o gece. O da Vormold'u görmemezlikten gelecekti ama Vormold seslendi:

«Günaydın, Havvthorne.»

«Ha, sizsiniz, Vormold.»

«Beatrice sağ salim geldi mi?»

«Evet. Elbette.»

«Şimdi nerde, peki?»

«Hiç bilmiyorum.»

«İçerde ne oluyor, kuzum? Güvenlik Mahkemesi gibi bir şey.»

Havthorne buz gibi bir sesle, «Gibisi fazla. Gerçekten Güvenlik Mahkemesi,» diyerek üstü kırmızı ışıklı kapıdan içeri girdi.

Saat on biri yirmi beş geçiyordu. Vormold'u on bir için çağırmışlardı.

Vormold kendisine, işine son vermenin ötesinde bir şey yapıp yapamayacaklarını düşünüyordu. İşine zaten son vermiş olsalar gerekti. İçerdekiler de ona ne yapacaklarına karar vermeye çalışıyorlardı herhalde. Onu Devlet Sırlarını Ele Vermekle suçlayamazlardı. Vormold devlet sırrı icat etmişti, ama ele vermemişti. Bu adamlar isterlerse onun dışarı ülkelerde iş bulmasını güçleştirebilirlerdi. Onun yaşadaki bir adam için yurt içinde yeni iş bulmak da kolay değildi. Ne olursa olsun, onlardan aldığı parayı geri vermeye Vormold'un hiç niyeti yoktu. Milly için almıştı bu parayı. Zaten Carter'in zehirine ve Carter'in kurşununa hedef olmakla bu parayı gerçekten kazandığına inanmaya başlamıştı.

11.35'de Albay dışarı çıktı. Sert adımlarla asansöre doğru yürürken yüzü öfkeyle kızarmıştı. Vormold, «işte ölüm cezasından yana bir yargıç,» diye düşündü. Onun ardından tüvit ceketli bir adam çıktı. Gözleri çukura batmıştı ve denizci olduğunu göstermek için sırtına üniforma giymesinin gereği yoktu. Vormold'a istemeden gözü takıldı, sonra dürüst insanlara yaraşır biçimde, hemencecik öte yana baktı.

«Beni bekleyin, Albayım,» diye seslendi ve dalgalı bir havada kaptan köprüsündeymişcesine belli belirsiz yaylanarak uzaklaştı.

Onun arkasından yanında çok genç bir adamla konuşarak Havvthorne çıktı.

Derken ışığın yeşile döndüğünü ve Beatrice'nin kapıda durduğunu görünce Vormold'un birden soluğu kesildi.

«Şimdi sen giriyorsun,» dedi Beatrice.

«Karar nedir?»

«Şimdi konuşamayız. Nerde kalıyorsun?»

Vormold, ona adresini verdi.

«Saat altıda gelirim sana. Gelebilirsem.»

«Sabaha karşı mı kurşuna dizecekler beni?»

«Merak etme. Hadi, gir artık. Şef bekletilmeyi sevmez.»

«Sen ne oluyorsun?»

Beatrice, «Jakarta,» dedi.

«O da nesi?»

«Dünyanın öbür ucu. Basra'dan da öte. Ne olur gir.»

Kara camlı tek gözlük takmış bir adam yazı masasının ardında tek başına oturmaktaydı. O içeri girince,

«Oturun, Vormold,» dedi.

«Ayakta durmak istiyorum.»

«Evet, bir yerden alınma bir lâf değil mi bu?»

«Hangi yerden?»

«Bir tiyatroda duymuşluğum var. Okulda bir oğlundu. Uzun yıllar önce, doğal olarak.»

Vormold oturdu.

«Onu Jakarta'ya yollamaya hakkınız yok,» dedi.

«Kimi yolluyormuşuz Jakarta'ya?»

«Beatrice.»

«O da kim? Ha, şu sizin sekreter. İnsanları ilk adlarıyla çağırmasını da hiç sevmem. O durumu Miss Jenkinson'la görüşün. Sekreterlere o bakıyor, çok şükür, ben değil.»

«Onun hiç bir şeyden haberi yoktu.»

«Öyle mi? Beni iyi dinleyin, Wwormold. Görevinize son vermeyi kararlaştırdık. Bu kez de karşımıza bir soru çıkıyor. Sizi ne yapacağız?»

İşin can alıcı noktası şimdi geliyordu. Yargıçlardan biri olan Albayın yüzünü düşününce Wwormold, dinleyeceği şeylerin hiç de tatlı olmayacağını anladı.

Şef kara camlı tek gözlüğünü çıkarmıştı. Gözlerinin süt mavisi Wwormold'u şaşalattı.

«Düşündük ki, bu durumda yapabileceğimiz en uygun şey sizi burada alakoymaktır. Eğitici kadromuzda. Konferanslar filân verirsiniz. Dış ülkelerde nasıl örgüt kurulur. Benzeri şeyler.» Şef iç bulandırıcı bir şeyi yutmaya çalışır gibiydi. «Doğallıkla,» diye ekledi. «Dışardaki bir adamımız emekliye ayrıldığı zaman kendisine madalya verilmesini önermek geleneğimizi size de uygulayacağız. Yalnız sizin durumunuzda, Serviste çok uzun kalmadığınıza göre, OJB.E. nişanından daha yüksek bir şey isteyemeyiz.»

2

Gower sokağı yakınlarında, Pendennis adındaki ucuzca bir otelin, gri-yeşil sandalyelerle dolu bir çölü andıran oturma salonunda merhabalaştılar.

Wwormold, «Sana bir kadeh içki bile sunamayacağım,» dedi. «Yeşilhaççılardan burası.»

«Öyleyse neden buraya indin?»

«Çocukluğumda ana-babamla gelirdik buraya. Yeşilhaç durumlarının farkında değildim o zaman. Beatrice, ne oldu? Akıllarını mı kaçırdı bunlar?»

«İkimize de kuduruyorlar. Benim olup biteni sezmem gerekirmişmiş... Şef bütün araçlarını çağırtmıştı toplantıya: bütün kuvvet komutanlarının temsilcileri ordaydı, kara, deniz, hava. Senin raporlarının da hepsi önlerindeydi. Birer birer incelediler. Hükümete sızan Komünist ajanlar raporu. Dış İşlerine bu raporun geçersizliğini bildiren bir yazı yollamaya hiç biri sesini çıkarmadı. Sonra ekonomi konusundaki raporlar. Bunların da geçersiz olduğunun bildirilmesine karar verdiler. Yalnızca Ticaret Odasının canını sıkacak bir şeydi bu. Senin anlayacağın, Silâhlı Kuvvetlerle ilgili raporlarına sıra gelinceye dek bir alınan, gocunan olmadı. Deniz Kuvvetlerindeki hoşnutsuzluğu belirten bir rapor vardı. Bir de hani şu denizaltıların ikmal üsleri. Komutan, 'Bunlarda bir gerçek payı vardır sanırım,' diyordu. Ben de dedim ki, 'Gösterilen kaynağa baksanıza; böyle birisi ortada yok,' dedim. Komutan bunun üzerine, 'Rezil olacağız,' dedi. 'Bahriye Entelijans Servisindeki ler artık şıkır şıkır oynayacaklar sevinçlerinden,' diyordu... Ama o dağlardaki inşaat konusu açıldığı zamanki öfkelerinin yanında bunlar hiç kalır!»

«Demek o resimleri sahiden yutmuşlar ha?»

«İşte o zaman zavallı Henry'nin nasıl başının etini yediler, görecektin.»

«Henry demesen şu adama.»

«Önce dediler ki, o senin elektrik süpürgesi satıldığını onlara hiç söylememiş. Hep zengin, oturaklı bir tüccar gibilerden göstermiş seni. Şef nedense bu saldırılara katılmadı. Utanmış gibi duruyordu. Za-

ten Henry, demek istediğim, Havvthorne da hemen gidip dosyayı getirdi. Bütün ayrıntılı bilgiler dosyadaydı, ama dosya Miss Jenkinson'un bölümünden öteye geçmemişti, elbette. Sonra adamcağıza, resimleri gördüğün zaman tanımalıydın, dediler; elektrikli süpürge parçaları olduğunu anlamalıydın, dediler. O da zaten anladığını söyledi. Ama elektrikli süpürge gibi işleyen bir silâh neden yapılmasın, diye sordu. O zaman, işte, hepsi bir olup ille de senin kelleni istediler. Şefin dışında hepsi. Ara sıra, Şef bu işin gülünçlü yönünü görebiliyormuş gibime geliyordu. Yapmamız gereken iş çok basit, dedi onlara. Sizin Komutanlıklarınıza, son altı ay içinde Havana'dan gelen tüm raporların geçersiz olduğunu bildireceğiz, dedi.»

«Ama, Beatrice, burda iş teklif ettiler bana.»

«Çok basit, canım. Önce Komutan yola geldi. İnsan denizde uzağı görebilmeyi öğreniyor belki de. Böyle bir şeyin Gizli Servisi, Amiralliğin gözünde sıfıra indireceğini, bundan böyle artık yalnızca kendi Enteljans Servislerine güveneceklerini söyledi. Sonra Albay; 'Bizimkilere bunu söylersem piliyi pırtıyı toplamamız gerek,' dedi. Çıkmaza kısılmış, ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Sonunda Şef, en basit planın 59200/5'den son bir rapor yayımlamak olduğunu önerdi. Bu rapor dağlardaki inşaatın başarısızlığa uğradığını, yıkılıp söküldüğünü bildirecekti. Ortada bir sen kalıyordun. Şef, senin edindiğin değerli tecrübelerin gazetelere geçmesindense Servisin yararına kullanılmasının daha doğru olduğunu ileri sürdü. Son zamanlarda önüne gelen, Gizli Servisle ilgili anılarını yazıp yayımlıyor. Birisi, Devlet Sırlarını Ele Vermek suçuna değindi, ne var ki, Şef bu yasanın sana pek uygulanabileceğini sanmıyordu. İşte»

dikleri kelleyi elde edemedikleri zaman neye döndüklerini bir görmeliydin! Bu kez bana saldırdılar, doğallıkla. Ama onların beni sorguya çekmelerine izin verecek değildim ya. Ben de ağızlarının payını verdim.»

«Neler dedin, kuzum?»

«Senin yaptıklarını bilseydim bile engel olmazdım, diye söyledim onlara. Senin önemli bir amaç uğruna çalıştığını söyledim; yoksa birilerinin kafasında yaşayan, belki de hiç gerçekleşmeyecek bir dünya savaşının korkusu uğruna değil. Albay üniforması giyinmiş olan o enayi, vatan, millet diye bir şeyler geveledi. Ben de dedim ki, 'Vatan deyince ne anlıyorsunuz siz? İki yüz yıl önce icat edilen bir bayrak mı? Boşanma konusunu tartışan Piskoposlar Birliği mi? Mecliste birbirlerine küfür sallayan Lordlar Kamarasıyla Avam Kamarası mı?' diye sordum. 'Yoksa büyük şirketleri mi demeye getiriyorsunuz, vatan deyince?' dedim ona. Sonra dedim ki, 'Durup düşündüğünüz zaman sanırım vatan deyince kendi alayınızı demeye getiriyorsunuz; ama bizim, onunla benim, bir bölümümüz bile yok!' dedim. Sözü mü kesmeye yeltendiler. Ben de, 'Hâ, bakın az kaldı unutuyordum,' diye bağırdım. 'İnsanın vatanından da üstün kavramlar, kurumlar olduğunu sizler öğretmediniz mi bize, Birleşmiş Milletler'inizle, NATO'nuzla UNO'nuzla, SEATO'nuzla?' diye haykırdım yüzlerine. 'Ama bunlar bizim için U.S.A. gibi, U.S.S.R. gibi harf topluluklarından ileri bir anlam taşımıyorlar,' dedim. 'Kalkıp da barış, adalet, özgürlük istediğinizi söylediğiniz zaman sizlere inanmıyoruz artık,' dedim. 'Ne özgürlüğü? Siz yalnızca şu mesleğinizde kalabilmeyi istiyorsunuz,' dedim. 1940'da, ailelerini korumayı seçen Fransız subaylarına bazan hak verdiğimi de söy-

ledim. Hiç değilse onlar mesleklerini ön planda tutmamışlardı. Vatan dediğin herhangi bir parlamenter sistemden önce büyük bir aile sayılmalıdır.»

«Ulu Tanrım, bunları söyledin mi onlara, bir bir?»

«Evet. Yaman bir demeç oldu.»

«İnanıyor muydun söylediklerine?»

«Hepsine değil. İnanacak pek bir şey bırakmadılar bize, değil mi? İnançsızlık bile bırakmadılar. Bana sorarsan ev ocak, yuva denen şeyden daha büyük bir şeye inanamıyorum artık; ne de bir insandan daha soyut bir kavrama.»

«Herhangi bir insan mı?» diye Wormold sordu.

Beatrice, o yeşil sandalyelerin arasından hızla yürüyüp uzaklaştı. O zaman erkek onun konuşurken gözlerinin yaş içinde kalmış olduğunu gördü. On yıl öncesi olsa hemen peşinden giderdi, ama orta yaş hüznü çekimserlik yaşıdır. Wormold, onun arkasından bakarak, 'Sevgilim,' kuru bir lâftır, diye düşündü. Aramızda on dört yaş var; Milly var. İnsan çocuğunu sarsabilecek ya da kendisinin paylaşmadığı bir inanı zedeleyecek şeyler yapmaktan kaçınmalı.

Wormold, arkadan yetişinceye dek Beatrice kapıya varmıştı bile.

«Ansiklopedide Jakarta'ya baktım. Feci bir yermiş. Oraya gidemezsin.»

«Başka çarem yok. Burada kalabilmek için elimden geleni yaptım.»

«Burada kalmayı istiyor muydun? Sekreterler bölümünde.»

«Ara sıra Corner House'da buluşup bir sinemaya gidebilirdik.»

«Ürkünç bir yaşantı olduğunu kendin söylemiştin.»

«Hiç değilse sen bu yaşantının bir parçası olurdun ya.»

«Beatrice, senden on dört yaş büyüğüm ben.»

«Ne çıkar yani bundan? Ben biliyorum senin gerçek kaygunu. Yaş değil bu; Milly.»

«Babasının da bir insan olduğunu Milly öğrenmeli artık.»

«Bir keresinde bana, yürümez, demişti, benim sevmem konusunda.»

«Yürümek zorunda. Seni karşılıksız sevmem ya, tek yanlı trafik şeritleri gibi.»

«Kolay olmayacak, bunu ona söylemek.»

«Aradan birkaç yıl geçince benimle oturmak da kolay olmayabilir.»

Beatrice, «Sevgilim, o korkuyu aklından sil artık,» dedi. «Bu kez seni bırakıp giden olmayacak.»

Onlar pşrlerken Milly sokaktan döndü. Ya-nındaki ihtiyaer bir kadının kocaman dikiş sepetini taşı-maktaydı. Yüzü melek gibiydi: bir süre için günde hiç değilse şu sayıda sevap işleme kararı almış olsa gerekti.

pşnleri önce ihtiyaer kadın gördü; sımsıkı Milly'nin koluna yapıştı.

«Yr gidelim, güzelim,» dedi. «Hiç utanmıyor-lar. Âlemin gözü önünde!»

Milly, «nemi yok,» dedi. «Benim babam bu.»

Onun sesi Vormold'la Beatrice'yi birbirinden aı-yırdı.

İhtiyarcık, «br de annen mi, yavrum?» diye sordu.

«Yoo; babamın sekreteri.»

İhtiyar kadın küplere binerek, «Ver şu sepetimi bana,» dedi.

Beatrice, «Ne yapalım,» dedi. «Sen sağ ben selâmet.»

VWormold, «Kusura bakma, Milly,» dedi.

Genç kız, «Yok canım,» diye omuz silktili. «Bu yaşta biraz gözüm açılmalı, artık.»

«Benim düşündüğüm o değildi. Biliyorum, bu sana gerçek bir evlilik gibi gelmeyecek ama...»

«Evleneceğinize sevindim. Havana'dayken metres yaşadığınızı sanıyordum. Gerçi ikisi de bir kapıya çıkar, değil mi, ikiniz de zaten evli olduğunuza göre? Ama hiç değilse biraz daha ağırbaşlı olur... Babacığım, Tattersall'un nerde olduğunu biliyor musun?»

«Knightbridge, sanıyorum. Ama kapalıdır bu saatte.»

«Nasıl gidilebileceğini öğrenmek istiyorum.»

«Gerçekten üzülmedin ya, Milly?»

«Canım, dinsizlerin yapamayacağı şey yoktur. Sizler de dinsiz olduğunuza göre. Ne mutlu size. Ben yemek saatinden önce dönerim.»

«Gördün mü?» dedi Beatrice. «Hiç yadırgamadı.»

«Evet. İyi yetiştirmişim onu, değil mi? Demek bazı işleri becerebiliyormuşum... Dedim de aklıma geldi. Şu düşman ajanlarıyla ilgili rapor. Hiç değilse ona sevinmişlerdir ya.»

«Sevindikleri söylenemez. Yanılmıyorsam dört yüz sekseninci pulun arkasında bulmuşlar. Mikrofotoyu büyültmeye kalkıştıkları zaman da hiç bir şey bulamamışlar. Ya filme çok ışık vermişsin ya da mikroskobun öbür ucundan çekmiş olacaksın.»

«Gene de bana nişan veriyorlar, öyle mi?»

«Evet.»

«Bir de iş?»

«Ama bu işte uzun zaman kalacağını pek sanmıyorum.»

«Zaten niyetim yok. Beatrice, ne zaman farkına vardın? Hani benimle, yani bana karşı...»

Beatrice, elini onun omzuna koydu ve o iç karartıcı koltukların arasında ayağını sürüyerek dans etmeye zorladı onu. Derken bir şarkı tutturdu. Sesi akortsuz çıkıyordu biraz, ona yetişebilmek için uzun zamandır koştaktaymış gibi:

Dört yanından çevrilisin.
Akıllı uslu hepsi
Aile dostları eski.
Dünya yuvarlak diyorlar,
Delirmeyeceksin...
Armudun sapı var,
Üzümün çöpü, diyorlar...

«Neyle geçineceğiz?» diye Vwormold sordu.

«İkimiz bir olunca yolunu buluruz.»

Vwormold, «Ama biz üç kişiyiz,» dedi.

Gelecekteki başlıca sorunlarının ne olacağını Beatrice o zaman anladı: Bu adam hiç bir zaman yeterince delilik edemeyecekti.

SON